

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

ΘΕΜΑ:

Νέες Τεχνολογίες και Διαπολιτισμική εκπαίδευση: αξιοποίηση
των ΤΠΕ στις πολυπολιτισμικές Τάξεις Υποδοχής στην Α/θμια
εκπαίδευση

της

ΖΩΗΣ ΠΑΥΛΙΔΟΥ (ell18082)

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στις
Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης (με ειδίκευση στην «Πληροφορική και τις
Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση»)

Επιβλέπων καθηγητής: Δαγδιλέλης Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής

Θεσσαλονίκη

Νοέμβριος, 2019

© ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 2018

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ), η οποία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Διά Βίου Μάθησης, (στην Κατεύθυνση: Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση), και τα λοιπά αποτελέσματα αυτής αποτελούν συνιδιοκτησία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και της φοιτήτριας, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης και αναπαραγωγής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και το συγγραφέα και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, όπου εκπονήθηκε η ΜΔΕ καθώς και τον Επιβλέποντα Καθηγητή και την Επιτροπή Αξιολόγησης.

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

ΘΕΜΑ:

Νέες Τεχνολογίες και Διαπολιτισμική εκπαίδευση: αξιοποίηση των ΤΠΕ
στις πολυπολιτισμικές Τάξεις Υποδοχής στην Α/θμια εκπαίδευση

της

ΖΩΗΣ ΠΑΥΛΙΔΟΥ (ell18082)

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή

Επιβλέπων Καθηγητής: Δαγδιλέλης Βασίλειος

Μέλη: Βαλκάνος Ευθύμιος

Φαχαντίδης Νικόλαος

Νοέμβριος, 2019

Στους γονείς μου που με στηρίζουν στη ζωή,
στον άντρα μου που είναι πάντα εκεί,
στα αδέρφια μου που μου δίνουν όποτε τους ζητηθεί
και στα παιδιά μου που τα αγαπώ πολύ...

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης», με ειδίκευση στην κατεύθυνση «Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση», του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών & Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το θέμα της εργασίας είναι η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής Επικοινωνιών από εκπαιδευτικούς στις Τάξεις Υποδοχής ΖΕΠ. Στόχος είναι να γίνει μια έρευνα των τεχνολογικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται και να εντοπιστούν τα οφέλη που αποκομίζουν, καθώς και τις δυσκολίες που ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν, οι εκπαιδευτικοί κατά τη διδακτική πρακτική τους. Τέλος, σκοπεύει να αναδείξει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο τα θετικά και αρνητικά σημεία, τα εμπόδια και τις επεκτάσεις της χρήσης των ΤΠΕ ευρύτερα στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση της παρούσας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή κ. Δαγδιλέλη Βασίλειο, καθηγητή του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής για την καθοδήγηση και τις υποδείξεις του.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ολόψυχα την οικογένειά μου για την αμέριστη αγάπη, στήριξη, πίστη και ιδιαίτερα το σύζυγό μου και τα παιδιά μου, την Κυριακή και ειδικά τον Παύλο, που εκπονήσαμε μαζί από την κοιλιά αυτή την εργασία.

Τέλος, οφείλω ευχαριστίες στους εκπαιδευτικούς που πήραν μέρος στην έρευνα, χωρίς τη συνεργασία και τη βοήθεια των οποίων δε θα ήταν δυνατή η πραγματοποίηση και η ολοκλήρωσή της.

Ζωή Παυλίδου

Βέροια, Φεβρουάριος 2019

Περίληψη

Μέσω της παρούσας έρευνας επιδιώκεται η ανάδειξη χρησιμότητας των Νέων Τεχνολογιών στην Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία αυτή εκπονείται λόγω του ενδιαφέροντος της ερευνήτριας για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερογένειας στα σχολεία, η οποία δημιουργήθηκε στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες και άλλαξε τις εκπαιδευτικές απαιτήσεις. Ασχολείται με παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές που συμβάλλουν στη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στη σχολική τάξη κυρίως με την αξιοποίηση κάποιου τεχνολογικού εργαλείου ή ψηφιακού μέσου. Αρχικά, διερευνά πρακτικές και εκπαιδευτικά μοντέλα που εφαρμόστηκαν στο παρελθόν για αυτό το σκοπό και τη σημασία εμπλοκής των αλλοδαπών μαθητών σε καινοτόμες, συνεργατικές διδακτικές προσεγγίσεις, επιδιώκοντας την προώθηση της σχολικής τους προόδου. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται μια ποιοτική έρευνα σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία πραγματοποιήθηκε με ημιδομημένες τηλεφωνικές συνεντεύξεις σε εκπαιδευτικούς που έχουν εργαστεί σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Σκοπός της ήταν να διαπιστώσει ποια τεχνολογικά εργαλεία χρησιμοποιούνται και πώς αυτά αξιοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς στις Τάξεις Υποδοχής. Τα αποτελέσματά της έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί, παρόλο που εφαρμόζουν ορισμένες πρακτικές, δεν ακολουθούν το διαπολιτισμικό μοντέλο όπως προτείνεται μέσα από την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και δεν αξιοποιούν ικανοποιητικά τις νέες τεχνολογίες στην τάξη υποδοχής, παρά τις τεχνολογικές τους γνώσεις, λόγω έλλειψης της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής και την ανεπαρκή επιμόρφωση.

Λέξεις κλειδιά: πολυπολιτισμικότητα, νέες τεχνολογίες, διαπολιτισμική εκπαίδευση, Τμήματα Υποδοχής.

Abstract

The present investigation attempt to elect technology utility in Intercultural Education. More concretely, this thesis is written because of the researcher's interest for the management of cultural diversity in Greece, which was increased the last decades and changed the educational requirements. It deals with pedagogical and didactic practices that contribute to the management of cultural diversity at school mainly with use of technological tools or digital instrument. First, it explores practices and educational models that have been used at past for this specific purpose and the importance of repatriated student's involution in innovative, cooperative teaching approaches, aimed at the propulsion of school progress. Then, it presents a quantitative research about teacher's educational needs for ICT development in educational process and a qualitative research that was made through semi-structured interviews to teachers that have worked in multicultural environments. Basic object was to find out which of these technological tools or digital instrument are used effectively and with which manner at the Host Classes. The results show that even if the teachers use some practices, they do not follow the intercultural model as it is suggested by the academic bibliography and they do not reclaim new technology satisfactorily at the host class, despite their technological knowledge, because of lack of essential logistical infrastructure and inadequate training.

Key words: interculturalism, new technology, intercultural education, Host Classes.

Πίνακας Περιεχομένων

Πρόλογος-----	5
Ευχαριστίες -----	6
Περίληψη -----	7
Abstract-----	8
 Κατάλογος Συντομογραφιών-----	 11
 Εισαγωγή-----	 12
 Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ -----	 14
 Κεφάλαιο 1^ο Διαπολιτισμικότητα και Πολυπολιτισμικότητα -----	 14
1.1 Πολιτισμική ετερότητα στο σχολείο-----	15
Το μοντέλο της αφομοίωσης-----	16
Το μοντέλο της ένταξης -----	17
Το πολυπολιτισμικό μοντέλο -----	18
Το αντιρατσιστικό μοντέλο -----	19
Το διαπολιτισμικό μοντέλο -----	20
Συμπεράσματα-----	22
 Κεφάλαιο 2^ο Η διαπολιτισμική εκπαίδευση -----	 23
2.1 Οι Τάξεις Υποδοχής και τα τμήματα ΖΕΠ-----	23
2.2 Προβληματισμοί σχετικά με το θεσμό -----	30
Συμπεράσματα-----	34
 Κεφάλαιο 3^ο Εκπαιδευτικός και πολυπολιτισμική τάξη-----	 36
3.1 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής -----	36
3.2 Παιδαγωγικές πρακτικές για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στη σχολική τάξη-----	39
3.3 Χρήση των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς στην τάξη υποδοχής -----	42
Συμπεράσματα-----	45
 Κεφάλαιο 4^ο Οι Νέες Τεχνολογίες και η χρήση τους στη διαπολιτισμικότητα-----	 48
4.1 Η καινοτόμος δυναμική των ΤΠΕ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση -----	49
4.2 Λόγοι εισαγωγής και παράγοντες ενσωμάτωσης στη διδασκαλία -----	52
4.3 Εμπόδια, δυσκολίες χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αλλοδαπών μαθητών	55
Συμπεράσματα-----	58

Β' ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ----- 60

1. Επιλογή του θέματος-----	60
2. Σκοπός και στόχοι της έρευνας-----	60
3. Ερευνητικές υποθέσεις -----	61
4. Μεθοδολογία υλοποίησης της έρευνας-----	61
4.1 Η περιγραφή του δείγματος και οι περιορισμοί-----	63
4.2 Έλεγχος ποιότητας της μεθόδου συλλογής δεδομένων -----	64
4.3 Ερευνητικά εργαλεία-----	64
4.4 Πλαίσιο συνέντευξης – Σχέδιο ανάλυσης-----	65
5. Αποτελέσματα – Σύστημα κατηγοριοποίησης -----	66
6. Συζήτηση -----	67
7. Συμπεράσματα -----	70
8. Συμβολή της έρευνας -----	72

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ----- 76

Ελληνόγλωσση -----	76
Ξενόγλωσση και μεταφράσεις -----	80
Ιστοσελίδες-----	82
Νομοθεσίες-----	83

Παράρτημα Α'----- 85

Παράρτημα Β'----- 89

Κατάλογος Συντομογραφιών

ΤΥ: Τάξη Υποδοχής

ΖΕΠ: Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας

ΕΚΟ: Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες

ΑΠ: Αναλυτικό Πρόγραμμα

η/υ: ηλεκτρονικός υπολογιστής

ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια γίνεται πολύς λόγος για τη συμβολή των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η διείσδυση των νέων τεχνολογιών στους τομείς των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων οδηγεί στην απαρχή μιας περιόδου παιδαγωγικής αναγέννησης. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των νέων τεχνολογιών προβάλλει ως το πλέον κατάλληλο εργαλείο γνωστικής ανάπτυξης για τη δημιουργία ενός γόνιμου και προωθημένου μαθησιακού περιβάλλοντος για τους μαθητές με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με διεθνείς έρευνες οι λόγοι σχολικής διαρροής των μαθητών με εθνοπολιτισμικές ιδιαιτερότητες φαίνεται να είναι πολλοί. Οι αξιολογήσεις δείχνουν πως οι περισσότεροι μαθητές που οδηγούνται σε σχολική αποτυχία προέρχονται, μεταξύ άλλων, από οικογένειες Τσιγγάνων, προσφύγων, μεταναστών και παλιννοστούντων. Η σχολική αποτυχία επέρχεται λόγω της αδυναμίας ανταπόκρισης στις σχολικές απαιτήσεις και διακρίνεται είτε με χαμηλή επίδοση είτε με προβλήματα συμπεριφοράς και συχνά οδηγεί στον εκπαιδευτικό και κοινωνικό αποκλεισμό, επιφέρει συναισθήματα ντροπής και απογοήτευσης και χαμηλής αυτοεκτίμησης (Ευαγγέλου & Παλαιολόγου, 2007:45-46).

Προκειμένου να ανατραπεί η σχολική αποτυχία των μαθητών αυτών, το σχολείο οφείλει να ξεπεράσει τον μονοπολιτισμικό και εθνοκεντρικό του ρόλο και με βασικό αρωγό τη διαπολιτισμική εκπαίδευση να συμβαδίσει με τις κοινωνικές αλλαγές, και να διαχειριστεί αποτελεσματικά την νέα πολυπολιτισμική πραγματικότητα. Με την ίδρυση δομών αντισταθμιστικής αγωγής, όπως τα Τμήματα Υποδοχής, η εκπαιδευτική πολιτική παλεύει για μια μαθησιακή ισότητα για την σχολική επιτυχία των παιδιών που προέρχονται από χαμηλά οικονομικά στρώματα και από διαφορετικές εθνικές/εθνοτικές ομάδες (Ζάχος, 2014:205).

Η προσέγγιση της διαπολιτισμικότητας προϋποθέτει την συνεργασία και την αλληλεπίδραση ατόμων διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων (Γεωργογιάννης, 1999:50-51) και στοχεύει στην υπέρβαση των πολιτισμικών διαφορών, καθώς και στην ανάδειξη κοινών πολιτισμικών στοιχείων (Γκόβαρης, 2013:21). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε αυτήν την διαπολιτισμική προσπάθεια πολυπολιτισμικής διαχείρισης της ετερότητας είναι αναμφίβολα καθοριστικός και κυρίαρχος.

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών κρίνεται απαραίτητο εργαλείο τροποποίησης, αναδιαμόρφωσης και ενίσχυσης του περιεχομένου της διδασκαλίας, των στόχων του αναλυτικού προγράμματος και των σχολικών εγχειριδίων. Στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης γίνεται μια έρευνα της αξιοποίησης των δυνατοτήτων των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στη διδακτική πρακτική, αλλά και την προετοιμασία των εκπαιδευτικών.

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη, το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το θεωρητικό μέρος αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή στα μοντέλα διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας, των οποίων το ενδιαφέρον μετατοπίζεται σταδιακά από τον ξένο μαθητή στον μαθητή της κυρίαρχης ομάδας και τον εκπαιδευτικό (Δαμανάκης, 2004:98-99).

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναλύεται η διαπολιτισμική εκπαίδευση και συγκεκριμένα η νομοθεσία περί ίδρυσης των Τμημάτων Υποδοχής, καθώς και οι προβληματισμοί για το θεσμό.

Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στο σημαντικό ρόλο του εκπαιδευτικού στην πολυπολιτισμική τάξη. Στη συνέχεια αναπτύσσονται εισαγωγικά, μέσα από την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία οι παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές που συμβάλλουν στην αξιοποίηση της ετερότητας στη σύγχρονη τάξη με βάση το επίκαιρο μοντέλο της διαπολιτισμικότητας.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αναλύεται η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Παράλληλα παρουσιάζονται οι λόγοι και οι παράγοντες ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην τάξη υποδοχής. Η διαπολιτισμική παιδαγωγική πραγματεύεται το πώς θα είναι διαχειρίσιμες οι πολιτισμικές διαφορές με τέτοιο τρόπο, ώστε οι εμπλεκόμενοι να έχουν ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης (Γκόβαρης, όπ.π:17). Ακόμη σκιαγραφούνται τα εμπόδια και οι δυσκολίες χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών από τους εκπαιδευτικούς στην εκπαίδευση αλλοδαπών μαθητών.

Στο ερευνητικό μέρος παρουσιάζονται αναλυτικά οι στόχοι και οι υποθέσεις της έρευνας, όσον αφορά τους παράγοντες αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών από τους εκπαιδευτικούς στις τάξεις υποδοχής, η μεθοδολογία και οι προϋποθέσεις της έρευνας, καθώς και η συνολική πορεία της ερευνητικής διαδικασίας. Στη συνέχεια, παρατίθενται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία και ερμηνεύονται σε σχέση με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από άλλες έρευνες, τόσο από τον ελληνικό όσο και από το διεθνή χώρο, χωρίς όμως να επιδιώκεται κάποια γενίκευση των αποτελεσμάτων. Η εργασία κλείνει με την παράθεση της σχετικής βιβλιογραφίας και του παραρτήματος.

Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κεφάλαιο 1ο Διαπολιτισμικότητα και Πολυπολιτισμικότητα

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται παγκοσμίως το φαινόμενο μαζικής μετακίνησης ανθρώπων, γεγονός που δεν επηρεάζει μόνο τη δημογραφική σύνθεση των χωρών, αλλά επηρεάζει και τη σχολική κοινωνία ευρύτερα. Η ενσωμάτωση και η ένταξη των αλλοδαπών παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τόσο σε κοινωνικό, όσο και σε πολιτισμικό επίπεδο η εισαγωγή μαθητών με διαφορετικά εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά στην εκπαίδευση αποτέλεσε εφελκυστικό παιδαγωγικής μεταρρύθμισης για τα ελληνικά δεδομένα.

Κάνοντας μια σύντομη ανασκόπηση στη μέχρι τώρα παιδαγωγική ομοιογένεια της σχολικής τάξης θα δούμε ότι μέχρι την τελευταία εικοσιπενταετία η προέλευση των μαθητών διακρινόταν σε δύο ομάδες πολιτισμικής ετερότητας, αυτή των αθίγγανων και αυτή των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης. Οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν έρθει αντιμέτωποι με πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και τη διαχείριση όλης αυτής της πολιτισμικής ετερότητας. Η αναγκαιότητα μιας πολυπολιτισμικής παιδαγωγικής έγινε αισθητή γύρω στη δεκαετία του 1980, όταν σύμφωνα με τον Ζάχο (2014) χρειάστηκε να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της ένταξης παιδιών που προέρχονταν από την (τότε) Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατικών. Μετά τη δεκαετία του 1990, μεγάλος αριθμός μεταναστών και παλιννοστούντων εισήλθε στην Ελλάδα με σκοπό την αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης, περισσότερων επαγγελματικών και κοινωνικών ευκαιριών, μετατρέποντάς την πλέον σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Πιο συγκεκριμένα, βασική αιτία μετανάστευσης αποτέλεσε κυρίως η πτώση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στην Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη. Η προέλευση των μεταναστών ήταν από βαλκανικές χώρες, κυρίως από την Αλβανία και από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (Γεωργογιάννης, όπ.π:37-38,42 και Νικολάου, 2011:127,152). Όπως αναφέρει ο Γκόβαρης (στο Pentini, 2005:9), οι μετανάστες και παλιννοστούντες μαθητές αντιμετωπίζουν στο σχολικό χώρο δυσκολίες μαθησιακές και κοινωνικές και σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις. Ήδη από τις δεκαετίες του '70-'80 είχαν αρχίσει τα πρώτα δείγματα εισαγωγής αλλοδαπών μαθητών ενώ μετά τη δεκαετία του 1990, με την εισαγωγή παλιννοστούντων και οικονομικών μεταναστών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και την Αλβανία έγινε προσπάθεια ενσωμάτωσης τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και άρχισαν να χρησιμοποιούνται οι δυο όροι της πολυπολιτισμικότητας και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Γεωργογιάννης, όπ.π:38-39).

Παρόλο που οι δύο αυτές έννοιες χρησιμοποιούνται σε πολλές περιπτώσεις ως συνώνυμες (Nieto, 2006; Hill, 2007), εντούτοις έχουν ξεχωριστή έννοια. Σύμφωνα με την έρευνα των Gunilla Holm and Harriet Zilliacus (2009, στο: Sleeter. C. E., & Grant, C. A., 2003) δεν είναι ξεκάθαρο τι σημαίνουν οι έννοιες και πότε αναφέρονται σε ίδια ή διαφορετικά πράγματα, όμως φαίνεται ότι η βασική τους διαφορά είναι γεωγραφική. Κι αυτό, γιατί στην Ευρώπη προτιμούν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, ενώ στις Ηνωμένες Πολιτείες ειδικά και έπειτα στη νότια Αμερική, την Αυστραλία και την Ασία

χρησιμοποιούν τον όρο πολυπολιτισμική εκπαίδευση (Hill, 2007; Leeman & Reid, 2006). Και οι δύο, πάντως, έχουν ως βασικό συνθετικό τους τη λέξη «πολιτισμός». Η **πολυπολιτισμικότητα** νοσηματοδοτεί μια σειρά σχολικών πρακτικών, προγραμμάτων και υλικών που σχεδιάζονται με σκοπό την παροχή ισότιμης εκπαίδευσης σε παιδιά που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές- πολιτισμικές ομάδες (Γκόβαρης, όπ:π:56). Η **διαπολιτισμικότητα**, από τη μεριά της, περιγράφει τις προϋποθέσεις εκπαίδευσης των μειονοτικών ομάδων και των αρχών που πρέπει να διέπουν τη διδασκαλία και τη μάθηση σε ένα πολυπολιτισμικό σχολείο (Γκόβαρης, όπ:π:14).

Στη μελέτη του Hohmann (1983) η πολυπολιτισμικότητα ορίζεται ως κατάσταση, δηλαδή «το τι είναι» και η διαπολιτισμικότητα ως «το τι θα έπρεπε να είναι». Κατά τον Δαμανάκη (όπ:π:39) το πρώτο είναι το δεδομένο και το δεύτερο το ζητούμενο. Ενώ, κατά την άποψη του Γεωργογιάννη, ο όρος διαπολιτισμικότητα δεν δηλώνει μια κατάσταση, όπως η πολυπολιτισμικότητα, αλλά «*μια διαλεκτική σχέση, μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διαφορετικών εθνικών μεταναστευτικών ομάδων*». Ακόμα, η έννοια της διαπολιτισμικότητας διέπεται από τέσσερις βασικές αρχές, δηλαδή την ενσυναίσθηση μεταξύ των ατόμων, την αλληλεγγύη και τον σεβασμό στην πολιτισμική ετερότητα και την εξάλειψη του εθνικιστικού τρόπου σκέψης (Essinger, στο Γεωργογιάννη, όπ:π:50-51).

Άλλες διεθνείς μελέτες, όπως αυτή των Pozzi-Escot, Escobar, Wolik, Bratt-Paulston (1988, στο:Κανακίδου & Παπαγιάννη, όπ:π:12-13) ορίζουν τη διαπολιτισμική αγωγή ως στρατηγική με βάση την οποία συμβιώνουν αρμονικά οι άνθρωποι μέσα σε μια κοινωνία με πολυπολιτισμικό υπόβαθρο.

Συνεπώς, σε μια κοινωνία όπου συναπαντώνται αρκετοί πολιτισμοί, η αλληλεπίδραση είναι αναπόφευκτη, ειδικά, συνυπάρχουν αυτόνομα διατηρώντας τις διαφορές τους. Βασική είναι η αλληλεπίδραση και η επικοινωνία με σκοπό όχι μόνο την κατανόηση, αλλά και την αποδοχή ανθρώπων που ανήκουν σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

1.1 Πολιτισμική ετερότητα στο σχολείο

Κάνοντας μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας θα δούμε ότι μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η μετανάστευση βασίζεται σε οικονομικούς κυρίως λόγους και οι περισσότεροι μετανάστες εγκαθίστανται στην Δυτική Ευρώπη, τις Η.Π.Α. και την Αυστραλία και αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά την προσπάθειά τους να ενταχθούν ομαλά στις χώρες υποδοχής. Το φαινόμενο της σύνθεσης των κοινωνιών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες είναι παλαιό και θεωρείται πλέον φυσικό, καθώς η ανάμειξη λαών, εθνών και πολιτισμών είναι μια πολυμορφία που διακρίνει όλα τα κράτη παγκοσμίως.

Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Πυργιωτάκης (1999:425) «στη σημερινή μεταβιομηχανική κοινωνία, με την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα, την πλανητοποίηση των σχέσεων και την παγκοσμιοποίηση των συμφερόντων, οι αμιγείς κοινωνίες φθίνουν, ενώ αντίστοιχα πολλαπλασιάζονται οι κοινωνίες με πληθυσμιακή και πολιτισμική

πολλαπλότητα». Τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πληθυσμοί σε αυτές τις κοινωνίες έχουν να κάνουν με τη γλώσσα, την εκπαίδευση, την κοινωνική αποδοχή και την ενσωμάτωση (Γεωργογιάννης, όπ:π:45). Γι' αυτό το λόγο, οι χώρες υποδοχής προσπάθησαν να προσεγγίσουν το ζήτημα από ποικίλες πλευρές και ανέπτυξαν εκπαιδευτικές πολιτικές με στόχο μια καλύτερη κοινωνία διαμορφώνοντας πέντε διαδοχικά εκπαιδευτικά μοντέλα: **το αφομοιωτικό μοντέλο, το μοντέλο ενσωμάτωσης, το πολυπολιτισμικό, το αντιρατσιστικό και το διαπολιτισμικό μοντέλο**, που αναπτύσσονται παρακάτω.

Τα δύο μοντέλα της αφομοίωσης και της ενσωμάτωσης στηρίζονται στην υπόθεση του ελλείμματος ενώ τα υπόλοιπα στην υπόθεση της διαφοράς (Δαμανάκης, όπ:π:98-99). Στο πρώτο από τα δύο, το μορφωτικό κεφάλαιο των αλλοδαπών θεωρείται ελλειμματικό και ο κάθε αλλοδαπός μαθητής πρέπει να καλύψει το μαθησιακό κενό για να είναι ισάξιος με τους υπόλοιπους, να αφομοιωθεί. Τα μέτρα που λαμβάνονται για αυτό το σκοπό είναι αντισταθμιστικά και αφορούν μόνο τους αλλοδαπούς μαθητές. Αυτή η λογική αφαιρεί από τους μαθητές εκπαιδευτικές ευκαιρίες, διότι δεν επιτρέπει την αξιοποίηση του μορφωτικού κεφαλαίου τους, των γλωσσικών και πολιτισμικών στοιχείων τους. Αντιθέτως, στην υπόθεση της διαφοράς το μορφωτικό κεφάλαιο δεν θεωρείται ελλειμματικό, αλλά απλώς διαφορετικό και μπορεί να εμπλουτίσει πολιτισμικά την κοινωνία υποδοχής. Όλα τα μέλη της, στα οποία απευθύνεται και αυτή η πολιτική, οφείλουν να το σεβαστούν και να το αποδεχτούν (Δαμανάκης, όπ:π:77-78, 99).

Η ανάλυση των εκπαιδευτικών μοντέλων που χρησιμοποιήθηκαν στο παρελθόν για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικής ετερότητας κρίνεται σκόπιμη καθώς αποτελούν πρακτικές που χρησιμοποιούνται ακόμη και στις μέρες μας. Μέσα από την σύγκριση παλαιότερων και σύγχρονων πρακτικών, μπορεί κανείς να αντιληφθεί καλύτερα τα επιχειρήματα υπέρ της διαπολιτισμικής αγωγής, η οποία επιτάσσει εκτός από το σεβασμό στο διαφορετικό, την αλληλεπίδραση μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών μαθητών. Η προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μπορεί να φανεί τροχοπέδη προς μια κατεύθυνση εισαγωγής θεσμικών ρυθμίσεων, οι οποίες θα διευκολύνουν τη συμμετοχή των παιδιών των διαφορετικών ομάδων στην εκπαίδευση, αλλά ταυτόχρονα θα βελτιώνουν και τις καθημερινές σχολικές πρακτικές (Ζάχος, όπ:π:25).

■ Το μοντέλο της αφομοίωσης

Το αφομοιωτικό μοντέλο εμφανίστηκε στη δεκαετία του 1950 και επικράτησε μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960. Έχει ως βασική αρχή ότι το έθνος αποτελεί ενιαίο σύνολο από εθνική και πολιτισμική άποψη και δεν πρέπει να διαταραχθεί η ομοιογένειά του (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003:87). Πρόκειται για μια συνειδητή εκπαιδευτική πολιτική που αποβλέπει στην πλήρη αφομοίωση των «ετεροχθόνων» (Πυργιωτάκης, όπ:π:429) με την ένταξη των παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας υποδοχής, χωρίς καμία βοήθεια στον τρόπο εκμάθησης της μητρικής τους γλώσσας ή τη μετάδοση στοιχείων του πολιτισμού από τον οποίο προέρχονται.

Σύμφωνα με τον Γεωργογιάννη (όπ:π:46), «μια ολοκληρωμένη μορφή αφομοίωσης είναι ταυτόσημη με την ανυπαρξία εθνικών ή φυλετικών χαρακτηριστικών που διαχωρίζουν τη δομή μιας πολυεθνικής-πολυφυλετικής κοινωνίας». Θεωρείται ακόμα το τρίτο στάδιο της διαδικασίας επιπολιτισμού των μεταναστών, δηλαδή η προσαρμογή, που έπεται της επαφής και της σύγκρουσης. Μια χώρα υποδοχής, που ακολουθεί αφομοιωτική πολιτική, αντιμετωπίζει τις μειονότητες ως πρόβλημα που δυσχεραίνει την λειτουργικότητα της και προσπαθεί να το αντιμετωπίσει μέσω της καθολικής επανακοινωνικοποίησης των μεταναστών. Τους καλεί να εγκαταλείψουν την μητρική τους γλώσσα και την νοοτροπία τους, καθώς και να την εξομοιώσουν σύμφωνα με την δικιά της προκειμένου να καλύψουν το πολιτισμικό τους έλλειμμα. Η γρήγορη εκμάθηση της επίσημης γλώσσας θεωρείται ως μοναδικός τρόπος για να αποκτήσουν τις ίδιες ευκαιρίες. Η ένταξη των αλλοδαπών είναι αποκλειστικά δική τους ευθύνη και εξαρτάται από την ετοιμότητα προσαρμογής τους (Γκόβαρης όπ:π:49-50). Τα κοινωνικά ζητήματα που τους απασχολούσαν αγνοήθηκαν. Χαρακτηρίστηκε με την μεταφορά «melting pot» ή αλλιώς «χωνευτήρι» διότι οι κοινωνικές ομάδες αναμειγνύονται σε τέτοιο βαθμό που δεν ξεχωρίζουν τελικά η μία από την άλλη (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, όπ:π:87 και Coelho, 2007: 82). Ο Δαμανάκης (όπ:π:77) υποστηρίζει ότι η επιθυμία για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοιογένεια δεν επιτρέπει την εκτίμηση του πολιτισμικού πλούτου που συνοδεύει άλλες εθνικότητες και η πολιτική που ακολουθείται αφαιρεί από την κυρίαρχη ομάδα ευκαιρίες για εμπλουτισμό και ανανέωση. Καταδικάζει το μετανάστη σε ρόλο παρατηρητή. Θεωρείται δεδομένη η πολιτισμική και φυλετική ανωτερότητα της κυρίαρχης κοινωνικής ομάδας, ενισχύεται ο ρατσισμός και οι ανισότητες. Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό μοντέλο σχολιάζεται ως μη αποτελεσματικό, αφού οδήγησε πολλούς μαθητές στην σχολική αποτυχία και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Υποβιβάζει την αυτοεικόνα τους, δεν εκτιμά το πολιτισμικό τους κεφάλαιο και τους εξαναγκάζει να αποκοπούν από τις ρίζες και την ταυτότητα τους. Ο Banks (1994 στο Coelho, όπ:π:85) επισημαίνει ότι «η αναγκαστική αφομοίωση δεν δουλεύει πολύ καλά. Δεν είναι αυθεντική, δεν θεωρείται νόμιμη από τους μη κυρίαρχους πληθυσμούς, δεν διαθέτει ηθική εξουσία και δεν συνάδει με τα δημοκρατικά ιδεώδη».

▪ Το μοντέλο της ένταξης

Το μοντέλο της ένταξης εμφανίζεται κατά τη δεκαετία του 1970. Σε αυτή την περίπτωση, η χώρα υποδοχής επηρεάζεται από κάποια πολιτισμικά στοιχεία των μειονοτήτων, ενώ αυτές αποδέχονται το status quo της χώρας υποδοχής (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003:87). Με τον τρόπο αυτό, η νέα εθνική ταυτότητα των μεταναστών αποτελεί συνδυασμό των δύο πολιτισμών. Ωστόσο, η διαφορετικότητα είναι σεβαστή μόνο όταν δεν διακυβεύονται οι αρχές της κυρίαρχης ομάδας. Περιορίζεται σε θρησκευτικές πεποιθήσεις, ήθη, έθιμα, μουσική και γιορτές που δεν επηρεάζουν τη δομή της κοινωνίας. Όσον αφορά την εκπαίδευση, οι αλλοδαποί διδάσκονται τη μητρική τους γλώσσα, ενώ η σχολική και κοινωνική ένταξη τους ενισχύεται από προγράμματα (Γεωργογιάννης, όπ:π:47). Με αυτήν την πολιτική επιχειρείται οι

αλλοδαποί μαθητές να αναπτύξουν τις κατάλληλες δεξιότητες που θα αποτελέσουν εφόδια για την συμμετοχή στον ιδιαίτερο πολιτισμό τους. Στόχος της είναι η διαφύλαξη της σταθερότητας και συνοχής του υπάρχοντος κοινωνικού συστήματος. Ουσιαστικά είναι ένας τρόπος για να επιτευχθεί πιο ομαλά και αποτελεσματικά η αφομοίωση, μέσα από συνθήκες κοινωνικής ελευθερίας. Ο πραγματικός λόγος της εκμάθησης της μητρικής γλώσσας είναι αυτή να χρησιμοποιηθεί ως ένα μέσο που θα διευκολύνει τους μαθητές να εξοικειωθούν γρηγορότερα με την δεύτερη γλώσσα, της οποίας θα γίνεται μοναδική χρήση αργότερα (Γκόβαρης 2001:52). Το σημείο στο οποίο διαφέρει, επομένως, από την αφομοίωση είναι ότι πρόκειται για αμφίδρομη διαδικασία προσαρμογής και επιπολιτισμού. Ενώ θεωρητικά το μοντέλο αυτό έχει πλεονεκτήματα σε σχέση με το προηγούμενο, στην πράξη αποδείχθηκε επιφανειακό. Δέχτηκε κριτική διότι δεν υφίσταται ισότητα ευκαιριών ανάμεσα στα παιδιά των γηγενών και των αλλοδαπών. Ακόμα και σήμερα στις Η.Π.Α., ενώ υπάρχει πολιτισμικός πλουραλισμός και ισότιμη αντιμετώπιση από τον νόμο, οι ανισότητες εξακολουθούν να υφίστανται. (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003:88 και Coelho όπ:π:87-88).

▪ Το πολυπολιτισμικό μοντέλο

Το πολυπολιτισμικό μοντέλο εμφανίστηκε στη δεκαετία του 1970 στις Η.Π.Α., την Αυστραλία και την Ευρώπη προτεινόμενο ως το πλέον κατάλληλο μοντέλο για την καταπολέμηση του εθνικού διαχωρισμού. Δεδομένου ότι η αφομοίωση και η ενσωμάτωση δεν έδωσαν κάποια λύση στα προβλήματα των αλλοδαπών μαθητών στο σχολείο, η πολυπολιτισμικότητα προτάθηκε ως βασική λύση (Γεωργογιάννης, 1997). Σύμφωνα αυτό το μοντέλο η κοινωνική συνοχή μπορεί να επιτευχθεί με την αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των μεταναστών και τη δημιουργία ενός κοινωνικού πλαισίου όπου θα είναι δυνατή η συνύπαρξη και η ανάπτυξη όλων των πολιτισμών, χωρίς να κινδυνεύει η ενότητα και η συνοχή τους (Σοφός, 2005). Αναφορικά με την εκπαίδευση όλοι οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους, με απώτερο σκοπό τις καλές σχολικές επιδόσεις. Συνεπώς ο ρόλος του σχολείου καθίσταται πολύ σημαντικός για την παροχή ισότιμης εκπαίδευσης για όλους, λαμβάνοντας υπόψιν τη γλώσσα και τον πολιτισμό όλων ανεξαιρέτως των μαθητών και προάγοντας το σεβασμό και την ανοχή στο διαφορετικό.

Στην περίπτωση αυτή διακρίνεται ένας χαρακτήρας πιο δημοκρατικός, καθώς γίνεται μετάβαση από τον εθνοκεντρισμό στον πλουραλισμό και πλέον η διαφοροποίηση θεωρείται πλεονέκτημα. Στόχος αποτελεί μια κοινωνία με συνοχή και ισότητα στην οποία κάθε πολιτισμική ομάδα συνυπάρχει με τις άλλες, διατηρώντας παράλληλα την ιδιαιτερότητά της. Όλοι πρέπει να μάθουν να ζουν σε μια πολυφυλετική κοινωνία και για αυτό το λόγο η αλλαγή δεν αφορά μόνο τους αλλοδαπούς αλλά το σύνολο των μαθητών. Στον εκπαιδευτικό χώρο, θεωρείται απαραίτητο να γνωρίζει ο αλλοδαπός μαθητής την εθνική του παράδοση προκειμένου να ανταποκριθεί επιτυχώς στις σχολικές του υποχρεώσεις. Δημιουργούνται προγράμματα που ενισχύουν τον σεβασμό και την αποδοχή της πολιτισμικής, φυλετικής και θρησκευτικής διαφορετικότητας. Μια μεταφορά προσδιορίζει εύστοχα την λογική του μοντέλου, όπως αναφέρει η Coelho, αυτή «...του «πολυπολιτισμικού μωσαϊκού», όπου κάθε

πολιτισμός συνεισφέρει εξίσου στο συνολικό σχεδιασμό, ενώ παράλληλα διατηρεί μια ξεχωριστή ταυτότητα» (όπ:π:88-89 και Γεωργογιάννης όπ:π:48).

Το συγκεκριμένο μοντέλο πιστεύεται ότι έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στις πολιτισμικές διαφορές παρά στην εξάλειψη των ανισοτήτων (Milner 1982 στο Παλαιολόγου & Ευαγγέλου 2003:165). Ενώ αυτή τη φορά περιορίζεται η αντίληψη ανωτερότητας της κοινωνίας υποδοχής και τείνει να αναγνωριστεί η ισοτιμία των πολιτισμών, το μοντέλο κατακρίθηκε διότι δεν έθεσε ζητήματα αλλαγής των κοινωνικών δομών της κοινωνίας υποδοχής (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003:88). Επίσης, ο Γκόβαρης (2001:65-66) αναφέρει ότι το αμφισβήτησαν αφενός οι συντηρητικοί οπαδοί του αφομοιωτικού, λόγω του ότι απειλεί το έθνος και δεν επιτρέπει στους αλλοδαπούς μαθητές να συμμετέχουν αποτελεσματικά στην κοινωνία αποδοχής και αφετέρου οι ριζοσπαστικοί επειδή δεν ανιχνεύει τις αληθινές αιτίες του κοινωνικού αποκλεισμού. Η απλή αναγνώριση της διαφορετικότητας δεν επαρκεί για να λύσει το πρόβλημα, μιας και δεν γίνονται θεσμικές αλλαγές και οι αλλοδαποί εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση στην πολιτική εξουσία. Οι επιδόσεις των μεταναστών δεν βελτιώθηκαν ή επηρεάζονταν σε μεγάλο βαθμό από την χώρα προέλευσης. Η όλη αλλαγή αφορούσε το σχολικό περιβάλλον, ενώ εκτός σχολείου ο ρατσισμός εξακολουθούσε να υπάρχει. Ο Bullivant, μετά από μελέτη πολυπολιτισμικών προγραμμάτων σε έξι χώρες, συμπέρανε ότι η πολυπολιτισμική εκπαίδευση δεν ήταν παρά μια τακτική που αποσκοπούσε στον κοινωνικό έλεγχο των μεταναστών, που δεν κατάφερε να ενισχύσει την αυτοεκτίμηση τους, ούτε να διαμορφώσει κατάλληλες προϋποθέσεις για ίσες ευκαιρίες μάθησης (1981 στο Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003:166).

▪ Το αντιρατσιστικό μοντέλο

Το αντιρατσιστικό μοντέλο εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 κυρίως στην Αγγλία, την Ολλανδία και την Αμερική. Η αντιρατσιστική εκπαίδευση έχει αφετηρία τις κοινωνικές συγκρούσεις και στόχοι της αποτελούν η εκπαιδευτική ισότητα ανεξάρτητα από την προέλευση των μαθητών, η δικαιοσύνη και η παροχή ευκαιριών από το κράτος σε όλους, καθώς και η εξάλειψη του ρατσισμού, των διακρίσεων και της αδικίας μιας κοινωνίας (Γεωργογιάννης, όπ:π:49 και Δαμανάκης, όπ:π:109). Στην Αγγλία πραγματοποιήθηκαν σχετικά προγράμματα «ευαισθητοποίησης στο ρατσισμό». Πρόκειται για μια παιδαγωγική πράξη που αντιτίθεται στη συνήθεια των λευκών να απαξιώνουν κάποιες μορφές εκπαίδευσης που δεν είναι ευρωκεντρικές. Η αντιρατσιστική προσέγγιση δεν περιορίζεται στην παιδαγωγική. Αντιθέτως, διεκδικεί αλλαγές αφενός σε κοινωνικό επίπεδο και αφετέρου σε θεσμικό, στους νόμους και τους θεσμούς όπου διακρίνεται ο ρατσισμός (Γκόβαρης 2001:65-67). Για πρώτη φορά αμφισβητήθηκε το γεγονός ότι η αφετηρία των προβλημάτων στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες ήταν η έλλειψη ετοιμότητας των αλλοδαπών να ενταχθούν και η ευθύνη μετατοπίστηκε στις στάσεις των γηγενών. Υποστηρίχθηκε από την άλλη πλευρά ότι το μοντέλο δεν είναι θεωρητικά άρτιο, αφού περιορίζεται στον φυλετικό ρατσισμό και δεν επεκτείνεται σε άλλες διαστάσεις όπως το φύλο, την κοινωνική τάξη ή τη θρησκεία. Ακόμα, δέχτηκε κριτική για την

απολυτότητα του διαχωρισμού των λευκών σε θύτες και των μαύρων σε θύματα (Γκόβαρης 2001:66,68-69). Το μοντέλο δεν προσέφερε στους εκπαιδευτικούς την δέουσα υποστήριξη και οι ίδιοι αμφισβητούσαν τις απόψεις των μαθητών και δεν άφηναν τις συνειδήσεις τους ανεπηρέαστες. Δεν αποδείχθηκε αποτελεσματικό και αξιόπιστο, καθώς έρευνες που διεξήχθησαν την περίοδο εφαρμογής του έδειξαν περιστατικά εκφοβισμού, υβρεολογίας και συμπεριφορές που δεν συγκλίνουν με την ιδεολογία του (Jeffcoate, 1984 και Figuerora, 1998 στο Παλαιολόγου & Ευαγγέλου 2003:168).

▪ Το διαπολιτισμικό μοντέλο

Το διαπολιτισμικό μοντέλο θεωρήθηκε αναγκαίο να επιβληθεί λόγω της συνεχόμενης μετανάστευσης του πληθυσμού (Σοφός, 2005). Στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης τίθεται κατά τον Παπά (1998) *«η καθιέρωση μιας κοινωνίας με αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση, με πνεύμα αμοιβαιότητας και ισότητας στα κοινωνικά μέλη, με αλληλαποδοχή των εκατέρωθεν αξιών και ακόμα την άποψη των βασικών δικαιωμάτων που έχουν τα κοινωνικά όντα, σύμφωνα με το Χάρτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»*.

Σύμφωνα με τον Γεωργογιάννη (όπ:π:50-51), ο όρος διαπολιτισμικότητα δεν δηλώνει μια κατάσταση, όπως η πολυπολιτισμικότητα, αλλά *«μια διαλεκτική σχέση, μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διαφορετικών εθνικών μεταναστευτικών ομάδων»*. Αποτελεί μέσο για την κοινωνική ένταξη και την επίτευξη της ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Επηρεάζεται από την ίδια την εμπειρία των παιδιών στις χώρες υποδοχής και αναθεωρεί τα εθνοκεντρικά σχολικά κριτήρια. Σε μια πολυπολιτισμική και πολυεθνική κοινωνία, η διαπολιτισμική εκπαίδευση βρίσκεται η μοναδική λύση, καθώς αφορά μια εκπαίδευση αλληλεγγύης και ενσυναίσθησης. Ο Helmut Essinger (1988) επισημαίνει ότι *«το διαπολιτισμικό μοντέλο εκπαίδευσης διέπεται από τέσσερις βασικές αρχές:*

- Την ενσυναίσθηση, δηλαδή την κατανόηση των προβλημάτων των άλλων και της διαφορετικότητάς τους, βάζοντας τον εαυτό τους στη θέση τους, ώστε να μπορούν να αναλογιστούν τα προβλήματά τους και να καλλιεργήσουν συμπάθεια προς το διαφορετικό.

- Την αλληλεγγύη, η οποία στηρίζεται στην ομαδικότητα και τη συλλογικότητα, παραμερίζοντας την κοινωνική ανισότητα και την αδικία.

- Το σεβασμό στην πολιτισμική ετερότητα που πραγματοποιείται με το άνοιγμά μας στους άλλους πολιτισμούς και τη συμμετοχή αυτών στο δικό μας πολιτισμό

- Την εξάλειψη του εθνικιστικού τρόπου σκέψης και την απαλλαγή από εθνικά στερεότυπα και προκαταλήψεις, ώστε οι διαφορετικοί λαοί να μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους.» (Γεωργογιάννη, όπ:π:50-51)

Τα βασικά αξιώματα της διαπολιτισμικότητας είναι τρία σύμφωνα με το Δαμανάκη (1997): α) το αξίωμα της ισοτιμίας των πολιτισμών, β) αυτό της ισοτιμίας του μορφωτικού κεφαλαίου ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης και γ) το αξίωμα της παροχής ίσων ευκαιριών. Οι αξίες της διαπολιτισμικότητας είναι η

αλληλοαποδοχή και η αλληλεξάρτηση των πολιτισμών. Δεν απευθύνεται μόνο στις διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες αλλά στο σύνολο των πολιτών μιας κοινωνίας, μεταξύ των οποίων πρέπει να υπάρχει αρμονική αλληλεπίδραση (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου 2003:89-90). Η διαπολιτισμικότητα ξεφεύγει από τα όρια του σχολικού χώρου και αποτελεί νοοτροπία. «Διατυπώνει μια καινούργια άποψη για τις διαδικασίες διαμόρφωσης ενός νέου πολίτη, ικανού να... διαπραγματεύεται αποτελεσματικά και ειρηνικά στις νέες πολυσύνθετες σχέσεις του.» (Κανακίδου & Παπαγιάννη, όπ:π:15,19). Αναφορικά με το σχολικό χώρο, η διαπολιτισμικότητα καταπολεμά την άγνοια και τον φόβο απέναντι στη διαφορετικότητα και διαπερνά όλα τα μαθησιακά περιεχόμενα του σχολικού προγράμματος. Δεν πρέπει να αποτελεί ξεχωριστό αντικείμενο που απλώς πληροφορεί για άλλους πολιτισμούς, διότι κάτι τέτοιο παραπέμπει σε μάθημα λαογραφίας και δεν συνάδει με τις απαιτήσεις της πραγματικής κατάστασης (Νικολάου, 2011:201 και Κανακίδου & Παπαγιάννη, 1998:50). Ακόμη, πρέπει να λειτουργούν με βάση αυτό όλα τα σχολεία, ανεξάρτητα από το αν έχουν μαθητές διαφορετικής προέλευσης. Κάθε σχολείο είναι δυνάμει διαπολιτισμικό, επειδή η σύνθεσή του μεταβάλλεται και όλοι επωφελούνται από αυτή την προσέγγιση (Νικολάου, 2011:201 και Ευαγγέλου, 2007:90). Προκειμένου να υπάρχει αποτελεσματική επικοινωνία σε ένα πολυπολιτισμικό σχολείο, η καλλιέργεια διαπολιτισμικής δεξιότητας κρίνεται απαραίτητη (Παπαδοπούλου, όπ:π:61). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση οφείλει να λαμβάνει υπόψη της το περιβάλλον ζωής και το μαθησιακό επίπεδο του κάθε μαθητή, να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ μαθητών και την ανταλλαγή εμπειριών τους. Η σχολική τάξη έχει καθήκον να ενισχύει την αυτοπεποίθηση και να διαμορφώνει τις ταυτότητες των μαθητών (Κανακίδου & Παπαγιάννη, όπ:π:46-47). Σε μια τάξη με πολιτισμική ποικιλία, ο κάθε μαθητής αντιλαμβάνεται και επεξεργάζεται το διδακτικό περιεχόμενο με βάση το διαφοροποιημένο γνωστικό του κεφάλαιο που έχουν διαμορφώσει τα προσωπικά του βιώματα και η κουλτούρα της προέλευσής του (Ευαγγέλου & Παλαιολόγου, 2007:25). Αυτό, λοιπόν, καλείται να αξιοποιήσει η διαπολιτισμική εκπαίδευση. Το διαπολιτισμικό μοντέλο είναι αυτό που ενδείκνυται σήμερα για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας. Σε σχέση με τα υπόλοιπα μοντέλα, οι θέσεις του περιγράφονται αναλυτικότερα και πιο ξεκάθαρα, είναι πιο ρεαλιστικές και προσδιορίζουν τις πραγματικές ανάγκες για την επικοινωνία των κοινωνικών ομάδων. Στόχος της δεν είναι μια ένταξη ή αφομοίωση που δεν αφήνει περιθώρια για πολιτισμικό εμπλουτισμό και θεωρεί ελλειμματικό το μορφωτικό κεφάλαιο των μεταναστών, αλλά ούτε μια διαδικασία απλής ιδιαιτεροποίησης και συντήρησης των ιδιαιτεροτήτων που μακροπρόθεσμα εντείνει τις κοινωνικές διακρίσεις (Δαμανάκης, όπ:π:85). Η βασική διαφορά του με το αντιρατσιστικό πρότυπο, είναι ότι αυτό είναι συγκρουσιακά προσανατολισμένο και έχει θεωρητικές αδυναμίες, αφού περιορίζεται στον φυλετικό ρατσισμό (Δαμανάκης, όπ:π:109 και Γκόβαρης, 2001:68-69).

Συμπεράσματα

Επισκοπώντας τα μοντέλα πολιτισμικής ετερότητας εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι οι προσεγγίσεις της αφομοίωσης, της ενσωμάτωσης, της αλληλεγγύης και του σεβασμού είναι από πολύ παλιά τρόποι εξάλειψης του φαινομένου της πολυπολιτισμικής ανομοιογένειας στο σχολικό χώρο.

Στη σημερινή μεταβιομηχανική κοινωνία, ωστόσο, με την ανάπτυξη και την παγκοσμιοποίηση των συμφερόντων, οι κοινωνίες χαρακτηρίζονται από πληθυσμιακή και πολιτισμική πολλαπλότητα. Σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση των προαναφερθέντων πληθυσμιακών μονάδων το θέμα αντιμετωπίζεται στις χώρες υποδοχής και συγκεκριμένα στην Ελλάδα, οι μαθητές οφείλουν να φοιτήσουν στα ίδια σχολεία με τα παιδιά του γηγενούς πληθυσμού, χωρίς καμία γλωσσική επάρκεια ή προετοιμασία.

Πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις από τη δεκαετία του 1960 και 1970 με σκοπό να βοηθήσουν τα παιδιά των μεταναστών να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό και το κοινωνικό σύστημα έλαβαν κατάλληλα μέτρα αφομοίωσης και ενσωμάτωσης. Το θέμα της διαπολιτισμικής παιδείας ανέκυψε μετά τη δεκαετία του 1980, όπου η μεταστροφή από την υστέρηση στην παραδοχή του διαφορετικού πολιτισμικού κεφαλαίου των παιδιών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης οδηγεί στην αποδοχή της ετερότητας και το λόγο για μια διαφοροποίηση της υπάρχουσας ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Η ευρύτερη θεωρητική θεμελίωση της πολυπολιτισμικής αγωγής είναι πέρα από τα όρια της παρούσης έρευνας, η οποία περιορίστηκε στην παρουσίαση του πλαισίου των μοντέλων διαχείρισης της ετερότητας και τη διαφοροποίηση της διδακτικής πρακτικής επιχειρώντας μια πρώτη εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Κεφάλαιο 2ο Η διαπολιτισμική εκπαίδευση

Οι εκπαιδευτικές διαστάσεις της μετανάστευσης έγιναν από πολύ νωρίς εμφανείς. Αναπόφευκτα, πέρα από την κοινωνικοπολιτισμική ένταξη, οι έννοιες της πολυπολιτισμικότητας και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης προέβαλλαν στο επίκεντρο του παιδαγωγικού λόγου και στο χώρο του σχολείου.

Η σημαντική παρουσία μαθητών και μαθητριών από άλλες χώρες και βασικότερα η διαφορετική κυρίαρχη μητρική γλώσσα άλλαξε ριζικά τη σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού στα σχολεία της Ελλάδας. Παρά τις όποιες διαφορές στην εννοιολόγηση των όρων της διαπολιτισμικής και πολυπολιτισμικής τάξης, το κοινό και βασικό στοιχείο εναπόκειται στην αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των εθνικών/μεταναστευτικών ομάδων, στη διαμόρφωση κοινωνικού πλαισίου και τέλος, στη συνύπαρξη και ανάπτυξη όλων των πολιτισμών, χωρίς να τίθεται ευρύτερα σε κίνδυνο η ενότητα και η συνοχή της κοινωνίας του σχολείου.

Η πολυγλωσσία και η πολυπολιτισμικότητα δημιουργούν στο ελληνικό σχολείο μια σειρά από προβλήματα που, όπως παρατηρούν οι Mitakidou, Tressou & Daniilidou (2009) έχουν να κάνουν όχι μόνο με την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου από τα δίγλωσσα παιδιά, αλλά και με την αδυναμία διαχείρισης από τους εκπαιδευτικούς των τυπικών τάξεων που έχουν εκπαιδευτεί για να ανταποκρίνονται στις ανάγκες ενός ομοιογενούς μαθητικού πληθυσμού, ενώ είναι και ένας ανασταλτικός μαθησιακός παράγοντας των γηγενών μαθητών που μπορεί να μένουν πίσω. Το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο βασίζονται ακριβώς αυτές οι απόψεις επί των θεμάτων της διαπολιτισμικότητας, καθώς και οι προβληματισμοί που έχουν προκύψει σε επίπεδο κρατικού σχεδιασμού αναλύονται στις επόμενες υποενότητες.

Επομένως, γίνεται λόγος για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, όπου θα προωθούνται ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, πέρα από οικονομικούς- κοινωνικούς και ταξικούς παράγοντες, οι οποίοι εξακολουθούν στις μέρες μας να στέκονται εμπόδιο στη θετική αντιμετώπιση της ετερότητας στο χώρο της εκπαίδευσης. Με την ίδρυση Τμημάτων Υποδοχής (Τ.Υ.) και την υιοθέτηση των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), καθώς και με μια σειρά διδακτικών πρακτικών, η διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας βρίσκεται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής μας έρευνας.

Η εκπαιδευτική πολιτική του σήμερα, βασίζεται άλλωστε στην επιπρόσθετη διδασκαλία σε παιδιά που προέρχονται από κοινωνικά αποκλεισμένες οικογένειες, με βασικό στόχο να αντισταθμιστούν και να ξεπεραστούν τα μειονεκτήματα του περιβάλλοντός τους και να καταστούν ικανοί να ανταπεξέλθουν στο πρόγραμμα σπουδών τους και να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα βελτιώνοντας τα μαθησιακά τους αποτελέσματα και ολοκληρώνοντας τις σπουδές τους.

2.1 Οι Τάξεις Υποδοχής και τα τμήματα ΖΕΠ

Αν κάνουμε μια σύντομη ανασκόπηση για την αναγκαιότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θα δούμε ότι τα πρώτα τμήματα υποδοχής ιδρύονται το

1967, στην Αγγλία καθώς και σε άλλες χώρες του Αγγλοσαξονικού κόσμου, με βασική στοχοθεσία αφενός τη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο και αφετέρου την ενίσχυση καινοτομικών δράσεων για διαφοροποιημένη διδασκαλία (Μπέσιος, 2012).

Περίπου **τη δεκαετία του '70** ένα ρεύμα παλιννόστησης κάνει την πρώτη της εμφάνιση από χώρες κυρίως της Δυτικής Ευρώπης, την Αμερική, την Αφρική και την Ωκεανία (Δαμανάκης, 1997).

Σύμφωνα με τη μελέτη της Μπούτζα (2018), σε μια προσπάθεια εξάλειψης των ανισοτήτων στη Γαλλία, από το 1981, εμφανίζονται προγράμματα που στόχευαν στη μείωση της σχολικής αποτυχίας μεγάλου μέρους των παιδιών των λαϊκών στρωμάτων, καθώς και στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης προαστίων πόλεων και εργατοπόλεων.

Στην Ελλάδα, η ίδρυση των πρώτων τμημάτων για την πολυπολιτισμική ανομοιογένεια στην εκπαιδευτική διαδικασία ξεκινά τη **δεκαετία του '80**, όπου οι σχολικές μονάδες δέχτηκαν ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών αλλά και ομογενών από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ και της Βορείου Ηπείρου. Τα παιδιά αυτά που σημαντικό τους μειονέκτημα θεωρούνταν η έλλειψη γνώσης της ελληνικής γλώσσας αντιμετωπίζονται ως ένα "πρόβλημα" στην ομαλή διαδικασία της παιδαγωγικής, καθώς η διαφορετική γλωσσική και η πολιτισμική προέλευσή τους εκλαμβάνεται ως ανασταλτικός παράγοντας εγγραμματοσμού, γεγονός που επιβάλλει την σχεδίαση κατάλληλων εκπαιδευτικών συστημάτων που θα αντιμετωπίζουν την κατάσταση και θα βοηθούν στην ομαλή ένταξή τους στον εκπαιδευτικό χώρο.

Με σχετική υπουργική απόφαση του ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ 818/Ζ/4139/20-10-1980) ιδρύονται οι θεσμοί των Τάξεων Υποδοχής και των Φροντιστηριακών Τμημάτων λόγω της αυξημένης παρουσίας παλιννοστούντων μαθητών και μόλις το 1983 νομοθετούνται τα πρώτα τμήματα (Ν. 1404/83, άρθρο 45, ΦΕΚ 173/24-11-83), με στόχο τη μέριμνα του ελληνικού κράτους για την εκπαίδευση αρχικά των παλιννοστούντων και στη συνέχεια των αλλοδαπών μαθητών. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π/Δ η εκπαίδευση στις τάξεις υποδοχής είναι δωρεάν και στοχεύει στη διδασκαλία της νέας ελληνικής εξειδικευμένα με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών επιδιώκοντας την ομαλή ένταξή τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Επιπρόσθετα, το ΦΕΚ 186/27-12-1983 προβλέπει τη διδασκαλία της γλώσσας προέλευσης των μαθητών με στόχο τη διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας. Στο συγκεκριμένο νόμο, όμως, δεν γίνεται λόγος για το πολιτισμικό κεφάλαιο που φέρουν οι μαθητές από τη χώρα προέλευσής τους. Το αποτέλεσμα είναι η τάξη υποδοχής να συντελεί στην *«αντιστάθμιση του ελλειμματικού γλωσσικού και πολιτισμικού πλαισίου των μαθητών αυτών με στόχο την γλωσσική αφομοίωσή τους στην ελληνική πραγματικότητα»* (Σκούρτου, 2004:23).

Επομένως, οι τάξεις αυτές δε λειτούργησαν όπως είχε προβλεφθεί από το νομικό πλαίσιο, αφού σε μια μελέτη του Δαμανάκη (1998:63, στο Σκούρτου, Βρατσάλης, Γκόβαρης, 2004:24) η συμμετοχή των μεταναστών μαθητών από χώρες της Ε.Ε. στις τάξεις υποδοχής φαίνεται να ξεκινά μετά το 1990, καθώς μέχρι τότε φοιτούσαν σε ιδιωτικά ξενόγλωσσα σχολεία.

Τη **δεκαετία του '90** σύμφωνα με το Ν. 1894 (ΦΕΚ 110/27-8-90) όπου ουσιαστικά υπήρξε η ανάγκη για την ομαλή σχολική ένταξη των «επαναπατριζόμενων»

Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση, η ίδρυση τμημάτων υποδοχής και φροντιστηριακών τάξεων προέβλεπε τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας (Σκούρτου, 2004). Σχετική υπουργική απόφαση (Φ.2/378/Γ1/1124) καθορίζει τους οικείους νομάρχες ανά περιφέρεια, ως τους πλέον αρμόδιους να προσλαμβάνουν προσωπικό, το οποίο θα διδάσκει τη γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας προέλευσης, για δυο ή τρεις ώρες την εβδομάδα ή ακόμη και ειδικότητες ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων για τη στελέχωση των τμημάτων (Νικολάου, 2000: 60).

Τέσσερα χρόνια μετά, με την υπουργική απόφαση στο ΦΕΚ930 τ.β'14-12-94 καθορίζονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής στις τάξεις υποδοχής. Η λειτουργία τους βασίζεται σε παράλληλη τάξη με βοηθητικό κυρίως ρόλο, με στόχο την ομαλή προσαρμογή των μαθητών στη τάξη τους και γενικότερα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι αλλοδαποί μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να συμμετέχουν στην τάξη υποδοχής μόνο εάν το ζητήσουν οι γονείς με υπεύθυνη δήλωσή τους- όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο νόμο- όταν *«το επίπεδο γνώσης της Νεοελληνικής Γλώσσας δεν τους επιτρέπει να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα της τάξης στην οποία έχουν γραφτεί»*. Όσον αφορά την ένταξη του μαθητή στην τάξη υποδοχής ή το φροντιστηριακό τμήμα, υπεύθυνοι καθίστανται ο Σύλλογος Διδασκόντων σε συνεργασία με τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο. Η φοίτηση έχει ισχύ δυο χρόνων και κάθε μαθητής οφείλει να επιστρέψει στην τάξη στην οποία είναι εγγεγραμμένος. Η τάξη υποδοχής ως παράλληλη τάξη βοηθάει τους μαθητές να προσαρμοστούν ομαλά και να ενταχθούν στην τάξη τους και γενικότερα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μαθητές διδάσκονται τα μαθήματα του επίσημου αναλυτικού προγράμματος, το οποίο προσαρμόζεται στις μαθησιακές ανάγκες και δυνατότητές τους. Εφόσον εξασφαλίζεται εκπαιδευτικός με τα κατάλληλα προσόντα, μπορεί να διδάσκονται η γλώσσα και ο πολιτισμός της χώρας προέλευσης πέραν του αναλυτικού προγράμματος.

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε η πρακτική που ακολουθήθηκε είναι καθαρά ενταξιακή και γλωσσικά αφομοιωτική, ούτως ώστε να ενσωματωθούν οι αλλοδαποί μαθητές άμεσα στις κανονικές τάξεις. Ουσιαστικά το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών που συμμετέχουν σ' αυτές τις τάξεις αγνοείται εντελώς, παρόλο που αυτό προβλεπόταν από τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις (Δαμανάκης, 2005).

Στα σχολεία της Γερμανίας το θέμα της διδασκαλίας της γλώσσας προέλευσης των μαθητών έχει λυθεί, όπως και σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη εντάσσοντας το μάθημα της μητρικής γλώσσας ή επιτρέποντας στις πρεσβείες των χωρών προέλευσης να χρηματοδοτήσουν τη σύσταση τμημάτων μητρικής γλώσσας. Στην Ελλάδα οι μαθητές που προέρχονται από χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης φοιτούν στα ξένα ιδιωτικά σχολεία όπως στην Γαλλοελληνική Σχολή και το Αμερικανικό Σχολείο. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι για τους αλλοδαπούς μαθητές που προέρχονται από κράτη μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπάρχει κάποιο εκπαιδευτικό πλαίσιο για τη διδασκαλία της μητρικής τους γλώσσας.

Μια σημαντική πτυχή αυτής της δεκαετίας που σημάδεψε την εκπαιδευτική πολιτική, το σχολικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα καθώς και τις μεθόδους παιδαγωγικής που, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Husen (1997, στο Κελπανίδης, 1997:69-72) είναι μια πολιτική θετικών διακρίσεων, η οποία μάλιστα στηρίζεται σε μια μετριοπαθή ριζοσπαστική ερμηνεία των εκπαιδευτικών ευκαιριών και πρέπει να βοηθούνται

περισσότερο οι μαθητές που προέρχονται από αποστερημένα περιβάλλοντα και αντιμετωπίζουν γενικότερα μαθησιακές δυσκολίες.

Σύμφωνα με αυτή τη διάκριση και προκειμένου να παρέχει επιπρόσθετη διδασκαλία σε παιδιά που προέρχονται από αποκλεισμένες κοινωνικά οικογένειες το Υπουργείο υπέγραψε το Νόμο 2413/96 για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, που είναι ίσως η πιο ριζοσπαστική νομοθεσία μέχρι σήμερα, περιλαμβάνοντας τη μετατροπή δημοσίων ή ιδιωτικών σχολείων σε σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Νικολάου, 2000). Στο άρθρο 34 του σχετικού νόμου ορίζεται ο σκοπός και το περιεχόμενο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τον οποίο προβλέπεται η *«οργάνωση και η λειτουργία σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την παροχή εκπαίδευσης σε νέους με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές ή κοινωνικές ιδιαιτερότητες»*. Με άλλα λόγια, στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης δύνανται να εφαρμόζονται τα προγράμματα σπουδών των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές και μορφωτικές ανάγκες των μαθητών (ΦΕΚ 124 τ. Α' 17-6-1996). Στο θεσμικό αυτό πλαίσιο ορίζεται στο άρθρο 35 η μετατροπή των δημόσιων σχολείων σε πειραματικά σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Τέλος ο νόμος προβλέπει την έγκριση και ίδρυση σχολείων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης *«εν ονόματι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, εκκλησιαστικών ιδρυμάτων και άλλων φιλανθρωπικών σωματείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα»* (ΦΕΚ 124 τ. Α' 17-6-1996).

Σύμφωνα με τον Δαμανάκη (2005) η εκπαιδευτική αυτή παρέμβαση πραγματοποιεί μια μετάβαση από ένα «αφομοιωτικό» μοντέλο εκπαιδευτικής πολιτικής σε ένα πιο «διαχωριστικό». Σε μια προσπάθεια αξιολόγησης των αρχών του νόμου θα λέγαμε ότι ουσιαστικά δεν προωθείται η έννοια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αφού γίνεται αναφορά μόνο σε παιδιά με «πολιτισμικές ιδιαιτερότητες» χωρίς να γίνεται λόγος καθόλου για τους γηγενείς μαθητές. Η εφαρμογή επιπλέον των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε ορισμένα μόνο σχολεία της επικράτειας που μετονομάζονται σε διαπολιτισμικά συμβάλλει στη στερεοτυπική διαιώνιση των πολιτισμικών και γλωσσικών τους ιδιαιτεροτήτων. Τέλος, η πρόταση του νόμου για εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε ιδιωτικά σχολεία θα οδηγήσει στο σταδιακό αποκλεισμό ενός μεγάλου μέρους μαθητών από τη μάθηση (Σκούρτου και συν., 2004).

Σημαντική καινοτομία αποτέλεσε ο νόμος 2413/1996 όπου στο άρθρο 5 αναφέρεται ρητά η ίδρυση του Ινστιτούτου Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ), που ορίζεται ως υπεύθυνο όργανο για την εκπαίδευση των παλιννοστούντων και των αλλοδαπών μαθητών/τριών, έχοντας ένα συμβουλευτικό, επιστημονικό-ερευνητικό ρόλο. Δύο χρόνια αργότερα, με την υπουργική απόφαση (Φ10/35/Γ1/1058/29-10-1998) εγκρίνεται η μετατροπή και η μετονομασία κάποιων δημόσιων σχολείων σε διαπολιτισμικά για την εκπαίδευση ατόμων με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ανάγκες, αφήνοντας μια σχετική ασάφεια ως προς τους στόχους αυτών των σχολείων.

Διαπιστώνουμε εν ολίγοις ότι στο ελληνικό σχολείο αγνοείται η γλώσσα προέλευσης και το πολιτισμικό κεφάλαιο των δίγλωσσων μαθητών (Νικολάου, 2008).

Σε κανένα από τα προβλεπόμενα νομοσχέδια της κυβέρνησης δεν εφαρμόζεται η διδασκαλία στη μητρική και τη δεύτερη γλώσσα.

Για να ανταποκριθεί η εκπαίδευση στις απαιτήσεις των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών ούτως ώστε να ενταχθούν πιο ομαλά στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα πραγματοποιήθηκαν νέες ρυθμίσεις στο θεσμό των Τ.Υ σύμφωνα με την υπουργική απόφαση Φ 10/20/Γ1/708/7-9-1999. Μια σημαντική διαφοροποίηση της νέας υπουργικής απόφασης είναι ότι γίνεται πρώτη φορά λόγος για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας. Η εξειδίκευση στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας και η καλή γνώση ξένης γλώσσας και κατά προτίμηση της χώρας προέλευσης των μαθητών θεωρούνται απαραίτητα προσόντα των εκπαιδευτικών που προορίζονται να διδάξουν στις τάξεις αυτές.

Μια βασική αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας των Τ.Υ είναι ότι το πρόγραμμα ολοκληρώνεται σε δύο κύκλους. Στην Τ.Υ Ι συμμετέχουν μαθητές με ελάχιστη ή μηδαμινή γνώση της ελληνικής γλώσσας και στην Τ.Υ ΙΙ οι μαθητές με μέτριο επίπεδο επάρκειας στην ελληνική γλώσσα. Ο μικρότερος αριθμός μαθητών που συμμετέχει στις Τ.Υ είναι εννιά και ο μεγαλύτερος δεκαεπτά. Με βάση το διαπιστωτικό τεστ ανιχνεύεται η γλωσσική επάρκεια του μαθητή και στη συνέχεια ζητείται η δήλωση του γονέα ότι επιτρέπει στο παιδί να συμμετέχει στα αντίστοιχα τμήματα. Η απόφαση για την ένταξη κάθε μαθητή σε ΤΥΙ, ΤΥΙΙ και Φ.Τ λαμβάνεται από το σύλλογο διδασκόντων σε συνεργασία με τον αρμόδιο σχολικό σύμβουλο. Στις Τ.Υ Ι η φοίτηση των μαθητών διαρκεί για ένα διδακτικό έτος και στη συνέχεια οι μαθητές εντάσσονται στο πρόγραμμα της κανονικής τάξης ενώ στις Τ.ΥΙΙ «επιχειρείται μικτό πρόγραμμα εσωτερικής και εξωτερικής γλωσσικής υποστήριξης των μαθητών που έχουν ενταχθεί σε αυτές και πραγματοποιείται με παράλληλη διδασκαλία μέσα στις κανονικές τάξεις» (Φ 10/20/Γ1/708/7-9-1999).

Επιπλέον, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Υπουργείου Παιδείας προς την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) το 2005 αναφέρεται ότι ιδρύεται «Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας» στο Ηράκλειο βάσει του νόμου 3376/2005. Το σχολείο αυτό παρέχει εκπαίδευση στους μαθητές του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων Πληροφοριών, που εδρεύει στην Κρήτη, γενικότερα όμως έχει ως στόχο να αποτελέσει πρότυπο πολυγλωσσικής και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης με ευρωπαϊκό προσανατολισμό, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην ετήσια έκθεση.

Επιπρόσθετα, το 2007 το Υπουργείο Παιδείας, προκειμένου να διευκολύνει την εκπαίδευση μαθητών ξένων κοινοτήτων που ζουν κι εργάζονται στη χώρα μας, έχει χορηγήσει άδεια λειτουργίας σε ξένα ιδιωτικά σχολεία, τα οποία λειτουργούν υπό την άμεση εποπτεία και ευθύνη των πρεσβειών τους. Τα σχολεία αυτά είτε παρέχουν και ξενόγλωσση και ελληνόγλωσση εκπαίδευση είτε ακολουθούν ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με παράλληλη υποχρεωτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Διαλέξεις, ημερίδες και άλλες εκδηλώσεις κοινού ενδιαφέροντος (π.χ. ελληνογαλλικές, ελληνογερμανικές) οργανώνονται συχνά στα σχολεία αυτά, ενισχύοντας τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα τους.

Με σχετική νομοθετική ρύθμιση Ν. 3879/2010 εισάγεται ο θεσμός των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) όπου εντάσσονται σχολικές μονάδες

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που βρίσκονται σε περιοχές με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και υψηλή σχολική διαρροή. Στο άρθρο 26 του παρόντος νόμου ορίζεται ως στόχευση: «*Η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών, αλλοδαπών, ρομά ή μειονοτικών πληθυσμών, μέσω της λειτουργίας υποστηρικτικών δράσεων για τη βελτίωση της μαθησιακής επίδοσης συνιστούν τη λειτουργία Τάξεων Υποδοχής, ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων, θερινών τμημάτων και τμημάτων διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας της χώρας προέλευσης των μαθητών*» (ΦΕΚ 163Α/21-9-2010, παρ.1α και 1β). Οι ΖΕΠ από μελέτη των Κουτούζη Κυρίδη, Μαλούτα, Παπαδάκη και Συρίγου (2012) δημιουργήθηκαν ώστε να συντελέσουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων που εμφανίζονται σε επίπεδο «υποδομών, εκπαιδευτικού προσωπικού, εξειδικευμένων επιστημόνων, με απώτερο σκοπό να ενισχυθεί η μαθητική ένταξη, η προσαρμογή και η ανάπτυξη στο σχολικό περιβάλλον, η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού έργου που παρέχεται». Γενικός σκοπός όπως ορίζεται από την υπ' αριθμό Φ1220/2045/Γ1/10-01-2011 υπουργική απόφαση καθίσταται η διαμόρφωση και η δοκιμή εναλλακτικών και ευέλικτων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων, «καλών πρακτικών», διαφοροποιημένης διδασκαλίας και εκπαίδευσης που θα διασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα των μαθητών αυτών.

Κατά το τέλος της δεκαετίας 2010, οι εξελίξεις στο πολιτικο-οικονομικό επίπεδο επηρέασαν τη λειτουργία των Τ.Υ, των Φ.Τ και των διαπολιτισμικών σχολείων. Δημιουργείται πλέον ένας νέος φορέας, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), ο οποίος αναλαμβάνει τα θέματα της παιδείας των ομογενών και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Ιδρύονται Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, στις οποίες υπάγονται οι Τ.Υ. και τα Φ.Τ., που μετονομάζονται σε Τ.Υ. ΖΕΠ και Φ.Τ. ΖΕΠ, ενώ η χρηματοδότηση γίνεται από τα ΕΣΠΑ (Φ.821/3412Ρ/157476/Ζ1/ 13-12-2010, Φ.1 Σ.Τ/809/101455/Γ1/7-9-2011).

Από τις αρχές του 2012 άρχισε να δρομολογείται η κατάργηση ή ο αποχαρακτηρισμός και η συγχώνευσή τους. Τη δράση της ελληνικής πολιτείας γύρω από τα θέματα της πολυπολιτισμικότητας στα σχολεία συμπληρώνει η θεσμοθέτηση μιας σειράς προγραμμάτων μεγάλης κλίμακας που αφορούν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης, αλλά και την γενικότερη εκπαίδευση των «Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων μαθητών, των μαθητών Ρομά, των Μουσουλμανοπαίδων και των Ομογενών μαθητών» στο πλαίσιο της προώθησης των αρχών της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ήδη από το 1997 (Ν 2413/96, Φ.Ε.Κ. 124 τ.Α'/17-6-1996, βλ. Νικολάου, 2005, σ.σ.180-183).

Σύμφωνα με στοιχεία του ΠΙΟΔΕ, το 2014 λειτούργησαν 400 Τάξεις Υποδοχής ΖΕΠ στη χώρα. Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι τάξεις υποδοχής συνδέονται αναπόσπαστα με το θεσμό των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, στον οποίο και ενσωματώνονται από το 2010 και μετά, και μάλιστα έχουν αποτελέσει το πιο βασικό σημείο αναφοράς και εστίασης της λειτουργίας τους. Από το 2016-17 και σύμφωνα με την εγκύκλιο 152029/Δ1/19-09-2016 (ΑΔΑ: 7Ω764653ΠΣ-69) ο στόχος των τάξεων υποδοχής συμπληρώνεται και η προσπάθεια αποτελεσματικότητας και μαθησιακής ένταξης στην κανονική τάξη των παιδιών με διαφορετικές πολιτισμικές και

θησκευτικές ιδιαιτερότητες αφορά τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από παιδιά προερχόμενα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Βέβαια, εκτός αυτών των τμημάτων, τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται στη χώρα μας και μια σειρά από προγράμματα, όπως διαπιστώνεται από τις Καρανικόλα και Πίτσου (1015), τα οποία βασίζονται στα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολιτισμική ετερότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη διαχείριση προβλημάτων σχολική τάξης, τη συνεργασία των σχολείων με άλλα σχολεία, την ισότητα, τη διαφορετικότητα, την καταπολέμηση των κοινωνικών διακρίσεων και στερεοτύπων.

Ωστόσο, έχει ασκηθεί ιδιαίτερα έντονη κριτική στο θεσμό των διαπολιτισμικών σχολείων, καθώς από μελέτη των Τζωρτζοπούλου & Κοτζαμάνη, (2008:32) διαπιστώνεται πως αρκετοί Έλληνες γονείς αποφεύγουν να επιλέξουν τα σχολεία αυτά για τα παιδιά τους διότι φοβούνται ότι η πολιτιστική και γλωσσική διαφορετικότητα των μαθητών/τριών, επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο μάθησης των παιδιών τους. Από τη στιγμή που η πολυπολιτισμικότητα γίνεται αποδεκτή, η διαπολιτισμική εκπαίδευση αφορά όλα τα σχολεία, ακόμη και εκείνα που έχουν μικρό ποσοστό παιδιών μεταναστών στη σύστασή τους και άρα, η γενική εκπαίδευση είναι το πεδίο, όπου πραγματικά συναντιούνται οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες των παιδιών με αυτές του εκπαιδευτικού συστήματος και των επιμέρους εκπαιδευτικών πλαισίων. Οι προσπάθειες που έγιναν προκειμένου αυτά τα σχολεία να δικαιολογήσουν τον χαρακτηρισμό τους συχνά οφείλονταν αποκλειστικά στην καλή διάθεση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις λειτουργίας των διαπολιτισμικών σχολείων, οργανώθηκαν εκδηλώσεις με συμμετοχή μαθητών, οικογενειών και κοινότητας, που προωθούν τις έννοιες της διαπολιτισμικότητας και της ετερότητας και διευκολύνουν την ένταξη των μεταναστών μαθητών/τριών στις κοινότητές τους. Στην πραγματικότητα, όμως, οι μητρικές γλώσσες και κουλτούρες των παιδιών δεν αξιοποιήθηκαν όπως δύναται, ενώ η διδασκαλία στηρίχτηκε στα σχολικά εγχειρίδια της γενικής αγωγής, τα οποία οι δάσκαλοι/ες των σχολείων αυτών έκριναν ως ακατάλληλα.

2.2 Προβληματισμοί σχετικά με το θεσμό

Η πολυπολιτισμική σύνθεση του σύγχρονου ελληνικού σχολείου έχει ως αποτέλεσμα μια παιδαγωγική ανομοιομορφίας που είναι αναπόφευκτα ίσως ο βασικότερος λόγος σχολική διαρροής και αποτυχίας των αλλοδαπών μαθητών. Η έκθεση των εμπειρογνομόνων του ΟΟΣΑ (1996) τονίζει ότι στην Ελλάδα το εκπαιδευτικό σύστημα είναι τυποποιημένο και περιοριστικό και δεν αφήνει περιθώρια ελευθερίας στους εκπαιδευτικούς να κάνουν διαφοροποίηση του προγράμματος είτε να πάρουν κάποια πρωτοβουλία με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών (Βαρνάβα- Σκούρα & Βεργίδης, 2002).

Η παιδαγωγική αυτή εκφράζεται με ποικίλους τρόπους στην καθημερινή πρακτική των σχολείων, διακατέχει ολόκληρο το αναλυτικό πρόγραμμα και ενδυναμώνεται με την αυστηρή περιχάραξη και ταξινόμηση των μαθημάτων (Bernstein, 1989). Παράλληλα, ο προσανατολισμός της εκπαίδευσης σε μια «τραπεζική αντίληψη» (Freire, 1977) παροχής πληροφοριών και γνώσεων είναι εμφανής.

Με μια πρώτη ματιά στη βιβλιογραφία μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι οι ματανάστες δεύτερης γενιάς στην Ελλάδα, παρόλο που έχουν γεννηθεί στη χώρα μας κ έχουν μεγαλώσει σε αυτήν παρακολουθώντας το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, εντούτοις δεν αποτελούν ομοιογενές τμήμα των Ελλήνων πολιτών και επομένως οι παράγοντες ένταξης κ παραμονής στη χώρα είναι αρκετοί και ποικίλουν. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Μπαγκαβός & Παπαδοπούλου (2006) βασικότεροι είναι οι εξής: η γλώσσα, η απασχόληση, η κατοικία, η οικογένεια, η πολιτισμική και θρησκευτική ιδιαιτερότητα, οι άτυπες κοινωνικές σχέσεις και η διαδικασία νομιμοποίησης των μεταναστών (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2012:334).

Πιο συγκεκριμένα, για την ίδρυση των Τάξεων Υποδοχής έχουν πραγματοποιηθεί μια σειρά ερευνών, όπως των Γκούντουρα (2003), Καλλιμάνη & Τριανταφυλλίδου (2003), Μιχάλη (2003), Παπαστεργιόπουλου (2003), Σωμαράκη (2003), Mitakidou, Tressou & Daniilidou (2009), Τσολερίδου (2003), Ζάγκα, Κεσίδου & Ματθαιουδάκη (2015) από τις οποίες προκύπτουν αρκετοί προβληματισμοί σχετικά με τη σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού, τη στόχευση, τις υποδομές, τη σύνδεσή τους με τις τυπικές τάξεις και μια σειρά άλλων ελλείψεων και δυσλειτουργιών.

Βέβαια έχουν γίνει και πολλές προτάσεις αντίστοιχα, όπως αυτή των Τρέσσου και Μητακίδου (2002), οι οποίες πάνω στη διδασκαλία της ελληνικής, βασισμένες στο γνωστικό αντικείμενο των μαθηματικών ανέδειξαν τις δυνατότητες που προσφέρουν προσεγγίσεις που προσανατολίζονται στη μάθηση της δεύτερης γλώσσας. Επιπλέον, πέρα από τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας (Καλλιμάνη & Τριανταφυλλίδου, 2003), προτείνεται και η υιοθέτηση δίγλωσσων προγραμμάτων διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται από την Τσολερίδου (2003) η αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων, ο μετασχηματιστικός ρόλος των σχολείων, αλλά και η αναδιάρθρωση της διδακτικής πρακτικής, ενώ ένα βασικό ζήτημα των εκπαιδευτικών -εδώ και χρόνια- στις Τάξεις Υποδοχής φαίνεται να είναι η ενεργητικότερη εμπλοκή των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

Από τα αποτελέσματα του Ζάχου (όπ:π:241), ο οποίος κάνει λόγο για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών προβλημάτων των μαθητών από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα φαίνεται ότι καμία ενέργεια για τη διευκόλυνση του έργου των Τάξεων Υποδοχής και την υποστήριξη των μαθητών δεν έχουν τεθεί σε ισχύ και λειτουργία ή έχουν εφαρμοστεί έστω επιλεκτικά και μάλιστα υπερτονίζοντας την ύπαρξη της απαραίτητης νομοθεσίας σχετικά με τη μητρική γλώσσα και του πολιτισμού της χώρας προέλευσης. Σε άλλη του έρευνα διακρίνει μόνο κάποια δειλά βήματα προσπάθειας ενσωμάτωσης των Ρομ, κατά το σχολικό έτος 2000-2001 που φοιτούσαν στις Τ.Υ. και στα Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (Zachos, 2006).

Μέσα στο πλαίσιο αυτό είναι αναπόφευκτη και η ανάδυση του ζητήματος της αποτελεσματικότητας και της λειτουργίας των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), ένας θεσμός πολύ πρόσφατος στη χώρα μας και ο οποίος δεν έχει ερευνηθεί πλήρως. Βέβαια, κάποιες χρονιές πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την Μπούτζα (2018) σχετικές έρευνες ποσοτικές με ερωτηματολόγια και ποιοτικές με συνεντεύξεις, σε ερωτώμενους που εμπλέκονταν στην υλοποίηση των Πράξεων, με σκοπό την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της Πράξης, τα οποία ωστόσο δε δημοσιεύτηκαν.

Σε μια προσπάθεια αποτίμησης του θεσμού ευρύτερα και δεδομένου ότι είναι εμπνευσμένος από αντίστοιχους θεσμούς χωρών όπως η Αγγλία και η Γαλλία, που δεν έχουν κριθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικοί, προκύπτει ένας ενδοιασμός και οδηγούμαστε σε ανάλογους προβληματισμούς, καθώς για παράδειγμα δεν ανταλλάσσονται καλές πρακτικές.

Στη χώρα μας ιδιαίτερα, η μελέτη της Τζωρτζάκη (2015) σε διευθυντές 18 σχολείων ΖΕΠ μέσω συνεντεύξεων, κατέληξε συμπερασματικά στη μη έγκυρη εξαγωγή αποτελεσμάτων. Η έρευνά της βασίστηκε στις απόψεις, τις στάσεις και τις εμπειρίες και συμπεραίνει τη δυσλειτουργία του προγράμματος, γεγονός που προκαλεί και συγκρούσεις στις σχολικές μονάδες. Τα προβλήματα που απαριθμεί είναι η καθυστέρηση στελέχωσης σε ειδικευμένους εκπαιδευτικούς, η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευτικών, η άγνοια του πλαισίου στο οποίο στηρίζεται ο θεσμός και η γενικότερη αποσπασματική ή ανύπαρκτη επιμόρφωση. Η ερευνήτρια προτείνει μάλιστα, να δοθεί έμφαση στην ηγεσία και τις προσλήψεις εκπαιδευτικών με ειδικά προσόντα, ως τρόπο επίλυσης του προβλήματος, καθώς από την έρευνά της φάνηκε πως στις περιπτώσεις σχολείων που εφάρμοσαν πρόγραμμα βασισμένο στην καινοτομία οι στόχοι εκπληρώθηκαν, αυξήθηκαν οι επιδόσεις των μαθητών μειώνοντας έτσι τα ποσοστά σχολικής διαρροής και ενισχύθηκαν οι ευρύτερες σχέσεις στις γειτονιές των σχολείων.

Η Σμαροπούλου (2016) ένα χρόνο μετά παρουσίασε μια καλή πρακτική στην έρευνά της για τα ΖΕΠ το σχολικό έτος 2014-15, χωρίς όμως το συμπέρασμά της να γενικεύεται και να τεκμηριώνεται με κάποιον τρόπο. Με βασικό θέμα τη διακόσμηση του σχολικού χώρου εφάρμοσαν μια σειρά από δραστηριότητες. Με άλλα λόγια, διάβασαν και επεξεργάστηκαν παραμύθια και ιστοριούλες, ανέλυσαν και παρουσίασαν

κάποια βίντεο και τραγούδια με απώτερο σκοπό την παραγωγή του δικού τους βίντεο¹, τραγουδιού, αφίσας και άλλου έντυπου υλικού. Όλα αυτά διενεργήθηκαν στην Τάξη Υποδοχής και η συμμετοχή των παιδιών ήταν ολοκληρωτική. Η ερευνήτρια διαπίστωσε ότι οι μαθητές διαφοροποίησαν τη στάση τους τόσο απέναντι στο χώρο του σχολείου όσο και στον τρόπο με τον οποίο βλέπουν τον ίδιο τους τον εαυτό.

Επιπλέον, στον συγκεκριμένο θεσμό αναφέρεται και η μελέτη της Καρανικόλα, που σε συνεργασία με την Πίτσου (2015) σχετικά με τις δράσεις του Υπουργείου Παιδείας για την προστασία της πολιτισμικής ετερότητας συμπεραίνουν ότι η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική όσον αφορά τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας λαμβάνει υπόψη της τις τοπικές, κοινωνικές απαιτήσεις επηρεάζεται δε από τις διεθνείς τάσεις και συνθήκες. Η ίδρυση και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής, Φροντιστηριακών Τμημάτων, Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας συνδέονται με την εφαρμογή ποικίλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την καλλιέργεια δεξιοτήτων, τη συμμετοχή και δράση των μαθητών και των μαθητριών, που ωστόσο ποτέ δεν τέθηκαν σε ισχύ ούτε λειτούργησαν, καθώς έπρεπε, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο. Παρά τις δόκιμες προσπάθειες του Υπουργείου με διάφορα προγράμματα ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ή με παρεμβάσεις στο εκπαιδευτικό υλικό, η δυσκολία εφαρμογής των προτεινόμενων, δεδομένης της ελλιπούς ενημέρωσης των εκπαιδευτικών ή της έλλειψης υλικού ήταν αδύνατη.

Το νομοθετικό πλαίσιο για τα δικαιώματα των παιδιών μελέτησε και ο Χαραβιτσίδης (2010), αντιστοίχως, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ενώ γίνονται φιλότιμες προσπάθειες από διδακτικής πλευράς, εντούτοις εντοπίζονται πρόχειρα και αποσπασματικά μέτρα ενός δήθεν ενδιαφέροντος από μέρους της πολιτείας τα οποία εγείρουν σκεπτικισμό. Τονίζει ότι παρόλο που η διδασκαλία της μητρικής γλώσσας των παιδιών είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους, απουσιάζει από τη θεματολογία των σχολικών εγκυκλίων, όπως και τα ειδικά προσόντα που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευτικοί για να διδάξουν στις τάξεις υποδοχής, αλλά και η ειδική ψυχολογική και κοινωνική στήριξη των παιδιών αυτών.

Ακολούθως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως επισημαίνουν και οι Mitakidou, Tressou και Daniilidou (2009), η ασάφεια και η αοριστία των όσων ορίζονται βάσει νομοθετικού πλαισίου οδηγούν στην αυθαίρετη ερμηνεία τους και την ανεπαρκή εφαρμογή τους. Συνεπώς, παρόλο που χρησιμοποιείται ο όρος της διαπολιτισμικότητας σε επίπεδο πολιτικού λόγου, στην ουσία δεν αποτρέπονται οι αφομοιωτικές πρακτικές, γεγονός που καθιστά τον θεσμό προβληματικό. Επιπλέον, και οι Κάτσικας και Πολίτου (1999), είχαν αναδείξει παλαιότερα ότι προβληματισμοί εγείρονται και από την ποιότητα των θεσμών αυτών αντιστάθμισης και τη θέση τους μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, παράγοντες που έχουν ως αποτέλεσμα τη διατήρηση εν τέλει της περιθωριακής θέσης των παιδιών στα οποία απευθύνονται αυτές οι πολιτικές. Σύμφωνα με τους ίδιους, τα δύο κύρια εκπαιδευτικά μέτρα στο πλαίσιο των αντισταθμιστικών

¹Το βίντεο βρίσκεται δημοσιευμένο στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=NLUA1MPdE0o>

αυτών πολιτικών, δηλαδή οι τάξεις όπου γίνεται εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής ως δεύτερης γλώσσας, αλλά και η πολιτική του να διαμοιράζεται ο μειονοτικός πληθυσμός ώστε να έρχεται περισσότερο σε επαφή με τους πλειονοτικούς συμμαθητές και συμμαθήτριες, λειτουργούν προς τη διευκόλυνση της αφομοίωσης των παιδιών. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τους ίδιους, η ιδιαιτερότητα των παιδιών γίνεται αντιληπτή ως ένα έλλειμα που πρέπει να αντισταθμιστεί από το εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να μπορέσει το άτομο να ενσωματωθεί στο κοινωνικό σύνολο. Τη λογική του «ελλείματος», καθώς και της αντιστάθμισης μέσω των ΤΥ που επικρατεί στην εκπαιδευτική πολιτική για την εκμάθηση της κυρίαρχης γλώσσας και τη στόχευσή της στην συντομότερη ένταξη στην τυπική τάξη και σταδιακή αφομοίωση σε αυτή εντοπίζουν και οι Ζάγκα, Κεσίδου και Ματθαίουδάκη (2015).

Η Πρόκου (2003: 243), επίσης, επισημαίνει ότι η λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής παραπέμπει στις εκπαιδευτικές πολιτικές της Βρετανίας των δεκαετιών '50 και '60 που στηρίζονται σύμφωνα με την έκθεση του Swann το 1985 σε μια «προβληματο-κεντρική προσέγγιση» στην εκπαίδευση των μειονοτήτων. Η Coelho (2007), επίσης, αναφέρει σχετικά με τα κέντρα υποδοχής ότι ευνοούν τον διαχωρισμό και την περιθωριοποίηση των παιδιών, επιτρέποντας στο σχολείο να λειτουργεί χωρίς να προβαίνει σε προσαρμογές και τροποποιήσεις που είναι απαραίτητες για την συμπερίληψη των παιδιών αυτών στη σχολική ζωή. Επίσης, η ίδια επισημαίνει και την ανησυχία που δημιουργείται στους γονείς σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους δεδομένου ότι τα προγράμματα φοίτησης των δύο τάξεων (τυπικής και ΤΥ) δε συμβαδίζουν. Τέλος, αναδεικνύεται σε γενικές γραμμές ο προβληματισμός σχετικά με το ποιος χαράσσει τις πολιτικές και ορίζει τα κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη, αλλά και ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις και τα κέρδη από τις πολιτικές αυτές. Στο ίδιο πλαίσιο, διερευνάται η στάση των πολιτών και ιδιαίτερα των ίδιων των αποκλεισμένων και το κατά πόσο ακούγεται η φωνή τους και ικανοποιούνται όντως οι ανάγκες τους ή δομείται το κοινωνικό τους κεφάλαιο από το κράτος. Ενώ παράλληλα αμφισβητείται και το κατά πόσο υπάρχει, εν τέλει, πολιτική βούληση προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα. Όπως ήδη επισημάνθηκε, σε πολλές περιπτώσεις δεν αξιοποιείται, ούτε αναδεικνύεται το πολιτισμικό κεφάλαιο των αποκλεισμένων ομάδων. Αυτή η παρατήρηση οδηγεί και σε ανάλογους προβληματισμούς σχετικά με τα κατά πόσο έχει ξεπεραστεί το πνεύμα της αφομοίωσης, αλλά και το κατά πόσο συμβάλλουν αυτού του είδους οι πολιτικές στη μετάβαση από τη λογική αυτή της αφομοίωσης και της ενσωμάτωσης στην πολιτική της ένταξης. Σε κάθε περίπτωση η ανασκόπηση και αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου είναι χρήσιμο να γίνεται σε συνδυασμό με τις πολιτικές σκοπιμότητες που καλείται να εξυπηρετήσει.

Οι Τάξεις Υποδοχής, όπως λειτουργούν στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, έχουν δεχτεί την κριτική, ότι ακολουθούν τη λογική της γρήγορης ένταξης στις «κανονικές/μικτές τάξεις» και της σταδιακής αφομοίωσης των παιδιών σε αυτές. Ωστόσο, με μία σειρά αλλαγών ως προς τη φιλοσοφία που τις διέπει και τη διδακτική τους πράξη, κυρίως με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, μπορούν εν δυνάμει να λειτουργήσουν στο πλαίσιο ενός διαπολιτισμικού περιβάλλοντος, όπου θα είναι δυνατή η αλληλεπίδραση των διαφόρων πολιτισμικών πλαισίων και γλωσσών, όπου οι μαθητές θα παρακολουθούν προσομοιωτικά και οπτικοακουστικά και θα

υπάρχει σεβασμός και αξιοποίηση των μητρικών γλωσσών σε όφελος και της καλύτερης εκμάθησης της ελληνικής.

Έτσι, η διδακτική προσέγγιση όλων των γνωστικών αντικειμένων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ θεωρείται πλέον αναγκαία με την εμπλοκή τόσο του μαθητή, όσο και του εκπαιδευτικού. Ο εκπαιδευτικός θα αποτελέσει το διαμεσολαβητή συνεργάτη στο μαθητή ώστε εκείνος να αξιοποιήσει τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και γενικότερα την πληροφορική προς όφελός του (Κουτσίκου, 2014).

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο η Τάξη Υποδοχής δεν αποτελεί απομονωμένο θεσμό, ο οποίος ετικετοποιεί τους μαθητές που φοιτούν σε αυτήν, αλλά ένα θεσμό ουσιαστικής γλωσσικής υποστήριξης με τη χρήση των ΤΠΕ, με απτά μαθησιακά αποτελέσματα που επιτρέπουν την απόκτηση όχι μόνο επικοινωνιακών, αλλά και ακαδημαϊκών ικανοτήτων από τους μαθητές.

Συμπεράσματα

Στην ιστορική αναδρομή των εκπαιδευτικών θεσμών που έχουν καταρτιστεί σχετικά με την διδασκαλία των μειονοτικών ομάδων οι ερευνητές και οι ακαδημαϊκοί καταλήγουν στο συμπέρασμα της αναγκαιότητας ύπαρξης μιας πολυπολιτισμικής παιδαγωγικής τόσο ως “φιλοσοφία”, όσο και ως “πολιτική”. Η αντιμετώπιση της εξάπλωσης ξενοφοβικών, ρατσιστικών και εθνικιστικών αντιλήψεων και ιδεών φαντάζει ως ένα διάβημα σχολικής αναδιαρρύθμισης που θα αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους μαθητές. Η προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης «χρειάζεται να ενδυναμωθεί και να συμπεριλάβει μια πιο ενισχυμένη εκδοχή της ισότητας» (Kalantzis&Cope, 1987:19).

Είναι ζήτημα ισότητας να εδραιωθεί ο θεσμός των Τάξεων Υποδοχής και να λειτουργήσει με βάση ένα διαφορετικό πρόγραμμα σπουδών, λιγότερη διδακτέα ύλη, έναν πιο ελκυστικό τρόπο διδασκαλίας, αλλά και μια πιο φιλελεύθερη νοοτροπία των διδασκόντων και της διοίκησης της εκπαίδευσης.

Ξεκινώντας από μια πολιτική που μεριμνά για την εκπαίδευση των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών του ελληνικού κράτους, φτάνουμε σχεδόν σαράντα χρόνια μετά να κάνουμε ακόμη λόγο για την αντιμετώπιση της πολιτισμικής ετερότητας ως αναγκαίο μέτρο παιδαγωγικής μεταρρύθμισης.

Έπειτα από τη συλλογή δεδομένων και το σχεδιασμό ειδικών προγραμμάτων το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα την τελευταία δεκαετία έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον με την εφαρμογή εξειδικευμένων διδακτικών μεταρρυθμίσεων θεσμοθετώντας την Διαπολιτισμική εκπαίδευση και εφαρμόζοντας προγράμματα για την «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών», με στόχο την ενίσχυση της γλωσσικής διδασκαλίας τους, την βελτίωση των συνθηκών ένταξής τους και την αντιμετώπιση φαινομένων σχολικής διαρροής και περιθωριοποίησης.

Έτσι, η ίδρυση των Τμημάτων Υποδοχής καθιστά μια δίοδο αντιμετώπισης της δυσκολίας των δίγλωσσων μαθητών αναφορικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Το σχολείο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Banks στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης μεταφέροντας τα λόγια του Cosin (1972:174) είναι «σαν χώρος ταξικής πάλης», όπου ο μαθητής εφοδιάζεται με «την ιδεολογία που ταιριάζει στο ρόλο που πρέπει να εκπληρώσει μέσα σε μια ταξική κοινωνία».

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι μέσα από τον θεσμό των Τ.Υ., των Φ.Τ. και των διαπολιτισμικών σχολείων συντελείται η γλωσσική αφομοίωση των δίγλωσσων μαθητών αφού με την παροχή υποστηρικτικών μαθημάτων σε ξεχωριστές τάξεις οι μαθητές πρέπει να καλύψουν τα κενά που έχουν στη δεύτερη γλώσσα χωρίς να υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ενίσχυση της μητρικής τους γλώσσας και του πολιτισμικού τους κεφαλαίου ακόμη και αν αυτό προβλέπεται σε κάποιες υπουργικές αποφάσεις.

Από τότε, μέχρι και σήμερα, στην Ελλάδα, η εκπαιδευτική πολιτική ασχολείται με τη διαχείριση της γλωσσικής και πολιτισμικής ετερότητας ιδρύοντας και λειτουργώντας τάξεις υποδοχής, φροντιστηριακά τμήματα και διαπολιτισμικά σχολεία. Με την ανάπτυξη αυτών των θεσμών γίνεται προσπάθεια από το εκπαιδευτικό σύστημα για ισότιμη παροχή ευκαιριών μάθησης και περισσότερη παροχή δυνατοτήτων επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης, ούτως ώστε να εκλείψουν φαινόμενα διγλωσσίας και αντιμετώπισης της διαφορετικότητας ως 'έλλειμμα'. Με τη λήψη διοικητικών μέτρων από τα αρμόδια όργανα με νομοθετικά πλαίσια γίνεται μια ειλικρινής προσπάθεια για την αντιμετώπιση του ζητήματος της εκπαίδευσης των παιδιών που προέρχονται από τη μετανάστευση στην Ελλάδα (Νικολάου, 2000).

Συνεπώς, με την υλοποίηση της Πράξης «Ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία-Τάξεις Υποδοχής» μέσω ΕΣΠΑ από το ΥΠΠΕΘ, επιδιώκεται η ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης και της αποτελεσματικής ένταξης των προαναφερόμενων μαθητών/τριών. Η εκπαίδευση και η ομαλή προσαρμογή των προσφυγοπαίδων, αλλά και όλων των μαθητών με διαφορετικά εθνικά/ εθνοτικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά επιζητά τη διαφοροποίηση ορισμένων διδακτικών προσεγγίσεων και τεχνικών, για τα οποία ο μόνος που μπορεί να έχει λόγο είναι ο ίδιος ο εκπαιδευτικός της τάξης υποδοχής.

Στο παρόν θεωρητικό πλαίσιο γίνεται μια προσπάθεια σύντομης επισκόπησης των κυριότερων μελετών σχετικά με τη θεσμοθέτηση και ίδρυση των Τμημάτων Υποδοχής και επιχειρείται μια συνοπτική περιγραφή προβληματισμών που ενσαρκώνουν το ζήτημα αυτό, χωρίς ωστόσο να επιδιώκεται εξαντλητική βιβλιογραφική ενημέρωση ή αναλυτική παρουσίαση ερευνητικών πορισμάτων.

Κεφάλαιο 3^ο Εκπαιδευτικός και πολυπολιτισμική τάξη

Η γνώση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας συνηγορεί υπέρ της άποψης, σύμφωνα με την οποία ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική τάξη δεν είναι απλά επαγγελματικός, αλλά διαδραματίζει τον πλέον σημαντικό ρόλο στο ζήτημα της επιτυχίας των μαθητών που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα.

Ο Fisher (2003) στην κοινωνιολογία του σχολείου διακρίνει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού από όλα τα υπόλοιπα, ως προς το αντικείμενο δραστηριότητας, που εν προκειμένω, είναι οι άνθρωποι και συγκεκριμένα, τα παιδιά. Είναι η διδασκαλία μια εργασία με άξονα τη διαμόρφωση διαπροσωπικών και συλλογικών σχέσεων, μια αλληλεπίδραση ατομική, ομαδική, συλλογική και προ παντός ανθρώπινη.

Ο εκπαιδευτικός που μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση της επιτυχίας των «μειονεκτούντων» ατόμων, αλλά και στην καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και του αποκλεισμού από την εκπαίδευση βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τη μόρφωση, τις εμπειρίες και τα ιδεολογικά εργαλεία με τα οποία ερμηνεύει τον περιβάλλοντα κόσμο (Ζάχος, 2014: 266-267).

Όπως γίνεται αντιληπτό, θα γίνει μια προσπάθεια ανάλυσης του ρόλου του εκπαιδευτικού στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής και μια αναφορά στις παιδαγωγικές πρακτικές διαχείρισης της πολυπολιτισμικής ετερότητας λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθητών αυτών, και καταστρώνοντας ένα πλαίσιο εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, με στόχο την μελέτη θεωριών, αντιλήψεων, στάσεων και συμπεριφορών για την καταπολέμηση του φαινομένου της περιθωριοποίησης και της διαιώνισης του αποκλεισμού των αλλοδαπών μαθητών.

3.1 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής

Το σχολείο είναι ο σημαντικότερος θεσμός για την κοινωνικοποίηση και την κοινωνική ενσωμάτωση των μελών της κοινωνίας (Φραγκουδάκη, 1985). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε αυτή τη διαδικασία είναι αναμφίβολα πολυσύνθετος και ιδιαίτερα σημαντικός. Η αμοιβή τους, το κοινωνικό τους status, τα προσόντα, το φύλο και η ταξική προέλευση είναι λίγα μόνο στοιχεία που απαρτίζουν το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και διαμορφώνουν το επάγγελμά του (Banks, 2006).

Ο Τσιάκαλος (2003) μεταφέροντας τα λόγια του Φρέιρε για την ιδιότητα του εκπαιδευτικού παραλληλίζοντάς την με αυτήν ενός πολιτικού και ενός καλλιτέχνη, κάνει λόγο για την επιτυχία του έργου τους συμβάλλοντας στην αλλαγή των συνθηκών ζωής των μαθητών. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο τρόπος που πολιτεύονται οι εκπαιδευτικοί *«εξαρτάται από τη σχέση τους με την υπόσχεση της Παιδαγωγικής»*. Τα προσόντα ενός δασκάλου, επομένως δεν κρίνονται με βάση τα προνόμια του καθενός, παρά με τη διάθεση και την πρόθεση να τηρήσουμε την υπόσχεση της Παιδαγωγικής που δεν είναι άλλη από τη θέληση και την ικανότητά μας να αλλάξουμε τον κόσμο στον οποίο έρχονται να ζήσουν τα παιδιά (Τσιάκαλος, 2003).

Σύμφωνα με τον Μανιάτη, ο εκπαιδευτικός είναι το βασικότερο μέσο, το οποίο μπορεί να βοηθήσει ώστε να κυλήσουν όλα ομαλά στη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη. Είναι απαραίτητο να αλλάξει και να διαμορφωθεί εκ νέου ο ρόλος των

εκπαιδευτικών, να εκπαιδευτούν, να επιμορφωθούν και να αποκτήσουν μια γενικότερη πολιτισμική αυτογνωσία, ώστε να αναβαθμιστεί η ποιότητα της εκπαιδευτικής δράσης και πράξης (Μυλωνάς, 1998). Κάποιοι, εν τω μεταξύ, θεωρούν πως η ανταλλαγή απόψεων και οι συζητήσεις με άλλους συναδέλφους εκπαιδευτικούς, τους βοηθά σε πολύ μεγάλο βαθμό και έτσι μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Θεωρούν πως η αλληλεπίδραση μαζί τους, τους βοηθάει να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν (Βασιλογιάννης, 2010).

Κατά γενική ομολογία, οι περισσότερες κοινωνιολογικές μελέτες έχουν ενδιαφερθεί περισσότερο για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρά για την παιδαγωγική, όσον αφορά το στυλ του εκπαιδευτικού, τα αίτια που το προκαλούν και τις συνέπειες που έχει (Banks, όπ:π:317). Ο Hargreaves (στο Banks, όπ:π:318) κάνει λόγο για «νεορομαντικούς» δασκάλους, οι οποίοι έχουν ελευθερία και δικαίωμα επιλογής στην ιδεολογική τους τοποθέτηση, αλλά και σαν επακόλουθο, αυτοδιευθυνόμενη, εξατομικευμένη γνώση. Οι Bernstein & Davies (στο Banks, όπ:π:318) επικρίνουν τον παραλληλισμό του δασκάλου με κηπουρό που εκφράστηκε στην έκθεση Plowden και καθιστούσε τον δάσκαλο υπεύθυνο για την ανάπτυξη και τη διαμόρφωση των παιδιών, όπως ο κηπουρός διαπλάθει το λουλούδι ή το δέντρο, καθώς δεν λάμβανε υπόψη της την πολιτιστική και κοινωνική διαμόρφωση των παιδιών με διαφορετικό φύλο και διαφορετική κοινωνική προέλευση.

Οι δάσκαλοι κατά τον Bernstein εξακολουθούν να ελέγχουν τους βασικούς όρους και να αξιολογούν την πρόοδο των μαθητών (Banks, όπ:π:320). Σε μακροχρόνια έρευνα των Assor, Kaplan, & Roth (2002) οι εκπαιδευτικοί που δεν υιοθετούν ελεγκτικό στυλ, αλλά στηρίζουν την αυτονομία των μαθητών και ενισχύουν το κατάλληλο κλίμα στη σχολική αίθουσα, τείνουν να προάγουν την ουσιαστική ενασχόληση και δέσμευση των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία. Ειδικότερα ο σχεδιασμός μαθημάτων που βοηθούν τους μαθητές να εκφράσουν τη γνώμη, τις αξίες και τα ενδιαφέροντά τους φαίνεται να αποτελεί βασική προϋπόθεση για μια διαφοροποιημένη τάξη.

Ιδιαίτερα τα παιδιά που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα δεν είναι δυνατόν να βελτιώσουν τη σχολική τους επίδοση απλά προσθέτοντας ένα καινούριο μάθημα στο αναλυτικό πρόγραμμα ή φέρνοντάς τους σε επαφή με στοιχεία του πολιτισμού τους (Ζάχος, 2014:250). Όπως αποτυπώνεται στη μελέτη των Santos Rego & Nieto (2000:423, στο: Ζάχος, 2014:250) απαιτείται μια ριζική αναδιαμόρφωση τόσο της φύσης των μαθημάτων που διδάσκονται, όσο και των παιδαγωγικών μεθόδων και των σχολικών πρακτικών.

Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν διάφορα σχολικά προγράμματα, τεχνικές και να αξιοποιηθεί τεχνολογικό υλικό ούτως ώστε να γεφυρωθεί το υποτιθέμενο πολιτιστικό χάσμα που χωρίζει την «μειονοτική» από την «κυρίαρχη» ομάδα και κατά συνέπεια θα βελτιωθεί η αυτοεκτίμηση των παιδιών των προσφύγων και των μειονοτήτων με αποτέλεσμα την εκπαιδευτική τους ενσωμάτωση (Ζάχος, όπ:π:217).

Πρέπει να γίνει κάτι πιο ουσιαστικό από αυτό που επιχειρείται μέχρι σήμερα, καθώς για την υλοποίηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, όπως τονίζεται από τη μελέτη του Ζάχου (όπ:π:218) δεν αρκείται μόνο «η εισαγωγή ορισμένων παρωχημένων

γνώσεων για τα έθιμα, την παράδοση και την ιστορική κληρονομιά των «μειοψηφικών» ομάδων, ούτε η «φολκκλωροποίηση» των χορών, των τραγουδιών και των ενδυμασιών και η συμπερίληψη των θρησκευτικών ή των εθνικών επετείων στον κατάλογο των σχολικών εορτών». Ο Τσιάκαλος (2000:154) θέτει πολύ εύστοχα την οργάνωση της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού στο επίκεντρο για την καταπολέμηση του ζητήματος των διακρίσεων και του ρατσισμού υιοθετώντας παρεμβάσεις κατανόησης και αντίστασης των μηχανισμών χειραγώγησης που δρουν επηρεάζοντας τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές σε κάθε κοινωνία.

Για να ανταποκριθεί στους στόχους της η διαπολιτισμική εκπαίδευση απαιτείται από το δάσκαλο να αποφύγει να αξιολογήσει αρνητικά τις εμπειρίες των μαθητών που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικά και πολιτιστικά περιβάλλοντα και να αναδείξει εκείνα τα στοιχεία τους, για τα οποία οι μαθητές αυτοί είναι υπερήφανοι (Ζάχος, όπ:π:219).

Επομένως, το πλαίσιο εκπαιδευτικών παρεμβάσεων κρίνεται βασικός αυτοσκοπός για την καταπολέμηση του αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης των εν λόγω μερίδων του πληθυσμού. Ο εκπαιδευτικός οφείλει κατά τον Ζάχο (όπ:π:251):

1. Να αναδεικνύει πραγματικά γεγονότα με παραστάσεις, εικόνες και δεδομένα.
2. Να καθησυχάζει για τη συνύπαρξη πολιτισμικά διαφορετικών ομάδων στον ελλαδικό χώρο με ιστορικές πηγές.
3. Να γνωστοποιεί τα κοινά πολιτισμικά στοιχεία των Ελλήνων με τους πολιτισμούς των ξένων, αναδεικνύοντας την αλληλεπίδραση και τη δυναμική φύση της κουλτούρας.
4. Να βασίζει τη διδασκαλία του σε επιστημονικά δεδομένα και όχι σε δημοσιογραφική ειδησεογραφία.
5. Να καλλιεργεί στους μαθητές του την κριτική σκέψη και να παρουσιάζει μηχανισμούς αντιμετώπισης ρατσιστικών συμπεριφορών και διακρίσεων, αξιοποιώντας πολλές φορές και τις αντιφάσεις των Μέσων Μαζικής Πληροφόρησης.
6. Να επιδεικνύει τρόπους αντιμετώπισης των υπαρκτών προβλημάτων που βιώνουν οι μαθητές μέσα στο κοινωνικό και το πολιτισμικό περιβάλλον.
7. Να αμβλύνει τυχόν συγκρούσεις που εκδηλώνονται ή υποβόσκουν μεταξύ των μαθητών διαφορετικής προέλευσης.
8. Να διδάσκει υιοθετώντας ένα στυλ χωρίς να αγγίζει υψηλά ακαδημαϊκά στάνταρ, αλλά ούτε και την κατάκτηση απλοϊκών εννοιών και σχέσεων.
9. Να οικοδομήσει στη συνεργατική σχέση με τους γονείς των αλλοδαπών παιδιών οι οποίοι θεωρούν το σχολείο εχθρικό σε ένα βαθμό.
10. Να μην αξιολογεί τους μαθητές που προέρχονται από τις παραπάνω πληθυσμιακές μερίδες, με βάση τα πολιτισμικά στοιχεία και τις εμπειρίες τους, παρά να εστιάζει στις ομοιότητες και τις διαφορές τους με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που καλλιεργούνται στο σχολείο.

Σύμφωνα με την μέχρι τώρα ελληνική βιβλιογραφική ανασκόπηση, τα τελευταία τριάντα χρόνια πάρθηκαν διάφορα μέτρα, με τα οποία επιδιώχθηκε η εκπαιδευτική ενσωμάτωση των παιδιών των μεταναστών και των εθνοτικών

μειονοτήτων. Στην Ελλάδα της κρίσης, οι πολιτικές που εφαρμόζονται ακυρώνουν εκ των πραγμάτων όλη την προσπάθεια της αντισταθμιστικής δομής των τάξεων υποδοχής αφού η αύξηση των αλλοδαπών μαθητών αποτελεί τροχοπέδη στη σχολική αποτυχία, που σε συνδυασμό με την εργασιακή ανασφάλεια, τις πενιχρές αποδοχές και την αναστάτωση που δημιουργείται από την εφαρμογή της αξιολόγησης δημιουργείται ένα αρνητικό κλίμα για τη λειτουργία του σχολείου (Ζάχος, όπ:π:205).

Παρόλα αυτά ο εκπαιδευτικός οφείλει να ξεπεράσει όλες αυτές τις δυσκολίες και να εκμεταλλευτεί τις όποιες ευκαιρίες του δίνονται για την προώθηση της δημοκρατίας στη σχολική κοινότητα και τη σχολική τάξη.

3.2 Παιδαγωγικές πρακτικές για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στη σχολική τάξη

Ένα από τα σημαντικότερα συστατικά στοιχεία για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού είναι η υιοθέτηση κατάλληλων παιδαγωγικών χειρισμών όχι μόνο για την καλή διεξαγωγή της διδασκαλίας, αλλά και για την σχολική επιτυχία ιδιαίτερα των μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

Όπως προαναφέρθηκε, η διαπολιτισμική προσέγγιση απευθύνεται στο σύνολο των μαθητών, και άρα οι χειρισμοί του εκάστοτε εκπαιδευτικού ρυθμίζουν ουσιαστικά και την αποτελεσματικότητά του. Με άλλα λόγια, πέρα από τα προσόντα που διαθέτει ο κάθε δάσκαλος, παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο και οι στάσεις του, οι απόψεις και οι πεποιθήσεις του.

Η Δημητριάδου (2008:79,81) χαρακτηριστικά αναφέρει ότι θα πρέπει ο εκπαιδευτικός στην προσπάθειά του να βρει προσεγγίσεις που αξιοποιούν την πολιτισμική ετερότητα πρώτα από όλα να μην προσκολλάται στο σχολικό εγχειρίδιο, να είναι ευέλικτος όταν το απαιτούν οι συνθήκες και να εμπλέκεται σε διαδικασία αναστοχασμού πάνω στο έργο του.

Σύμφωνα με τον Zeichner (στο Tiedt & Tiedt, 2006:122-123) τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί που καλούνται να εργαστούν σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον είναι τα εξής:

- «σαφή αίσθηση της δικής τους εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας
- μεγάλες προσδοκίες για την επιτυχία των μαθητών
- δέσμευση για δίκαιη μεταχείριση όλων των μαθητών και γνώση για τον χειρισμό διαφορετικών τρόπων μάθησης και ικανοτήτων
- την ικανότητα να δημιουργούν σχέση με τους μαθητές, ειλικρινές ενδιαφέρον για τους νέους ανθρώπους και τα προβλήματα τους
- μια γερή βάση πολυπολιτισμικών γνώσεων που περιλαμβάνει τόσο βάθος όσο και εύρος αναφορικά με τις εθνικές σπουδές, τους προβληματισμούς αναφορικά με τα φύλα και την ευαισθησία προς τους ανθρώπους με ειδικές ανάγκες».

Κάθε σχολείο στη σύγχρονη πραγματικότητα έρχεται αντιμέτωπο με το φαινόμενο της πολυπολιτισμικότητας θέτοντας νέα χαρακτηριστικά ως προϋποθέσεις για κάθε εκπαιδευτικό. Κοινό σημείο αναφοράς αποτελεί η αντιμετώπιση συνηθικών αυξημένης ετερογένειας των μαθητών στις μέρες μας (Γκόβαρης, 2013:18).

Μια εξίσου σημαντική προσπάθεια αποτελεσματικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών στην πολυπολιτισμική τάξη του Gay (2000, στο Banks, 2004:42) αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν αποτελεσματικά όταν κατανοούν σε βάθος την καταγωγή των μαθητών τους και έχουν την ικανότητα να μετατρέπουν αυτού του είδους τη γνώση σε διδασκαλία. Ακόμα, θα πρέπει να διαθέτουν δεξιότητες που τους επιτρέπουν αφενός να διαγνώσουν τις μαθησιακές ανάγκες και προβλήματα των μαθητών που διαφοροποιούνται πολιτισμικά και αφετέρου να επιλέγουν τις κατάλληλες στρατηγικές που δίνουν κίνητρα για μάθηση με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος σεβασμού και αλληλεπίδρασης (Μάρκου, 1998:60).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είναι πολύ σημαντικό ο εκπαιδευτικός να έχει υψηλές προσδοκίες για όλους τους μαθητές, είτε γηγενείς είτε αλλοδαπούς και να μην έχει στο μυαλό του παγιωμένες αντιλήψεις για την πορεία τους, καθώς αυτές επηρεάζουν την συμπεριφορά τους και την αυτοαντίληψή τους. Επομένως, δεν θα ήταν δόκιμο ένας εκπαιδευτικός που διδάσκει σε αλλοδαπούς μαθητές με χαμηλή επίδοση να στοχεύει σε μια βελτίωση της επίδοσής τους μικρότερη από αυτήν που επιδιώκει για τους γηγενείς μαθητές του, γιατί με αυτό τον τρόπο θέτει όρια στην πορεία των αλλοδαπών.

Πολλές φορές, συμβαίνει οι προσδοκίες που έχει σχηματίσει ένας εκπαιδευτικός για τους μαθητές του να λειτουργήσουν ως αυτοεκπληρούμενες προφητείες, οδηγώντας τον σε τέτοια συμπεριφορά που τελικά τις επαληθεύει (Μπίκος, 2011:46). Ενισχύει με αυτό τον τρόπο τους καλούς μαθητές, τους δίνει το λόγο και τους επιβραβεύει συχνότερα και παραμελεί τους πιο αδύναμους. Η αλλαγή των προσδοκιών του δασκάλου μπορεί να βελτιώσει την επίδοση του μαθητή (Rosenthal & Jacobson 1968 στο Μπίκος, όπ:π:48).

Σε γενικές γραμμές πάντως είναι δύσκολο να προσδιοριστούν με ακρίβεια όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διοικητική αλλά και θεσμική πλευρά της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που αποπνέει μέσα σε μια τάξη υποδοχής. Η συνάντηση των πολιτισμών και η αλληλεπίδραση γλωσσικών, πολιτισμικών, ιδεολογικών κοινωνικών και στυλιστικών προτύπων, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Νικολάου (2000:18) βρίσκει την αυθεντικότερη έκφρασή της όχι μόνο σε επίπεδο οργάνωσης και λειτουργίας του σχολείου, αλλά και στη στάση ή την κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Κάθε εκπαιδευτικός στη σημερινή πολυπολιτισμική σχολική τάξη καλείται να διαχειριστεί αποτελεσματικά μαθητές με διαφορετικό πολιτισμικό ή κοινωνικό υπόβαθρο και διαφορετική μαθησιακή ετοιμότητα. Για να πετύχει το σκοπό του, δηλαδή για να επιτελέσει το έργο του όσον αφορά τη μαθησιακή διαδικασία, οφείλει να διαφοροποιήσει τη διδασκαλία του και να μην ακολουθεί μια τυποποιημένη. Η διαφοροποίηση είναι απαραίτητη για όλες τις τάξεις, είτε πρόκειται για κανονική τάξη, είτε για Τμήμα Υποδοχής ΖΕΠ.

Προϋπόθεση για να γίνει η διαφοροποίηση είναι να παρατηρήσει και να διαγνώσει ποιες ακριβώς είναι οι ανάγκες των παιδιών. Η ένταξη των παλιννοστούντων μαθητών στην ελληνική εκπαίδευση προβάλλει την ανάγκη ύπαρξης καινοτόμων, συνεργατικών διδακτικών προσεγγίσεων επιδιώκοντας την προώθηση της σχολικής προόδου.

Αφού διαγνωστούν οι ανάγκες, η διδασκαλία μπορεί να διαφοροποιηθεί ως προς το περιεχόμενο, δηλαδή τις ζητούμενες γνώσεις, ως προς τη διαδικασία, δηλαδή τις δραστηριότητες που θα ακολουθηθούν και ως προς τα αποτελέσματα που είναι οι τρόποι με τους οποίους δείχνουν οι μαθητές τι έχουν μάθει. Παρόλα αυτά, η διαφοροποίηση είναι μια διαδικασία δύσκολη, γιατί κάθε τάξη είναι μοναδική και έχει διαφορετικές ανάγκες κάθε φορά.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι πολύ σημαντικός για την επίτευξη της διαφοροποίησης αυτής. Προκειμένου οι μαθητές να ενστερνιστούν τις αξίες της διαπολιτισμικότητας, όπως την ενσυναίσθηση, την αλληλεγγύη, το σεβασμό στο διαφορετικό και την εξάλειψη του εθνικιστικού τρόπου σκέψης, μπορεί να οργανώνει δραστηριότητες παιδαγωγικού χαρακτήρα σε κάποιες ενότητες μαθημάτων ή στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης, ακόμη και να υλοποιήσει κάποιο πολιτισμικό πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων. Αυτή η πρόταση έχει βασικό στόχο να μουν οι μαθητές στη θέση του άλλου, να κατανοήσουν τις δυσκολίες της μετανάστευσης, να γίνει ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων και εμπειριών και γνωριμία με άλλες νοοτροπίες, ώστε η διαφορετικότητα να θεωρηθεί από όλα τα μέλη της ομάδας συμπληρωματική και ενδιαφέρουσα (Tiedt & Tiedt, όπ.π:213-214).

Αυτού του είδους οι πρακτικές επιδιώκουν να βελτιώσουν όχι μόνο την μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και τις κοινωνικές σχέσεις μεταξύ αλλοδαπών και γηγενών μαθητών, με απώτερο σκοπό την τοποθέτηση των μαθητών διαφορετικής προέλευσης μέσα στην κυρίαρχη πολιτισμικά μαθητική ομάδα (Μπονίδης & Παπαδοπούλου, 2014:9-10). Η επίτευξη αυτής της ενσωμάτωσης μπορεί να συμβεί με προβολή βίντεο και φωτογραφιών ή με αφήγηση κάποιας ιστορίας που δείχνουν εμπειρίες μετανάστευσης, προσφυγιάς ή τη ζωή των παιδιών σε άλλες χώρες. Ακόμη, η συμμετοχή των μαθητών αυτών σε αθλητικές δραστηριότητες και παιχνίδια άλλων πολιτισμών μπορεί να δημιουργήσει την ανάγκη για ενσυναίσθηση. Το παιχνίδι ρόλων είναι ακόμη μια καλή πρακτική, καθώς το παιδί διεισδύει στον χαρακτήρα και κατανοεί καλύτερα μια κατάσταση, χρησιμοποιώντας και τη γλώσσα του σώματος. Σε γενικές γραμμές μπορούν να υιοθετηθούν διαπολιτισμικές δράσεις και να πραγματοποιούνται στα πλαίσια του περιεχομένου των μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος ή με αφορμή επίκαιρα γεγονότα που αφορούν θέματα πολυπολιτισμικά (Γκόβαρης, 2013:201-202).

Τέλος, η διαμόρφωση του σχολικού χώρου σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, όπως συμβαίνει στη σύγχρονη πραγματικότητα, εξυπηρετεί από παιδαγωγικής πλευράς αφενός τη διαδικασία της διδασκαλίας, αφετέρου τις ιδιαίτερες ανάγκες των αλλοδαπών μαθητών. Η αίθουσα που θα αποτελεί την Τάξη Υποδοχής είναι βασικός παράγοντας που επηρεάζει τον τρόπο που διδάσκει ο εκπαιδευτικός, αλλά και που μαθαίνουν οι μαθητές. Με άλλα λόγια, το μέγεθος, το σχήμα, ο φωτισμός, ο αερισμός, το χρώμα, η επίπλωση και ο λοιπός εξοπλισμός, είναι αλληλοσυνδεδεμένα στοιχεία που δρουν και λειτουργούν στο σχολικό χώρο. Ακόμη όμως και όταν δεν μπορούμε να προβούμε σε κάποια αλλαγή της αίθουσας, ο ίδιος ο δάσκαλος πρέπει να αναζητά τρόπους παρέμβασης και αλλαγής του παραδοσιακού σχολείου σε καινοτόμο, σύγχρονο και φιλόξενο χώρο.

Σε μια μελέτη του Ματσαγγούρα (1995) και του Νικολάου (2011) ακόμη και η διάταξη των θρανίων στη σύγχρονη τάξη παίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Σύμφωνα με την έρευνα των προαναφερθέντων θα πρέπει τα παιδιά να είναι κατανομημένα σε ομάδες ή να μπορεί εύκολα να μεταβάλλεται σε ομάδες ο πληθυσμός των παιδιών αυτών, ώστε να ευνοείται η μαθητοκεντρική διδασκαλία. Άλλωστε η αλληλεπίδραση των μαθητών είναι και το επιθυμητό αποτέλεσμα του διαπολιτισμικού εκπαιδευτικού μοντέλου. Επομένως, η διακόσμηση του χώρου πρέπει να διαμορφώνεται κατάλληλα με το μάθημα και να έχει στοιχεία από προσωπική δουλειά των μαθητών. (Ματσαγγούρας, 1995:148-149 και Νικολάου, 2011:259,261).

Όπως γίνεται φανερό, ιδιαίτερα στην τάξη υποδοχής που η πολυπολιτισμικότητα είναι κύριος παράγοντας του δυναμικού των μαθητών που την απαρτίζουν, ο σχολικός χώρος πρέπει να αντικατοπτρίζει την παρουσία των ομάδων που περιλαμβάνει. Έτσι, μπορούν, για παράδειγμα να τοποθετηθούν στους τοίχους της τάξης υποδοχής φωτογραφίες που απεικονίζουν παιδιά διαφορετικών πολιτισμών να συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες.

Σε μια σχετική έρευνα ο Νικολάου (2000) επισημαίνει ότι η δουλειά των αλλοδαπών μαθητών πρέπει να προβάλλεται στην τάξη ούτως ώστε να γίνεται εύκολα αποδεκτή από τους γηγενείς μαθητές προβάλλοντας την παρουσία τους και δηλώνοντας τη συμμετοχικότητα και την παραγωγικότητά τους, καταλαμβάνοντας τον απαραίτητο χώρο στην αίθουσα διδασκαλίας. Ίσως να γίνονταν και πιο αποδεκτά και δεκτικά αν αναρτιόνταν και στους διαδρόμους του σχολείου, και οι πινακίδες που κατευθύνουν σε διάφορα σημεία του σχολείου μπορούσαν να είναι γραμμένες σε πολλές γλώσσες (Coelho, όπ:π: 259-260 και Νικολάου, 2000:216).

Ωστόσο, όλα όσα προαναφέρθηκαν θα πρέπει να συνοδεύονται από άλλους παράγοντες διότι, όπως τονίζει ο Νικολάου (2011:261) *«μια αλλαγή στο χώρο δεν είναι αρκετή από μόνη της για να προκαλέσει αντίστοιχη αλλαγή στη δομή του μαθήματος»*.

3.3 Χρήση των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς στην τάξη υποδοχής

Στη σύγχρονη σχολική κοινωνία με την εισαγωγή και τη χρήση της πληροφορικής τεχνολογίας στο σχολείο, ο ρόλος του εκπαιδευτικού αναδιαρθρώνεται και εκσυγχρονίζεται. Οι ψηφιακές εφαρμογές αποτελούν ένα απαραίτητο «εργαλείο» για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος αξιοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες στην εκπαιδευτική του πρακτική και διαμεσολαβεί βοηθώντας τους μαθητές του να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες αποτελεσματικά στην αναζήτηση, την διαχείριση, την ανάλυση, την επεξεργασία και τη σύνθεση πληροφοριών, την επικοινωνία και τη συνεργασία (Λαφατζή, 2005: 49).

Κρίνεται, λοιπόν, σημαντικό ο εκπαιδευτικός να μπορεί να εξετάσει, να αξιολογήσει και να επιλέξει τα εργαλεία και τις πηγές που προσφέρονται, ούτως ώστε να βελτιωθεί η δουλειά του στο σχολείο, αλλά ταυτόχρονα, που θα ωφελεί και τη διαδικασία μάθησης των αλλοδαπών μαθητών. Επομένως, ο ρόλος του εκπαιδευτικού

αλλάζει και γίνεται καθοδηγητικός, σχεδιαστικός, συμβουλευτικός, παρατηρητικός, αξιολογικός και συντονιστικός παράλληλα².

Η άποψη των Schwier (1994) και Race (1999) θέτει μια ισορροπία στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα για τη χρήση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Γενικότερα, η χρήση των ΤΠΕ στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον είναι μια πραγματικότητα, η οποία προωθεί την εφαρμογή τους και σε όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Ζάχος, 2014:220).

Από την βιβλιογραφική επισκόπηση, φαίνεται ότι οι παράγοντες που επιδρούν στην απόφαση των εκπαιδευτικών να αξιοποιήσουν τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στη διδακτική πρακτική τους ποικίλουν.

Οι διακηρύξεις των εκπαιδευτικών φορέων τονίζουν την επαγγελματική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονιστικό ρόλο του σημερινού εκπαιδευτικού με την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, τόσο σε επίπεδο διαχείρισης και οργάνωσης σε διοικητικό πλαίσιο, όσο και στο διδακτικό (Λαφατζή, 2005:52). Οι διεθνείς έρευνες επισημαίνουν επιπλέον ότι ένα σημαντικό μέσον για αυτόν τον εκσυγχρονισμό είναι και η δυνατότητα του εκπαιδευτικού για αποτελεσματική ένταξη και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης (van Braak, 2001).

Καλούνται δηλαδή οι εκπαιδευτικοί όλων των τμημάτων και ιδιαίτερα οι δάσκαλοι των τάξεων υποδοχής να υποστηρίξουν και να εμπλακούν σ' αυτήν την τεχνολογική καινοτομία και αναγκαιότητα. Η πιο σημαντική συμβολή του εκπαιδευτικού στους αλλοδαπούς μαθητές μπορεί να είναι η βοήθεια για να σκεφτούν οι μαθητές, μέσα από εικονικές αναπαραστάσεις ή η περιπλάνηση των μαθητών αυτών, μέσα σε υπερκείμενα, με εισαγωγή και πληροφόρηση με πολύ πιο ελκυστικό τρόπο πάνω σε διαφορετικές πτυχές ενός θέματος (Λαφατζή, όπ:π:51).

Όπως αναφέρουν οι M. Collins και Z. Berge (1996) ο ρόλος του εκπαιδευτικού αλλάζει άρδην όταν πρόκειται να συμμετάσχει και να οργανώσει μια δραστηριότητα με τη χρήση της πληροφορικής τεχνολογίας και ιδιαίτερα του διαδικτύου, καθώς δεν είναι πλέον η αυθεντία που ξέρει τα πάντα, αλλά αφήνεται κι αυτός στο απέραντο πεδίο της πληροφορίας και των δεξιοτήτων για εξερεύνηση μαζί με τους μαθητές του.

Η συμβολή του εκπαιδευτικού στη μαθησιακή διαδικασία κατά την Λαφατζή (όπ:π:51) βασίζεται στην ικανότητά του να παρεμβαίνει και να αξιοποιεί τις ποικίλες ευκαιρίες για μάθηση και προβληματισμό, τη στιγμή που αυτές εκμαιεύονται από τους μαθητές κατά την διάρκεια της σχετικά αυτόνομης, βιωματικής ή σύνθετης εργασίας μέσα στο εργαστήρι της τάξης. Για να επιτευχθεί αυτό δε αρκεί απλά ο εκπαιδευτικός να έχει γνώσεις για τη χρήση των νέων τεχνολογιών, αλλά απαιτείται μια πιο επιστημονικά επαγγελματική αναβάθμιση αναπτύσσοντας δεξιότητες και ικανότητες διδακτικής προετοιμασίας, εργαλεία γνώσεις και διαχείρισης δραστηριοτήτων και διοίκησης, επικοινωνία και ενημέρωση και πολλά άλλα καθήκοντα στη σημερινή πολυπολιτισμική τάξη. Με άλλα λόγια, ο εκσυγχρονισμός του σχολείου και του ρόλου του εκπαιδευτικού περιλαμβάνει μια σειρά μεταρρυθμίσεων που αποτελούν

² Για το ρόλο του εκπαιδευτικού, βλ. Π.Δ. Ξωχέλλη , Εισαγωγή στην Παιδαγωγική: Θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης, 2018:Αφοι Κυριακίδη

προϋποθέσεις στήριξης των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για την ενσωμάτωση των παιδιών μεταναστών και των εθνοτικών μειονοτήτων στην παιδαγωγική διαδικασία.

Είναι λοιπόν πάντα επίκαιρο και ενδιαφέρον το ερώτημα σχετικά με τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση αυτής της εσωτερικής μεταρρύθμισης και ειδικότερα ποιοι είναι οι ανασταλτικοί ή αντίθετα οι ενθαρρυντικοί παράγοντες όσον αφορά την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών να συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό του σχολείου.

Οι περισσότερες θεωρητικές παραδοχές αναφέρονται στην αξιοποίηση της τεχνολογικής καινοτομίας τόσο για την εισαγωγή καινοτομιών στην εκπαιδευτική πράξη όσο και γενικότερα για τη βελτίωση της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού, αλλά και της σχολικής επίδοσης των μαθητών (Hennessy, Ruthven & Brindley, 2005, Pimaki, 2008).

Η εξήγηση γι' αυτήν την απροθυμία των εκπαιδευτικών για συμβολή στην εισαγωγή καινοτομιών σχετίζεται με την παραδοχή ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είχε παραδοσιακά αναπαραγωγικά χαρακτηριστικά. Συνδυαζόμενα αυτά τα χαρακτηριστικά με προγράμματα σπουδών που καλούνται να υλοποιήσουν σε συχνά συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα λειτουργούν ως τροχοπέδη για την ανάληψη πρωτοβουλιών από τους εκπαιδευτικούς και συμμετοχή σε εκπαιδευτικές-διδασκτικές καινοτομίες (Drent & Meelissen, 2008). Έρευνες επιχειρούν να επισημάνουν συγκεκριμένους παράγοντες που φαίνεται να συνδέονται με την ετοιμότητα εμπλοκής των εκπαιδευτικών στην υλοποίηση καινοτόμων εφαρμογών ψηφιακής τεχνολογίας.

Ο Ertmer (1999) σχετικά νωρίς κατέληξε σε μία τυπολογία παραγόντων που παρακωλύουν τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών για χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πρακτική τους, διαχωρίζοντάς τους καταρχήν σε εξωτερικούς (external) και σε εσωτερικούς (internal) παράγοντες. Τα αποτελέσματα πληθώρας σχετικών ερευνών συγκλίνουν, αναφέροντας ως εξωτερικά εμπόδια τις *δυσκολίες σχετικά με την πρόσβαση στους η/υ από το χώρο του σχολείου, την έλλειψη υποστήριξης από τους αρμόδιους εκπαιδευτικούς φορείς, καθώς επίσης και θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ* (BECTA, 2004; Drent & Meelissen, 2008).

Ευρήματα άλλων ερευνών επικεντρώνονται σε παραπέρα ανασταλτικούς παράγοντες, που επίσης θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως εξωτερικοί. Τέτοιοι είναι *η έλλειψη επαρκών κονδυλίων από την πολιτεία, η έλλειψη του κατάλληλου ψηφιακού εξοπλισμού των σχολικών μονάδων/εργαστηρίων, καθώς επίσης και η αδυναμία του εκπαιδευτικού για αξιοποίηση του η/υ, καθώς ο διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί, λόγω των προδιαγραφών των ισχυόντων Προγραμμάτων Σπουδών* (Mumtaz, 2000; Somekh, 2008).

Ακόμη όμως και αν ξεπεραστούν τα παραπάνω εμπόδια, αυτό δεν εξασφαλίζει την αυτόματη αποδοχή και αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς. Η εξήγηση γι' αυτό βρίσκεται στους λεγόμενους δευτέρου επιπέδου ή εσωτερικούς παράγοντες, που είναι δυνατό να δρουν ως τροχοπέδη στην εφαρμογή οποιασδήποτε εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Η δεύτερη κατηγορία εμποδίων αναφέρεται στις συναισθηματικές αντιδράσεις απέναντι σ' αυτό το φαινόμενο, όπως είναι *οι στάσεις, οι πεποιθήσεις αλλά και τα ζητήματα αυτοπεποίθησης και αυτοαποτελεσματικότητας σε σχέση με την εφαρμογή των ΤΠΕ* (Sang et al., 2010). Αναφέρεται επιπλέον και στις προσωπικές επιστημολογικές

παραδοχές που πρεσβεύουν οι εκπαιδευτικοί, π.χ. στην άποψη ότι τα νέα ψηφιακά μέσα δε μπορούν να ανταποκριθούν επαρκώς στις ανάγκες της εκπαίδευσης και να συμβάλουν, όσο τουλάχιστον διακηρύσσεται, στην προώθηση της γνώσης και της μάθησης (Wood et. al., 2005).

Άλλες πάλι έρευνες διαπιστώνουν ότι υπάρχουν ακόμη «συστημικές» αδυναμίες και ασυνέπειες που δημιουργούν προβλήματα, καθώς ακόμη δεν έχει επιτευχθεί επαρκής συντονισμός στόχων, περιεχομένων και μεθόδευσης της μαθησιακής διαδικασίας με την ενσωμάτωση της νέας τεχνολογίας (Cox et al., 1999; John & Sutherland, 2004; Tondeur et al. 2007). Αντίστοιχα, διεθνείς έρευνες κυρίως σε οικονομικά αναπτυγμένες χώρες, αναφέρονται στους παράγοντες εκείνους, που ευνοούν τη χρήση ψηφιακών εφαρμογών σ' ένα μαθησιακό περιβάλλον. Ορισμένοι από αυτούς είναι οι ακόλουθοι: το επαρκές γνωστικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών στα προγράμματα και τις εφαρμογές των ΤΠΕ, η προηγούμενη θετική, βέβαια, εμπειρία και εξοικειώσή τους με τον η/υ, η ύπαρξη εσωτερικών και εξωτερικών κινήτρων στην επαγγελματική τους πορεία, καθώς επίσης και η γενικότερη εμπειρία τους σε θέματα μεθόδευσης της διδασκαλίας (Hughes, 2005; Dakich, 2009).

Πάντως η έρευνα των Mc Ghee & Kozma (2001) έδειξε ότι οι νέες τεχνολογίες επαναπροσδιορίζουν κάποιους ρόλους του σύγχρονου εκπαιδευτικού και συγκεκριμένα αναφέρουν ότι ο εκπαιδευτικός γίνεται ο σχεδιαστής των μεθόδων και οργανώνει τις δραστηριότητές του προσπαθώντας πλέον να εντάξει και τις νέες τεχνολογίες στο μάθημά του. Διαπιστώνουν μάλιστα ότι από την πληθώρα των διαθέσιμων πηγών επιλέγει τις κατάλληλες, με βάση τις ανάγκες του κάθε μαθητή, σχεδιάζοντας αντίστοιχα κατάλληλες δραστηριότητες. Με τη χρήση συγκεκριμένων εργαλείων λογισμικού δίνει μεμονωμένες οδηγίες στους μαθητές με σκοπό την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους και την επιτυχή έκβαση των μαθησιακών στόχων. Πέρα από την οργάνωση της διδασκαλίας πάντως γίνεται και συνεργάτης των υπόλοιπων εκπαιδευτικών του σχολείου καθώς καλείται να ανταλλάξει ιδέες μαζί με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων και από κοινού να προβούν στη δημιουργία σχεδίων δράσης.

Συμπεράσματα

Με όσα έχουν εκτεθεί ήδη διαπιστώνεται ο πολυσύνθετος ρόλος του εκπαιδευτικού. Σήμερα άλλωστε οι συμμείξεις των πολιτισμών και κυρίως το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, οι οικονομικοί πρόσφυγες, οι διαρκείς τεχνολογικές και επιστημονικές επαναστάσεις, οι ριζοσπαστικές παραγωγικές ανακατατάξεις επηρεάζουν αποφασιστικά το παιδαγωγικό παιχνίδι και φυσικά την εικόνα του εκπαιδευτικού.

Η μετάδοση γνώσεων και η ανάπτυξη κάποιων βασικών δεξιοτήτων στους μαθητές δεν είναι μοναδική κύρια ευθύνη του εκπαιδευτικού. Η δουλειά του περιορίζεται στο να μάθει ο μαθητής να ξεχωρίζει τη γνώση από την πληροφόρηση και να προάγει τις γνώσεις μαθαίνοντας στο παιδί πώς να μαθαίνει μόνο του. Εδώ έγκειται

και η πολύτιμη βοήθεια των ΤΠΕ ως το πλέον κατάλληλο εργαλείο διδακτικής προσέγγισης.

Το σχολείο από τη μεριά του παρέχει τα μορφωτικά εφόδια που χρειάζονται οι μαθητές για να μπορούν να συμμετέχουν αργότερα στις κοινωνικές εξελίξεις, οπότε ο ρόλος του εκπαιδευτικού καθίσταται καθοριστικός γι' αυτό το σκοπό. Απαιτείται, επομένως, η ανάπτυξη της επαγγελματικής συνείδησης και υπευθυνότητας των εκπαιδευτικών αναφορικά με την καθιέρωση της παιδαγωγικής κατάρτισης, την επιμόρφωση, την ουσιαστική οικονομική αναβάθμιση και σίγουρα τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών του εκπαιδευτικού.

Δυστυχώς στις μέρες μας υπάρχουν σοβαρά προβλήματα ανορθολογισμού που διατρέχουν το εκπαιδευτικό μας σύστημα και που διαπερνούν και το ρόλο του εκπαιδευτικού. Παρά τούτα, ο εκπαιδευτικός πρέπει διαρκώς να είναι ανατρεπτικός σε κάθε αδρανειακή τάση, να καινοτομεί και να ανατροφοδοτεί, με καινούργια ευρήματα τις εμπειρίες του. Οφείλει να ανοίγει μόνος του δρόμους στους ευρείς ορίζοντες της μάθησης.

Και αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί αρχικά μετασχηματίζοντας τη διδακτική του μεθοδολογία, ανακαλύπτοντας διαφοροποιημένες παιδαγωγικές μεθόδους που θα απευθύνονται πιο εξιδανικευμένα σε κάθε επιμέρους ομάδα μαθητών. Με αυτόν τον τρόπο θα αντιμετωπίζεται ως ένα βαθμό το φαινόμενο της σχολικής αποτυχίας και της κοινωνικής ανισότητας.

Πιο συγκεκριμένα ο ρόλος και η συμβολή των εκπαιδευτικών στις Τάξεις Υποδοχής (ΟΕΠΕΚ- ΥΠΕΘ, 2011) βασίζεται στο να:

1. Φροντίζουν για επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών επιδιώκοντας να ανιχνεύσουν και να κατανοήσουν στοιχεία, όπως το γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών, την προηγούμενη σχολική τους εμπειρία, τις καθημερινές τους συνήθειες και άλλα, προκειμένου να επιλέξουν κατάλληλους τρόπους για να τους κινητοποιήσουν και να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
2. Διδάσκουν λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.
3. Προετοιμάζουν καθημερινά και οργανώνουν το μάθημά τους με βάση τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών τους, όπως αυτές διαμορφώνονται από τη γλωσσική τους επάρκεια, την επάρκειά τους στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, καθώς και το γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών.
4. Συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς των κανονικών τάξεων, προκειμένου να οργανώσουν και να εφαρμόσουν δραστηριότητες με στόχο τη σύνδεση των μαθητών μεταξύ τους και την προώθηση της συνεργασίας και της αλληλεπίδρασης με τους γηγενείς μαθητές
5. Σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν διαθεματικές δραστηριότητες.

Ο απώτερος στόχος είναι να δοθεί αξία από τον εκπαιδευτικό στο πολιτισμικό κεφάλαιο και στις εμπειρίες των μαθητών, έτσι ώστε αυτά να συνδεθούν με ευκαιρίες

για μάθηση, οι οποίες θα αποτελούν νοητική πρόκληση για τον μαθητή και θα καλλιεργούν τις δεξιότητες σκέψης ανωτέρου επιπέδου (Cummins, 2003).

Οι ευκαιρίες αυτές για την αποφυγή της σχολικής αποτυχίας των μειονοτικών ομάδων και τη διεύρυνση της επικοινωνιακής τους δεξιότητας μπορούν να επιτευχθούν με την ορθολογική χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Ο εκπαιδευτικός που διδάσκει σε μια Τάξη Υποδοχής υποχρεούται να συνειδητοποιήσει τον καταλυτικό ρόλο των νέων τεχνολογιών, να επανεκτιμήσει τη στάση του και τη γνώση του και να ανταποκριθεί επάξια για την άρση των προβλημάτων της γλωσσικής διδασκαλίας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών φαίνεται να αποτελούν ένα ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο για την υποστήριξη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Τα νέα περιβάλλοντα μάθησης ενσωματώνονται δειλά δειλά και υιοθετούνται από τους εκπαιδευτικούς στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τη σχολική αποτυχία των αλλοδαπών μαθητών και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο βασικός ρόλος του εκπαιδευτικού είναι ως ένα βαθμό διανοητικός, ακριβώς γιατί επιδιώκει να διαμορφώσει συνειδήσεις, να εξανθρωπίσει τους μαθητές, να καλλιεργήσει την εικόνα του μεθαισθητικού πολίτη. Γι' αυτό, πριν από το όποιο επιστημονικό αντικείμενο και τη μετάδοση των σχετικών γνώσεων, είναι υποχρεωμένος να διαπαιδαγωγεί σε ένα ανθρωπιστικό σύστημα αξιών: αλληλεγγύης, σεβασμού, κοινωνικής δικαιοσύνης και πνευματικής ελευθερίας.

Κεφάλαιο 4ο Οι Νέες Τεχνολογίες και η χρήση τους στη διαπολιτισμικότητα

Τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μια ραγδαία εξελικτική πορεία των Νέων Τεχνολογιών και κατά συνέπεια μια ολοένα και πιο ελκυστικά εφαρμόσιμη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στον τομέα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Παρατηρείται η εισαγωγή και η αξιοποίηση του υπολογιστή, του προτζέκτορα, του τάμπλετ και πολλών άλλων τεχνολογικών εργαλείων, αλλά και των ψηφιακών μέσων, όπως η χρήση του διαδικτύου, των λογισμικών, αλλά και κάποιων εφαρμογών, οι δυνατότητες των οποίων χρησιμοποιούνται στη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Ζάχος (2014) οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών διαρκώς εξελίσσονται επηρεάζοντας τη σύγχρονη κοινωνία και επαναπροσδιορίζοντας το κοινωνικοπολιτισμικό, το πολιτικό και το οικονομικό «γίνεσθαι». Οι απόψεις των ερευνητών γύρω από τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση έχουν μεγάλο εύρος. Σε σχέση με τις παιδαγωγικές αρχές, οι νέες τεχνολογίες αποτελούν εναλλακτική μορφή, όχι μόνο για την προετοιμασία των εκπαιδευτικών όσον αφορά τη διδασκαλία, αλλά και έναν τρόπο ενίσχυσης και τροποποίησης των περιεχομένων της μαθησιακής διαδικασίας, αυξάνοντας τις μαθησιακές ευκαιρίες, ιδιαίτερα των μαθητών με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Τα σχολικά εγχειρίδια χρίζουν ριζικής αναδιαμόρφωσης, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Girod & Cavanaugh (2001), ούτως ώστε να διαμορφωθούν, να ενισχυθούν και να τροποποιηθούν τα περιεχόμενα και οι στόχοι του αναλυτικού προγράμματος. Η καινοτόμος δυναμική των ΤΠΕ στην διαπολιτισμική εκπαίδευση προϋποθέτει την ενσωμάτωση μιας σειράς δραστηριοτήτων με την εφαρμογή τους στις τάξεις υποδοχής.

Οι λόγοι και οι παράγοντες ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία αναλύονται διεξοδικά, καθώς αναδεικνύονται πολυάριθμες διαπολιτισμικές προοπτικές των χρήσιμων τεχνολογικών εργαλείων στη μαθησιακή και εκπαιδευτική πρακτική. Ο ρόλος των ΤΠΕ στην Τάξη Υποδοχής αφορά την προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την οποία διεξάγεται και η έρευνα. Τέλος, αναφέρονται τα εμπόδια, οι δυσκολίες χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών και αναπτύσσονται στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας, για να ξεπεραστούν τυχόν πολιτισμικά εμπόδια, στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Μέσα από την παραγωγή και ανάπτυξη του κατάλληλου υλικού, οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και να αποτελέσουν ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό μέσο αρωγής των προσπαθειών καταπολέμησης της σχολικής αποτυχίας και του κοινωνικού αποκλεισμού που βιώνουν οι αλλοδαποί μαθητές. Επιχειρείται η καταγραφή θεωρητικών αποσαφηνίσεων και ερευνητικών δεδομένων, χωρίς σε καμία περίπτωση να δίνονται ολοκληρωμένες τοποθετήσεις, λόγω της πληθώρας ερευνών και μελετών για ένα ζήτημα που είναι σε εξέλιξη.

4.1 Η καινοτόμος δυναμική των ΤΠΕ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν γνωρίσει πολύ μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Το γεγονός αυτό δημιουργεί νέους προβληματισμούς στα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών. Ταυτόχρονα, όμως, ανοίγει και νέες προοπτικές εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία μάθησης και διδασκαλίας με πρωτόγνωρες δυνατότητες. Με άλλα λόγια, ο τεχνολογικός αλφαριθμητισμός έχει τεράστιες επιπτώσεις, τόσο για το άτομο, όσο και για την κοινωνία ευρύτερα, και το σχολείο δεν μπορεί να αγνοήσει εκ των πραγμάτων τα επιτεύγματα αυτά. Οδηγείται λοιπόν, κατά συνέπεια, στον εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και εργαλείων που χρησιμοποιεί, συμπεριλαμβάνοντας αναπόφευκτα τις ΤΠΕ στις καθημερινές του πρακτικές.

Έτσι, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές έχουν διεισδύσει στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας και μπορεί με τη σωστή χρήση από τους εκπαιδευτικούς να επιφέρουν σημαντική βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Μπορούν ακόμη να βοηθήσουν να ξεπεραστούν αρκετά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής, δημιουργώντας ευκαιρίες επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών (Ν. Παλαιολόγου & Ο. Ευαγγέλου, 2012). Ο η/υ μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο διαχείρισης της ετερότητας των μαθητών και της πολυπολιτισμικότητας εν γένει.

Αν κάνουμε μια σύντομη ανασκόπηση στη διεθνή βιβλιογραφία θα δούμε πως η χρήση των η/υ σε τάξεις με μετανάστες μαθητές έχουν επιφέρει ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα: προώθηση της συνεργατικής μάθησης, αδελφοποίηση απομακρυσμένων σχολείων, άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία μέσω Α.Π. που αξιοποιούν τις επικοινωνιακές δυνατότητες των η/υ και του διαδικτύου. Με άλλα λόγια, οι νέες τεχνολογίες υποβοηθούν στη μαθησιακή διαδικασία των αλλοδαπών μαθητών, ιδιαίτερα στην κατάκτηση των μηχανισμών ανάγνωσης και γραφής της δεύτερης ή ξένης γλώσσας (Cummins, 1981b).

Όπως επισημαίνουν οι Gorski (2001) και Hammond (2000), τα πολυμέσα, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η συνομιλία και η εξ αποστάσεως μάθηση είναι πηγές του διαδικτύου που μπορούν να λειτουργήσουν βοηθητικά στη διδακτική πράξη. Δεδομένου ότι η κοινωνική αλληλεπίδραση παίζει σημαντικό ρόλο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, θα πρέπει να σχεδιαστούν δραστηριότητες επικοινωνίας, οι οποίες να πραγματοποιούνται μέσω εργαλείων ασύγχρονης επικοινωνίας (προσωπική σελίδα επικοινωνίας, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δημόσιες συζητήσεις, συνδέσεις με άλλους δικτυακούς τόπους), αλλά και εργαλείων σύγχρονης επικοινωνίας (συζήτηση σε πραγματικό χρόνο, τηλεδιάσκεψη).

Αξιοποιώντας την ανάπτυξη τηλεματικών εφαρμογών μάθησης μπορεί επικουρικά να επιτευχθεί η κατανόηση αφενός των ποικίλων εθνοπολιτισμικών και γλωσσικών διαφορών και αφετέρου των ομοιοτήτων που παρουσιάζει ενδεχομένως το ιστορικό και πολιτισμικό περιβάλλον των διαφόρων λαών (Μακράκης 1996, στο Ράπτης & Ράπτη 2001).

Μια από τις πιο πρόσφατες εξελίξεις των τελευταίων χρόνων αποτελεί η ολοένα αυξανόμενη εφαρμογή του διαδικτύου, η οποία παρέχει άμεση πρόσβαση σε γεωγραφικά περιορισμένες πηγές πολιτιστικού-παιδαγωγικού υλικού, όπως για παράδειγμα εξειδικευμένες βιβλιοθήκες, εθνικές/παγκόσμιες βάσεις δεδομένων, πολιτιστικά ιδρύματα και οργανισμοί, μουσεία και άλλα. Έμφαση έχει δοθεί από τον Ευαγγέλου (2007) στο γεγονός ότι διευρύνει τις δυνατότητες προώθησης της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και αυξάνει τις ευκαιρίες μάθησης όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.

Ο Ζάχος (όπ:π:220) στη μελέτη του για τα επίκαιρα θέματα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σημειώνει ότι η εικονική πραγματικότητα βοηθάει τους μαθητές με διαφορετική προέλευση να κατανοήσουν καλύτερα την ύπαρξη αντικειμένων και χώρων, στους οποίους δεν υπάρχει δυνατότητα επισκεψιμότητας από τους μαθητές ή να αλληλεπιδράσουν με πραγματικούς ανθρώπους που βρίσκονται μακριά ή σε φανταστικούς τόπους. Η μαγεία της εικόνας και η διάδραση που φέρουν τα νέα μαθησιακά περιβάλλοντα προωθούν τους σκοπούς της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών, δηλαδή τον ήχο, το βίντεο αλλά και το κείμενο, καθώς και το διαδίκτυο αυξάνονται οι ευκαιρίες μάθησης και ελαχιστοποιούνται οι χωροχρονικοί περιορισμοί (Katzetal., 2002). Επιπλέον διευκολύνεται η εκπόνηση κοινών εργασιών ανάμεσα σε μαθητές από διαφορετικά μέρη του πλανήτη και με διαφορετικό πολιτισμικό, κοινωνικό ή οικονομικό υπόβαθρο, γεγονός που προωθεί θετικά τη διαπολιτισμική κατανόηση και συνεργασία (Ευαγγέλου, όπ:π:53).

Οι Girod & Cavanaugh (2001) τονίζουν ότι το διαδίκτυο δίνει μεγάλη ελευθερία στους εκπαιδευτικούς αλλά και στους μαθητές και τους δίνει τη δυνατότητα να βρουν την πιο πρόσφατη, αξιόπιστη και διαθέσιμη πληροφορία αναφορικά με το αντικείμενο που μελετούν, εν αντιθέσει με τα σχολικά εγχειρίδια. Οι μαθητές, συχνά, διαθέτουν την ίδια δυνατότητα πρόσβασης στην πληροφόρηση με τους εκπαιδευτικούς τους. Εξερευνώντας το διαδίκτυο μπορεί να αισθανθούν ένα μεγάλο βαθμό ελευθερίας στην πρόσκτηση της γνώσης και ίσως για πρώτη φορά νιώσουν ότι έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν περισσότερα για ένα θέμα ακόμη από το δάσκαλό τους. Το γεγονός αυτό, βέβαια εγκυμονεί κινδύνους και απαιτεί την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, όπως αυτή της συνεχούς αξιολόγησης, με τρόπο ώστε να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά στη μαθησιακή διαδικασία. Μαθητές και εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικά στα σχολικά εγχειρίδια, αλλά να μάθουν να διερευνούν τα όρια της γνώσης και της πληροφόρησης (Ευαγγέλου & Κάντζου, 2008:19). Ο Παγκόσμιος Ιστός έχει τη δυνατότητα να επεκτείνει πολύ το εύρος και το βάθος των συνεργατικών δυνατοτήτων όχι μόνο των εκπαιδευτικών αλλά και των μαθητών (Gorski, 2001).

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τη Σολομωνίδου (2004), έχουν ανακαλυφθεί πολλές νέες δομές και έχει υιοθετηθεί η αξιοποίηση των ΤΠΕ κατά την εκπαιδευτική διαδικασία εφαρμόζοντας «νέους τρόπους προωθημένων συστημάτων μάθησης από απόσταση, αλληλεπιδραστικές εφαρμογές πολυμέσων - υπερμέσων, εργαλεία διαμοιρασμένης (distributed) μάθησης, εκπαιδευτικά συστήματα εικονικής πραγματικότητας (virtualreality), εργαλεία εργασίας και μάθησης ατόμων

(groupwaretools), ενώ η σύνδεση της ψηφιακής τεχνολογίας με την κινητή τεχνολογία ανοίγει νέες προοπτικές για μάθηση μέσα από κινητές συσκευές (mobilelearning)».

Ο ρόλος της τεχνολογίας για την ορθότερη απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων αναφορικά με μαθητές με διαφορετικό υπόβαθρο (Cummins&Sayers 1996, Damarin 1998, DeVogd 1998) αναδεικνύει τον υπολογιστή ως ένα εποπτικό μέσω διδασκαλίας και πηγή πληροφόρησης, αλλά ταυτόχρονα και ως ένα δυναμικό εργαλείο γνωστικής ανάπτυξης, χάρις στις πολλές και ποικίλες ιδιότητές του. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί παρέχοντας ένα αλληλεπιδραστικό μαθησιακό περιβάλλον, με πολλαπλές και ευέλικτες αναπαραστάσεις της γνώσης και της πληροφορίας, ένα προσομοιωτικό περιβάλλον μοντελοποίησης, πειραματισμού και γενικότερα μιας εποικοδομιστικής προσέγγισης για την επίλυση προβλημάτων, τη σύνδεση με πολυμεσικά σχέδια εργασίας, δίκτυα επικοινωνίας- αλληλο-πληροφόρησης (Flesher, 1994), καθώς και σύνδεση σε "δωμάτια συνομιλίας" (Ευαγγέλου, 2007:52).

Είναι βεβαίως γεγονός, πως η δημιουργία ομάδων συνομιλίας στο διαδίκτυο βοηθά τους αλλοδαπούς μαθητές στην ανάπτυξη προφορικών δεξιοτήτων και στον περιορισμό της διστακτικότητας στην πρόσωπο με πρόσωπο συζήτηση (Ευαγγέλου, 2007:52-53).

Δεδομένου ότι τα chatrooms χωρίζονται σε κατηγορίες με βάση τα διάφορα αντικείμενα συζήτησης μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμα στους εκπαιδευτικούς των πολυπολιτισμικών τάξεων είτε για τη δημιουργία εικονικών τάξεων, είτε ως εγχειρίδια διδασκαλίας, είτε για να αναπτυχθούν νέοι τρόποι παράδοσης της διδασκτέας ύλης. Ένα σημαντικό, πάντως, πρόβλημα που προκύπτει είναι ότι η τεχνολογία μπορεί ακούσια να παρέχει προνόμια σε ορισμένους μόνο τρόπους επεξεργασίας πληροφοριών, ενώ υποτιμά κάποιους άλλους (Damarin, 1998, Roblyer, Dozier-Henry & Burnette, 1996).

Για να αποφευχθεί αυτό οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν μια σειρά από πολυμεσικά σχέδια εργασίας (πρότζεκτς) και να ανταλλάξουν απόψεις πάνω σε θέματα που τους απασχολούν και τους ενδιαφέρουν με συνομήλικους από άλλες χώρες (Sykes & Reid, 1999).

Για τη διεκπεραίωση μιας διαπολιτισμικής μελέτης, ένα WebQuest θα ήταν κατάλληλο για να διεκπεραιώσουν οι μαθητές μια έρευνα με αναζήτηση στο διαδίκτυο. Οι εκπαιδευτικοί δηλαδή μπορούν να σχεδιάσουν και να προγραμματίσουν πληθώρα πολυπολιτισμικών δραστηριοτήτων ή ακόμη και να αναπτύξουν σε συνεργασία με άλλα σχολεία στο εξωτερικό εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί μπορούν με εικονικές επισκέψεις παιδαγωγικού περιεχομένου να κάνουν μάθημα μέσα από σχέδια μαθημάτων, εικονικά μουσεία, πολιτισμικά βίντεο και ηχητικά ακούσματα αντλώντας δηλαδή πηγές διαφορετικών χωρών με άλλα γλωσσικά και γλωσσολογικά δεδομένα (Gorski, 2001). Ή αντίστοιχα να κάνουν χρήση κάποιων εκπαιδευτικών λογισμικών όσον αφορά την κατανόηση δύσκολων και αφηρημένων εννοιών, την ενεργό γνωστική επεξεργασία των πληροφοριών, την ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων, τη μεταφορά της γνώσης και γενικά την επίτευξη στόχων ανωτέρου μαθησιακού επιπέδου.

Τα εκπαιδευτικά λογισμικά επιπλέον αποτελούν κατά τον Δαγδιλέλη (2004) «άμεσα αναγνωρίσιμες αναπαραστάσεις, προσομοιωμένα περιβάλλοντα επιστημονικών μικρόκοσμων και ως τέτοια προσδίδουν ένα επιστημονικό νόημα

απευθείας στα όσα παρατηρούνται κατά τη χρήση τους. Οι σύγχρονοι εκπαιδευτικοί μικρόκοσμοι προσφέρουν αναπαραστάσεις οι οποίες επιτρέπουν μια άμεση αντιστοίχιση των παρατηρουμένων στην οθόνη με τις πραγματικές έννοιες και φαινόμενα (Δαγδιλέλης, στο Κεκές, 2004:151).

Στα εκπαιδευτικά λογισμικά θα μπορούσαμε να εντάξουμε και το ηλεκτρονικό παιχνίδι. Ο σύγχρονος παιχνιδόκοσμος που έχει αφετηρία του την ψηφιακή τεχνολογία στοχεύει στην ψυχαγωγία και τη διασκέδαση των παιδιών, τα οποία αφιερώνουν μεγάλο μέρος της ημέρας τους ή του ελεύθερου χρόνου τους (Carol&Rolls, etal., 1995; Θωΐδης, 2000:270). Ο Ζάχος (όπ:π:222) προτείνει ότι αν το σχολείο μπορέσει να αξιοποιήσει σωστά αυτήν την έλξη των παιδιών για τα τεχνολογικά μέσα, αυτά θα αποβούν πολύτιμα εργαλεία για την υλοποίηση των στόχων της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Σε γενικές γραμμές τα πολυμέσα μπορούν να δώσουν έναν διαφορετικό, ελκυστικό και παιγνιώδη χαρακτήρα στον τρόπο διδασκαλίας και να καταστήσουν τις ΤΠΕ χρήσιμο για τον/την εκπαιδευτικό παιδαγωγικό εργαλείο.

4.2 Λόγοι εισαγωγής και παράγοντες ενσωμάτωσης στη διδασκαλία

Οι νέες τεχνολογίες αποτελούν επικοινωνιακά μέσα που παρέχουν πολλαπλάσιους τρόπους πρόσβασης σε πηγές πληροφοριών και η ορθολογική τους χρήση μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική προοπτική στη διδακτική πράξη ιδιαίτερα στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής.

Η χρήση των νέων τεχνολογιών αποδεικνύεται ως το πλέον αξιόπιστο εργαλείο πολιτισμικής ένταξης και ιδιαίτερα μια εναλλακτική προσέγγιση της διαφορετικότητας, γεγονός που καθιστά αναγκαία και επιβεβλημένη μια ολική αναδιαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων, με τον εκσυγχρονισμό της τεχνολογικής διάστασης.

Η ανάπτυξη της τεχνολογικής καινοτομίας σε συνδυασμό με την εποικοδομητική προσέγγιση για τη μάθηση, δίνει έναυσμα στους εκπαιδευτικούς να μπορούν να σχεδιάσουν την διδασκαλία τους υιοθετώντας στρατηγικές δημιουργίας ευνοϊκότερου περιβάλλοντος μάθησης και μάλιστα με σημαντικότερο παράγοντα αυτόν της διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας στην τάξη.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε αυτή τη βάση καθίσταται πολύ σημαντικός για την υιοθέτηση και διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η τεχνολογία, από τη δική της πλευρά στο πλαίσιο μιας εποικοδομητικής εκπαιδευτικής φιλοσοφίας, μπορεί να παρέχει στους αλλοδαπούς μαθητές την ευκαιρία να είναι δραστήριοι, αυτόνομοι και δημιουργικοί σ' ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον που περιλαμβάνει πραγματική συνεργασία ανάμεσα στους συμμετέχοντες (Βοσνιάδου, 2006:126).

Οι αλλαγές που πρέπει να γίνουν αναμφίβολα αφορούν τομείς τόσο της υλικοτεχνικής υποδομής όσο και της νοοτροπίας της εκπαιδευτικής κοινότητας. Αν θα μπορούσαμε να ορίσουμε μια αλλαγή αυτή θα ήταν στους εξής τομείς:

1. Δικτυακή υποδομή με σωστά εξοπλισμένο υλικό και αλλαγή της σχετικής νομοθεσίας.
2. Δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού με τεχνολογικά περιβάλλοντα και συντήρησή τους.
3. Εδραίωση της χρήσης των ΤΠΕ στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών των εκπαιδευτικών.
4. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών.
5. Προσαρμογή των διοικητικών δομών στις απαιτήσεις των ψηφιακών μέσων.
6. Αλλαγή μιας γενικότερης «νοοτροπίας».

Η εισαγωγή και η χρήση των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας κρίνεται αναγκαία και επιβεβλημένη ούτως ώστε να συνάδει με την ψηφιακά οργανωμένη κοινωνία του αύριο. Οι πολλές δυνατότητες των ΤΠΕ θα αυξήσουν την ποιότητα παροχής εκπαίδευσης και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής πρακτικής για βελτίωση της σχολικής επίδοσης των αλλοδαπών μαθητών.

Στην πραγματικότητα, βέβαια, δεν υπάρχει μια λίστα από αντικείμενα, τα οποία μπορούμε να προσθέσουμε στο σχολικό πρόγραμμα, ούτε κάποιος συγκεκριμένος αριθμός πρακτικών, που μπορούν να εφαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί για την επίτευξη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Με την αξιοποίηση καινοτόμων εργαλείων μέσω της χρήσης των ΤΠΕ φαίνεται να υποστηρίζεται η επικείμενη διαπολιτισμική εκπαίδευση (Ζάχος, 2014:220).

Εάν υποθέσουμε ότι οι μαθητές σε γενικά πλαίσια είναι εξοικειωμένοι με τα μέσα τεχνολογίας και επιλέγουν να ασχολούνται με αυτά αρκετές ώρες την ημέρα θα αντιληφθούμε την ανάγκη πρόσβασης στην πληροφόρηση των αλλοδαπών μαθητών είτε για προσωπική ανάπτυξη είτε για επαγγελματική σταδιοδρομία. Γι' αυτό πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για τις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού ούτως ώστε να επιτευχθεί η ισότητα πρόσβασης στις ψηφιακές τεχνολογίες, καθώς τα σχολεία σε πολλές περιπτώσεις εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση σε πεπαλαιωμένα μηχανήματα και ελάχιστο αριθμό δικτυακών πολυμέσων στερώντας από τους μαθητές τη γνώση (Λαφατζή, 2005:26-27).

Σημαντικό ρόλο παίζει η προθυμία του ίδιου του εκπαιδευτικού να χρησιμοποιήσει τις εφαρμογές του η/υ και των υπόλοιπων τεχνολογικών εργαλείων που του παρέχονται, καθώς και οι επιστημολογικές παραδοχές που πρεσβεύει. Οι στάσεις, δηλαδή, οι πεποιθήσεις και οι αντιλήψεις των δασκάλων των τμημάτων υποδοχής τόσο για ζητήματα διδασκαλίας όσο και για θεωρίες μάθησης, ειδικότερα αποτελούν συνήθως ευνοϊκούς παράγοντες για την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων στη σχολική τάξη, με τη συμβολή των ΤΠΕ (Selinger, 2001).

Ανεξαρτήτως από τις υφιστάμενες κοινωνικοοικονομικές και γεωγραφικές διαφορές, οι νέες τεχνολογίες μπορούν να επιφέρουν ριζικές αλλαγές στον τρόπο εργασίας των εκπαιδευτικών, αλλά και στη διαδικασία μάθησης των αλλοδαπών μαθητών. Μέσα από τις ποικίλες δυνατότητες που προσφέρονται από τις νέες τεχνολογίες θα ενισχυθεί ευρύτερα η καθημερινή διαδικασία και θα αυξηθούν οι

πιθανότητες ομαλής ένταξης των διαπολιτισμικά διαφορετικών παιδιών με την κυρίαρχη τάξη.

Σε ένα διαρκώς αυξανόμενο εξελικτικό περιβάλλον όπου οι ανάγκες των μαθητικών πληθυσμών αυξάνονται σε σχέση με τις σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές απαιτήσεις, οι μέχρι τώρα διδακτικές πρακτικές καθίστανται ολοένα και πιο αδύναμες, καθώς οι έρευνες μέχρι και σήμερα φαίνονται αναποτελεσματικές. Σχετικές μελέτες αναδεικνύουν τις χαμηλές σχολικές επιδόσεις των παλιννοστούντων μαθητών (Μπόμπας, 2001), και παρά το γεγονός ότι οι τάξεις υποδοχής και τα φροντιστηριακά τμήματα είναι πολυάριθμα, φαίνεται να μην πετυχαίνουν τους στόχους τους, όπως έχει καταδειχτεί από τη γενική γνώμη γονέων και εκπαιδευτικών (Σκούρτου, Βρατσάλης, & Γκόβαρης, 2004).

Αλλάζοντας και υιοθετώντας την τεχνολογία ως βοηθητικό διδακτικό υλικό που πρέπει να αναπτυχθεί, αυτό θα περιλαμβάνει υποστηρικτικό υλικό για τη γραφή της ελληνικής γλώσσας, λεξιλόγιο, συντακτικό και γραμματική, τεχνικές διόρθωσης, εξατομικευμένη διδακτική υποστήριξη και γραφή με τη χρήση εργαλείων επικοινωνίας και συνεργατικής μάθησης.

Έτσι, οι μαθητές θα είναι σε θέση να ελέγχουν τη μάθησή τους, εφόσον έχουν τη δυνατότητα να μελετούν μαζί, να παρουσιάζουν το παραγόμενο υλικό και να το αξιολογούν οι ίδιοι, ώστε να βελτιώνουν τις δεξιότητές τους στη γραφή. Επιπλέον, θα βοηθούνται και από τον καθοδηγητή δάσκαλό τους. Μολαταύτα, θα μπορούν να έχουν μεγάλη ανεξαρτησία στη μάθηση και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, καθώς θα ζητούν από τον/την εκπαιδευτικό να τους εξηγήσει απορίες τους σχετικά με το περιεχόμενο, τη μορφή και τη δομή ενός γραπτού κειμένου, ή να τους δώσει συμβουλές σχετικά με γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Επίσης, μπορούν να αλληλεπιδράσουν με τους/τις εκπαιδευτικούς και με τους άλλους συμμαθητές τους, δίχως τους περιορισμούς του χώρου και του χρόνου, έχοντας την ευκαιρία να μαθαίνουν από τα λάθη τους και να βελτιώνουν συνεχώς τις επιδόσεις τους (Σολομωνίδου, 2006).

Οι εκπαιδευτικοί από τη μεριά τους αναζητούν διαρκώς νέες πηγές, μεθόδους και στρατηγικές διδασκαλίας, οι οποίες να προωθούν αποτελεσματικά την αποδοχή της πολιτισμικής διαφορετικότητας και να ανταποκρίνονται στον τρόπο μάθησης, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες του κάθε αλλοδαπού μαθητή ξεχωριστά. Το διαδίκτυο, τονίζει η Δημητρακοπούλου (2000), πέρα από τις αλλαγές που έχει επιφέρει στον τρόπο επικοινωνίας των ανθρώπων δημιουργεί ένα καινούριο περιβάλλον μάθησης σε μια πολύ-εθνική πλέον κοινότητα μαθητών. Οι Chisholm, Carey & Hernandez (1998, στο Beckett, Chisholm & Wetzell 2003) τονίζουν την ανάγκη ύπαρξης τεχνολογικά προετοιμασμένων εκπαιδευτικών στα πολυπολιτισμικά σχολεία (στο Ευαγγέλου & Κάντζου, 2008:20).

Η αξιοποίηση του διαδικτύου στο χώρο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μπορεί να γίνει με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Όπως αναφέρουν οι Damarin (1998) & Roblyer et al. (1996), οι σχέσεις τεχνολογίας- διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μακροπρόθεσμα θα περάσουν μια κρίση λόγω των ακραίων ιδεολογικών τοποθετήσεων υποστηρικτών και επικριτών.

Όσον αφορά τον παιδαγωγικό προσανατολισμό και ιδιαίτερα τις ιδεολογικές τοποθετήσεις και θεωρίες εκπαίδευσης, ο συμπεριφορισμός και οι θετικιστικές

αντιλήψεις θεωρούν ότι ο/η εκπαιδευτικός έχει ρόλο μεταδότη-μεταφορέα της γνώσης, οι εποικοδομητικές θεωρούν ότι παίζει το ρόλο του δημιουργικού συνεργάτη και βοηθού των μαθητών. Σύμφωνα με τη Σολομωνίδου (2004) *«ο/η εκπαιδευτικός παίζει το ρόλο «της μαμής κατά τη γέννηση της κατανόησης» και όχι του «μηχανικού της μετάδοσης της γνώσης» (vonGlaserfeld, 1995, n.d.). Οι εκπαιδευτικοί θεωρούνται ως «οδηγοί» και οι μαθητές/-τριες ως «κατασκευαστές νοήματος» (Mayer, 1996), ενώ σύμφωνα με την κοινωνικό-πολιτισμική άποψη (Gergen, 1995) οι εκπαιδευτικοί είναι συντονιστές/-τριες, διευκολυντές/-τριες, σύμβουλοι επί των πηγών πληροφοριών, εκπαιδευτές/-τριες και βοηθοί».*

Βασικός στόχος της εκπαιδευτικής κοινότητας διεθνώς αποτελεί η ανάπτυξη συνεργατικών/ διεπιστημονικών μορφών διδασκαλίας και μάθησης. Ο καθημερινός αγώνας των εκπαιδευτικών να καλύψουν την ύλη σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα οδηγεί συχνά στην αναζήτηση νέων ομαδοσυνεργατικών μορφών μάθησης. Έτσι επιτυγχάνεται διαπολιτισμική επικοινωνία και μάθηση μέσω της δημιουργίας και εφαρμογής συνεργατικών δραστηριοτήτων (Cummins & Sayers, 1997). Αξίζει να επισημανθεί, ότι η συνεργατική μάθηση πρέπει να εφαρμόζεται καθημερινά και όχι περιστασιακά σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης υποδοχής.

4.3 Εμπόδια, δυσκολίες χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αλλοδαπών μαθητών

Η εισαγωγή και η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο δημοτικό σχολείο είναι ένα γεγονός άρρηκτα συνδεδεμένο με την καθημερινή εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, πολλές φορές γίνεται αντικείμενο μεγάλων αντιπαραθέσεων, με αρκετούς εκπαιδευτικούς να είναι υποστηρικτές και άλλους επικριτές και επιφυλακτικοί με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στη διδασκαλία. Κάποιοι επικριτές σχολιάζουν ότι οι τεχνολογίες είναι επικίνδυνες για την υγεία, τη μάθηση και τη δημιουργικότητα των παιδιών. Αντιθέτως, οι υποστηρικτές ισχυρίζονται πως αν οι τεχνολογίες χρησιμοποιηθούν κατάλληλα μπορεί να συνεισφέρουν στην προσωπική, κοινωνικο-συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών.

Ωστόσο όπως αναφέρουν και οι Παλαιολόγου & Ευαγγέλου (2012) *«είναι γεγονός πως πολλοί αλλοδαποί μαθητές δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε υπολογιστές, σε ισχυρά εργαλεία λογισμικού και στο διαδίκτυο».* Αυτή η αδυναμία οδηγεί αναπόφευκτα σε μαθησιακά κενά σε σχέση πάντα με τους μαθητές της κυρίαρχης κοινωνικής ομάδας και καθορίζουν ολόκληρη την ακαδημαϊκή τους πορεία (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, όπ.π:51-52).

Η σχολική κατάσταση των μαθητών που ανήκουν σε διαφορετικές μειονοτικές ομάδες, οι οποίες διαφοροποιούνται για τις εθνοτικές τους ρίζες και τις πολιτισμικές τους καταβολές, όπως η γλώσσα και η θρησκεία, τις αξίες και τον τρόπο ζωής είναι σαφώς δυσχερέστερη σε σύγκριση με τους μαθητές της κυρίαρχης φυλετικής και πολιτισμικής ομάδας. Οι μαθητές με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο εμφανίζουν δυσκολίες μάθησης, χαμηλές σχολικές επιδόσεις, αντιμετωπίζουν προβλήματα ένταξης στην κοινωνική ομάδα της σχολικής τάξης και στον χώρο των

επαγγελμάτων και της απασχόλησης και γενικότερα προβλήματα κοινωνικοποίησης (Μάρκου, 1996α). Αν θεωρήσουμε την κοινωνικοποίηση του παιδιού ως διαδικασία προοδευτικής εξατομίκευσης και παράλληλα κοινωνικής ένταξης, η γλωσσική και πολιτισμική διαφοροποίηση των παιδιών αυτών θέτει εξ ορισμού περιορισμούς και εμπόδια στην ομαλή εξέλιξη των διαδικασιών της διαμόρφωσης του εαυτού και της προσωπικής (ατομικής και κοινωνικής) ταυτότητας.

Η Καναδέζα ερευνήτρια Chumak-Horbatsch (2012: 22) διακρίνει οκτώ πτυχές του γλωσσικού πορτραίτου των δίγλωσσων μικρών παιδιών. Σύμφωνα με την έρευνά της τα παιδιά των μεταναστών:

1. Είναι εν δυνάμει δίγλωσσα.
2. Έχουν άλλη γλωσσική πραγματικότητα εκτός σχολείου.
3. Χειρίζονται με επιτυχία τις δύο γλώσσες (μητρική και της χώρας υποδοχής).
4. Έχουν διττές ανάγκες στην γλώσσα και στον αλφαριθμητισμό.
5. Οδηγούνται στην απώλεια της μητρικής (ασθενέστερης) γλώσσας.
6. Νιώθουν απομόνωση και μοναξιά.
7. Βρίσκονται σε σύγχυση και γλωσσικό σοκ.
8. Κρύβουν τη μητρική τους γλώσσα και μεταβαίνουν σε φάση σιωπής.

Αυτοί είναι και οι λόγοι που συχνά παρατηρούνται φαινόμενα όπως η μη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ή του τρόπου διδασκαλίας και αυτό οφείλεται στην ακατάλληλη σχεδίαση των διαδικασιών μάθησης, καθώς και στην μη υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς της τεχνολογικής καινοτομίας και της εποικοδομητικής προσέγγισης για τη μάθηση. Ιδιαίτερα στο κομμάτι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης πάντως οι ΤΠΕ φαίνεται να αποτελούν ένα εργαλείο που κινεί το ενδιαφέρον των πολιτισμικά διαφορετικών παιδιών. Πρόσφατες μελέτες αναδεικνύουν την αξιοποίησή τους και τη χρησιμότητά τους όχι μόνο ως προς το ενδιαφέρον που προκαλούν κάνοντας τη μάθηση διασκεδαστική, αλλά και δημιουργώντας συνεργατικά περιβάλλοντα, διευκολύνοντας την εκπαιδευτική διαδικασία. Αποτελούν, λοιπόν, τα τεχνολογικά εργαλεία εύχρηστο εποπτικό μέσο διδασκαλίας για τους εκπαιδευτικούς, καινοτομικό βοήθημα που βελτιώνει τη διαδικασία της μάθησης για τους αλλοδαπούς μαθητές.

Οι εκπαιδευτικοί, βέβαια παρόλο που στην πλειοψηφία τους διαθέτουν γνώσεις αναφορικά με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, εντούτοις δείχνουν αδυναμία αξιοποίησής τους στη διδασκαλία τους (Μικρόπουλος, 2006: 120). Κατά την εκτίμηση της Βοσνιάδου (2006) σχετικά με τις υποδομές και τους υποβοηθητικούς παράγοντες υπάρχει μεγάλη ανισότητα στην ποσότητα και την ποιότητα του τεχνικού εξοπλισμού που διαθέτουν τα σχολεία. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο φαίνεται να χρησιμοποιούν περισσότερο τις νέες τεχνολογίες οι μαθητές των Σκανδιναβικών χωρών, του Καναδά και της Νέας Ζηλανδίας, ενώ στην Ελλάδα σε πολλά σχολεία ακόμη ο εξοπλισμός είναι παλιός, χαμηλής ποιότητας και ακατάλληλος για πολυμέσα (Βοσνιάδου, όπ:π:96).

Ένας ακόμη ανασταλτικός παράγοντας φαίνεται να είναι η έλλειψη προστασίας από την πρόσβαση σε ακατάλληλο υλικό, γεγονός που θέτει σοβαρά ηθικά ζητήματα. Ίσως και το κόστος να αποτελεί έναν παράγοντα που σχολεία σε απομακρυσμένες περιοχές δεν διαθέτουν πρόσβαση σε τηλεφωνική σύνδεση ή εξοπλισμό (Βοσνιάδου, όπ:π113). Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες δαπανούν αρκετά μεγάλα ποσά για την αγορά

εξοπλισμού και τις υποδομές δικτύων. Στην Ελλάδα οι πόροι για την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών φαίνεται να μην επαρκούν (Βοσνιάδου, όπ.π:114).

Έτσι η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών μπορεί να φανεί ουσιώδης για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην πολυπολιτισμική σχολική τάξη. Υπάρχουν εκατοντάδες εκπαιδευτικά λογισμικά που απευθύνονται σε παιδιά βασισμένα είτε σε συμπεριφοριστικές θεωρίες μάθησης είτε σε εποικοδομητικές, επιτρέποντας τη δημιουργική έκφραση και την αλληλεπίδραση των παιδιών, πόσο μάλλον των ετερόκλητων δίγλωσσων μαθητών.

Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογούν τα λογισμικά που τους παρέχονται και να επιλέγουν τα κατάλληλα για τη διδασκαλία τους με βάση τα δεδομένα της εκάστοτε σχολικής τάξης. Με βάση την αναπτυξιακή καταλληλότητα, τις σημαντικές μεταβολές των δημογραφικών δεδομένων, των διαφορετικών πολιτισμικών δεδομένων να παρέχουν πολλούς τρόπους διερεύνησης και δυνατότητες διευκόλυνσης της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης προωθώντας αποτελεσματικά την όποια διαφορετικότητα.

Παρόλη την απουσία υλικοτεχνικής υποδομής και της πολυδιάστατης εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας αναφορικά με την παιδεία το ζήτημα της δημιουργίας κατάλληλου λογισμικού κρίνεται απαραίτητο προσόν του εκπαιδευτικού βασισμένο σε επιστημολογικά, παιδαγωγικά και άλλα διεπιστημονικά κριτήρια (Κόμης, 1996).

Είναι γεγονός ότι ο δάσκαλος πρέπει να είναι σφαιρικά μορφωμένος, κριτικός, δημιουργικός και συνεργατικός και η κατάρτισή του στις ΤΠΕ δεν αρκεί για να τον κάνει ικανό στην παιδαγωγική του πρακτική (Ράπτη, Α., Ράπτης Α., στο Κεκές Ι.Ι., 2004, σελ.362). Η τεχνολογία στις μέρες μας αναβαθμίζεται και εκσυγχρονίζεται με ταχύτατους ρυθμούς και άρα ακόμη και τα πλέον επιτυχημένα πακέτα λογισμικού μπορεί να χρίζουν ανανέωσης και αναδιαρρύθμισης. Ο δάσκαλος είναι αυτός, που θα αξιολογήσει και θα επιλέξει το πιο εύστοχο τεχνολογικό εργαλείο, το καταλληλότερο πρόγραμμα και θα τα αξιοποιήσει ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε μαθητή. Θα δώσει *«την πνοή που χρειάζονται, θα αυτοσχεδιάσει με βάση την επικαιρότητα και τις ανάγκες των μαθητών, θα επιλέξει το βάρος που θα δοθεί σε συγκεκριμένες αξίες, θα ανταποκριθεί στα κενά του απρόβλεπτου, θα δημιουργήσει το κατάλληλο διαλογικό και κοινωνιο-γλωσσικό πλαίσιο για την αποκωδικοποίηση σημάτων και το μετασχηματισμό των νοημάτων της κοινής λογικής σε νοήματα επιστημονικά, διεπιστημονικά, φιλοσοφικά ή/και προωθημένης αισθητικής αναζήτησης»* (Ράπτη, Α., Ράπτης Α., στο Κεκές Ι.Ι., 2004:362).

Υπάρχουν πολιτισμικές διαφορές στις εκπαιδευτικές φιλοσοφίες, τις πρακτικές διδασκαλίας, στις στάσεις και τις αντιλήψεις αναφορικά με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, γεγονός που επηρεάζει τη συμπεριφορά των δασκάλων και αιτιολογείται κάποιες φορές από τις τοπικές ανισότητες σε εξοπλισμό και υπηρεσίες. Συνεπώς υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ερευνητικά, αναπτυξιακά και επιμορφωτικά προγράμματα, που θα ανταποκρίνονται στη σχολική πολυπολιτισμική πραγματικότητα.

Συμπεράσματα

Ως απόρροια, η καινοτόμος δυναμική των ΤΠΕ αποτελεί το πλέον κατάλληλο εκπαιδευτικό μέσο παροχής εξατομικευμένης βοήθειας στους πολιτισμικά διαφορετικούς μαθητές. Οι αλλοδαποί μαθητές ανήκουν άλλωστε σε ευάλωτα και εξαρτημένα από την οικονομική και πολιτική εξουσία κοινωνικά στρώματα της χώρας μας, η οποία αποτελεί σταυροδρόμι προσφυγικής λύσης στις μέρες μας και προσπαθεί με διάφορες πολιτικές να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σχολικής πραγματικότητας.

Οι νέες τεχνολογίες πρέπει να ενσωματωθούν στην καθημερινή σχολική πρακτική από τους εκπαιδευτικούς και να υιοθετηθούν από τους αλλοδαπούς μαθητές εφαρμόζοντας τα ψηφιακά μέσα συστηματικά και αποτελεσματικά για την επίτευξη του στόχου της Κοινωνίας της Μάθησης (Βοσνιάδου, όπ:π:114).

Κάτω από το πρίσμα αυτής της θεώρησης ο δάσκαλος θα είναι σε θέση να επινοεί λύσεις, ούτως ώστε να παρέχεται μια ελεγχόμενη ομοιομορφία της εκπαίδευσης σε πολιτισμικά διαφορετικούς μαθητές, αναπτύσσοντας καινοτομικά δημιουργικές πρωτοβουλίες, με δίκτυα συνεργασιών και εναλλακτικούς τρόπους διδασκτικής. Αυτού του είδους η εκπαίδευση είναι ουσιαστικά η επιθυμητή, δεν είναι εφαρμόσιμη στο σημερινό σχολείο και πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο με την προσωπική επαγγελματική διεύρυνση μέσω της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πρέπει να συνδυάζει τη θεωρία και την πρακτική άσκηση και να περιέχει όχι μόνο παιδαγωγική κατάρτιση, αλλά και τεχνολογική. Κι αυτό, γιατί η μάθηση στηρίζεται στις αρχές της ανακαλυπτικής μεθόδου με ανοιχτή, συμμετοχική προσέγγιση των μαθητών, αλλά για να επιτευχθεί αυτό, βασική προϋπόθεση αποτελεί ταυτόχρονα, η ύπαρξη σωστών εκπαιδευτικών εφαρμογών. Επομένως, η υποστήριξη της διδασκτικής μεθόδου είναι προτεραιότητα και επιλογή των ενσυνείδητα αποφασισμένων δασκάλων για διεύρυνση των εκπαιδευτικών επαγγελματικών ευκαιριών (Ράπτη, Α., Ράπτης Α., στο Κεκές Ι.Ι., 2004:363).

Τα κίνητρα και οι παράγοντες αυτής της οικοδόμησης είναι φυσικά η βάση του εκπαιδευτικού μετασχηματισμού και της αναβάθμισης της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Ράπτη Α. & Ράπτης Α. (2004) «*η θεσμοθέτηση μιας σχετικής και επιστημονικά υποστηριζόμενης αποκέντρωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς και η ευελιξία του αναλυτικού προγράμματος, ώστε να είναι σε θέση ο εκπαιδευτικός να επιχειρεί εποικοδομητικές πρωτοβουλίες και να συμμετέχει ενεργά και δημιουργικά στην οικοδόμηση του παιδαγωγικού σχεδιασμού της διδασκαλίας του στο σύγχρονο σχολείο και να μην «πνίγεται», μαζί με τους μαθητές του, από ένα τεράστιο όγκο ύλης, που δεν αφήνει περιθώρια για την εμπλοκή τους σε δραστηριότητες, με τις οποίες αναπτύσσονται οι κριτικές, δημιουργικές, κοινωνικές και προσωπικές τους δεξιότητες και οικοδομείται ολόπλευρα η προσωπικότητά τους*».

Η χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας πρέπει να εντρυφήσει στην παιδαγωγική στοχοθεσία, αφενός με την αναβάθμιση του αναλυτικού προγράμματος και της ευρύτερης μαθησιακής διαδικασίας, αφετέρου με τον επικείμενο διαπολιτισμικό μετασχηματισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την υιοθέτηση από τους δασκάλους σύνθετων διερευνητικών, συνεργατικών, πειραματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων

βασισμένων στην αξιοποίηση της τεχνολογίας. Αυτή η υποστήριξη της διδακτικής πρακτικής με τον εμπλουτισμό και τη διαμεσολάβηση των νέων τεχνολογιών δημιουργούν ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφορία και τη γνώση. Αυτό είναι ουσιαστικά και το κέρδος των δίγλωσσων μαθητών και η επιδίωξη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Έχοντας σκιαγραφήσει τα μοντέλα διαχείρισης της πολυπολιτισμικής ετερότητας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, την ίδρυση του θεσμού των Τάξεων Υποδοχής ΖΕΠ και την καινοτόμα δυναμική συμβολή των ΤΠΕ στη διδασκαλία σε αλλοδαπούς μαθητές, καθώς και τον σημαντικό ρόλο του εκπαιδευτικού στην όλη διαδικασία, ολοκληρώνεται η παρουσίαση των κύριων σημείων ενδιαφέροντος και εστίασης της παρούσας έρευνας, προκειμένου να ακολουθήσει η ανάλυση του πώς προέκυψε η αναγκαιότητα, πού στόχευσε, ποια ήταν η πορεία και τα πορίσματα της παρούσας έρευνας σε σύγκριση τα όσα έχουν προηγηθεί και προαναφερθεί.

B' ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Επιλογή του θέματος

Το θέμα της παρούσης εργασίας αφορά την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Ο προβληματισμός σχετικά με το αν οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τις Νέες Τεχνολογίες στις Τάξεις Υποδοχής αποτέλεσε το έναυσμα για να πραγματοποιηθεί η έρευνα. Μέσα από την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία διερευνήθηκαν οι παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές που συμβάλλουν στην αξιοποίηση της ετερότητας στη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη, καθώς και ο ρόλος του εκπαιδευτικού, τα πιθανά εμπόδια στην ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη μαθησιακή διαδικασία και διάφορες τεχνικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Η έρευνα αυτή διενεργείται στα πλαίσια του ερευνητικού ενδιαφέροντος της ερευνήτριας αναφορικά με τον τρόπο αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών στη διδακτική πρακτική στη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής. Η αποτελεσματική διαχείριση της διγλωσσίας με τη χρήση κάποιου τεχνολογικού εργαλείου ή και ψηφιακού μέσου, επιτάσσει την ευρύτερη υιοθέτηση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πρακτική, όπου υφίστανται η συνεργασία και η αλληλεπίδραση ατόμων διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας με τη χρήση των ΤΠΕ στις πολυπολιτισμικές τάξεις παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον τόσο από διδακτικής πλευράς όσο και μαθησιακής. Βασική στοχοθεσία, λοιπόν, αποτέλεσε η διερεύνηση της χρήσης των ΤΠΕ ως τεχνική διδασκαλίας για την ορθότερη διαχείριση της πολυπολιτισμικής ετερότητας στις Τ.Υ. στο δημοτικό σχολείο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η παρούσα εργασία αποτελεί πρωτότυπη έρευνα στον τομέα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, καθώς εξετάζει πρακτικές που στην ελληνική βιβλιογραφία δεν έχουν απαντηθεί έως σήμερα.

2. Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να διερευνηθεί η συνδρομή των Τεχνολογιών Πληροφορικής Επικοινωνιών στην διαπολιτισμική εκπαίδευση και ιδιαίτερα στις Τάξεις Υποδοχής ΖΕΠ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Με άλλα λόγια, ερευνάται η διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας από εκπαιδευτικούς που έχουν εργαστεί ή εργάζονται σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα πανελλαδικώς, με την αξιοποίηση κάποιου τεχνολογικού εργαλείου ή ψηφιακού μέσου στην εκπαιδευτική πρακτική του σημερινού πολυπολιτισμικού ελληνικού σχολείου.

Οι ειδικοί στόχοι της έρευνας είναι οι ακόλουθοι:

- Η έκταση της χρήσης των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών από τους δασκάλους στις Τ.Υ..

- Οι παράμετροι που εμποδίζουν τους εκπαιδευτικούς για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Οι αντιλήψεις και οι προτάσεις των δασκάλων σχετικά με την παιδαγωγική διάσταση στην εκπαιδευτική διαπολιτισμική αγωγή.

3. Ερευνητικές υποθέσεις

Οι διερευνητικές υποθέσεις που τέθηκαν με βάση το θέμα μας ήταν οι εξής:

1. Το μέγεθος αξιοποίησης των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς στην εκπαιδευτική-διδασκτική πρακτική τους στις Τ.Υ. είναι μικρό.
2. Οι εκπαιδευτικοί δεν κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών στα γνωστικά αντικείμενα της γλώσσας και των μαθηματικών στα Τμήματα ΖΕΠ.
3. Συγκεκριμένα προγράμματα χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία στους αλλοδαπούς μαθητές.
4. Το μέγεθος βελτίωσης των αλλόγλωσσων παιδιών αναφορικά με την ενσωμάτωσή τους στην τάξη είναι αρκετά μεγάλο.
5. Οι εκπαιδευτικοί συναντούν πολλά εμπόδια στην προσπάθειά τους να ενσωματώσουν τις Ν.Τ. και τα Ψ.Μ. στη διδασκαλία τους.
6. Οι ικανότητες των δασκάλων με τη χρήση των τεχνολογιών αυξάνονται.
7. Προτάσεις μείωσης εμποδίων και ταυτόχρονα ανάπτυξη παραμέτρων για αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

4. Μεθοδολογία υλοποίησης της έρευνας

Η μέθοδος που επιλέχθηκε για την έρευνα εξαρτήθηκε από τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε και από τις διαφορετικές επιστημολογικές και οντολογικές παραδοχές του θέματος που εσωκλείει απόψεις και πρακτικές εκπαιδευτικών. Για να διερευνηθούν, δηλαδή, οι πρακτικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί με την αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας επιλέχθηκε η ποιοτική μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης. Σύμφωνα με τους Cannell και Kahn (1968, στο Cohen, Manion & Morrison, 2007:452) η ερευνητική συνέντευξη έχει οριστεί ως *«συζήτηση δύο ατόμων, που αρχίζει από τον συνεντευκτή, με ειδικό σκοπό την απόκτηση σχετικών με την έρευνα πληροφοριών, και επικεντρώνεται από αυτόν [...] σε περιεχόμενο καθορισμένο από τους στόχους της έρευνας με συστηματική περιγραφή, πρόβλεψη ή ερμηνεία»*.

Επιλέχθηκε η συγκεκριμένη μέθοδος έναντι της ποσοτικής ανάλυσης, καθώς σκοπός της έρευνας δεν είναι να επικεντρωθεί σε μετρήσιμες ποσότητες, αλλά βασικός της στόχος είναι η μελέτη και η διερεύνηση που τα υποκείμενα της έρευνας αποδίδουν στο προς εξέταση θέμα. Η μελέτη επίσης στηρίζεται στην ανάλυση και ερμηνεία των κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα στο σχολικό χώρο, καθώς και των

ρόλων που οι εκπαιδευτικοί καλούνται να υποδυθούν, γεγονός που καθιστά πιο εύστοχη τη διαλεκτική διαδικασία της συζήτησης (Μποντίλα, 2010:26).

Ένα βασικό πλεονέκτημα της ποιοτικής μεθόδου είναι ότι περιέχει ανοιχτού τύπου ερωτήσεις και ταυτόχρονα διευκρινιστικές απαντήσεις. Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (1993) η προσωπική επικοινωνία του ερευνητή με το συνεντευζόμενο διευκολύνει τον τρόπο που τίθενται και παρουσιάζονται οι ερωτήσεις και επιπλέον διεγείρει περισσότερο το ενδιαφέρον για συνεργασία κάθε φορά που βεβαιώνεται ο εξεταζόμενος και δείχνει να καταλαβαίνει πλήρως την ερώτηση που καλείται να απαντήσει και έτσι δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Πρέπει να σημειωθεί ότι, ένα μεγάλο μέρος των ερωτήσεων μπορεί να είναι προκαθορισμένο, όμως ανάλογα με τον ερωτώμενο υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τη σειρά των ερωτήσεων, την τροποποίηση του περιεχομένου και την εξέλιξη της συνέντευξης (Ιωσηφίδης, 2008).

Από την άλλη πλευρά, η συνέντευξη είναι επιρρεπής στην υποκειμενικότητα και ο ερωτώμενος μπορεί να επηρεαστεί από τον συνεντευκτή (Cohen, Manion & Morrison, όπ:π:453). Σε κάθε περίπτωση, ο συνεντευκτής προσπαθεί να εμπλουτίσει τη συζήτηση, ενώ το διάγραμμα της ημιδομημένης συνέντευξης καθοδηγεί και δεν υπαγορεύει την πορεία της έρευνας (Αβραμίδης & Καλυβά, 2006). Επιπλέον, όπως σημειώνει ο Τσιώλης (στο:Πυργιωτάκης & Θεοφιλίδης, 2016:477) για την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων, η μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης δίνει τη δυνατότητα στον εκάστοτε ερωτώμενο *«να ενεργοποιήσει επικοινωνιακές μορφές που προσιδιάζουν στον καθημερινό τρόπο ζωής του: την αφήγηση, την περιγραφή, την επιχειρηματολογία, το διάλογο»*.

Η ποιοτική μέθοδος φάνηκε προτιμότερη τεχνική, καθώς είναι μια διερευνητική μέθοδος που στην συγκεκριμένη έρευνα στοχεύει στην κατανόηση σε βάθος του κοινωνικού φαινομένου της πολυπολιτισμικότητας διερευνώντας αναπαραστάσεις, στάσεις, αντιλήψεις, κίνητρα, καθώς και δεδομένα της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών που λειτουργούν στα Τμήματα Υποδοχής. Όπως επισημαίνουν σε έρευνά τους οι Cohen, Manion & Morrison (2007:453) η συνέντευξη επιτρέπει μεγαλύτερο βάθος συλλογής στοιχείων και ο συνεντευκτής μπορεί να χειριστεί καλύτερα, δύσκολες και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις.

Στόχος, λοιπόν, είναι η ολιστική κατανόηση διερευνώντας την εμπειρία των ατόμων και τα υποκειμενικά νοήματα που τη συγκροτούν. Ακριβώς επειδή οι συμμετέχοντες που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας βρίσκονταν διασκορπισμένοι σε δημοτικά σχολεία ανά την Ελλάδα, επιλέχθηκε η τηλεφωνική συνέντευξη μια πολύ σημαντική μέθοδος συλλογής δεδομένων στον τομέα της έρευνας επισκόπησης.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Dicker και Gilbert (1988), Nias (1991), Oppenheim (1992) και Borg και Gall (1996) (στο Cohen, Manion & Morrison, όπ:π:490) τα πλεονεκτήματα της τηλεφωνικής συνέντευξης συνοψίζονται ως εξής:

- Είναι πιο οικονομική συγκριτικά με την ατομική συνέντευξη.
- Ο συνεντευκτής μπορεί να επιλέξει τους ερωτώμενους του από έναν διασκορπισμένο πληθυσμό του δείγματος της έρευνάς του.

- Είναι μια μέθοδος που μπορείς να έχεις άμεσα απαντήσεις σε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο.
- Ο ερευνητής μπορεί διεξάγει τις τηλεφωνικές συνεντεύξεις με βάση το πρόγραμμα και τις απαιτήσεις του.
- Μπορεί να υπάρχει πρόσβαση σε πολλές και συγκεκριμένες ομάδες ατόμων.
- Γίνεται ευκολότερη διεξαγωγή και συλλογή ευαίσθητων δεδομένων.
- Μειώνεται η αίσθηση απειλής σε περίπτωση επίσκεψης σε επικίνδυνες περιοχές.

Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι η συνέντευξη προσφέρεται ως ερευνητικό μέσο χωρίς να είναι απαλλαγμένη από τη διαπροσωπική αλληλεπίδραση, πιθανές πηγές υποκειμενικότητας και μεροληψίας ή παρερμηνείες, καθορίζοντας τόσο την εγκυρότητα όσο και την αξιοπιστία των συλλεγόμενων πληροφοριών (Παρασκευόπουλος, όπ:π:129). Για να ελαχιστοποιηθούν, λοιπόν οι αρνητικοί αυτοί παράγοντες και να διευκολυνθεί η διαδικασία της συνέντευξης εξασφαλίστηκε η ανωνυμία και η καλύτερη συνεργασία με τους εξεταζομένους.

Τέλος, πρέπει να σημειώσουμε πως οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν κατά τους μήνες Απρίλιο-Μάιο-Ιούνιο του 2019, μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας, με μαγνητοφώνηση, έπειτα από συναίνεση των συμμετεχόντων.

4.1 Η περιγραφή του δείγματος και οι περιορισμοί

Το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας αποτέλεσαν τριάντα εκπαιδευτικοί συμμετέχοντες που έχουν εργαστεί ή εργάζονται σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και οι οποίοι διαθέτουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς την εκπαίδευση και την εμπειρία τους. Όλοι τους έχουν διδάξει σε τάξη υποδοχής ΖΕΠ τουλάχιστον μια σχολική χρονιά στα ελληνικά δημόσια δημοτικά σχολεία της χώρας.

Για την επιλογή του παραπάνω δείγματος ακολουθήθηκε η στρατηγική της δειγματοληψίας κριτηρίου, κατά την οποία σύμφωνα με τους βασικούς τύπους σκόπιμης δειγματοληψίας των Patton (1990) & Palys (2008) (στο Alan Bryman, 2017: 463), ο ερευνητής επιλέγει άτομα τα οποία πληρούν συγκεκριμένο κριτήριο. Όλοι οι συνεντευζόμενοι έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό από ένα διαιρεμένο πλήθος σε ομοιογενείς ομάδες (Cohen, Manion & Morrison, όπ:π:167). Αναγνωρίζοντας, δηλαδή, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία θέλαμε να υπάρχουν στον πληθυσμό του δείγματος (εκπαιδευτικοί κλάδου ΠΕ70- δάσκαλοι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση), επιλέξαμε με τυχαίο τρόπο το δείγμα μας μέσα από τις συγκεκριμένες ομάδες, (εκπαιδευτικοί που έχουν εργαστεί ή εργάζονται στα τμήματα υποδοχής ΖΕΠ σε δημοτικά σχολεία σε όλη την Ελλάδα).

Ως περιορισμός της έρευνας θεωρείται η απόσταση του πληθυσμού του δείγματος, πράγμα που αιτιολογεί την επιλογή της μεθόδου της τηλεφωνικής συνέντευξης, καθώς και η δυσκολία επικοινωνίας σε ορισμένες περιπτώσεις λόγω έλλειψης χρόνου και σήματος του τηλεφώνου.

4.2 Έλεγχος ποιότητας της μεθόδου συλλογής δεδομένων

Τα κριτήρια ελέγχου ποιότητας στην ποιοτική έρευνα, δηλαδή οι τρεις έννοιες της αντικειμενικότητας, της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας μπορούν να επηρεαστούν από διάφορους παράγοντες ερμηνεύοντας λαθεμένα πιθανές παραδοχές ερμηνευτικής προσέγγισης. Οι ερευνητές που βασίζουν την έρευνά τους στην ποιοτική μέθοδο δεν μπορούν να υιοθετήσουν τα συμβατικά κριτήρια της ποσοτικής έρευνας, διότι τα δεδομένα που παράγονται δεν αναπαριστούν αμετάβλητες διαδικασίες, τυποποιημένες και μετρήσιμες. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από τον Τσιώλη (2014) κατά τη διερεύνηση με ερμηνευτική παραγωγή δεδομένων η εμπλοκή στο ερευνητικό πεδίο τόσο από τον συνεντευκτή όσο και από τον συνεντευξιζόμενο βασίζεται στην επικοινωνία των υποκειμένων που οικοδομούν κοινά νοηματικά πλαίσια.

Επιπλέον, στην ποιοτική έρευνα ο ερευνητής κατευθύνει σε μεγάλο βαθμό τα ερευνώμενα αντικείμενα, καθώς ελέγχει τη διαδικασία της συνέντευξης ευρύτερα (Μποντίλα, όπ:π:26). Επιπρόσθετα, δεν ξεχωρίζει από το υποκείμενο της έρευνας, παρά εμπλέκεται στην ερευνητική διαδικασία ως συμμετοχικά δραστηριοποιούμενος υποβοηθώντας την αυτοαντίληψη και την αυτογνωσία του (Βενιοπούλου & Παπαγεωργίου, 1998, στο: Μποντίλα, 2010:26).

Με βάση όσα έχουν μέχρι τώρα εκτεθεί και προκειμένου να ελεγχθεί αν το ερευνητικό εργαλείο της συνέντευξης είναι κατάλληλο, δηλαδή αν είναι εύκολα κατανοητό και σαφές από τον συνεντευξιζόμενο και παράλληλα επιτρέπει την συλλογή των ζητούμενων δεδομένων, πραγματοποιήθηκε πιλοτική συνέντευξη και στη συνέχεια ακολούθησε η διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

Ακόμα, λήφθηκαν μέτρα ώστε οι συνεντευξιζόμενοι να αισθανθούν άνετα και να απαντήσουν με ειλικρίνεια, αφού η διεξαγωγή των συνεντεύξεων έγινε μέσω τηλεφωνικής σύνδεσης, πράγμα που αποτελεί έναν απρόσωπο τρόπο για επικοινωνία. Βασικό μέλημα κατά την επικοινωνία μας υπήρξε η δημιουργία φιλικής και άνετης ατμόσφαιρας δίνοντας χρόνο στη συζήτηση, αλλά ταυτόχρονα διευκολύνοντας τον εξεταζόμενο να απαντήσει χτίζοντας μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης (Παρασκευόπουλος, όπ:π:131).

4.3 Ερευνητικά εργαλεία

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας είναι ένας οδηγός ημιδομημένης συνέντευξης, ο οποίος κατασκευάστηκε για τις ανάγκες της έρευνας. Ο οδηγός της συνέντευξης αποτελείται από τέσσερις γενικούς θεματικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας δίνει πληροφορίες για το προφίλ του εκπαιδευτικού. Ο δεύτερος άξονας διερευνά τις παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για να διαχειριστούν την πολιτισμική ετερότητα. Ο τρίτος άξονας επικεντρώνεται στην αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους δασκάλους στα Τ.Υ. και ο τέταρτος τελευταίος άξονας αφορά τα εμπόδια και γενικότερες παραμέτρους χρήσης των ΤΠΕ. Ο οδηγός ημιδομημένης συνέντευξης ακολουθεί παρακάτω και

αποτελεί κυρίως βοήθημα συλλογής των δεδομένων της έρευνας. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν στις συνεντεύξεις ήταν κυρίως ανοιχτού τύπου και ελεύθερης έκφρασης.

4.4 Πλαίσιο συνέντευξης – Σχέδιο ανάλυσης

Οδηγός ημιδομημένης συνέντευξης

1^{ος} Θεματικός άξονας: Προφίλ του εκπαιδευτικού

1. Φύλο
2. Χρόνια Προϋπηρεσίας
3. Επιμόρφωση στη διαπολιτισμική αγωγή:
 - Μεταπτυχιακό
 - Διδακτορικό
 - Άλλες επιμορφώσεις

2^{ος} Θεματικός άξονας: Διδακτικές πρακτικές για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας

1. **Εφόδια** που πρέπει να έχει ένας εκπαιδευτικός που εργάζεται σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον; (μόρφωση- επιμόρφωση, ανάπτυξη κριτικής σκέψης, καταπολέμηση στερεοτύπων κ προκαταλήψεων: βασικότερα για ενίσχυση στρατηγικών διδασκαλίας κ εμπλουτισμό αναλυτικού προγ/τος)
2. Διαφοροποίηση των **μαθησιακών στόχων** για τους αλλοδαπούς μαθητές
3. Διαφοροποίηση του **περιεχομένου της διδασκαλίας** χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ για τους αλλοδαπούς μαθητές ώστε να επιτευχθεί η μάθηση (χρήση διαδικτύου ως διαπολιτισμική βιβλιοθήκη, οικοδόμηση της γνώσης μέσω κοινών εργασιών με μαθητές από όλο τον κόσμο, αδελφοποίηση τάξεων ή σχολείων, κ.ά.)
4. Ισότιμη συμμετοχή αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές στην εκπαιδευτική διαδικασία; Μέτρα ενίσχυσης της συμμετοχής τους; (αξιοποίηση μορφωτικού κεφαλαίου, ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών με χρήση ΤΠΕ)

3^{ος} Θεματικός άξονας: Σχέση με τις ΤΠΕ- αξιοποίηση των ΤΠΕ από δασκάλους στα Τμήματα Υποδοχής

5. Συνηθέστερες **μορφές διδασκαλίας** σε μία Τάξη Υποδοχής (Τ.Υ.); (μονόλογος, διάλογος, ομαδική, εξατομικευμένη, διαφοροποιημένη...)
6. **Βαθμός χρήσης των ΤΠΕ** στη διδασκαλία στην Τάξη Υποδοχής και τι **είδους χρήση** των ΤΠΕ κάνουν; (για ψυχαγωγία , επικοινωνία, προετοιμασία εκπ/κού, διδασκαλία, εκτέλεση πειράματος, μάθηση, επικοινωνία, συνεργασία μαθητών, εκτίμηση μαθησιακής απόδοσης)
7. **Εποπτικά μέσα** που διευκολύνουν την παρουσίαση της γνωστικής ύλης; (εικόνες, ταινίες, διαδραστικά περιβάλλοντα, μοντέλα, ηχογραφημένες ομιλίες, φυσικά αντικείμενα)
8. **Συχνότητα χρήσης** των ΤΠΕ στη διδασκαλία στα γνωστικά αντικείμενα **της γλώσσας και των μαθηματικών**;

4^{ος} Θεματικός άξονας: παράμετροι- εμπόδια στην χρήση ΤΠΕ

9. **Βελτίωση** των αλλόγλωσσων παιδιών με τη χρήση των ΤΠΕ αναφορικά με την **ενσωμάτωσή** τους στη γενική τάξη;
10. Παράγοντες που **εμποδίζουν** τη χρήση των ΤΠΕ στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. (έλλειψη χρόνου, υλικοτεχνικής υποδομής, προσωπικοί λόγοι)

11. Πώς κατά την άποψή σας μπορούν οι ΤΠΕ να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση των αλλοδαπών μαθητών (μεταναστών ή άλλων) με τους γηγενείς μαθητές; (εξοικείωση με το σχεδιασμό, την οργάνωση και την παρουσίαση διαθεματικών και αλληλεπιδραστικών δραστηριοτήτων, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη, διαπολιτισμικό σεβασμό)

Με βάση αυτόν τον οδηγό της ημιδομημένης συνέντευξης διατυπώθηκαν πιθανές ερωτήσεις για κάθε συνεντευξιαζόμενο (βλ. Παράρτημα Α': Ερωτήσεις για συνέντευξη).

5. Αποτελέσματα – Σύστημα κατηγοριοποίησης

Η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων της παρούσας έρευνας βασίζεται στην εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία με αξονική κωδικοποίηση, η οποία σύμφωνα με τους Strauss και Corbin (1990:96) νοηματοδοτεί το «σύνολο των διαδικασιών όπου -μέσω της διασύνδεσης των κατηγοριών- τα δεδομένα επανασυνδέονται μεταξύ τους με καινούργιους τρόπους μετά την ανοιχτή κωδικοποίηση» (Bryman, 2017). Για την επίτευξη της ανάλυσης η σύνδεση των κωδικών έγινε με διαχωρισμό των δεδομένων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται με βάση τους θεματικούς άξονες του οδηγού της ημιδομημένης συνέντευξης. Σε ορισμένα σημεία της παρουσίασης, παρατίθενται αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις για να παρουσιαστούν οι απαντήσεις αναλλοίωτες και με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Σύστημα κατηγοριοποίησης για την επεξεργασία δεδομένων

Κατηγορία 1: Προφίλ των εκπαιδευτικών

- Φύλο
- Χρόνια προϋπηρεσίας
- Εμπειρία από τάξη υποδοχής

Κατηγορία 2: Διδακτικές πρακτικές για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας

- Υποκατηγορία 2.1: Επιμόρφωση του εκπαιδευτικού για διδασκαλία σε τάξη υποδοχής
- Υποκατηγορία 2.2: Διαφοροποίηση της διδασκαλίας για τους αλλοδαπούς μαθητές
- Υποκατηγορία 2.3: Διαφοροποίηση μαθησιακών στόχων
- Υποκατηγορία 2.4: Διαφοροποίηση του περιεχομένου της διδασκαλίας

Κατηγορία 3: Αξιοποίηση των ΤΠΕ από δασκάλους στις Τ.Υ.

- Υποκατηγορία 3.1: Χρήση εποπτικών εργαλείων ως διδακτικά μέσα

- Υποκατηγορία 3.2: Αξιοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων ή λογισμικών

Κατηγορία 4: παράμετροι- εμπόδια στην χρήση των ΤΠΕ

- Υποκατηγορία 4.1: Εμπόδια χρήσης των ΤΠΕ
- Υποκατηγορία 4.2: Βελτίωση στην πρόοδο- επίπεδο ενσωμάτωσης στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης
- Υποκατηγορία 4.3: Κοινωνική αλληλεπίδραση αλλοδαπών και γηγενών μαθητών

Κατά τη συλλογή τους τα δεδομένα καταχωρήθηκαν βάσει ενός πίνακα σε αρχείοexcelπου αντιστοιχούσε σε κάθε συμμετέχοντα ή συμμετέχουσα τις κατηγοριοποιήσεις ανά τους θεματικούς άξονες. Οι συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν αυτολεξεί, αλλά παραλείφθηκαν ορισμένα επιφωνήματα όπως χμ, ε. Επίσης, δε χρησιμοποιήθηκαν κάποια ειδικά σύμβολα που να δίνουν πληροφορίες για την προφορά των ομιλητριών και των ομιλητών. Οι διακοπές που συνέβησαν κρίθηκε σκόπιμο να επισημανθούν.

6. Συζήτηση

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα ποίκιλαν ως προς τα χρόνια προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση, το φύλο και την εμπειρία διδασκαλίας που είχαν στα ΖΕΠ. Λίγοι από αυτούς είχαν κάποια επιμόρφωση ως προς την διαπολιτισμική εκπαίδευση, ενώ μόλις δέκα από τους τριάντα είχαν λάβει σχετική ενημέρωση είτε από σεμινάρια της Α/θμιας εκπαίδευσης, είτε από δική τους επιλογή. Στην ερώτηση για το αν θα ήθελαν να επιμορφωθούν και σε ποιους τομείς, όλοι ανεξαιρέτως απάντησαν «ναι», αναφέροντας ο καθένας τους δικούς του παράγοντες, που πολλές φορές ήταν και ο τομέας των νέων τεχνολογιών. Αναφορικά με τη διαφοροποίηση των μαθησιακών στόχων στους αλλοδαπούς μαθητές όλοι απάντησαν θετικά, εκτός από έναν δάσκαλο που είπε πως ακολουθεί τους στόχους που έχει θέσει το Υπουργείο Παιδείας. Διέφεραν οι τρόποι διαφοροποίησης, βέβαια, ανάλογα με την υλικοτεχνική υποδομή της τάξης υποδοχής, σε κάθε περίπτωση. Λίγοι ανέφεραν εξ αρχής την αξιοποίηση των ΤΠΕ ως βασικό εργαλείο της διδασκαλίας τους. Σχεδόν οι περισσότεροι ανέφεραν προβλήματα στην υλικοτεχνική υποδομή της τάξης υποδοχής, ενώ τρεις ανέφεραν ότι η αίθουσα διδασκαλίας τους υπήρξε η αποθήκη, η αίθουσα προβολών και η κουζίνα του ολοήμερου. Μια εκπαιδευτικός κουβαλάει το προσωπικό της τάμπλετ, καταναλώνοντας τα δεδομένα (ΜΒ) της για να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο και να δείχνει στους μικρούς μαθητές εικόνες για το προς συζήτηση θέμα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει «...για αυτά τα παιδιά το να δουν αυτή τη λέξη που πας να τους διδάξεις, το να δούνε πώς δουλεύει, πώς είναι μία μαθηματική έννοια με εικόνες, το άτομο που θα τους το εξηγήσει, μέσω ενός λογισμικού, αποδίδει πολύ καλύτερα, από το να τους το εξηγήσω εγώ, που πολλές φορές λόγω της διαφοράς της γλώσσας μπορεί και να μην με καταλάβουν...». Σε γενικές γραμμές όσοι απάντησαν ότι δεν

κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών λόγω έλλειψης υλικοτεχνικής υποδομής, χρησιμοποιούσαν εν τούτοις τον υπολογιστή ή το διαδίκτυο γενικά, κατά την διδακτική τους προετοιμασία. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι εκπαιδευτικοί που αξιοποιούν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους είναι αρκετοί και χρησιμοποιούν τον υπολογιστή ή τον προτζέκτορα του σχολείου ως βασικό εποπτικό εργαλείο, ενώ μόνο δύο ανέφεραν την ύπαρξη διαδραστικού πίνακα. Ακόμα, δύο δασκάλες έχουν απαντήσει ότι αξιοποιούν το τάμπλετ κατά τη διδασκαλία τους, για να μπαίνουν στο διαδίκτυο και να δείχνουν εικόνες ή να μεταφράζουν. Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ως βασική πηγή άντλησης πληροφοριακού υλικού για τα μαθήματα ή για τη διδακτική τους προετοιμασία, γεγονός που συμφωνεί με την έρευνα της Λαφατζή (2005, όπ.π:189) από την οποία φαίνεται πως οι δάσκαλοι έχουν συνειδητοποιήσει την ανάγκη να υιοθετήσουν καινοτόμες παιδαγωγικές πρακτικές, αλλά είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί λόγω της έλλειψης επαρκών γνώσεων και εμπειριών συγκεκριμένων διδακτικών μεθόδων με τη χρήση της υπολογιστικής τεχνολογίας. Με αξιοπρόσεκτη ομοφωνία τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών (όπως για παράδειγμα η έρευνα των Futrell, Gomez & Bedden 2003, στο Θεοδοσιάδου 2015:53) έδειξε πως ένα μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών αισθάνονται απροετοίμαστοι να διδάξουν σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον, αλλά και άλλες έρευνες (Causey et al, 2000, Garmon, 2004 και Moliner & Garcia 2005, στο Χαρίτος, όπ.π:13) έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν είναι προετοιμασμένοι να διαχειριστούν την εθνοπολιτισμική ετερότητα στο σχολείο. Έτσι η υπόθεση ότι οι εκπαιδευτικοί στις τάξεις υποδοχής δεν χρησιμοποιούν συγκεκριμένα προγράμματα για τη διδασκαλία στους αλλοδαπούς μαθητές επαληθεύτηκε. Δεν επαληθεύτηκε όμως η υπόθεση πως οι εκπαιδευτικοί δεν χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους, καθώς μόλις δεκαεπτά απάντησαν ότι δεν κάνουν χρήση, ενώ δεκατρείς στους τριάντα αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες. Υπέρ του καταλυτικού ρόλου των νέων τεχνολογιών ως εκπαιδευτικό μέσω γνώσης, εμπειρίας και επιμόρφωσης συνηγορούν τα αποτελέσματα των ερευνών των Fletcher-Flinn & Shashaani (1995:160) όπου οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν σε επιμορφωτικά προγράμματα φαίνεται να αξιοποιούσαν περισσότερο το διαδίκτυο και τον ηλεκτρονικό υπολογιστή κατά την εκπαιδευτική διαδικασία συγκριτικά με τους μη εκπαιδευμένους. Στην έρευνά μας, έντεκα στους τριάντα δήλωσαν ότι έχουν επιμορφωθεί σχετικά με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τα τμήματα υποδοχής. Όπως υποστηρίζουν οι Barr και Tagg (2002) η χρήση των νέων τεχνολογιών ως βασικό εκπαιδευτικό εργαλείο αντιπροσωπεύουν μια μετατόπιση παραδείγματος στη διδασκαλία και ταυτόχρονα ανοίγουν το δρόμο για ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων διδακτικών μεθόδων. Είναι πολύ εύστοχη η παρατήρηση μιας εκπαιδευτικού που χαρακτηριστικά απαντάει στο σε ποιους τομείς πρέπει να είναι εκπαιδευμένος ένας εκπαιδευτικός, ότι πρέπει να είναι προετοιμασμένος «για τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει, γιατί δεν μιλάμε για μία τάξη... από τη βασική μας εκπαίδευση έχουμε δηλαδή μία εικόνα του τι προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσουμε μέσα στην τάξη και ποιες είναι οι δυσκολίες του μαθητή γενικά... αλλά εδώ υπάρχουν ειδικές δυσκολίες... ανάλογα με τη γλώσσα τη μητρική του παιδιού και τη χώρα προέλευσης, αν έχει φοιτήσει ή όχι στο σχολείο με συναισθηματικές δυσκολίες...». Με την άποψή της συμφωνεί η έρευνα των Leeman &

Ledoux, 2003) που έδειξε ότι οι δάσκαλοι χρειάζονται πιο εστιασμένη εκπαίδευση για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας. Και από ελληνικής πλευράς έρευνες όπως αυτή του Νικολάου (2008) δείχνει ότι ακολουθείται μια αφομοιωτική πολιτική των παιδιών που προέρχονται από μετανάστευση και επιχειρείται μια διαχωριστική μεταβατική εκπαίδευση, έως ότου οι αλλοδαποί μάθουν ικανοποιητικά τη γλώσσα της χώρας υποδοχής και είναι ικανοί να παρακολουθήσουν το κανονικό σχολικό πρόγραμμα. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στη βελτίωση των αλλόγλωσσων παιδιών και την ενσωμάτωσή τους στην κανονική τάξη είναι διχασμένες και αμφιταλαντευόμενες. Μία από τις εκπαιδευτικούς σχολίασε πως στις μεγάλες τάξεις αυτό είναι δυσκολότερο, γιατί όσο μεγαλώνουν τα κενά που συσσωρεύονται είναι μεγαλύτερα, ενώ στις μικρότερες τάξεις είναι πιο εύκολο με εντατικά μαθήματα στην τάξη υποδοχής. Είναι γεγονός ότι υπάρχει υστέρηση όσον αφορά τη λειτουργία των ειδικών εκπαιδευτικών δομών, όπως οι Τ.Υ. και τα σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (Νικολάου, όπ.π:50) και αυτό απαντάται από τους εκπαιδευτικούς στην ερώτηση σχετικά με τον τρόπο διαφοροποίησης του περιεχομένου της διδασκαλίας τους. Με αυτό έρχονται σε συμφωνία πολλές έρευνες (Gorski, 2003, McLaren, 1995) από τις οποίες φαίνεται πως οι ανισότητες αναφορικά με τον εξοπλισμό σε η/υ, τα λογισμικά, τις υποδομές και τον ψηφιακό γραμματισμό οδηγούν ενδεχομένως σε μια ριζική αναδιαμόρφωση του παιδαγωγικού γίνεσθαι. Αυτή η προοπτική της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών από το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας σχολιάστηκε σχεδόν από όλους τους εκπαιδευτικούς αναφέροντας τις μεγάλες δυνατότητες να αυξήσει την αποτελεσματικότητά του βελτιώνοντας την ποιότητα και προετοιμάζοντας τους μαθητές για την ψηφιακά οργανωμένη κοινωνία του αύριο (Λαμπράκης, 2001:127). Η πρόσφατη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της αλλαγής προοπτικής αναφορικά με τις παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές δυνατότητες των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων (Ρετάλης, 2005). Βέβαια, ενδημούν οι ανασταλτικοί παράγοντες του περιορισμένου υλικοτεχνικού εξοπλισμού, της ανεπάρκειας επιμορφωτικών προγραμμάτων, καθώς και η έλλειψη του χρόνου. Σε αυτό συμφωνεί και η έρευνα της Λαφατζή (όπ.π:191) η οποία υπογραμμίζει ότι η πολιτεία και οι αρμόδιοι φορείς της εκπαιδευτικής πολιτικής πρέπει να κάνει συντονισμένες και συστηματικές δράσεις για την αποκατάσταση των προβλημάτων υποδομής, τον πλήρη εξοπλισμό των σχολείων με τα κατάλληλα μηχανήματα και εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ απαραίτητη κρίνεται η αναδιαμόρφωση του σχολικού αναλυτικού προγράμματος. Στην ερώτηση που αφορά την άποψη των εκπαιδευτικών σχετικά με το αν οι αλλοδαποί μαθητές αλληλεπιδρούν με τους γηγενείς στην εκπαιδευτική διαδικασία οι απαντήσεις διχάστηκαν. Αυτό πιθανόν να συμβαίνει επειδή, όπως φαίνεται από τα λεγόμενά τους η ερώτηση ερμηνεύτηκε με δύο τρόπους: από τη μια αναφορικά με τη συμπεριφορά τους και από την άλλη σχετικά με τους τρόπους επικοινωνίας τους. Οι μισοί δάσκαλοι, λοιπόν, απάντησαν πως αυξάνεται η αυτοπεποίθησή τους και η συμμετοχικότητά τους γεγονός που συμφωνούν και οι έρευνες των Ray McGhee, Robert Kozma & SRI International (2003), αλλά διαφωνεί η έρευνα των Leask (2001:20) και Davis (2001:119-120) που έδειξε πως τα αποτελέσματα της σχολικής επίδοσης των μαθητών από τη χρήση των νέων

τεχνολογιών δεν είναι και τόσο ικανοποιητικά παρά εστιάζονται μόνο στις γλωσσικές και κοινωνικές δεξιότητες, την ανάπτυξη της προσωπικότητας και της αυτονομίας τους. Είναι λυπηρό το γεγονός ότι κάποιοι εκπαιδευτικοί που ρωτήθηκαν για την αλληλεπίδραση μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών μαθητών έκαναν λόγο για όχι και τόσο καλές σχέσεις, την ύπαρξη διακρίσεων με βάση την καταγωγή και τη διαφοροποίηση των σχέσεων μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών μαθητών. Κατά τα άλλα φαίνεται ότι οι μαθητές ανεξάρτητα από την εθνοπολιτισμική τους ταυτότητα, τουλάχιστον μέσα από τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών, είναι κοινωνικά ενταγμένοι στο μαθητικό σύνολο, είτε είναι μετανάστες δεύτερης/τρίτης γενιάς είτε νεοαφιχθέντες, παρόλο που υπάρχουν ρατσιστικά φαινόμενα όπως αναφέρθηκε από τις εκπαιδευτικούς των συνεντεύξεων δεκαπέντε και δεκαεφτά για παράδειγμα. Από τα αποτελέσματα της έρευνας φαίνεται ότι ο υπολογιστής και οι νέες τεχνολογίες είναι ένα κομμάτι που βοηθάει τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι καλούνται συνεχώς να διδάσκουν σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, δεν είναι όμως επαρκώς ενημερωμένοι για τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και για το ότι η διαπολιτισμικότητα πρέπει να διαπερνά όλο το σχολικό πρόγραμμα. Επιπλέον δεν αποδεικνύεται η αλληλεπίδραση των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές χάρη σε κάποιο τεχνολογικό εργαλείο, καθώς η πρόσβαση σε αυτά είναι ανέφικτη. Επομένως, εγκυμονεί ο κίνδυνος του κοινωνικού αποκλεισμού, και όπως φαίνεται από την έρευνα του ΟΟΣΑ, διατυπώνεται η άποψη πως, παρά το γεγονός ότι η ταχύρρυθμη ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας αναδιαμορφώνει πολλές διαστάσεις της ζωής, εντούτοις αυξάνεται η άνιση πρόσβαση σε αυτές, οδηγώντας στον «ψηφιακό διχασμό» (OECD 2001:33-34). Σε γενικές γραμμές οι δάσκαλοι με βάση τις γνώσεις και την εμπειρία τους αξιοποιούν κάποιες από τις δυνατότητες του ψηφιακού εγγραμματος και χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες για να διαχειριστούν την τάξη τους και μάλιστα σχολιάζουν ότι έχουν θετικά αποτελέσματα, όμως δεν τις αξιοποιούν συστηματικά και με τρόπο τέτοιο που ενδείκνυται μέσα από την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Διάχυτη, λοιπόν, είναι η αίσθηση ότι η εισαγωγή και η χρήση των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας πρέπει να αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση με συστηματική χρήση, αφενός για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αφετέρου της αποτελεσματικής εκπαίδευσης των αλλοδαπών μαθητών.

7. Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων αποτυπώθηκαν συγκεκριμένες απόψεις των εκπαιδευτικών που αποτέλεσαν τον πληθυσμό του δείγματος της έρευνας και προέκυψαν ποικίλα συμπεράσματα τα κυριότερα από τα οποία παρατίθενται στη συνέχεια.

Όσον αφορά την εκπαιδευτική αξία των ψηφιακών τεχνολογιών φαίνεται να αναγνωρίζεται από τους δασκάλους των τάξεων υποδοχής γενικότερα, παρόλο που η χρήση τους δεν έχει εδραιωθεί στην καθημερινή πρακτική τους κατά τη διδασκαλία τους και παραμένει περιστασιακή και μη συστηματική. Τα κυριότερα εμπόδια φαίνεται

να είναι η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, η ανεπάρκεια επιμορφωτικών προγραμμάτων και η έλλειψη χρόνου. Όμως αυτοί οι ανασταλτικοί παράγοντες φαίνεται να προσπερνιούνται σε κάποιες περιπτώσεις λόγω της προσπάθειας εύρεσης νέων μεθόδων επικοινωνίας με τους αλλόγλωσσους μαθητές. Σε γενικές γραμμές, πάντως, οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται ιδιαίτερα ανασφαλείς στη χρήση των νέων τεχνολογιών, δηλώνουν δε έντονη προθυμία για εμπλοκή σε μια διαδικασία εξοικείωσης με αυτές.

Το βέβαιο είναι πως είναι κρίμα να μένει αναξιοποίητο το μεγαλύτερο μέρος των δυνατοτήτων της νέας τεχνολογίας αναφορικά με τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας των μαθητών στις τάξεις υποδοχής. Για το λόγο αυτό, απαιτείται ο σχεδιασμός κατάλληλων επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς των τάξεων υποδοχής, μέσω των οποίων θα παρέχεται εξειδικευμένη τεχνολογική ενημέρωση για τις δυνατότητες χρήσης των νέων τεχνολογιών, ως γνωστικό αντικείμενο, πληροφοριακό, εποπτικό και επικοινωνιακό μέσο και ως μαθησιακό εργαλείο για τους αλλόγλωσσους μαθητές. Και αυτό, διότι οι εκπαιδευτικοί ναι μεν έχουν την απαραίτητη τεχνολογική και ψυχοπαιδαγωγική μόρφωση, εντούτοις είναι αρκετά επιφυλακτικοί και αρνητικά προσκείμενοι στην πρακτική αξιοποίηση των γνώσεών τους με πλήρη εφαρμογή. Από την άλλη μεριά, οι μαθητές φαίνεται ότι ελκύονται από το οπτικοακουστικό κομμάτι των ψηφιακών τεχνολογιών, απολαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό τη χρήση τους και προτρέπονται ενεργητικά με περισσότερη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ταυτόχρονα, η εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες είναι ένας τομέας που στις μέρες μας έχει εξαλειφτεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς τα κινητά, οι υπολογιστές και τα τάμπλετ αποτελούν καθημερινά πολιτισμικά και γνωστικά εργαλεία ευρείας χρήσης.

Ένα ακόμη ενδιαφέρον στοιχείο που αποδείχτηκε από τα δεδομένα της ανάλυσης είναι η αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου που φέρει ο κάθε αλλοδαπός μαθητής και ευρύτερα η διέγερση των μαθησιακών κινήτρων των μαθητών αυτών και η επίτευξη της αποτελεσματικής εκπαίδευσής τους με βελτίωση της σχολικής τους επίδοσης. Σημαντικό εύρημα, λοιπόν, αποτελεί η συμβολή του διαδικτύου στην ενθάρρυνση των μαθητών με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά, ως η πλέον κατάλληλη εφαρμογή για πρόσβαση σε επίκαιρη γνώση και πληροφόρηση, αναζήτηση πηγών, γνώσεων και επικοινωνία, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς.

Συνεπώς, απαιτείται η μέριμνα της πολιτείας και ιδιαίτερα όλων των εκπαιδευτικών φορέων για παιδαγωγική αναδιαμόρφωση των διαπολιτισμικών αρχών με νέα αναβαθμισμένα αναλυτικά προγράμματα για τις τάξεις υποδοχής, καθώς κρίνεται απαραίτητη και η παραγωγή επιστημονικά έγκυρου και παιδαγωγικά κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού που θα επιτρέπει την διαπολιτισμική διαχείριση της ετερότητας στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα, ώστε η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας να ενσωματωθούν στην καθημερινή πρακτική εφαρμόζοντας σχέδια μαθημάτων οργανωμένα και συστηματικά.

Θα ήταν χρήσιμο στο σημείο αυτό να σημειωθεί αναφορικά με τη συγκεκριμένη έρευνα ότι υπόκειται σε έναν και μόνο περιορισμό, αυτόν της τηλεφωνικής επικοινωνίας με το δείγμα, γεγονός όμως που βοήθησε στην άμεση

ανταπόκριση για διεξαγωγή συμπερασμάτων. Συνεπώς, τα συμπεράσματα εξήχθησαν λαμβάνοντας υπόψη ότι πιθανότατα πρόκειται για μια αρκετά εξιδανικευμένη αποτύπωση της πραγματικότητας.

8. Συμβολή της έρευνας

Οι Τάξεις Υποδοχής αποτελούν έναν βασικό εκπαιδευτικό θεσμό τόσο για τη μαθησιακή όσο και για την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών μαθητών στο σχολείο. Δεν είναι τυχαίο που ιδρύθηκαν από το 1980. Η ένταξη των παιδιών που προέρχονται από Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ) προϋπέθετε την ένταξη του σχολείου σε Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) με συγκεκριμένα κριτήρια. Η προσέλευση όμως προσφύγων μαθητών δημιούργησε μεγάλες ανάγκες φοίτησης αλλόγλωσσων παιδιών στις Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) και έτσι από το 2016 δόθηκε η δυνατότητα σε όλα τα δημοτικά σχολεία της χώρας, όπου φοιτούν μαθητές από ΕΚΟ, να ιδρύουν Τ.Υ. Ι, ώστε οι μαθητές να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και να ολοκληρώσουν με επιτυχία τη φοίτησή τους.

Η πληθώρα των νέων τεχνολογιών και η εξελισσιμότητα των ΤΠΕ από την άλλη πλευρά μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία παροχής χρήσιμων πληροφοριών σε όλους τους εκπαιδευτικούς τομείς, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν και έναν αποτελεσματικό τρόπο οικοδόμησης της γνώσης, της διδακτικής προσέγγισης, εμπλουτισμού του διδακτικού περιεχομένου και παροχής δυνατοτήτων μάθησης ιδιαίτερα σε παιδιά που έχουν θέματα διγλωσσίας.

Οι νέες τεχνολογίες, με λίγα λόγια παρέχουν τη δυνατότητα μάθησης με τη χρήση πρόσθετων δυνατοτήτων (ήχος, βίντεο, εικόνες) και άλλες διαθέσιμες πηγές του διαδικτύου, διάφορες εφαρμογές και προγράμματα που επεκτείνουν και υποστηρίζουν την πρόσβαση των αλλοδαπών μαθητών σε πιο κατανοητά περιβάλλοντα. Η παιδαγωγική αξιοποίηση του διαδικτύου μπορεί να εμπλουτίσει κατά τους Ευαγγέλου & Κάντζου (2001) τα περιεχόμενα όλων των μαθημάτων ανεξαιρέτως. Η αποτελεσματική ένταξη των αλλοδαπών παιδιών στο κυρίαρχο εκπαιδευτικό σύστημα φαίνεται ιδιαίτερα εφικτή μέσω της χρήσης του η/υ, του διαδικτύου, καθώς και άλλων τεχνολογικών μέσων. Το πνεύμα του νόμου για την πολυπολιτισμική εκπαίδευση αντανακλάται και στις απόψεις των εκπαιδευτικών γι' αυτήν, αφού θεωρούν ότι επιπροσθέτως βοηθούν τους μαθητές να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες για αντικείμενα και προάγουν σημαντικά την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση μεταξύ ομάδων με διαφορετικά εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να διευρύνουν τα διαθέσιμα μέσα διδασκαλίας και μάθησης και μάλιστα προσφέρουν πέρα από εκπαιδευτικές δυνατότητες και πολλές νέες προκλήσεις· ιδιαίτερα εάν σχεδιαστούν και εφαρμοστούν οι κατάλληλες στρατηγικές, στην διαπολιτισμική εκπαίδευση θα αποτελέσουν το πλέον κατάλληλο παιδαγωγικό και διδακτικό εργαλείο διερεύνησης και κατανόησης των πολιτισμικών διαφορών. Όπως επισημαίνει ο Ευαγγέλου (2007:49) αφενός με την ελαχιστοποίηση γεωγραφικών, θεσμικών και χρονικών περιορισμών και αφετέρου προάγοντας το

διάλογο, τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση, τα αλλοδαπά παιδιά ενθαρρύνονται για ισότιμη επικοινωνία. Δεδομένου ότι οι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η παροχή ίσων ευκαιριών στους μαθητές με διαφορετικά εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά (Μάρκου, 1996), και με βάση την ανάλυση αποτελεσμάτων που προηγήθηκε, θα λέγαμε ότι οι τεχνολογίες πληροφορίας επικοινωνιών μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό εργαλείο στη διαπολιτισμική εκπαίδευση γιατί α) αποτελούν καινοτόμα παιδαγωγική πρακτική για τη διδακτική προετοιμασία και τη διαφοροποίηση της παραδοσιακής μεθόδου διδασκαλίας, και β) είναι το πλέον απαραίτητο μαθησιακό εργαλείο για τους αλλόγλωσσους μαθητές.

Η σωστή αξιοποίηση των ΤΠΕ παρέχει πρόσβαση σε πολυμέσα, δυνατότητες δημιουργικής αλληλεπίδρασης είτε με τη χρήση γραπτών μηνυμάτων, προφορικής συνομιλίας, αλλά και βίντεο (Ευαγγέλου, όπ:π:56). Η διαδικασία της διδασκαλίας στην τάξη υποδοχής μπορεί να αλλάξει ολόκληρο το εκπαιδευτικό τοπίο με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και να επηρεάσει ευρύτερα και τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών. Οι ΤΠΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ανταποκριθούν στις ανάγκες ενός πολυπολιτισμικού σχολείου με παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων, παραδείγματος χάρη για την εκμάθηση της γλώσσας, ιστορίας, πολιτισμικών διαφορών αλλά και για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την έλλειψη κινήτρων (Βοσνιάδου, όπ:π:126).

Η προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μέσα από ένα τεχνολογικά προσανατολισμένο σύστημα βασισμένο και εμπλουτισμένο με εφαρμογές και εποπτικά μέσα βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι οι αλλοδαποί μαθητές που μέχρι πρότινος βρίσκονταν αποκλεισμένοι από ευκαιρίες στη σχολική κοινότητα, τώρα έχουν τη δυνατότητα μείωσης των γεωγραφικών και πολιτισμικών τους διαφορών αποκτώντας εξατομικευμένες μορφές γνώσης μέσα από την εύκολη πρόσβαση στην πληθώρα των διαθέσιμων πηγών, στην αναζήτηση και εξεύρεση πληροφοριών και σε ένα εξαιρετικά μεγάλο αριθμό τεχνολογικών μέσων.

Η επαλήθευση των ισχυρισμών για εκπαιδευτικό και μαθητικό όφελος παραμένει ανοιχτή. Το ζήτημα δεν είναι πλέον εάν οι εκπαιδευτικοί θα χρησιμοποιήσουν κάποιο τεχνολογικό εργαλείο στην τάξη, αλλά με ποιον τρόπο θα το κάνουν για να στηρίξουν τη διδασκαλία και τη μάθηση ταυτόχρονα των διαφορετικά εθνοπολιτισμικών μαθητών στη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη.

Ωστόσο από την έρευνα φαίνεται ότι το βασικό εμπόδιο της χρήσης είναι η υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων που είναι σχεδόν ανύπαρκτη, καθώς και η κατάλληλη επιμόρφωση για την αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους δασκάλους στις Τ.Υ..

Για να επιτευχθεί αυτού του τύπου η διαπολιτισμική εκπαίδευση χρειάζεται να ενθαρρύνονται οι εκπαιδευτικοί στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών μέσα από ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα για διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας, μέσω της αξιοποίησης των ΤΠΕ. Με άλλα λόγια, να παρουσιαστούν προγράμματα ενίσχυσης δυνατοτήτων μάθησης σε πολιτισμικά διαφορετικούς μαθητές, που θα βασίζονται στη γνωριμία και το σεβασμό της διαφορετικότητας, θα αξιοποιούν το μορφωτικό κεφάλαιο και θα προωθούν την πολυπολιτισμική ανταλλαγή. Οι αλλαγές που κρίνονται αναγκαίες βασίζονται τόσο στα αναλυτικά προγράμματα όσο και τις εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Έτσι:

- Με τον εμπλουτισμό των αναλυτικών προγραμμάτων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ αξιοποιούνται οι γνώσεις και οι εμπειρίες των αλλοδαπών μαθητών στην καθημερινή πρακτική.
- Επιτυγχάνεται η μάθηση με την οικοδόμηση της γνώσης και την ενίσχυση στρατηγικών διδασκαλίας.
- Προάγονται συνεργατικές, αλληλεπιδραστικές διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας με έμφαση στις ιδιαιτερότητες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών με διαφορετικά εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά.
- Πραγματοποιείται ο λεγόμενος «διαπολιτισμικός μετασχηματισμός» του εκπαιδευτικού θεσμού.

Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την ενδυνάμωση ατόμων και ομάδων που παραδοσιακά αποκλείονται απαιτεί την ανασυγκρότηση της εκπαίδευσης, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις προκλήσεις μιας δημοκρατικής και πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Η αξιοποίηση αυτή των ΤΠΕ προϋποθέτει μια διευρυμένη εκμάθηση στο γραμματισμό, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των μέσων επικοινωνίας, της πληροφόρησης και μιας εκτεταμένης έννοιας των πολλαπλών μετασχηματισμών που θα βοηθήσουν στην ανασυγκρότηση ευρύτερα της εκπαίδευσης και της κοινωνίας.

Επιχειρείται, με λίγα λόγια, η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στη διγλωσσία και τη δίγλωσση εκπαίδευση που κατά τον Baker (2001) η πολιτική διαμάχη επικεντρώνεται σε αφομοιωτικά μοντέλα ενσωμάτωσης με συμβιβασμό της ποικιλομορφίας και του πλουραλισμού. Ο διαχωρισμός ως προς τη διδακτική μέθοδο λοιπόν που προτιμούν οι εκπαιδευτικοί στις πολυπολιτισμικές τάξεις έγκειται σε αυτούς που βλέπουν τη γλώσσα ως πρόβλημα και σε αυτούς που τη θεωρούν κεφάλαιο (Baker, όπ:π:565). Η τάξη υποδοχής χρειάζεται μια "συνταγή" διδακτικής μεθοδολογίας που με τη χρήση των ψηφιακών μέσων θα αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των προβληματικών, διαφορετικών συστατικών, διατηρώντας και αναμειγνύοντας τα ποικίλα πολύχρωμα αποθέματά της. Σε αυτό το μείγμα πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης τα αποτελέσματα δεν είναι δυνατόν να παρεκκλίνουν από τον στόχο της ισότητας ευκαιριών για μόρφωση, το ξερίζωμα της φυλετικής και πολιτισμικής διάκρισης και της εξάλειψης γλωσσικών μειονοτήτων.

Τέλος, τα αποτελέσματα από την έρευνα δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί των Τάξεων Υποδοχής που δεν αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία τους λόγω έλλειψης υλικοτεχνικής υποδομής, ανεπαρκή επιμόρφωση και όχι λόγω απροθυμίας είναι λίγο περισσότεροι από αυτούς που αξιοποιούν τα διαθέσιμα ψηφιακά μέσα, αλλά πάλι η χρήση τους δεν είναι συστηματική. Η σπουδαιότητα της έρευνας όμως δεν εξαντλείται εδώ, καθώς η ερμηνεία και η περεταίρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της προωθεί τη βελτίωση ενός τεχνολογικά επιμορφωμένου εκπαιδευτικού που κάνει συστηματική χρήση των ΤΠΕ στην καθημερινή πρακτική του στην πολυπολιτισμική τάξη υποδοχής. Επιπρόσθετα, αναδεικνύεται η ανάγκη να επικεντρωθεί το ερευνητικό ενδιαφέρον στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για αξιοποίηση ειδικά διαμορφωμένου παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού. Φυσικά η διεξαγωγή και άλλων ερευνών στα διαπολιτισμικά σχολεία και σε περισσότερα τμήματα υποδοχής θα

βοηθήσει ακόμη περισσότερο τη συζήτηση και θα φωτίσει περαιτέρω πτυχές της λειτουργίας τους.

Εν κατακλείδι, καθίσταται αναγκαία η διευκρίνιση ότι για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικής ετερότητας, όπως και για την εξάλειψη της κοινωνικής αδικίας και των φαινομένων φυλετικής διάκρισης, μειονοτικών κοινοτήτων και ρατσισμού, ο δρόμος περνά μέσα από την εκπαίδευση και τον χαράσσουν από κοινού όλοι όσοι εμπλέκονται σε αυτή. Άρα, τίθεται στη δυννητική ευχέρεια του εκάστοτε εκπαιδευτικού το να αναλάβει δράση, ατομικά και ομαδικά, με την ορθή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών προς την κατεύθυνση της αντισταθμιστικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές – Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση*. Gutenberg, Αθήνα
- Βυγκότσκι, Λ. (1934, ελλ. μτφρ. 1988). *Σκέψη και γλώσσα*. Αθήνα: Γνώση.
- Γκόβαρης, Χ. (2001). *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός.
- Γκόβαρης, Χ. (2013). *Διδασκαλία και Μάθηση στο Διαπολιτισμικό Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γεωργογιάννης, Π., (1997). *Θέματα Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γεωργογιάννης, Π., (1999). *Θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Κοινωνικοψυχολογικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση-διαπολιτισμική αγωγή*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκούντουρα, Ε. (2003). *Τα προβλήματα των αλλοδαπών και μεταναστών μαθητών και οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που έγιναν στην Τάξη Υποδοχής του 1ου και 14ου Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (323-34). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Δαμανάκης, Μ. (2004). *Η εκπαίδευση των Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα: Διαπολιτισμική προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg
- Δαμανάκης, Μ. (1997). *Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα*, Αθήνα: Gutenberg.
- Δημητριάδου, Κ. & Ευσταθίου, Μ. (2008). *Διδακτικές προσεγγίσεις σε μικτές τάξεις. Στο: Οδηγός Επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και αγωγή*, Θεσσαλονίκη: Έκδοση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο».
- Δημητράκοπούλου, Α. (1999). *Οι εκπαιδευτικές εφαρμογές των τεχνολογιών της πληροφορίας στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών. Τι προσφέρουν και πως τις αξιοποιούμε*, Επιθεώρηση Φυσικής, 30, 48-58
- Ευαγγέλου, Ο. (2007). *Διαπολιτισμικά Αναλυτικά Προγράμματα*, Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Ευαγγέλου, Ο. & Παλαιολόγου, Ν. (2007). *Σχολικές επιδόσεις αλλόφωνων μαθητών. Εκπαιδευτική πολιτική- Ερευνητικά δεδομένα*. Αθήνα: Ατραπός.
- Ευαγγέλου, Ο. (2007). *Διαδίκτυο και διαπολιτισμική εκπαίδευση: Δυνατότητες και περιορισμοί*, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, Τεύχος 12, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 49-59.
- Ευαγγέλου, Ο. & Κάντζου, Ν. (2008). *Δι@δίκτυο και Δι@πολιτισμική Εκπ@ίδευση, δι@δικτυακές-δι@θεματικές δρ@στηριότητες γι@ το δημοτικό σχολείο*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Ζάγκα, Ε., Κεσίδου, Α. & Ματθαίουδάκη, Μ. (2015). *Οι δυσκολίες των αλλόγλωσσων μαθητών στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών από τη σκοπιά*

των εκπαιδευτικών: Ερευνητικά δεδομένα για το δημοτικό σχολείο και το γυμνάσιο. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, 60/2015, 71-90.

- Ζάχος, Θ. Δ., (2014). *Επίκαιρα θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*, Εκδοτικός Οίκος Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη.
- Θεοδοσιάδου, Κ. (2015). *Διδασκαλία και ετερότητα. Οι προσωπικές θεωρίες εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε πολυπολιτισμικές τάξεις*. Αθήνα: Μπατσιούλας
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Καλλιμάνη, Ε. & Τριανταφυλλίδου, Π. (2003). *Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων: Μια αλυσίδα πιέσεων*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (99-105). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Καρανικόλα, Ζ. & Πίτσου, Χ. (2015). *Αποτύπωση των δράσεων του Υπουργείου Παιδείας αναφορικά με την προστασία της πολιτισμικής ετερότητας στον χώρο της Α/βάθμιας κ Β/βάθμιας Εκπαίδευσης. Μια ποιοτική μελέτη θεματικής ανάλυσης των ετήσιων εκθέσεων του Υπουργείου Παιδείας προς την Εθνική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*. Έρευνα στην Εκπαίδευση, 4, 128-151.
- Κάτσικας, Χ. & Πολίτου, Ε. (1999). *Τσιγγάνοι, μειονοτικοί, παλιννοστούντες και αλλοδαποί στην ελληνική εκπαίδευση: Εκτός «Τάξης» το «Διαφορετικό»;*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κελπανίδης, Μ. (1997). *Κράτος Πρόνοιας και Εκπαίδευση. Ισότητα ευκαιριών και ισότητα αποτελεσμάτων: Εκπαίδευση ως ατομικό επίτευγμα ή κοινωνική παροχή*. Αθήνα: Αφοί Κυριακίδη.
- Κεσίδου Αναστασία, «*Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις στις Τάξεις Υποδοχής και στις μικτές τάξεις*», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Κουτσογιάννης, Δ. (2001). *Πληροφορική- επικοινωνιακή τεχνολογία και γλωσσική αγωγή: η διεθνής εμπειρία*. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Θεσσαλονίκη.
- Κανακίδου, Ε. & Παπαγιάννη, Β. (1998). *Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αγωγή. Νέα βελτιωμένη έκδοση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κόμης, Β. (1996). *Πληροφορικά περιβάλλοντα διδασκαλίας και μάθησης. Ανασκόπηση, εξέλιξη, τυπολογία και προοπτικές*, Παιδαγωγικός Λόγος, 2,50-80.
- Κουτούζης, Μ., Κυρίδης, Α., Μαλούτας, Θ., Παπαδάκης, Ν. & Συρίγος, Σ. (2012). *Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας. Συνοπτική έκθεση αποτελεσμάτων της Ομάδας Κοινωνικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας*. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2016 από <http://www.ekke.gr/publications/wp/wp26.pdf>
- Λαφατζή, Ι. (2005). *Νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση, Καινοτομίες στην εκπαίδευση* (30), εκδ. Αδελφών Κυριακίδη α.ε.
- Ματσαγγούρας, Η. (1995). *Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση. Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας κατά ομάδες*, Αθήνα: Γρηγόρη.
- Ματσαγγούρας, Η. (1995). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση: για το καθημερινό μάθημα και τις συνθετικές εργασίες*, Αθήνα: Γρηγόρη.
- Μπέσιος, Α. (2012). *Οι Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας στην Αγγλία*. Ανακτήθηκε από <http://www.slideshare.net/152dimat/ss-30449200>.

- Μιχάλης, Η. (2003). *Η γλωσσική εκπαίδευση αλλοδαπών μαθητών στην Τάξη Υποδοχής*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (335-43). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Μπίκος, Κ. Γ. (2011). *Κοινωνικές σχέσεις και αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη*, Θεσσαλονίκη: Ζυγός
- Μπονίδης, Κ. & Παπαδοπούλου, Β. (επιμ.) (2014). *Καλές πρακτικές στο πολυπολιτισμικό σχολείο. Αντλώντας από την επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευτικών*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση της Δράσης «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας».
- Μπούτζα, Ζ. (2018). *Διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά και δίγλωσσα πλαίσια, πολιτισμική υπευθυνότητα και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής ΖΕΠ υπό το πρίσμα δασκάλων στη Θράκη*, (μεταπτυχιακή εργασία), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.
- Μπαγκαβός Χ. & Παπαδοπούλου Δ. (2006). *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπόμπας, Λ. (2001). *Γλωσσικά και μη γλωσσικά ζητήματα «αλλοδαπών μαθητών μας»*. Η άποψη του διευθυντή του σχολείου ως αφορμή προβληματισμού και διαλόγου. Patras: paper presented at the 4th Annual Convention of Intercultural Education, Patras, Greece, June, 2001.
- Μποντίλα, Μ. (2010). *Σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα: τεκμήρια ζωής*, Παιδαγωγική επιθεώρηση, 49/2010.
- Μυλωνάς, Θ.Ν. (1999). *Η αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων μέσα από τους σχολικούς μηχανισμούς*. Αθήνα: Gutenberg – Γιώργος & Κώστας Δάρδανος.
- Νικολάου, Γ. (2000). *Ένταξη και Εκπαίδευση των Αλλοδαπών Μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο. Από την «ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Νικολάου, Γ. (2005). *Διαπολιτισμική Διδακτική. Το νέο περιβάλλον- Βασικές αρχές*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Νικολάου, Γ. (2008). *Εκπαιδευτικές πολιτικές διαχείρισης της πολιτισμικής ετερότητας στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, 37-51.
- Νικολάου, Γ. (2011). *Διαπολιτισμική διδακτική. Το νέο περιβάλλον-Βασικές αρχές*, Αθήνα: Πεδίο.
- Πυργιωτάκης, Ι. (2000). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα.
- Παλαιολόγου, Ν. & Ευαγγέλου, Ο. (2003). *Διαπολιτισμική παιδαγωγική. Εκπαιδευτικές. Διδακτικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ατραπός
- Παλαιολόγου, Ν. & Ευαγγέλου, Ο. (2012). *Μετανάστες μαθητές δεύτερης γενιάς στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*.
- Παπαδοπούλου, Β. (2008). *Διαπολιτισμική επικοινωνία στο σχολείο και τη σχολική τάξη*, Στο: *Οδηγός Επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και αγωγή*, Θεσσαλονίκη: Έκδοση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο».
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, τόμος 2.

- Παπαστεργιόπουλος, Σ. (2003). *Τάξεις Υποδοχής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Λειτουργία, προβλήματα και αντιμετώπισή τους*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (352-59). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Πνευματικός, Δ. & Δημητριάδου, Κ. (2013). *Σύντομος οδηγός επιστημονικής τεχνολογίας*, Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.
- Πρόκου, Ε. (2003). *Εμπειρίες από ένα «Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»:* Πρόταση για ένα «πολυπολιτισμικό αναλυτικό πρόγραμμα». Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (237-44). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Πυργιωτάκης, Ι.Ε. & Θεοφιλίδης, Χ., (επιστημονική επιμέλεια) (2016). *Ερευνητική μεθοδολογία στις κοινωνικές επιστήμες και στην εκπαίδευση, συμβολή στην επιστημολογική θεωρία και την ερευνητική πράξη*, Αθήνα: Πεδίο.
- Ράπτης, Α., Ράπτη Α., (2001). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας*. Ολική Προσέγγιση. Τόμος Α'. Αθήνα: Ράπτης, Α.
- Ράπτη, Α., Ράπτης Α., (2004). *Η ιδεολογία των νέων τεχνολογιών για μια σύνθεση παλιών και νέων αντινομιών, Κοινωνιολογική και φιλοσοφική προσέγγιση*. Στο: Κεκές, Ι.Ι.. *Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Ζητήματα Σχεδιασμού και Εφαρμογών, Φιλοσοφικές- Κοινωνικές προεκτάσεις*, Αθήνα: Ατραπός.
- Ρετάλης, Σ. (2005). *Εκπαιδευτική τεχνολογία: Οι προηγμένες τεχνολογίες διαδικτύου στην υπηρεσία της μάθησης*, εκδόσεις: Καστανιώτη.
- Σκούρτου, Ε., Βρατσάλης, Κ., & Γκόβαρης, Χ. (2004). *Μετανάστευση στην Ελλάδα και Εκπαίδευση. Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης. Προκλήσεις και προοπτικές βελτίωσης*. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ.
- Σμαροπούλου, Χ. (2016). *Δημιουργώντας Διαπολιτισμικά*. Στο Γ. Παπαδάτος, Σ. Πολυχρονοπούλου & Α. Μπαστέα (επιμ.), *5ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Λειτουργίες νόησης και λόγου στη συμπεριφορά, στην εκπαίδευση και στην ειδική αγωγή*, 19-21 Ιουνίου, 2015. Αθήνα: ΕΚΠΑ.
- Σολομωνίδου, Χ. & Κολοκοτρώνης, Δ. (2009). *Ο Υπολογιστής στη Διδασκαλία και Μάθηση των Φυσικών Επιστημών*. Γκιούρδας εκδοτική
- Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία: εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Σοφός, Α. (2005). *Διαπολιτισμική Στοχοθεσία σε Διαδικασία Μετάβασης. Η Σημασία των Νέων Τεχνολογιών για τη Διαπολιτισμική Διδακτική*. Στο Παιδαγωγικά Ρεύματα στο Αιγαίο, 1, σελ. 718.
- Σωμαράκης, Σ. (2003). *Σχολικές τάξεις – Τάξεις Υποδοχής*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (360-70). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Τζιφόπουλος, Μ. (2010). *Ψηφιακός γραμματισμός υποψήφιων εκπαιδευτικών. Συνθήκες και Προοπτικές*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Τζωρτζάκη, Χ. (2015). *Διερεύνηση και Αξιολόγηση του Πιλοτικού Προγράμματος Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας. Ο ρόλος της ηγεσίας (μεταπτυχιακή εργασία)*. Αθήνα: ΕΚΠΑ.

- Τσιάκαλος, Γ. (2000). *Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης*, Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα.
- Τσιώλης, Γ. (2014). *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*, εκδ. Κριτική
- Τσολερίδου, Α. (2003). *Εκπαιδευτικές πρακτικές για τη βελτίωση της εκπαίδευσης των μεταναστευτικών πληθυσμών στη χώρα μας*. Στο Ε. Τρέσσου και Σ. Μητακίδου (επιμ.), *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους: Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων* (245-52). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Φραγκουδάκη, Α. (1985). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο*. Εκδόσεις: Παπαζήση.
- Χατζηγεωργίου, Γ. (2001). *Γνώθι το Curriculum. Γενικά και Ειδικά Θέματα Αναλυτικών Προγραμμάτων και Διδακτικής*. Ατραπός.
- Χαραβιτσίδης, Π. (2010). *Η συμβολή των ενισχυτικών εκπαιδευτικών δομών στη σχολική σταδιοδρομία των μεταναστών μαθητών: από τη διακήρυξη στην εφαρμογή (μεταπτυχιακή εργασία)*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.
- Χαρίτος Β. (2011). *Η διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαίδευση των φοιτητών των ΠΤΔΕ* (Ανέκδοτη Διδακτορική Διατριβή) Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών.

Ξενόγλωσση και μεταφράσεις

- Apple, M. (2008), *Επίσημη Γνώση*, Γρόλλιος Γ. (επιμ.) Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Banks J. A. (2004). *Εισαγωγή στην Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση*, Αθήνα: Παπαζήση
- Banks, O. (επιμ. Σπ. Ράσης). *Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*, σειρά: εκπαίδευση και κοινωνία 3, εκδόσεις: Επίκεντρο Α.Ε., Θεσσαλονίκη.
- Barr, R., & Tagg, J. (2002). *From Teaching to Learning: A new Paradigm for Undergraduate Education*. Available: <http://www.belmont.edu/Humanities/Philosophy/courses/phillinquiryf98/berrtagg.html>
- Baker, C. (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*, μτφρ. Αρχοντούλα Αλεξανδροπούλου, εκδ: Gutenberg, Αθήνα.
- Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*, επιμ. Αϊδίνης Α., μτφ. Π. Σακελλαρίου, εκδ: Gutenberg.
- Buckingham, D. (2008). *Εκπαίδευση στα ΜΜΕ. Αλφαριθμητισμός, μάθηση, και σύγχρονη κουλτούρα*. (επιμ. Κούρτη, Ε., Δεκέμβριος, 2007).
- Carol, P., Rolls, S., Rouse, A., Griffiths M., (1995). *Home video game playing in schoolchildren a study of incidence and patterns of play*, *Journal of Adolescence*, 18, p.687-691.
- Coelho, E. (2007). *Διδασκαλία και μάθηση στα πολυπολιτισμικά σχολεία* (Ομάδα εκπαιδευτικών, μετάφ.). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο. (Το πρωτότυπο εκδόθηκε το 1998).

- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, μτφρ. Σταύρος Κυρανάκης, Ματίνα Μαυράκη, Χρυσούλα Μητσοπούλου, Παναγιώτα Μπιθάρα, Μάνια Φιλοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Collins, M. & Berge, Z. (1996). *Facilitating interaction in computer mediated online courses*, available: <http://www.emoderators.com/moderator/flcc.html>.
- Chumak—Horbatsch, R. (2012). *Linguistically Appropriate Practice. A Guide for Working with Young Immigrant Children*. University of Toronto Press
- Cummins, J. (1981b). *The role of primary language development in promoting educational success for language minority children*. Review of Educational Research, 49 (2),222-251.
- Davis, D. (2001). *Implementation and Educational Uses of Computers*. The IEA Study.
- Fischer, L. (2003). *Κοινωνιολογία του σχολείου*. Μεταίχμιο. Αθήνα.
- Fletcher-Flinn, C., Shashaani, L. (1995). "The Efficacy of Computer-Assisted Instruction. A Meta-analysis', Journal of Educational Computing Research, τ. 12, 154-162.
- Gergen, K.J. (1995). «*Social construction and the educational process*». Στο L.P. Steffe & J. Gale, *Constructivism in Education* (17-39). Hillsdale, New Jersey: Erlbaum PAssociates, Publishers.
- Girod, M. & Cananaugh S. (2001). *Technology as Agent of Change in Teacher Practice*, T.H.E. Journal Feature, April, available: <http://thejournal.com/articles/15380>
- Gorski, P. (2001). *Multicultural education and the Internet: Intersections and intergrations*. New York: McGraw-Hill.
- Gorski, P. (2009). *Insisting on Digital Equity, Reframing the Dominant Discourse on Multicultural Education and Technology* (V:44, N:3), Corwin Press, 348-364.
- Hammond, M. (2000). *Communication within on-line forums: the opportunities, the constraints and the value of a communicative approach*. Computers & Education, 35, 251-262.
- Hill, I. (2007). *Multicultural and International Education: Never the Twain Shall Meet?* International Review of Education, 53, 245-264.
- Katz, R., & Associates (2002). *Web portals and higher education: Technologies to make it personal*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Kalantzis, M. & Cope, B. (1987). *Cultural Literacy: Whywe Need Multicultural Education: A Review of the "Ethnic Disadvantage" Debate*. Occasional Paper No3. Wollongong: University of Wollongong.
- Leask, M. (2001). *Issuea in Teaching Using ICT*. London and New York: Routledge-Falmer.
- Leeman, Y. & Ledoux, G. (2003). 'Preparing teachers for intercultural education' Teaching Edycation, 14 (3), 279-291.
- Leeman, Y., & Reid, C. (2006). *Multi/intercultural education in Australia and the Netherlands*. Compare: A Journal of Comparative Education, 36, 57-72.

- Mayer, R.E. (1996). «*Learners as information processors: Legacies and limitations of educational psychology's second metaphor*». *Educational Psychologist*, 31 (3 & 4), 151- 161.
- McGhee, R., & Kozma, R. (2001). *New Teacher and Student Roles in the Technology-Supported Classroom*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Seattle, WA. Ανακτήθηκε από <http://edtechcases.info/papers/teacherstudentroles.pdf>
- McLaren, P.L. (1995). *White terror and oppositional agency: Towards a critical multiculturalism*. In C.E. Sleeter & P.L. McLaren (Eds.), *Multicultural education, critical pedagogy, and the politics of difference* (pp. 33-70). Albany: State University of New York Press.
- Mitakidou, S., Tressou, E. & Daniilidou, Eu. (2009). *Cross-Cultural Education: A Challenge or a Problem? International Critical Childhood Policy Studies*, 2 (1), 61-74.
- Nieto, S. (2006). *Solidarity, courage and heart: what teacher educators can learn from a new generation of teachers*. *Intercultural Education*, 17, 457-473.
- OECD, (2001). *E-learning: the partnership challenge*, Center for Educational Research and Innovation.
- Pentini, A.A. (2005). *Διαπολιτισμικό εργαστήριο*. επιμ:Χρήστος Γκόβαρης, Αθήνα: Ατραπός.
- Race, P. (1999). *Το εγχειρίδιο της ανοιχτής εκπαίδευσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Schwier, R., *Contemporary and Emerging interactive Technologies for Distance Education*, in B. Willis (ed), *Distance Education Strategies and Tools*, Educational Technology Publications, Englewood Cliffs, N.J. 1994.
- Selfe, C. (1988). *Redefining literacy: The multilayered grammar of computers*. Στο *Critical Perspectives on Computers and Composition Instruction*, επιμ. G. Hawisher & C. Selfe, 3-15. New York & London: Teachers Colledge Press.
- Sleeter. C. E., & Grant, C. A. (2003). *Making Choices for Multicultural Education. Five Approaches to Race, Class, and Gender*. New York, NY: Wiley & Sons.
- Sykes, W., & Reid, R. (1999). *Virtual reality in schools: The ultimate educational technology*. *T.H.E. Journal*, 26 (7), 61-63.
- Tiedt, P.L. & Tiedt, I.M. (2006). *Πολυπολιτισμική διδασκαλία*. μτφρ. Τίνα Πλυτά. Αθήνα: Παπαζήση
- Tomlinson, C. A. (2010). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας. Ανταπόκριση στις ανάγκες όλων των μαθητών*. Μτφρ. Χρήστος Θεοφιλίδης / Δέσποινα Μαρτίδου – Φορσιέ, Αθήνα: Γρήγορη.
- Zachos, D. (2006). *Roma, Egalitarianism and School Integration: The case of Flampouro*. *Journal for Critical Education Policy Studies*, 4, (2).Ανακτήθηκε 22 Νοεμβρίου, 2006, από το <http://www.jceps.com>

Ιστοσελίδες

- Von Glasersfeld, E. (n.d.). «An exposition of constructivism: Why some like it radical». Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://www.oikos.org/constructivism.htm>.

Γούναρη, Π., Γρόλλιος, Γ. (2010). Κριτική Παιδαγωγική. Μια συλλογή κειμένων. Gutenberg. Παιδαγωγική σειρά.

- Παπαδόπουλος, Στέργιος, (2016). Το νομοθετικό πλαίσιο της Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Μια ιστορική αναδρομή από το 1913 ως σήμερα. Διαθέσιμο στο: http://6dim-diapolefth.thess.sch.gr/nomothetiko_plaisio_diap_ekpshs.pdf (Προσπελάστηκε στις 5/4/17) 45 Παπαδόπουλος, Στέργιος (2016) ό.π.:46 Παπαδόπουλος, Στέργιος (2016) ό.π.:38.
- Βασιλογιάννης, Θ. (2010). *Εκτιμήσεις εκπαιδευτικών για τις επιδόσεις των αλλοδαπών μαθητών*. Αθήνα. Ανάκληση 9 Νοεμβρίου 2014 από <http://tinyurl.com/ne2vev7>
- Μανιάτης, Π. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών: ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε πολυπολιτισμικές τάξεις*. Ανάκληση 9 Νοεμβρίου 2014 από <http://tinyurl.com/npv85bj>

Νομοθεσίες

- Π.Δ. 3879/2010 (ΦΕΚ 163, τ. Α/ 21.09.2010). Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις.
- Υ.Α. Φ1 ΤΥ/1375/170829/Δ1 (ΦΕΚ 2388/2015, τ. Β' / 26-10-2015) Ρυθμίσεις Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) και Τάξεων Υποδοχής ΖΕΠ
- Υ.Α. Φ10/20/Γ1/708/7-9-1999 (ΦΕΚ 1789/1999). Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Ίδρυση και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής και Φροντιστηριακών Τμημάτων.
- Υ.Α. Φ.12/20/2045/Γ1/10-01-2011 (ΦΕΚ 56, τ. Β/ 26-1-2011). Ωρολόγια Προγράμματα σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εντάσσονται στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας στο πλαίσιο της υλοποίησης των Πράξεων «Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας-ΑΠ1», «Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας-ΑΠ2» και «Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας-ΑΠ3» του Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση του ΕΣΠΑ.
- Εγκύκλιος 191948/Δ1/26-11-2014. Λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής (ΤΥ) και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων (ΕΦΤ). Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Εγκύκλιος Φ 1/ 1376/170835 /Δ1/26-10-2015. Οδηγίες και κατευθύνσεις για την ίδρυση και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής (ΤΥ) ΖΕΠ για το σχολικό έτος 2015-2016 σε δημοτικά σχολεία της χώρας.
- Εγκύκλιος Φ1/181945/Δ1 - 26/10/2017 (ΑΔΑ: 6ΟΝ84653ΠΣ- Δ03). Ανοικτό Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στις Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ) Ι ΖΕΠ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όπου φοιτούν παιδιά πρόσφυγες.

- Απόφαση ΙΕΠ 793/07-02-2017 (ΑΔΑ: ΩΥΞΣΟΞΛΔ-Ξ2Η). Συγκρότηση επιτροπής και ομάδων εργασίας για την αναπροσαρμογή του παιδαγωγικού πλαισίου λειτουργίας των Τάξεων Υποδοχής.
- ΥΠΕΘ- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2008). Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης, Αθήνα.
- ΥΠΕΘ - Απόφαση 3249/ 25-08-2017 με ΑΔΑ: ΨΔΠΧ4653ΠΣ-ΠΘΡ, Απόφαση Έγκρισης του «Οδηγού Υλοποίησης και Εφαρμογής Φυσικού Αντικειμένου και Διαχείρισης Οικονομικού Αντικειμένου» της Πράξης: «Ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία-Τάξεις Υποδοχής, σχολικό έτος 2017-2018» με Κωδικό ΟΠΣ 5009805, στο πλαίσιο των ΑΠ 6, 8 & 9 του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020», του ΕΣΠΑ 2014-2020.
- ΟΕΠΕΚ- ΥΠΕΘ (2011). Υλικό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Τάξεως Υποδοχής και Φροντιστηριακών Τμημάτων, Αθήνα.

Παράρτημα Α΄

Πρωτόκολλο Συνέντευξης

Ημερομηνία:

Ωρα συνέντευξης:

Τόπος:

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη:

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη:

Μέρος που το άτομο δίνει τη συνέντευξη:

Σκοπός της συνέντευξης: Η συνέντευξη αυτή θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της έρευνας που διεξάγω, προκειμένου να ολοκληρώσω τη διπλωματική μου εργασία στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», με κατεύθυνση στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι στρατηγικές των εκπαιδευτικών σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα ερευνάται εάν γίνεται αξιοποίηση των ΤΠΕ από εκπαιδευτικούς στην καθημερινή πρακτική τους στην πολυπολιτισμική Τάξη Υποδοχής ΖΕΠ.

Θα ήθελα την άδειά σας για να μαγνητοφωνήσω τη συνομιλία μας, ώστε να μπορέσω στη συνέχεια να επεξεργαστώ τα δεδομένα της συνέντευξης. Επίσης, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι τα προσωπικά σας στοιχεία θα παραμείνουν ανώνυμα. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να σας δημοσιοποιηθούν μετά την ολοκλήρωσή της, εφόσον το επιθυμείτε. Η συνέντευξη θα διαρκέσει περίπου 10-15 λεπτά.

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συμμετοχή σας και την πολύτιμη βοήθειά σας, καθώς και για το χρόνο που διαθέσατε.

Ερωτήσεις για συνέντευξη

Ερώτηση 1^η: Πόσα χρόνια εργάζεστε συνολικά;

Ερώτηση 2^η: Πόσο καιρό εργάζεστε ή έχετε εργαστεί στο παρελθόν στα Τ.Υ.;

Ερώτηση 3^η: Έχετε επιμορφωθεί σχετικά;

Ναι: δημόσια/ ιδιωτική

Όχι: κατά τη γνώμη σου χρειάζεται; Αν ήταν στο χέρι σου τι είδους επιμόρφωση θα λάμβανες; Σε ποιους τομείς;

Ερώτηση 4^η: Διαφοροποιείτε τους στόχους;

Ναι: Με ποιον τρόπο; Πιστεύετε ότι οι ΤΠΕ θα βοηθούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση; Έχετε χρησιμοποιήσει; Πόσο συχνά; Σε ποια μαθήματα;

- Αλλαγή περιεχομένου (εποπτικά μέσα)
- Αλλαγή τρόπου/μορφή διδασκαλίας
- Ταινίες/ λογισμικά
- Προετοιμασία εκπ/κού
- Συμμετοχή σε κάποια προγ/τα σχολείου- δραστηριότητα- project (αδελφοποίηση τάξεων-σχολείου)

Όχι: Γιατί; Τι αξιοποιείτε; Εάν είχατε τη δυνατότητα πώς θα το αξιοποιούσατε;
(αξιοποίηση μορφωτικού κεφαλαίου- ανταλλαγή πολ/κων στοιχείων μεταξύ αλλοδαπών – γηγενών)

Ερώτηση 5^η: Θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα στη χρήση των ΤΠΕ; (έλλειψη χρόνου υλικοτεχνική υποδομή)

Ερώτηση 6^η: Μετά τη χρήση τους υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο τους;

Ερώτηση 7^η: Σε ποιο επίπεδο επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Ερώτηση 8^η: Πώς οι ΤΠΕ ενισχύουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές στη γενική τάξη; (διαθεματικές και αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη, διαπολιτισμικός σεβασμός)

Έντυπο Συναίνεσης

Ο σκοπός της συνέντευξης: η συνέντευξη αυτή θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της έρευνας που διεξάγω, προκειμένου να ολοκληρώσω τη διπλωματική μου εργασία στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», με κατεύθυνση στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι στρατηγικές των εκπαιδευτικών σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα ερευνάται εάν γίνεται αξιοποίηση των ΤΠΕ από εκπαιδευτικούς στην καθημερινή πρακτική τους στην πολυπολιτισμική Τάξη Υποδοχής ΖΕΠ.

Θα ήθελα την άδειά σας για να μαγνητοφωνήσω τη συνομιλία μας, ώστε να μπορέσω στη συνέχεια να επεξεργαστώ τα δεδομένα της συνέντευξης. Επίσης, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι τα προσωπικά σας στοιχεία θα παραμείνουν ανώνυμα. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να σας δημοσιοποιηθούν μετά την ολοκλήρωσή της, εφόσον το επιθυμείτε. Η συνέντευξη θα διαρκέσει περίπου 10-15 λεπτά.

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συμμετοχή σας και την πολύτιμη βοήθειά σας, καθώς και για το χρόνο που διαθέσατε.

Υπογραφή

Ημερομηνία

.../.../...

Παράρτημα Β'

Απομαγνητοφωνήσεις Συνεντεύξεων

Ακολουθεί η απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν. Όλες σχεδόν οι συνεντεύξεις έγιναν μέσω της τηλεφωνικής επικοινωνίας, εκτός από μια που πραγματοποιήθηκε στη Βέροια, σε μια καφετέρια. Για την καταγραφή τους, και αφού ενημερώθηκαν όλοι οι εκπαιδευτικοί για το σκοπό της συνέντευξης, χρησιμοποιήθηκε μια εφαρμογή «συσκευή εγγραφής», μετά την άδειά τους για τη μαγνητοφώνηση. Για τη συλλογή των δεδομένων έγινε χρήση ενός σημειωματάριου καταγραφής των συμβάντων, σε συνδυασμό με το μαγνητόφωνο, όπως προλέχθηκε. Ως ερευνήτρια, δεν περιορίστηκα απλώς στο να θέσω στεγνές ερωτήσεις στο συνεντευξιαζόμενο και να ακούω παθητικά τις απαντήσεις, αλλά ενεπλάκηνα ενεργά στην συζήτηση που αναπτύξαμε, με βασικό όμως πάντα άξονα τον ημιδομημένο οδηγό των ερωτήσεών μου. Σκοπός μου ήταν να μην περιοριστώ σε στεγνή καταγραφή των λεγομένων του/ της ερωτώμενου/ης, αλλά να εντρυφήσω με κατάλληλες ερωτήσεις σε βαθύτερες σκέψεις, ιδέες, απόψεις, παραδοχές και αντιλήψεις, και να διαφανεί η πληθώρα των στοιχείων που τον/την χαρακτηρίζει. Στους διαλόγους των συνεντεύξεων που ακολουθούν υπάρχουν οι εξής συμβολισμοί:

E: Εγώ

...: το κεφαλαίο γράμμα του συνεντευξιαζόμενου ή της συνεντευξιαζόμενης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1^η

Ημερομηνία: 1/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 12.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ζωή

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Αθήνα

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

Z: Δέκα χρόνια.

E: Συγκεκριμένα στα Τ.Υ. σε ΖΕΠ έχεις ξαναεργαστεί και πόσα χρόνια;

Z: Πρώτη χρονιά.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά;

Z: Έχουμε κάνει δύο επιμορφώσεις μόνο. Μια γύρω στο Νοέμβριο και μια πριν κανένα δίμηνο.

E: Από το Υπουργείο Παιδείας δηλαδή, ήτανε δημοσίου δικαίου;

Z: Όταν λέω επιμόρφωση εννοώ τα σεμινάρια που κάνει κάθε πρωτοβάθμια εκπαίδευση με τους σχολικούς συμβούλους τους και από κάποιο ειδικευμένο προσωπικό...

E: Ποια είναι τα εφόδια που πιστεύεις ότι πρέπει να έχει ένας δάσκαλος για να μπορεί να χειρίζεται πράγματα μέσα σε μια τάξη υποδοχής;

Z: Θεωρώ ότι είμαστε πολύ απροετοίμαστοι οι εκπαιδευτικοί τελειώνοντας απλώς ένα παιδαγωγικό. Πιστεύω ότι θα έπρεπε να είναι ειδικά επιμορφωμένος είτε με κάποιο μεταπτυχιακό είτε με πρόγραμμα είτε με κάποια επιμόρφωση.

E: Συγκεκριμένα σε ποιους τομείς πιστεύεις πρέπει να εστιάσει;

Z: Και στη διδακτική της γλώσσας και στη διδακτική των μαθηματικών, αλλά και γενικότερα σε μαθήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ούτως ώστε να είναι και ευαισθητοποιημένοι και γενικότερα στο ζήτημα των προσφύγων και των μεταναστών παιδιών.

E: Διαφοροποιείς εσύ τους μαθησιακούς στόχους;

Z: Βέβαια! Χωρίς αυτό δε γίνεται... να θέτεις τους ίδιους στόχους, γιατί είναι πολύ διαφορετικές οι ανάγκες των μαθητών.

E: Πιστεύεις ότι βοηθάνε έτσι οι νέες τεχνολογίες προς αυτή την κατεύθυνση;

Z: Πιστεύω ότι μπορούν να βοηθήσουν πάρα πολύ.... νιώθω ωστόσο ότι δεν είμαστε όπως είπα και στην αρχή... ότι δεν είμαστε σωστά ενημερωμένοι για το πώς να το κάνουμε αυτό.

E: Άρα αν είχες τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσεις τις τπε, πώς θα το έκανες; αυτό στην τάξη υποδοχής;

Z: Αρχικά αισθάνομαι ανεπαρκής να το κάνω. Έχω κάνει μερικές επιμορφώσεις πάνω σ' αυτό. Και στο μεταπτυχιακό και λοιπά, ωστόσο οι νέες τεχνολογίες; εάν δε τις χρησιμοποιείς συνέχεια ή εάν δεν επιμορφώνεσαι τακτικά τις ξεχνάς. Επομένως πιστεύω ότι θα έπρεπε να υπάρχει...

E: Θα τις χρησιμοποιούσες δηλαδή πιο πολύ για τη διδακτική σου προετοιμασία ή κυρίως μέσα στη διδασκαλία σου;

Z: Κυρίως μέσα στη διδασκαλία μου, ούτως ώστε να μπορούν να δουν εικόνες τα παιδιά, βίντεο, κάποια διαδραστική δραστηριότητα, να είναι πιο ενδιαφέρον γι αυτούς, γιατί η εικόνα μετράει πολύ σ' αυτά τα παιδιά.

E: Ναι, ναι συμφωνώ και εγώ σ' αυτό. Υπάρχουν προβλήματα υλικοτεχνικής υποδομής, ας πούμε στο να χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες στο σχολείο που είσαι;

Z: Βέβαια και υπάρχουν.

E: Έχεις υπολογιστή στην τάξη σου;

Z: Δεν έχω υπολογιστή και φέρνω το δικό μου λάπτοπ. είμαι τυχερή όμως, γιατί έχω λίγα παιδιά μέσα στην τάξη μου έχω δεκατρία, υπάρχουνε παιδιά... συγνώμη, υπάρχουνε σχολεία με τριάντα και σαράντα παιδιά που δεν έχουν επίσης τη δυνατότητα να κουβαλάνε το προσωπικό τους λάπτοπ για τριάντα παιδιά, γιατί καταλαβαίνεις ότι θα γίνεται χαμός, ούτε προτζέκτορα. δε γίνεται με ένα λάπτοπ που θα φέρει ο δάσκαλος να κάνει τέτοιο μάθημα.

E: Μετά τη χρήση των τπε θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών αυτών και σε ποιο επίπεδο επιτυγχάνεται το να ενσωματωθούν αυτά τα παιδιά στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Έχεις παρατηρήσει κάποια αλλαγή; Κάτι;

Z: Επειδή δεν είμαι το υπόδειγμα δασκάλας που χρησιμοποιεί τπε δεν μπορώ να απαντήσω. Έχω χρησιμοποιήσει κατά τη δική μου άποψη ελάχιστα, κυρίως μέσα από εικόνες, βίντεο και διαδραστικά παιχνιδάκια, ουσιαστικά κυρίως για να τους κάνω... να τους τραβήξω την προσοχή. Έτσι δεν έχω δει κάποιο αποτέλεσμα ώστε να πω ότι

αυτό τους βοήθησε να ενταχθούν στην κανονική τάξη, γιατί και δεν τα χρησιμοποιώ πολύ και γιατί δεν ξέρω να το κάνω, πέραν του ότι δεν έχουμε και την υλικοτεχνική υποδομή.

E: Εάν είχες αλλοδαπούς μαθητές στη γενική σου τάξη, πώς θεωρείς ότι οι τπε θα ενίσχυαν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές; Θα υπήρχε κάποιος τρόπος να υπάρξει αλληλεπίδραση μεταξύ αλλοδαπών και γηγενών μαθητών;

Z: Θα μπορούσαν να βοηθήσουν πιστεύω στο κομμάτι ότι οι τπε θα έκαναν πιο κατανοητό το μάθημα της γενικής, με αποτέλεσμα να μπορέσουν κι αυτοί να αλληλεπιδράσουν με τους μαθητές της γενικής τάξης ή αντίστοιχα να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές της γενικής τάξης αναφορικά με τη σχέση τους με τέτοια παιδιά, με πρόσφυγες, μετανάστες... με κάποιο βίντεο, με κάτι από τη ζωή τους ή ανταλλάσσοντας στοιχεία γλωσσικά... δε μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο...

E: Ωραία τα λες. Ίσως και από προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων ή εάν δούλευαν μαζί σε ομάδες και να υπήρχε αλληλεπίδραση...

Z: Γιατί είναι κάτι πολύ φρέσκο οι τπε και τα παιδιά τα προσελκύει. Από μικρά έχουν σχέσεις με κινητό, με το διαδίκτυο.

E: Έχουν οι μαθητές σου πρόσβαση; Ξέρεις εάν έχουν πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες ή εάν η οικονομική τους δυνατότητα τους επιτρέπει να έχουν;

Z: Όλα τα παιδιά ακόμη και από τα πιο φτωχά στρώματα έχουν επαφή με κινητό κι με ιντερνετ. Μέχρι εκεί.

E: Οπότε θα ήταν ομαλή η μετάβαση;

Z: Πολύ ομαλή, ναι και μπορεί αυτά τα παιδιά να μην ξέρουν καλά τα ελληνικά ή να έχουν χαμηλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση στο σπίτι, αλλά όλα χειρίζονται πολύ πιο εύκολα πλέον τις τπε ακόμη και από τον εκπαιδευτικό. Θα βοηθούσε πάρα πολύ.

E: Ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο σου...

Z: Παρακαλώ... καλή επιτυχία....

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2^η

Ημερομηνία: 2/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 13.00

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: κ. Βέτα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βέροια

E: Πόσα χρόνια εργάζεστε συνολικά;

B: Τριάντα τέσσερα.

E: Στα ΖΕΠ έχετε εργαστεί ξανά και πόσα χρόνια;

B: Δεν έχω εργαστεί άλλη φορά.

E: Είναι η πρώτη σας χρονιά;

B: Ναι...

E: Έχετε επιμορφωθεί σχετικά γι' αυτό;

B: Έχω διαβάσει πολλά, έχω ασχοληθεί με το θέμα γιατί δούλευα σε σχολείο με πολλούς μετανάστες. Είχαν έρθει από Ρωσία, ξέρεις οι Ρωσοπόντιοι κι όλοι αυτοί. Είχα τάξεις με πολλά τέτοια παιδιά, αλλά δεν υπήρχε τμήμα υποδοχής και αναγκαστικά δούλευα με μαθητές, είχα δηλαδή δεκαπέντε μαθητές Ρωσοπόντιους και πέντε Έλληνες, οπότε ήταν σα να έκανα διαπολιτισμική εκπαίδευση.

E: Αν σας δινόταν η ευκαιρία να επιμορφωθείτε όσο αναφορά τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας μέσα στην τάξη, σε ποιους τομείς θα θέλατε να επιμορφωθείτε;

B: Περισσότερο στους τομείς: την τεχνολογία, πώς να βρουν πληροφορίες, στην επικοινωνία με τα παιδιά, στο κοινωνικό δηλαδή κομμάτι και στο γνωστικό. Και στο ψυχολογικό, όσον αφορά την υποστήριξη αυτών των παιδιών.

E: Διαφοροποιείτε τους στόχους σας ως εκπαιδευτικός στην τάξη υποδοχής;

B: Ναι κυρίως, γιατί κάποια παιδιά είναι σε άλλο level (= επίπεδο), οπότε προσαρμόζω τη διδασκαλία σε πολλά επίπεδα.

E: Με βάση και τα διαγνωστικά τεστ; Δεν ξέρω εάν τα χρησιμοποιείτε;

B: Ναι και με βάση το ότι κάποια παιδιά δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο εκεί, άλλα έχουν πάει μια χρονιά ή δύο. Όλα αυτά παίζουν ρόλο στο να διαμορφώσω τη μέθοδο διδασκαλίας.

E: χρησιμοποιείτε καθόλου τις νέες τεχνολογίες στο μάθημά σας;

B: Ναι καθημερινά...

E: Πώς τις χρησιμοποιείτε και σε ποια κατεύθυνση; Σε κάποιο συγκεκριμένο μάθημα ίσως;

B: Κοίταξε στην τάξη υποδοχής κάνουμε μόνο γλώσσα. Άρα λοιπόν με κάποια αφήγηση παραμυθιού, είτε τραγουδάκια. Η 'μετάδραση' έχει ηλεκτρονικό υλικό με διαλόγους που χρησιμοποιούν στα ελληνικά και τους έχουν σε βιβλίο, λέγεται "εν τάξη", που είναι καινούριο υλικό, οπότε τα παιδιά ακούνε τους τίτλους και τους διαλόγους στα ελληνικά. Άλλα έχουν μπροστά τους και στα αραβικά τους διαλόγους και σε άλλη διάλεκτο... φαρσί και κάποιες άλλες τις οποίες ακόμη δε τις γνωρίζουνε. Μόλις ακούσουνε τα ελληνικά διαβάζουνε και στα αραβικά "τι κάνεις, πώς είσαι, σε ποιο σχολείο πας;" όλα αυτά -οι διάλογοι- γίνονται στα αραβικά μεταξύ των παιδιών βοηθάει πάρα πολύ... δε θα είχαμε την ευκαιρία να το κάνουμε αν δεν υπήρχαν οι υπολογιστές...

E: Είναι online αυτό το πρόγραμμα;

B: Όχι δεν είναι online... εννοώ δεν είναι live, είναι στο διαδίκτυο έτοιμο υλικό, ακουστικό ή άλλο βυλικό με βιντεάκια και ιστορίες για τα παιδιά ή ακόμη και αγγλικό υλικό. Μπορούνε να ακούσουνε μια ιστορία και να το συζητήσουμε. Επίσης χρησιμοποιούμε πάρα πολύ πέρα από το ηλεκτρονικό, τη βιβλιοθήκη του σχολείου και βρίσκουμε βιβλία και στο ιντερνετ, οπότε τώρα πάλι το ηλεκτρονικό. Μια μικρή ιστορία εύκολη μπορούν να την καταλάβουν... ξεκινήσαμε ας πούμε τον 'Ελμερ τον ελέφαντα', οπότε τους άρεσε πάρα πολύ... η διαφορετικότητα.... πόσο έντονα χρώματα παρόλο που τα ελληνικά τους ήταν σε πολύ αρχικό στάδιο μετά μπορούσαν να μου αφηγηθούν το παραμύθι. Με λίγα λόγια όμως, μπορούσαν να το καταλάβουν και να το αφηγηθούν. Ή με τις εικόνες ότι δηλαδή... ότι ο ελέφαντας είναι γκριζός και ότι οι

άλλοι ελέφαντες αλλάζανε χρώματα.... είχαν πιάσει τα μηνύματα κι αυτό δείχνει ότι βοήθησε η λογοτεχνία και το βιβλίο είναι μέσα και οι υπολογιστές.

E: Συναντήσατε κάποιο πρόβλημα στη χρήση των νέων τεχνολογιών μέχρι σήμερα;

B: Καθόλου, γιατί εντάξει... είχα και γνώσεις και ασχολούμαι με αυτά...

E: Κανονικά ε.... το σχολείο παρείχε τα πάντα.... έχετε υποδομές;

B: Κανονικά... έχω προτζέκτορα, υλικά τα πάντα....

E: Μετά τη χρήση των νέων τεχνολογιών θεωρείτε ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών;

B: Πάρα πολύ...

E: Και σε ποιο επίπεδο θεωρείτε ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωσή τους στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Δηλαδή θεωρείτε ότι θα προσαρμοστούν πιο εύκολα στο να ενταχθούν;

B: Ναι... νομίζω πολύ πιο εύκολα, γιατί νομίζω με τη συζήτηση που έχουμε με κάθε δάσκαλο, γιατί έχουμε πολύ καλή συνεργασία με όλους τους δασκάλους, από την πρώτη, από την τρίτη, με την πέμπτη, την έκτη που εγώ τυχαίνει να έχω μαθητές, όλοι βρίσκουν ότι μετά τα Χριστούγεννα έχουν πολύ καλή εξέλιξη, ότι συμμετέχουν και στο μάθημα, προσπαθούν να καταλάβουν κάποια πράγματα, στα μαθηματικά ιδιαίτερα... πάρα πολύ... αλλά και στη γλώσσα ότι γράφουν... ότι συνεννοούνται με τα παιδιά πια, το κοινωνικό.... γιατί τα παιδιά όταν παίζουν μιλούν στη γλώσσα τους. Οπότε βλέπω ότι υπάρχει μια πολύ καλή... νομίζω ότι του χρόνου θα έχουμε ακόμη καλύτερα αποτελέσματα.... Μετά από μένα πηγαίνουν άλλωστε και στην τάξη. εγώ θα τους κάνω ένα δίωρο γλώσσα και μετά παρακολουθούν κανονικά ιστορία, θρησκευτικά...

E: Εντάσσονται μέσα στη γενική τάξη;

B: Ναι, βέβαια... στη γυμναστική θα παίξουν, και όπως μου λέει ο γυμναστής" καταλαβαίνουν όλες τις οδηγίες που δίνω, συμμετέχουν στα παιχνίδια"... αυτό είναι το βασικό βρε παιδιά....

E: Ναι, ναι βέβαια....

B: Εντάξει... σιγά σιγά... ούτε κι εμείς τα μάθαμε όλα σε μια μέρα....

E: Πώς θεωρείτε ότι οι τπε ενισχύουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές μέσα στην τάξη; Υπάρχει αλληλεπίδραση μέσω των νέων τεχνολογιών;

B: Τώρα δεν ξέρω... ναι υπάρχει αλλά δεν ξέρω τι γίνεται μέσα στις τάξεις... αν αυτό βοηθάει και τους μαθητές αλλά σε μένα βοηθάει, γιατί και μεταξύ τους βλέπω εξοικειώνονται, ας πούμε ο ένας να μιλάει έτσι πιο... δηλαδή κάναμε και το τραγούδι τώρα...μαθαίνανε τους στίχους, ξέρεις τι εύκολα τους έμαθαν; Ξέραν και το μήνυμα και όλα δηλαδή...

E: Κάνατε για το πρότζεκτ που μου λέγατε;

B: Ναι το πρότζεκτ... το πρότζεκτ αυτό είναι πολύ σπουδαίο... και δεν έχει ξαναγίνει στην Ελλάδα όπως σας είπα... θέλαμε να στείλουμε ένα μήνυμα αλληλεγγύης και ανεκτικότητας που δέχονται τα προσφυγόπουλα τουλάχιστον στο δικό μας σχολείο, αλλά να στείλουμε μήνυμα και για τα άλλα παιδιά.... όλα τα παιδιά που βρίσκονται στη Μόρια, στην Ιδωμένη... όπου βρίσκονται παιδιά προσφυγόπουλα... στη Μυτιλήνη... και σκεφτήκαμε λοιπόν... έγραψα εγώ κάποιους στίχους " κάθε παιδί ένα αστέρι" όπως ήταν το ρεφρέν "από σύνορα και φράχτες δε γνωρίζει, μόνο στα όνειρα ελπίζει"... από

αγάπη μόνο ξέρει... κάπως έτσι το λένε... αυτό το λέμε και στα αραβικά σε στίχους, τα οποία τα λένε τα προσφυγόπουλα... όλα τα άλλα παιδιά της έκτης τραγουδάνε τους στίχους αυτούς και κάναμε και ένα βίντεο με τους στίχους και μια καρδιά έτσι μεγάλη που την κρατάγανε τα παιδιά μέσα στη μέση τα προσφυγόπουλα... κατεβαίνουν από τις τάξεις... τρέχουνε και τραγουδάνε και υπάρχει μια συμμετοχή... θέλαμε να δείξουμε ότι αυτά τα παιδιά είναι μια αγκαλιά μαζί μας, να μην τα έχουμε ξεχωριστά.... όπως μου λένε μερικοί μυρίζουνε... κάνουνε.... θα γίνουμε μουσουλμάνοι επειδή αυτοί είναι μουσουλμάνοι και πολλά έτσι τα οποία... δείχνουν έτσι μια ξενοφοβία... κι εγώ επειδή έτσι έχω δουλέψει και στην Αίγυπτο... είχαμε παιδιά Αιγυπτίων... έχω δουλέψει πολύ με αυτά...

E: Έχετε εμπειρία... σίγουρα....

B: Τώρα δε θέλω να σου πω... και στα σχολεία τα άλλα που έτυχε να βρίσκομαι και είχαμε πάντοτε ξένους... είτε Ρομά... όλα αυτά... όταν ζεις το πρόβλημα από κοντά μπορείς να το χρησιμοποιήσεις θετικά... κι εγώ αυτό ήθελα να στείλω το μήνυμα ότι το σχολείο μας είναι αυτό... μπορεί να γίνει και στα άλλα σχολεία.... μη γίνει όπως στο Ωραιόκαστρο που ξέρω μια μαμά από εκεί πέρα που ήταν μέσα στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και είχανε πάρα πολλά θέματα....με πήρανε τηλέφωνο και κατέβηκε και ο Διονύσης να ηρεμήσει λίγο τα πράγματα... αλλά και εδώ στις Βαρβάρες στην αρχή χαμός έγινε... την ημέρα που φτάσανε οι πρόσφυγες αν θυμάστε πετούσανε... στα λεωφορεία... όλο αυτό άλλαξε όμως... πες η εκκλησία... είναι άνθρωποι κι αυτοί ρε παιδί μου... Η ελληνική αυτό δείχνει ότι είναι άνθρωποι σαν κι εμάς. Αύριο μεθαύριο μπορεί κι εμάς να μας πετάξουν και να τρέχουμε και να βρεθούμε πρόσφυγες σε μια άλλη χώρα. E... αυτό το μήνυμα θέλαμε να δώσουμε και βλέπω τα παιδιά το πήρανε πολύ θετικά... χώρια η συμμετοχή τους που ήταν πολύ ενθουσιώδης... αγκάλιασαν ακόμη περισσότερο τα προσφυγόπουλα και χαρά... "κυρία πότε θα βγει το βίντεο; θα γίνουμε διάσημοι;"

E: Είναι πάρα πολύ ωραίο...

B: Μόλις βγει θα στο δώσω αν θες... θα το αναρτήσουμε στο youtube και θα στο στείλω, θα το δώσουμε στο αλφαβήτα να το δουν και όλα τα σχολεία και θα το προωθήσουμε μέσω του Υπουργείου Παιδείας γιατί τους άρεσε πάρα πολύ η ιδέα.... Έχω γράψει και για την Αμάρ που δώσανε τόση δημοσιότητα, το έγραψαν όλα τα blog και δεν ήταν τίποτα.... το ξέρεις ότι με πήρανε από τη Χατζηβασιλείου, από τη Ζήνα... δηλαδή τώρα να γίνουμε ριάλιτι σόου; Επειδή πραγματικά αγκαλιάσαμε την Αμάρ, φανταστείτε η Αμάρ με φωνάζει μαμά τώρα... είμαστε οι Έλληνες γονείς της... Συγκινήθηκα τώρα.... (συγκίνηση...)

E: Είναι πολύ ωραίο αυτό που κάνετε γιατί είναι πολύ δύσκολο ξέρετε... εμείς οι εκπαιδευτικοί... είναι πολύ δύσκολο να αποβάλλει ο δάσκαλος τα στερεότυπα, ιδεολογικά, κτλ.... μόνο η ευαισθησία που βγάζετε δείχνει πόσο αγαπάτε αυτό που κάνετε... Μπράβο σας... Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνέντευξη....

B: Κι εγώ σε ευχαριστώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3^η

Ημερομηνία: 11/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 10.05

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ειρήνη

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βόλος

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι στην εκπαίδευση συνολικά;

Eip: Συνολικά εργάζομαι εννιά χρόνια και δυο από αυτά ήμουνα σε τάξη υποδοχής.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό το κομμάτι;

Eip: Όχι, τότε δε μας είχανε κάνει καμία επιμόρφωση σχετικά με το Τ.Υ.. Μας είχανε μόνο στείλει κάποια βιβλία, το γεια σας και μας είχανε προτείνει να δουλεύουμε εκεί τα παιδιά.

E: από την πρωτοβάθμια όπου ανήκες δηλαδή ε;

Eip: E... τα βιβλία ήταν ήδη στο σχολείο όταν πήγα, οπότε δε θυμάμαι τώρα.... από το υπουργείο φαντάζομαι ότι τα στείλανε.

E: Οκ! Αν ήταν στο χέρι σου να επιμορφωθείς όμως, σε ποιους τομείς θα ήθελες να λάβεις επιμόρφωση συγκεκριμένα;

Eip: E... σίγουρα θα ήθελα να επιμορφωθώ, γιατί το αντικείμενο ήτανε πολύ καινούριο... ήμουνα και νέα δασκάλα τότε, αλλά ακόμη και τώρα να δούλευα σε Τ.Υ. νομίζω ότι θέλει μια διαφορετική προσέγγιση, οπότε χρειαζόμαστε επιμόρφωση. πρώτα από όλα στους τρόπους επικοινωνίας. Μπορεί να έχεις ένα παιδί που δε μιλάει καθόλου ελληνικά, οπότε πρέπει να δεις τον τρόπο που πρέπει να δουλεύεις με το παιδί, να επικοινωνείς, ίσως κάποια παιχνίδια... ε... ή μέσα από τον υπολογιστή κάποια λογισμικά, ε... και φυσικά το πώς να ξεκινήσεις να δουλεύεις με το παιδί... χρειάζεται επιμόρφωση γενικότερα.

E: Ναι, είναι ένα κομμάτι η διαπολιτισμικότητα πολύ ιδιαίτερο. Διαφοροποιείς εσύ ως εκπαιδευτικός τους στόχους που θέτεις αν και εφόσον έχεις παιδιά ξενικής καταγωγής στην τάξη σου;

Eip: Όλες οι τάξεις σήμερα έχουνε παιδιά από άλλες χώρες, είτε πρώτης γενιάς, είτε δεύτερης, συνήθως ωστόσο τα παιδιά στην τάξη μου γνωρίζανε ελληνικά, οπότε δε χρειαζότανε να κάνω κάποια ιδιαίτερη αναπροσαρμογή, αλλά σίγουρα αντιμετώπιζανε δυσκολίες στο μάθημα της γλώσσας, γιατί τα περισσότερα τη μάθανε σα δεύτερη γλώσσα τα ελληνικά, οπότε δεν την έχουν κατακτήσει εκατό τοις εκατό. Όσο μπορώ απλοποιώ τους στόχους μου. Δε βάζω δύσκολους για να μην απογοητεύονται ε... και διαφοροποιώ όταν βλέπω ότι δεν έχουν κατακτήσει κάποια βασικά σημεία, θεωρώ ότι πρώτα πρέπει να κατακτηθούν αυτά και μετά να προχωρήσουμε σε πιο σύνθετα, α... και επίσης στα μαθήματα τα θεωρητικά που έχουνε μεγάλα κείμενα, επειδή εγώ διδάσκω σε μεγάλες τάξεις, πιστεύω ότι βοηθάει πολύ το βίντεο, το οποίο και χρησιμοποιώ. Οι παρουσιάσεις ε... για τα παιδιά αυτά.

E: Επομένως πέρα από το περιεχόμενο, διαφοροποιείς και γενικότερα τον τρόπο και τη μορφή διδασκαλίας μέσα στην τάξη;

Eip: Ναι, ναι και τη μορφή. Θεωρώ ότι αυτά τα παιδιά και όλα τα παιδιά, βοηθάει ιδιαίτερα όταν δουλεύουν σε ομάδες, δουλεύω την ομαδοσυνεργατική τα τελευταία χρόνια και έχω δει ότι βοηθάει όχι μόνο μαθησιακά αλλά και κοινωνικά και παρατήρησα ειδικά φέτος που το δουλεύω, γιατί είχα πολύ μεγάλες διακυμάνσεις στη συμπεριφορά των παιδιών, θεωρώ ότι δούλεψε.

Ε: Συνάντησες κάπου κάποιο πρόβλημα στη χρήση ας πούμε όλων αυτών που μου είπες μέχρι τώρα; Δηλαδή για τις παρουσιάσεις που έκανες, ή για το βίντεο, τα εποπτικά μέσα που χρησιμοποιείς, έχεις συναντήσει μέχρι σήμερα κάποιο πρόβλημα;

Ειρ: Ναι, τα προβλήματα είναι αρκετά, όπως και τα πλεονεκτήματα. Αρχικά όταν τα παιδιά δεν έχουν συνηθίσει σ' αυτόν τον τρόπο διδασκαλίας, στην αρχή δυσκολεύονται να προσαρμοστούν, ξέρεις επικρατεί ανησυχία, είναι πολύ δύσκολο να υπάρχει πειθαρχία. Πολλές φορές διαμαρτύρονταν ότι αυτό δεν είναι μάθημα κανονικό και οι καλοί μαθητές, οι πιο... που δε θέλανε το μάθημα με τον παραδοσιακό τρόπο διαμαρτύρονταν... σ' όλες αυτές τις μεθόδους. Σιγά σιγά όμως αυτό δουλεύεται και ξεπερνιέται. Αυτό που δεν ξεπερνιέται εύκολα είναι η έλλειψη χρόνου, ειδικά στις μεγάλες τάξεις, γιατί όπως και να έχει το να κάνεις ένα μάθημα με εναλλακτικές μεθόδους όπως είναι η χρήση των υπολογιστών ή η ομαδοσυνεργατική απαιτεί περισσότερη ώρα από την προβλεπόμενη... επομένως θα πρέπει κάποιες φορές επιλεκτικά να γίνεται και επίσης οι περισσότερες τάξεις στην Ελλάδα δυστυχώς αυτό που έχω δει δεν είναι κατάλληλα εξοπλισμένες. δηλαδή μπορεί να μην υπάρχει υπολογιστής ή να υπάρχει και να μην υπάρχει σύνδεση όπως συμβαίνει φέτος... δεν έχω κάποιο προτζέκτορα, ώστε να προβάλλεται η οθόνη με αποτέλεσμα στις μεγάλες τάξεις να μην είναι εύκολο να παρακολουθήσει ένα παιδί από την οθόνη του υπολογιστή ή μιας τηλεόρασης. Επομένως περιορίζεται πάρα πολύ στη γκάμα των λογισμικών και όλων αυτών που θέλεις να κάνεις γενικότερα.

Ε: Μιας και που είπες για λογισμικά έχεις χρησιμοποιήσει κάτι συγκεκριμένο στους μαθητές σου; Ή αν έχεις κάποιο υπόψη σου που να έχει να κάνει με τη διαπολιτισμικότητα;

Ειρ: Ειδικά για τη διαπολιτισμικότητα δεν έχω κάποιο συγκεκριμένο γιατί όπως είπα προηγουμένως δεν έχω κάποια επιμόρφωση ούτε και έχω ασχοληθεί πέρα από τη δουλειά μου σε αυτόν τον τομέα. κάποια λογισμικά τα οποία γνώρισα, αν και δεν είμαι σίγουρη τώρα για τα ονόματά του; και έχω δουλέψει και θεωρώ όμως ότι θα βοηθούσαν πολύ στη διαπολιτισμική είναι τα κόμικ, τα λογισμικά με τα οποία φτιάχνεις κόμικ ή λογισμικά όπως το storybird που φτιάχνεις μικρά παραμύθια, τα οποία δίνουνε πολύ μεγάλη έμφαση στην εικόνα πέρα από το γραπτό λόγο, το κείμενο, επομένως μπορούν τα παιδιά τα οποία δεν έχουν κατακτήσει την ελληνική γλώσσα να συμμετέχουν και επειδή το κόμικ έχει και πολύ μικρό κείμενο και είναι σε πιο απλοϊκή μορφή, θα τους είναι πιο εύκολο να παράγουνε γραπτό λόγο.

Ε: Ναι, ναι και πιο ενδιαφέρον σίγουρα...

Ειρ: Όπως και ένα άλλο λογισμικό, το οποίο λέγεται quiver και το οποίο ουσιαστικά είναι για μαθήματα όπως γεωγραφία ή άλλα δευτερεύοντα μαθήματα, στα οποία βέβαια χρειάζεται να έχεις ipad ή κινητό. Ζωγραφίζουνε μια εικόνα την οποία κατεβάζεις από την εφαρμογή αυτή και μετά μέσω του κινητού μπορείς να την κάνεις τρισδιάστατη. Πάλι είναι οπτικό μέσο που βοηθάει αυτά τα παιδιά, επομένως... για παράδειγμα εγώ το είχα χρησιμοποιήσει όταν λέγαμε για τα ηφαίστεια. Ζωγραφίσαμε ένα ηφαίστειο από τη σελίδα αυτή του quiver και μετά με το κινητό μπορούσαμε να το δούμε πώς είναι εσωτερικά. Γινόταν τρισδιάστατο και έτσι αποκτούσανε μια εικόνα...

Ε: Ναι, ναι... ναι γιατί ήδη δυσκολεύονται στη γλώσσα οπότε βλέποντάς το εικονικά....

Ειρ: Δυσκολεύονται να κατανοήσουν έννοιες οπότε.... γενικώς πιστεύω ότι τα βοηθάει.... όλα τα οπτικοακουστικά μέσα.... όπως και όλα τα παιδιά βέβαια, αλλά ειδικά σε αυτά νομίζω ότι είναι απαραίτητο.

Ε: Χμ, χμ... Πολύ ωραία... Μετά τη χρήση αυτών των εφαρμογών που έχεις κάνει θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο αυτών των παιδιών και σε ποιο επίπεδο δευτερευόντως επιτυγχάνεται η ενσωμάτωσή τους μέσα στη γενική τάξη;

Ειρ: Σίγουρα όταν χρησιμοποιείς τέτοιου είδους λογισμικά που απαιτούν λιγότερες γνώσεις στο μαθησιακό κομμάτι, αλλά περισσότερο άλλες δεξιότητες, όπως είναι η ζωγραφική, ο χειρισμός των υπολογιστών στα οποία αυτά τα παιδιά δε δυσκολεύονται περισσότερο από ότι τα υπόλοιπα νομίζω ότι γενικότερα ανεβαίνει η αυτοπεποίθησή τους και η αποδοχή τους από την υπόλοιπη τάξη, εφόσον βλέπουν ότι μπορούν να τα καταφέρουν και ειδικά αν δουλεύουν σε ομάδες βλέπουν ότι σα μέλη της ομάδας τους μπορούν να συνεισφέρουνε ισάξια με τα υπόλοιπα παιδιά. Μακροπρόθεσμα αυτό σίγουρα κοινωνικά έχει ένα πολύ μεγάλο αποτέλεσμα, το οποίο μπορώ να το εντοπίσω και στη γενική τάξη, αλλά και μαθησιακά, επιμέρους στο κάθε μάθημα, νομίζω ότι βοηθάει, γιατί μπορεί το παιδί να κατανοήσει καλύτερα τις έννοιες τις οποίες πραγματεύεται στο μάθημα το συγκεκριμένο.

Ε: Στην πρακτική, στη διδασκαλία σου...

Ειρ: Ναι, ναι πρακτικά...

Ε: Μάλιστα....

Ε: Τέλεια... τέλος, θεωρείς ότι οι τπε ενισχύουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές μέσα στη γενικότερη τάξη και πώς;

Ειρ: Όπως είπα και προηγουμένως βοηθάει ιδίως αν έχεις τη δυνατότητα να δουλεύεις τα παιδιά σε ομάδες.... να έχει το καθένα το δικό του τάμπλετ ή κινητό και να μπορούν να δουλεύουν όλα μαζί γενικότερα όποια δραστηριότητα απαιτεί τη συνεργασία σίγουρα βοηθάει τη συναναστροφή τους. Δε θυμάμαι αν με ρώτησες κάτι άλλο.

Ε: Όχι, όχι... αυτό αν ανταλλάσσουν κάποια πράγματα με τους γηγενείς, δηλαδή με τα παιδιά που είναι καθαρά Ελληνάκια.

Ειρ: Σίγουρα, γιατί εξασκείται και το λεξιλόγιό τους και μπαίνουν σε διαδικασία να επικοινωνήσουν και στον προφορικό λόγο και να παράγουν μπορεί να τα βοηθήσουνε... γενικώς η αλληλοδιδασκτική έχει αποδειχτεί ότι βοηθάει πάρα πολύ. Επομένως, μπορούνε ταυτόχρονα όλα μαζί να προσπαθούν να φτιάξουνε ένα παραμύθι για παράδειγμα, ένα κόμικ, να τον συμβουλευσουνε πώς θα γράψει μια λέξη, μπορεί να μην είναι σωστό το άρθρο που θα βάλει και θα βοηθήσει περισσότερο πιστεύω από το να γίνει στα πλαίσια του δασκαλοκεντρικού μαθήματος από το βιβλίο.

Ε: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου. καλή συνέχεια....

Ειρ: Και εγώ ευχαριστώ.

Ε: Να'σαι καλά, γεια....

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4^η

Ημερομηνία: 11/6/2019

Ώρα συνέντευξης: 11.45

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Θανάσης

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Ρόδος

E: Πόσα χρόνια εργάζεστε συνολικά;

Θ: Εργάζομαι 8 χρόνια στη δημόσια εκπαίδευση.

E: Ωραία και συνολικά έχεις εργαστεί παλαιότερα,- σου μιλάω στον ενικό αν δεν έχεις πρόβλημα- έχεις εργαστεί ή εργάζεσαι τώρα σε τμήμα υποδοχής;

Θ: Τώρα εργάζομαι ως δάσκαλος τμήματος. Την τάξη υποδοχής, ως τάξη υποδοχής δούλεψα το 2012-13 13 δηλαδή πριν 6 χρόνια.

E: Ναι. Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τα τμήματα υποδοχής;

Θ: Επειδή όταν δούλευα τότε ως αναπληρωτής τάξεως υποδοχής ήταν η πρώτη εποχή που υπήρχε ως θεσμός, δεν υπήρχε ιδιαίτερη ενημέρωση. Εθελοντικά εγώ μπήκα σε ένα πρόγραμμα, το οποίο ήταν η επιμόρφωση εξ αποστάσεως, για να επιμορφωθώ, από το οποίο δεν θεωρώ ότι πήρα κάτι ιδιαίτερο.

E: Αν ήτανε στο χέρι σου να επιμορφωθείς όσον αφορά τη διαπολιτισμική αγωγή γενικά και τα τμήματα υποδοχής σε ποιους τομείς θα ήθελες να λάβεις κάποια επιμόρφωση; Τι θεωρείς δηλαδή ότι θα πρέπει να διενεργηθεί για να επιμορφωθεί σε αυτό τον τομέα;

Θ: Μου ξανά λες άλλη μία φορά την ερώτηση;

E: Αν ήταν στο χέρι σου να επιμορφωθείς όσον αφορά τη διαπολιτισμικότητα σε ποιους τομείς θα ήθελες να επιμορφωθείς; Δηλαδή στο μαθησιακό κομμάτι των παιδιών αυτών, στο επικοινωνιακό κομμάτι, σε τι πράγμα θα ήθελες να επιμορφωθείς, σε τι θα ήθελες το Υπουργείο Παιδείας να κάνει την επιμόρφωση; Όπως μας κάνανε τα πεκ παλιά...

Θ: Ναι, ναι... περισσότερο Στο συναισθηματικό κομμάτι, γιατί όσα παιδιά είναι και δεν γνωρίζουν καλά τη γλώσσα έχουν πρόβλημα προσαρμογής στο σχολείο, οπότε πρώτο μέλημα είναι αυτό είναι για μένα και μεταπτυχιακό κομμάτι.

E: Okay. Διαφοροποιείς τους στόχους σου όσον αφορά την εκπαίδευση των αλλοδαπών παιδιών;

Θ: Εννοείται κάθε περίπτωση είναι ξεχωριστή. Εγώ όταν δούλευα τα έπαιρνα ανάλογα με το μαθησιακό τους επίπεδο, φροντιστηριακά, ξεχωριστά ανά τμήμα και ανάλογα με τους στόχους και το επίπεδο των ελληνικών που ήξερε το κάθε παιδί έβαζα και τους αντίστοιχους στόχους.

E: Έφτιαχνες άρα και για τα διαπιστωτικά διαγνωστικά τεστ;

Θ: Ναι. είχα κάνει κάποια διαγνωστικά τεστ τότε, δεν θυμάμαι ακριβώς, να σου πω την αλήθεια.

Θ: Θεωρείς ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση αυτή στη διαφοροποίηση;

Θ: Σαφώς... άμα υπάρχουν κάποια σταθμισμένα τεστ τα οποία μπορείς να χορηγήσει τα παιδιά μέσω του υπολογιστή θα είναι και πιο ευχάριστη διαδικασία και για τα ίδια τα παιδιά όλη διαδικασία μάθησης.

Ε: Okay... έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου νέες τεχνολογίες στη διδακτική σου;

Θ: Ως δάσκαλος τάξεως υποδοχής, όχι.

Ε: Ως δάσκαλος, εν γένει, γενικά μέσα στην τάξη χρησιμοποιήσεις καθόλου;

Θ: Όποτε μου δίνεται η ευκαιρία... Ναι... στο σχολείο το οποίο διδάσκω τώρα υπάρχει πρόβλημα υλικοτεχνικής υποδομής, Έχουμε ένα εργαστήριο πληροφορικής για τα παιδιά, στο οποίο δεν είναι πάντα εύκολο να πας γιατί κάνει μάθημα εκείνη την ώρα εκπαιδευτικός από κάποιο τμήμα. Έχουμε ένα laptop κάθε δάσκαλος, αλλά δεν έχουμε προτζέκτορα. Όλοι οι προτζέκτορες είναι ένας ή δύο μέσα σε όλο το σχολείο σε 12θεσιο σχολείο και προτεραιότητα συνήθως έχουν οι μεγαλύτερες τάξεις.

Ε: Κατάλαβα... ναι... προφανώς... Να σε ρωτήσω κάτι: Αν είχες τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσεις, πες ότι υπήρχε στο σχολείο η υλικοτεχνική υποδομή και μπορούσες να χρησιμοποιήσεις, σε ποιο μάθημα θα επέλεγες να το κάνεις;

Θ: Σε όλα! Καταρχήν θα έκανα το μάθημα μέσω διαδραστικού πίνακα.

Ε: Να σε ρωτήσω κάτι Αν είχες τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσεις πες ότι υπήρχε στο σχολείο η τεχνική υποδομή Και μπορούσες να χρησιμοποιήσεις σε ποιο μάθημα θα επέλεγες να το κάνεις

Θ: Σε όλα Καταρχήν θα έκανα το μάθημα μέσα διαδραστικού πίνακα

Ε: Άρα θα άλλαζες και το περιεχόμενο προφανώς της διδασκαλίας έτσι; Πέρα από τη μορφή για τον τρόπο που διδάσκεις τώρα δηλαδή, τώρα προφανώς διδάσκεις δασκαλοκεντρικά, θα το έκανες πιο διαφορετικά κάπως ε;

Θ: Σίγουρα, σίγουρα... έχω επιμορφωθεί από το πε Β' επιπέδου τώρα, ένα πρόγραμμα με τις νέες τεχνολογίες, αλλά πάνω από το κομμάτι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης... δεν είμαι τόσο ενημερωμένος, αλλά σίγουρα θα διαφοροποιούσα τη διδασκαλία μου... όπως σου είπα θα ήθελα να διδάξω μέσω διαδραστικού πίνακα...

Ε: Ωραία, κατά την προετοιμασία σου, εσύ χρησιμοποιείς καθόλου νέες τεχνολογίες;

Θ: Μιλάμε για φέτος;

Ε: Ναι, ναι για τώρα...

Θ: Ως δάσκαλος του τμήματος τις χρησιμοποιώ όποτε μου δίνεται η ευκαιρία.

Ε: Κυρίως τι κάνεις δηλαδή; Μπαίνεις στο διαδίκτυο, χρησιμοποιείς κάποιο εκπαιδευτικό εργαλείο τύπου tablet ή ξέρω εγώ...

Θ: Χρησιμοποιώ το laptop του σχολείου και όποτε μπορώ δανείζομαι τον προτζέκτορα από το γραφείο που έχουμε κάτω για να δείξω ένα βιντεάκι, υποστηρικτικά κάποιο υλικό, αυτά... Ότι θέλω να δείξω εγώ. Τώρα υπάρχουν και κάποια άλλα πράγματα που μπορούν να τα κάνουν οι μαθητές μέσα στο εργαστήριο της πληροφορικής, μαζί μου όμως.

Ε: Δηλαδή πώς τους βάζεις Θανάση; Τους βάζεις να δουλέψουν ως ομαδούλες, να καθίσουν μαζί και να δούνε πράγματα

Θ: Ναι, ομάδες των δύο, για να φτάνουν οι υπολογιστές για τα παιδιά. Παραδείγματος χάρη υπάρχουν διάφορες εικονικές περιηγήσεις σε μουσεία... νομίζω ότι υπάρχει και ένα στη Μινωική Κρήτη και στις Μυκήνες. Ένα παράδειγμα που θα μπορούσαν να δουν τα παιδιά... κάποια παραπάνω πράγματα ή να τους κάνουν το μάθημα μέσα από διαδραστικές εφαρμογές με μαθηματικά, παραδείγματος χάρη με διαίρεση, πολλαπλασιασμούς, παιχνίδια.

Ε: Μέσα από συγκεκριμένες εφαρμογές;

Θ: Όποιες δίνει το φωτόδεντρο, όποιες υπάρχουν μέσα στο βιβλίο, στο διαδραστικό σχολικό βιβλίο, το εμπλουτισμένο και κάτι άλλο, το οποίο πιθανώς θα το μάθω από κάποιον άλλο ή θα το ψάξω μόνος μου στο ίντερνετ...

Ε: Θεωρείς ότι μετά τη χρήση των τπε υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών παιδιών; Μπορεί να υπάρξει πρόοδος δηλαδή για αυτά τα παιδιά;

Θ: Πιστεύω ότι μπορεί να υπάρξει πρόοδος, γιατί κεντρίζει το ενδιαφέρον του μαθητή περισσότερο.

Ε: Χμ... το εικονικό εννοείς έτσι; Επειδή είναι πιο οπτικοακουστικό;

Θ: Ναι, γιατί είναι το ερέθισμα διαφορετικό και είναι και μία ευχάριστη διαδικασία από το να κάθεται με το βιβλίο και να γράφει... που χρειάζεται και αυτό... αλλά όχι μόνο αυτό.

Ε: Ωραία... άρα σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωσή τους στο επίπεδο της γενικής τάξης;

Θ: Εννοείς αν...

Ε: Αν οι αλλοδαποί στα τμήματα υποδοχής, αν μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως στη γενική τάξη και σε ποιο επίπεδο, δηλαδή, αν μπορεί να υπάρξει βελτίωση στο μαθησιακό τους κομμάτι και μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως;

Θ: Εννοείται ότι μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως και δεν είναι δουλειά μόνο του δασκάλου της τάξεως υποδοχής και του δασκάλου του τμήματος... είναι γενικότερη δουλειά όλου του συλλόγου διδασκόντων, όλων των παιδιών.

Ε: Ναι, ναι, ναι... η συνεργασία των εκπαιδευτικών εννοείς;

Θ: Επίσης υπάρχει και το ότι πολλά παιδιά είναι προσωρινά σε κάποιο σχολείο, αλλά ας πούμε, θυμάμαι από μία συνάδελφο που δεν ερχόντουσαν καθόλου, γιατί ήτανε περίοδος που είχανε το ραμαζάνι... Παίζουν πολλοί παράγοντες ρόλο.

Ε: Θεωρείς ότι τέλος υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών παιδιών με τους τους συμμαθητές τους γενική τάξη; Γιατί εμείς τα παίρνουμε τα παιδιά αυτά στα τμήματα υποδοχής, αλλά μετά επιστρέφουν στην κανονική τους τάξη. Έτσι δεν είναι; Θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές που βρίσκονται στη γενική τάξη;

Θ: Άμα τους αποδέχονται ή άμα τους αναγνωρίζουν ως τους συμμαθητές τους;

Ε: Ναι, ναι... Υπάρχει δηλαδή ο διαπολιτισμικός σεβασμός αυτός που πρέπει στα σχολεία;

Θ: Πιστεύω ότι θα πρέπει να επιμορφωθούν πάνω σε αυτό το κομμάτι οι εκπαιδευτικοί, γιατί πολλοί θέλουν να προσφέρουν, αλλά δεν ξέρουν το πώς και είναι δουλειά του Υπουργείου Παιδείας αυτή η επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς πάνω σε αυτό το κομμάτι.

Ε: Ωραία... ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο σου.

Ε: Και εγώ ευχαριστώ.

Ε: Σε ευχαριστώ πάρα πολύ. Καλή συνέχεια στο έργο σου...

Θ: Να 'σαι καλά...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5^η

Ημερομηνία: 11/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 12.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωνσταντίνος

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Καλαμάτα

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

Κ: 8

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί παλαιότερα σε τάξη υποδοχής;

Κ: 1

Ε: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό; Με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση;

Κ: Όχι!

E: Εάν είχες τη δυνατότητα να επιμορφωθείς σε ποιους τομείς θα ήθελες;

K: Έχει συγκεκριμένες απαντήσεις;

E: Όχι.

E: Τι θεωρείς εσύ ότι λείπει από την επιμόρφωση συγκεκριμένα για την εκπαίδευση των αλλοδαπών;

K: Ποιοι είναι οι στόχοι ας πούμε θα έλεγα, στοχοθεσία. Κάποιες φορές δίνουν κάποια συγγράμματα, κάποια βιβλία, τα οποία δεν τα μελέτησα αρκετά για να πω την αλήθεια, εκτός από μια χρονιά που κάποια δασκάλα τα χρησιμοποιούσε.

E: Αυτό το βιβλίο, το γεια σας;

K: Κυρίως ακολουθούσαν τα μαθήματα από το βιβλίο το σχολικό. Το ίδιο έκανα και γω. Τι άλλο να πω, εντάξει δεν υπάρχει ένα σαφές πλαίσιο. Δηλαδή μας είχε καλέσει ο σύμβουλος μια φορά, αλλά κάναμε χαβαλέ μεταξύ αναπληρωτών και μόνιμων... κάτι τέτοιο...

E: Μάλιστα ok. Διαφοροποιείς;

K: Δούλεψα 6 με 6 μιση μήνες, ήταν σκάρτη η χρονιά οπότε καταλαβαίνεις...

E: Α... μάλιστα... κατάλαβα... διαφοροποιείς εσύ τους στόχους σου για τα παιδιά αυτά;

K: Ανάλογα με το επίπεδό τους;

E: Ναι...

K: Ναι, βεβαίως.

E: Με ποιον τρόπο το κάνεις; Διαφοροποιείς τους στόχους αυτούς;

K: Κοιτάζω... τώρα εντάξει... όσες φορές είδα είχα μια επικοινωνία με τους δασκάλους τους, μου είπαν περίπου ποιες είναι οι αδυναμίες τους και αναλόγως τους είχαν δώσει κάποια τεστ, νομίζω να συμπληρώσουν κάποιες ερωτήσεις...

E: Ναι, τα διαγνωστικά που κάνουμε;

K: Διαγνωστικά, ναι, και αυτά αναλόγως το επίπεδο προέκυπτε και η διδασκαλία αν και νομίζω είχε δυο επίπεδα.

E: Ναι, νομίζω είχε το ΖΕΠ Ι και ΖΕΠ ΙΙ... υπάρχει τώρα βέβαια... βάση της νομοθεσίας... τώρα δεν ξέρω... τι είχατε στο σχολείο που ήσOUNA... Δεν μου λες...

K: Ναι, ήτανε τάξη Ι και τάξη ΙΙ, αλλά τα είχανε βάλει όλα, μου είχανε την κατάσταση έτοιμη. Προφανώς αναλόγως με το διαγνωστικά τεστ.

E: Είχε πολλούς μαθητές δηλαδή;

K: Ήταν συνολικά κάπου 12, 14. Κάπου εκεί...

E: Αρκετά παιδιά, κατάλαβα.

K: Ναι, ναι...

E: Δεν μου λες πιστεύεις ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν προς τη διαφοροποίηση των στόχων προς αυτή την κατεύθυνση;

K: Θεωρώ ότι μπορεί να βοηθήσουν πέρα από τα ζεπ και στην κοινωνική τάξη... Δεν ξέρω όμως, ο χρόνος, αν υπάρχει πλέον στα σχολεία, αν μπορεί να υπάρξει.

E: Έχεις χρησιμοποιήσει εσύ καθόλου νέες τεχνολογίες στην τάξη υποδοχής που ήσουν;

K: Όχι, γιατί δεν υπήρχε και υποδομή στην τάξη που ήμουν.

E: Εάν είχες τη δυνατότητα να τα χρησιμοποιήσεις σε ποια μαθήματα θα τα χρησιμοποιούσες και πόσο συχνά;

K: Στα δύο βασικά γλώσσα και μαθηματικά. Αρκετά συχνά... να πω πόσες φορές την εβδομάδα;

E: Ε... όχι αυτό δεν το χρειάζομαι ούτε ως ή άλλως. Με ενδιαφέρει να μου πεις κυρίως ποια μέσα θα χρησιμοποιούσες ή ίσως τον τρόπο που θα τα δίδασκες. Αν θα χρησιμοποιούσες κάποια συγκεκριμένα λογισμικά ή κάποια ταινία... Ίσως κάποιο βίντεο... κάτι που θεωρείς εσύ ίσως.

K: Ίσως να χρησιμοποιούσα κάποια λογισμικά από το φωτόδεντρο, κάποιες δραστηριότητες που είναι στοχοθετημένες... σου δίνει κάποιες κατευθύνσεις σε ποιους μαθητές απευθύνεται αναλόγως τις δυσκολίες τους. Τώρα το βίντεο, δεν ξέρω αν θα το χρησιμοποιούσα ως μέσο. Σίγουρα κάποια λογισμικά ζωγραφικής, όπως είναι το tuxpaint ή το Kidspiration. Αυτά...

E: Κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς στις νέες τεχνολογίες;

K: Κατά την προετοιμασία στο σπίτι;

E: Ναι.

K: Όχι. Δεν θυμάμαι κάτι τέτοιο.

E: Θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα γενικότερα στη χρήση των τπε στο να χρησιμοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες στην τάξη υποδοχής;

K: Αν υπάρχουν αρνητικά; Δεν άκουσα καλά.

E: Ναι, ναι...

K: Δεν άκουσα καλά. Εάν υπάρχουν δυσκολίες; E... υπάρχουν όσον αφορά την εφαρμογή τους. Γιατί κάποιες εφαρμογές είναι πολύ παλιές και δεν ανοίγουν καν, δεν είναι διαθέσιμες ή χρειάζεται γενικότερα οι υπολογιστές να είναι πολύ πρόσφατα ενημερωμένοι... εγώ δεν αντιμετώπισα προσωπικά στην τάξη του τπε, Αλλά είναι ένα πρόβλημα που διαπιστώνεται πολύ συχνά σε εφαρμογές τπε... είναι κάτι το οποίο έχει ειπωθεί, αλλά δεν είμαι ο πρώτος που το λέω...

E: Θεωρείς ότι οι αλλοδαποί μαθητές μπορούν να βελτιωθούν στην πρόοδό τους έπειτα από τη χρήση υπολογιστών ή νέων τεχνολογιών γενικά;

K: Ναι, θεωρώ ότι με την κατάλληλη χρήση ο εκπαιδευτικός, βέβαια αρκεί να είναι και καταρτισμένος, διότι εντάξει... δεν είναι οι εφαρμογές δύσκολες, αλλά θέλει και λίγο χρόνο να ασχοληθείς για να τις εφαρμόσεις.

E: Και τέλος, θέλω να μου πεις για την αλληλεπίδραση των μαθητών των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές μέσα στην τάξη, αν μπορείς, αν μπορεί να επιτευχθεί η αλληλεπίδραση, μία κάποια αλληλεπίδραση, μέσω των τπε;

K: Βεβαίως... δεν τα ξεχωρίζουμε τα παιδιά, δεν έχουν μεταξύ τους να χωρίσουν τίποτα, αλλά δεν ξέρω αν ταιριάζει με την απάντηση αυτό. Πρέπει κάποιες ώρες μέσα στην ημέρα να τους απασχολούμε αποκλειστικά... τώρα το λέω αυτό, γιατί δεν είχα την τάξη του ζεπ, αλλά κατάλαβα ότι μόλις ξεκίνησε αυτή η τάξη είδαμε μεγάλη διαφορά... δεν ξέρω αν απαντώ ακριβώς, αλλά βέβαια, δεν ήταν λόγω της χρήσης των τπε... δεν ξέρω αν αυτό ταιριάζει ακριβώς στην ερώτηση που μου κάνατε...

E: Όπως και να χει όμως η διαθεματική δραστηριότητα που είχατε μέσα στην τάξη προέβαλλε όλον αυτό το διαπολιτισμικό σεβασμό που προβάλλει μέσα στην τάξη... οπότε θεωρείται μία αλληλεπίδραση η οποία μπορεί φυσικά να ενισχυθεί με τη χρήση των τπε. Ωραία... ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο σου. Καλή συνέχεια εύχομαι στο έργο σου.

K: Και σε σένα...

E: Και καλή δύναμη. Ευχαριστώ. Να 'σαι καλά.

K: Έγινε, έγινε. Καλή συνέχεια... Να 'σαι καλά...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6^η

Ημερομηνία: 14/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 17.10

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Αγγελική

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Θεσ/νικη

E: Πόσα χρόνια εργάζεστε συνολικά;

A: Δεκαέξι.

E: Πόσα χρόνια εργάζεστε ή έχετε εργαστεί στα ΖΕΠ;

A: Ένα.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά; Σου μιλάω στον ενικό συναδέλφισσα...;

A: Ναι... χαχαχα....

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά;

A: Όχι.

E: Εάν ήταν στο χέρι σου να επιμορφωθείς σε ποιους τομείς θα ήθελες να λάβεις επιμόρφωση;

A: Στον τρόπο που θα μπορούσα να βοηθήσω περισσότερο τα παιδιά που το έχουν ανάγκη. Όσον αφορά τη συγκεκριμένη κατηγορία παιδιών...

E: Στο μαθησιακό κομμάτι; Στο επικοινωνιακό κομμάτι; Γιατί συνήθως αυτά τα παιδιά δεν επικοινωνούν εύκολα...

A: Ε... το επικοινωνιακό κομμάτι εξαρτάται από τη γλώσσα. Εάν ξέρουν τη δική τους γλώσσα μπορούν να επικοινωνήσουν και πιο εύκολα... Ε... το μαθησιακό από κει και πέρα εξαρτάται από τον άνθρωπο.

E: Και τις ηλικίες που είχες. Διαφοροποιείς τους στόχους σου σε μία τάξη υποδοχής;

A: Εννοείται αυτό ναι...

E: Πιστεύεις ότι... με ποιον τρόπο το κάνεις;

A: Και όσον αφορά τη μεθοδολογία και την αντιμετώπιση των παιδιών τον τρόπο που τα προσεγγίζεις,

E: Το περιεχόμενο της διδασκαλίας;

A: Και περιεχόμενο εννοείται

E: Χρησιμοποιείς κάποια συγκεκριμένη... χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

A: Ναι, όσο μπορώ...

E: Κατά τη διδασκαλία σου... και σε ποια μαθήματα το κάνεις συνήθως;

A: Όπου χρειάζεται... άλλες φορές μπορεί να είναι στη γλώσσα, άλλες στη μελέτη, στην ιστορία, μαθηματικά...

E: Χρησιμοποιείς κάποιο συγκεκριμένο λογισμικό ή κάποιο πρόγραμμα;

A: Όχι συγκεκριμένα, αλλά όταν χρειάζεται κάτι, το ψάχνω και ότι...

E: Άρα και κατά την προετοιμασία σου δηλαδή; Κατά τη διδασκαλία σου ποιο τεχνολογικό εργαλείο χρησιμοποιείς; Υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό, δεν ξέρω ίσως κάποιο άλλο...;

A: Υπολογιστή και βιντεοπροβολέα.

E: Κατά τη χρήση που έχεις κάνει των νέων τεχνολογιών υπήρχαν προβλήματα στη χρήση των νέων τεχνολογιών μέσα στην τάξη;

A: Όχι... πέρα από τα τεχνικά προβλήματα που ίσως μπορεί να υπάρξουν κάποια στιγμή όχι...

E: Μετά τη χρήση τους θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο αυτών των παιδιών;

A: Ναι, βοηθάνε πάρα πολύ και στην κατανόηση και στο να οπτικοποιήσουν αυτό που ακούνε...

E: Άρα επιτυγχάνεται η ενσωμάτωσή τους στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης μετέπειτα;

A: Ναι.

E: Οκ. Και πώς θεωρείς ότι οι τπε ενισχύουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές στη γενική τάξη; Υπάρχει αλληλεπίδραση των μαθητών αυτών με τους μαθητές που βρίσκονται στη γενική τάξη;

A: Μέσω των τπε;

E: Ναι, θα μπορούσε να υπάρξει;

A: Θα μπορούσε να υπάρξει, αρκεί να υπήρχε και το κατάλληλο εργαλείο.

E: Όσον αφορά το πολιτισμικό κεφάλαιο που έχουν τα παιδιά αυτά... κατάλαβες τι θέλω να πω; Δηλαδή, αυτά φέρνουν από μόνα τους ένα μορφωτικό κεφάλαιο άλφα, στη δικιά τους γλώσσα, πολιτισμικά στοιχεία, ιδεολογικά στοιχεία και τα λοιπά... Θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση και μέσα από τις νέες τεχνολογίες; Πώς μπορείς να... πώς μπορεί να επιτευχθεί; Αν μπορεί... χαχα

A: Καλά... σίγουρα υπάρχει αλληλεπίδραση... Το θέμα είναι κατά πόσο θέλουν τα δύο μέρη να αλληλεπιδράσουν και να...

E: Τους βάζεις να συνεργαστούν;

A: Να έρθει κοντά το ένα στο άλλο...

E: Τους βάζεις να κάτσουνε σε ομάδες; Πώς διαμορφώνεις εσύ μέσα στην τάξη;

A: Μπράβο... Να έρθει πιο κοντά με τα παιδιά πρώτα από όλα σε μία ομάδα και μετά αργότερα με το σύνολο της τάξης...

E: Οκ. Αυτά... Ευχαριστώ πάρα πολύ...

A: Παρακαλώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7^η

Ημερομηνία: 14/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 16.20

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Βαλάντης

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Κω

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

B: Εργάζομαι συνολικά 6 καθαρά διδακτικά χρόνια και 9 σχολικά σε σύνολο.

E: Α ωραία και πόσα χρόνια έχεις δουλέψει στα ΖΕΠ;

B: Στα ΖΕΠ έχω δουλέψει συνολικά μία χρονιά.

E: Ωραία... έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

B: Όχι.

E: Θα ήθελες να το κάνεις;

B: Θα ήθελα να το κάνω αν μου δινόταν η ευκαιρία δωρεάν όμως... ναι.

E: Okay. Και τι είδους επιμόρφωση θα ήθελες; Σε ποιους τομείς δηλαδή θα ήθελες να γίνει επιμόρφωση αν ήταν δυνατόν να γίνει;

B: Στη διδασκαλία, πάνω στο θέμα της διδασκαλίας.

E: Για το πώς θα διδάξεις δηλαδή τα μαθήματα της γλώσσας και των μαθηματικών;

B: Πώς θα διδάξω τα μαθήματα, ποια θα είναι, πώς να χρησιμοποιήσω σωστά τα σχέδια διδασκαλίας που θα μου προτείνουν... γενικά πως να αξιοποιήσω όλο το υλικό για να μπορέσει να έχει αποτέλεσμα όλο αυτό και για τα παιδιά.

Ναι μέσα διδασκαλίας εποπτικό υλικό ψηφιακά μέσα κτλ. βιβλία

E: Okay. διαφοροποιείς τους στόχους τους μαθησιακούς

B: Ναι γιατί κάθε παιδί είναι διαφορετικό

E: Ωραία πώς μπορείς πως πιστεύεις ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση;

B: Θα μπορέσουν να με βοηθήσουν πιστεύω γιατί νομίζω στην εποχή που ζούμε αυτή την περίοδο είναι ένα μέσον το οποίο καθημερινά χρησιμοποιούμε και νομίζω ότι θα ήταν και πολύ πιο ελκυστικό για τα παιδιά να χρησιμοποιούν και αυτά κάποια προγράμματα ίσως ή κάποια λογισμικά με τα οποία θα αποκτήσουν περισσότερο ενδιαφέρον για τη μάθηση

E: Okay. Όταν έκανες τότε στην τάξη υποδοχής χρησιμοποίησε καθόλου νέες τεχνολογίες;

B: Ναι δεν είχαμε τότε εκείνη τη χρονιά το σχολικό έτος που δούλεψα πριν έξι χρόνια δεν είχαμε πρόσβαση σε κάποιο διαδραστικό πίνακα ή κάποιο laptop ή κάποιον προτζέκτορα δεν είχαμε τέτοια μέσα δυστυχώς μέσα στην τάξη...

E: Ok... αν σου δινόταν η ευκαιρία όμως να χρησιμοποιήσεις ποιο εποπτικό μέσο και εργαλείο μάλλον θα προτιμούσες να χρησιμοποιήσεις;

B: Θα το τολμούσα βέβαια θα είχα τις επιφυλάξεις μου γιατί δεν θα ήμουν καθόλου καλά ενημερωμένος και καταρτισμένος.

E: ποιο εργαλείο θα προτιμούσες να χρησιμοποιήσεις, Υπολογιστή, tablet, δεν ξέρω ίσως κάτι άλλο, κινητό;

B: Εντάξει... Η αλήθεια είναι ότι εκείνη την περίοδο το tablet δεν υπήρχανε όταν ήμουν εγώ αλλά μάλλον θα χρησιμοποιούσα ένα κλασικό υπολογιστή ή κάποιο laptop αν υπήρχε η δυνατότητα, το οποίο φαντάζομαι όλοι οι ας πούμε γνωρίζουν λίγο-πολύ πάνω-κάτω τη χρήση του ή έστω μία απλή βασική χρήση.

E: ναι ναι okay κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες καθόλου

B: Ναι, όσο μπορώ αλλά πάλι πολύ βασικά πράγματα γιατί δεν είμαι καθόλου καλά καταρτισμένος σχετικά με εκπαιδευτικά λογισμικά.

E: Okay... θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα φαντάζομαι στη χρήση των τπε άρα;

B: Υπάρχει φόβος θα έλεγα περισσότερο για να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί τπε λόγω της ελλιπούς επιμόρφωσης που υπάρχει μία ακόμα θεωρώ αδυναμία στο να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί τα τπε μέσα στην τάξη γιατί όταν λέμε τπε δεν εννοούμε μόνο να ξέρουμε να ανοίγουμε ένα email αλλά υπάρχουν πολλά εκπαιδευτικά λογισμικά τα οποία όμως δυστυχώς δεν μπαίνει ένας εκπαιδευτικός στη διαδικασία να τα τρέξει και να ψαχτεί

E: μετά τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην τάξη υποδοχής θεωρείς ότι θα υπάρξει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών αυτών;

B: Ναι, γιατί αυτό το έχω παρατηρήσει και καθημερινά ακόμη και στην γενική τάξη. Εντάξει... ας πούμε... καθημερινά θεωρώ ότι τα τπε γενικότερα βοηθούν, αλλά όχι όμως να είναι αποκλειστικό μέσο διδασκαλίας.

E: Να είναι δηλαδή επιπρόσθετο;

B: Μπράβο... να είναι κάτι που θα είναι πολύ βοηθητικό δηλαδή ούτε τα τπε να αντικαταστήσουν το βιβλίο αλλά ούτε και το βιβλίο τα τπε... σε συνδυασμό να επιφέρει ένα όμορφο αποτέλεσμα πολύ καλή πρόοδο στη μάθηση και για τα παιδιά που φοιτούν στο τμήμα υποδοχής...

E: Πολύ ωραία... Να σε ρωτήσω και την τελευταία μου ... ήδη μου έχεις απαντήσει έτσι... όσον αφορά την ερώτησή μου που θα ερχόταν αμέσως μετά για το αν επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση στο μαθησιακό κομμάτι... όσον αφορά όμως την αλληλεπίδραση των παιδιών έτσι... όταν επιστρέφουν αυτά τα παιδιά στη γενική τάξη θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση των παιδιών αυτών των αλλοδαπών παιδιών έτσι με τους γηγενείς μαθητές;

B: Αυτό είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να υπάρχει. Ωστόσο σίγουρα αντιμετωπίζονται διάφορες δυσκολίες, για αυτό το λόγο θα πρέπει ο εκπαιδευτικός του τμήματος υποδοχής, αλλά και ο εκπαιδευτικός της τάξης, να βρίσκονται συνεχώς σε μία πολύ καλή επικοινωνία να έχουνε κλίμα συνεργασίας και να μπορούν να πετύχουν αυτήν την ομαλή τους ενσωμάτωση μέσα στην τάξη, που είναι κάτι πάρα πολύ δύσκολο, αλλά θεωρώ ότι και ο δάσκαλος της τάξης σε συνεργασία με το τμήμα υποδοχής μπορεί να

συνεργαστεί με τέτοιον τρόπο, ώστε να βρουν στοιχεία, ώστε να δέσουν τα παιδιά αυτά με το σύνολο των μαθητών, κάτι το οποίο είναι πολύ δύσκολο, γιατί και υπάρχουν κενά γλωσσικά... Ωστόσο θεωρώ ότι μπορεί να πετύχει αν υπάρχει κατάλληλη συνεργασία και η θέληση και από τις δύο πλευρές βήμα-βήμα και με μικρούς στόχους μπορεί να πετύχει...

E: Διαφοροποιώντας τη διδασκαλία σίγουρα...

B: Σίγουρα χρησιμοποιώντας τα πε... ας πούμε... αν ο δάσκαλος του τμήματος υποδοχής χρησιμοποιεί τα πε και ο ίδιος ο δάσκαλος στη γενική τάξη χρησιμοποιεί και αυτός πε θεωρώ ότι το παιδί ουσιαστικά συνεχίζει αυτό που ξεκίνησε στα πε. Ίσως είναι η ύλη διαφορετική. Ωστόσο τα πε θα βοηθήσουν να προσεγγίσουν το ενδιαφέρον των παιδιών να τους προσελκύσουν περισσότερο.

E: Βέβαια... Αλλιώς είναι να κάνεις το διαγνωστικό τεστ γραπτά και αλλιώς είναι να το κάνεις στον υπολογιστή...

B: Ακριβώς... θα μπορέσει το παιδί να σηκωθεί στο διαδραστικό πίνακα για παράδειγμα και να μπορέσει χρησιμοποιώντας τα εργαλεία στην εργαλειοθήκη του διαδραστικού να πατήσει... χωρίς απαραίτητα να χρειαστεί να απαντήσει προφορικά... μπορεί να δοθεί απάντηση και σε γραπτό επίπεδο και να υπάρξει και η ανάλογη επιβράβευση από τους συμμαθητές. Αλλά και από τον εκπαιδευτικό μπορεί να υπάρξει αλληλεπίδραση και επιτυγχάνεται με τα πε...

E: Πολύ ωραία η ιδέα σου και με το διαδραστικό, αλλά και με τη διαθεματική δραστηριότητα, νομίζω ότι είναι μια πολύ καλή πρόταση για τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε τάξεις υποδοχής. Σε ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου.

B: Και εγώ ευχαριστώ πάρα πολύ και ελπίζω να βγει ένα ωραίο αποτέλεσμα από όλο αυτό και μία... και εύχομαι καλά αποτελέσματα και στην υπόλοιπη έρευνα...

E: Καλή συνέχεια στο έργο σου... Ευχαριστώ...

B: Ευχαριστώ πολύ εγώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 8^η

Ημερομηνία: 18/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 11.40

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Άγγελος

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Σέρρες

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

A: Συνολικά εργάζομαι οκτώ χρόνια.

E: Και έχεις εργαστεί ξανά στα τμήματα υποδοχής;

A: Είναι η πρώτη χρονιά.

E: Φέτος ε;

A: Ναι φέτος...

E: Έχεις επιμορφωθεί για τα τμήματα υποδοχής; Για την εκπαίδευση σε αλλοδαπούς μαθητές;

A: Έχουμε κάνει κατά τη διάρκεια της χρονιάς δυο επιμορφώσεις από διάφορους ειδικευμένους δασκάλους.

E: Από την Πρωτοβάθμια έγιναν ή το επέλεξες εσύ;

A: Όχι ήταν με Πρωτοβουλία της πρωτοβάθμιας. Ήταν υποχρεωτική επιμόρφωση...

E: Οκ. Δεν μου λες κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι μορφωμένος ένας εκπαιδευτικός που δουλεύει στα τμήματα υποδοχής;

A: Απόλυτα... η επιμόρφωση είναι το παν...

E: Σε ποιους τομείς επιμορφωθήκατε;

A: Επιμορφωθήκαμε και στα μαθήματα ξεχωριστά κυρίως γλώσσα και μαθηματικά για τους τρόπους που θα μπορέσουν να διεξαχθούν τα μαθήματα αλλά και κάποια βασικά στοιχεία για την καταγωγή των παιδιών, τον πολιτισμό τους, όλες αυτές τις παραδόσεις τους και νομικά θέματα φυσικά.

E: Βασικά δεν μου λες όταν λες τρόπο διδασκαλίας εννοείς τον τρόπο που θα διδάξεις εσύ ως δάσκαλος μέσα σε αυτό το τμήμα

A: Κάποιες μεθόδους που θα μας βοηθήσουν και κάποιες πρακτικές που θα βοηθήσουν την επαφή μας με αυτά τα παιδιά διότι είναι δύσκολο λόγω γλώσσας να επικοινωνήσουμε...

E: Όσον αφορά το περιεχόμενο των μαθημάτων δηλαδή τους στόχους που θέτουμε εμείς Ας πούμε για τα για το μαθησιακό τους κομμάτι;

A: Μας είχαν δώσει και τους στόχους μας είχανε ανά μήνα δεν θυμάμαι ανά περίοδο κάθε περίοδο μας είχαν δώσει από ένα στόχο αρχικά ήταν η εκμάθηση της γλώσσας βασικά πράγματα να επικοινωνούμε με καθημέρα και κάτσε κάτω και αργότερα να μπορέσουμε να διεξάγουμε μία συζήτηση απλή πάνω σε κάποιο θέμα, προτάσεις ανάγνωση...

E: Δεν μου λες υπήρχε κάπου το στοιχείο των τπ μέσα στην επιμόρφωση σας; Υπήρχε το στοιχείο της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών;

A: Υπήρχε, αλλά έχω βάλει και εγώ βασικά, κάποια πράγματα, αλλά στις επιμορφώσεις είχαμε κάνει μία ώρα ξεχωριστή για τα λογισμικά και τα τπε που θα μας βοηθούσαν για την εκμάθηση της γλώσσας της Ελληνικής.

E: Θυμάσαι κάποιο να μου πεις;

A: Μας τα χουν... δεν τα έχω χρησιμοποιήσει εγώ ποτέ, γιατί δεν έχω διαδραστικό ούτε προτζέκτορα οπότε δεν μπόρεσα να το χρησιμοποιήσω αυτό το υλικό

E: Διαφοροποιείς άρα τους στόχους σου για τους αλλοδαπούς μαθητές σου έτσι;

A: Όχι, οι στόχοι παραμένουν οι ίδιοι απλά τα μέσα είναι διαφορετικά για μένα τα εργαλεία δηλαδή.

E: Ποια εργαλεία χρησιμοποιείς;

A: Κυρίως πράγματα μέσα στην τάξη, είτε παιχνίδια, είτε... εντάξει... Εκτός από τον πίνακα και το χαρτί και το μολύβι... με διαφορά υλικά αντικείμενα... παιχνίδια... θεατρικό- θεατρικά παιχνίδια... έτσι όπως πάω στο σούπερ μάρκετ και ζητάω να μου δώσουν ντομάτες, πατάτες ή να γνωρίσουν τα λαχανικά και τα φρούτα ή πάω στο γιατρό και λέω ότι με πονάει το πόδι και το χέρι... κάπως έτσι... προφορικά δηλαδή... Για να έρχονται μηνύματα για πιο μικρά παιδιά φυσικά...

E: Είναι υλικά που διατίθενται από το σχολείο σου ή τα φέρνεις εσύ;

A: Αυτά κυρίως θα είναι δικές μου εμπνεύσεις, τις οποίες τις είχα αντλήσει και από τις επιμορφώσεις, μου είχαν δώσει δηλαδή ώθηση...

E: Τύπου βιωματικό εργαστήριο, δηλαδή κάπως έτσι;

B: Ναι, ναι και φυσικά το τπε, οι τεχνολογίες με βοήθησαν είχα ένα laptop έχω δηλαδή ακόμα μέσα στην τάξη με το οποίο βάζουμε τραγουδάκια αυτό το κάνω ας πούμε αυτό θα κάνουμε τραγουδάκια έχει διάφορα βιντεάκια που είναι της αλφαβήτας και είναι για πιο μικρά παιδιά φυσικά για να μαθαίνουν

E: Αυτά τα αντλείς από το YouTube, από το ίντερνετ;

A: Από το YouTube.

E: Νομίζω έχεις και ούτως ή άλλως μία επαφή με τη μουσική περισσότερο...

A: Εμείς αυτό που κάνουμε είναι να ακούμε τα τραγουδάκια τα ελληνικά και κάνουμε τη χορωδία μας

E: Εσύ Κατά την προετοιμασία σου χρησιμοποιείς νέες τεχνολογίες στο σπίτι

A: Για την προετοιμασία μου ναι και από τις ασκήσεις τις φωτοτυπίες Τις ελάχιστες που χρησιμοποιώ γιατί το επίπεδο δεν είναι ακόμα τέτοιο όλα από το ίντερνετ κυρίως από Pinterest ψάχνω που έχει διάφορα ωραία πραγματάκια για πρώτη δημοτικού τα δικά μου ηλικιακά είναι τρίτη-τετάρτη αλλά το επίπεδό τους καταλαβαίνεις ότι είναι

πιο μικρό Αυτά είναι για... και το YouTube φυσικά που ψάχνω τραγούδια για να δω τι θα τους κάνω από τραγούδια.

E: Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας σου υπήρξαν ποτέ προβλήματα στη χρήση των νέων τεχνολογιών

A: Στη χρήση των νέων τεχνολογιών όσον αφορά το laptop μόνο που εμείς έχουμε υπήρξε ο κίνδυνος να παρασυρθούν τα παιδιά στο YouTube και να βλέπουν, να θέλουν να δουν δηλαδή, βιντεάκια που δεν αφορούν το μάθημα εκείνης της στιγμής. Δηλαδή υπάρχει αυτό, επειδή και στο σπίτι κάνουν χρήση του YouTube και γενικότερα tablet και κινητών και κάποια στιγμή, κάποιες φορές ήθελαν να δουν άλλα πράγματα ξεχωριστά είτε τραγούδια είτε βίντεο και διάφορα άλλα... εντάξει αυτό είναι φυσιολογικό...

E: Εντάξει νομίζω ότι όλα τα παιδιά το κάνουνε... θέλω να πω... θα κεντρίσουν το ενδιαφέρον. Επηρεάζονται από το εικονικό και «να δούμε και αυτό και θα δούμε και εκείνο»...

A: Τώρα για το YouTube... τώρα άλλος κίνδυνος να υπάρχει θέμα ασφάλειας... υπάρχει βέβαια και αυτό... αλλά υπάρχουν και διάφορα βίντεο κλιπ που έχουν ας πούμε...

E: Παραπέμπουν αλλού ας πούμε...

A: Που είναι ακατάλληλα ουσιαστικά, αλλά εγώ είμαι πάντα εκεί υπεύθυνος από πάνω οπότε δεν υπάρχει θέμα.

E: Έχεις προσέξει κάποια βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών σου;

A: Από την άποψη της γλώσσας; Είναι τεράστια και στο προφορικό κομμάτι και στο γραπτό

E: Νομίζεις ότι παίζει ρόλο η χρήση των νέων τεχνολογιών σε αυτό το κομμάτι;

A: Δυστυχώς, εμείς φέτος δεν μπορέσαμε να αξιοποιήσουμε πάρα πολύ τις νέες τεχνολογίες, εκτός από το YouTube... που κάναμε, αλλά πιστεύω ότι έπαιξε μεγάλο ρόλο, ακόμα και το YouTube φαντάζομαι, ότι αν είχα άλλα μέσα θα ήταν ακόμα πιο μεγάλη η εξέλιξη...

E: Ιδανικά τι θα ήθελες να έχεις;

A: Ιδανικά έναν διαδραστικό πίνακα, μόνο αυτό, γιατί αυτός ο διαδραστικός εξυπηρετεί και το laptop και τον προτζέκτορα και όλα αυτά μαζί είναι.

E: Θεωρείς ότι μπορούν να ενσωματωθούν αυτά τα παιδιά στο επίπεδο της γενικής τάξης;

A: Μέχρι στιγμής όχι ακόμα. Ακόμα και στα μαθηματικά είναι αρκετά πίσω, καθόλου δουλεμένα... στο επίπεδο της πρώτης... προσθέσεις και αφαιρέσεις τις κάθετες ας

πούμε σε Τρίτη και Τετάρτη δημοτικού, όπου η κανονική τους ύλη είναι τα κλάσματα και οι διαιρέσεις...

E: Αυτό λόγω του μορφωτικού κεφαλαίου που φέρνουν; Τι είναι συριακής καταγωγής;

A: Αυτό λόγω του ότι είναι η καταγωγή τους από Ιράκ... είναι μία φυλή, οι εξήμπτοι που δεν είναι μουσουλμάνοι είναι ειδωλολάτρες απλώς είναι στην Ελλάδα εδώ και 3 χρόνια και φέτος μπήκανε στις δομές αυτές του ζεπ. Τα δύο προηγούμενα χρόνια έκαναν μαθήματα στο camp.

E: Εντάξει κατάλαβα προσπαθούν πάντως να ενσωματωθούν, οπότε και να εναρμονιστούν...

A: Ναι, δηλαδή και με τη βοήθεια των δικών μας παιδιών των γηγενών... τα έχουν αποδεχθεί, δηλαδή και συνεχίζουμε έτσι... ούτως ή άλλως μπαίνουν και στις ειδικότητες θεατρική αγωγή, μουσική, εικαστικά στο κανονικό τους τμήμα, οπότε υπάρχει και επαφή με τα άλλα παιδιά...

E: Μου απαντάς και στην επόμενη ερώτησή μου που είναι πώς μπορεί να είναι υπάρξει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές;

A: Αυτό είναι στα μαθήματα των ειδικοτήτων. Στα μαθήματα αυτά δεν χρειάζεται κάποια ειδική γνώση... Όλοι ξεκινάνε από το ίδιο επίπεδο και της μουσικής και της πληροφορικής και της θεατρικής αγωγής... έρχονται σε επαφή μεταξύ τους αυτά τα παιδιά και επίσης κάνουμε ένα εγχείρημα φέτος εγώ με τα δικά μου παιδιά και όλες τις δικές τους τάξεις Τρίτη και Τετάρτη, όπου θα προσπαθήσουμε να έχουμε έχω γράψει εγώ ένα τραγούδι στίχους και μουσική και θα προσπαθήσω να το τραγουδήσουμε όλοι μαζί στα ελληνικά φυσικά, να το ηχογραφήσουμε και να φτιάξω κάποια πλάνα σαν video clip κάτι για να έρθουν σε ακόμα πιο μεγάλη επαφή έτσι τα δικά μου παιδιά ουσιαστικά που είναι του τμήματος υποδοχής μετά με τα παιδιά των τμημάτων.

E: Πολύ ωραίο εγχείρημα... Εύχομαι καλή επιτυχία...

A: Ευχαριστώ πολύ... A... Εκεί θα μας βοηθήσουν οι τεχνολογίες γιατί χρειαζόμαστε μικρόφωνο για την ηχογράφηση, την κάμερα για τα πλάνα μας, το λάπτοπ για την επεξεργασία, θα μας βοηθήσει πολύ... η τεχνολογία...

E: Τέλεια... Εύχομαι εν καιρώ να αξιοποιηθούν περισσότερο οι νέες τεχνολογίες λοιπόν από εσένα...

A: Ευχαριστώ και εγώ εύχομαι να έχω τα μέσα. Και όλοι οι δάσκαλοι να έχουν τα μέσα...

E: Αυτό το ευχόμαστε όλοι οι δάσκαλοι. Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σο...

A: Να σαι καλά Ζωή...

E: Καλή επιτυχία και καλή συνέχεια στο έργο σου ...

A: Ευχαριστώ πολύ... καλή συνέχεια και σε σένα...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 9^η

Ημερομηνία: /6/2019

Ώρα συνέντευξης: 20.45

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Χρύσα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βέροια

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

X: 10

Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

X: τέσσερα διδακτικά έτη

E: έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτά;

X: Είχα κάνει παλαιότερα ένα σεμινάριο σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας.

E: Ιδιωτικού, δηλαδή εσύ από μόνη σου ή...

X: Όχι, μέσω του σχολείου, νομίζω πρόγραμμα του διάπολις ήτανε... δε θυμάμαι τώρα ακριβώς...

E: Σαν σεμινάριο δηλαδή σας το κάνανε...

X: Σωστά ναι...

E: Οκ. Κατά τη γνώμη σου δηλαδή χρειάζεται να είναι κάποιος επιμορφωμένος σε αυτήν την τάξη; Για να μπορεί να διαχειριστεί την τάξη υποδοχής;

X: Ε... φυσικά σε ότι όπου και να είσαι... όταν επιμορφώνεσαι γίνεσαι καλύτερος...

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου τους μαθησιακούς

X: Ναι

E: Με ποιον τρόπο;

X: Ε.. σύμφωνα με το επίπεδο του κάθε παιδιού. Το γνωστικό επίπεδο.

E: Χρησιμοποιείς και τα βιβλία;

X: Τι εννοείς; Της πρώτης;

E: Αυτά που μας έχουνε δώσει για τα τμήματα υποδοχής... το γεια σας νομίζω... ένα, δυο τρία...

X: Όχι ενδεικτικά... δεν τα χρησιμοποιώ συστηματικά.

E: Πιστεύεις ότι οι πτε θα βοηθούσαν προς την κατεύθυνση αυτή; Θα μπορούσαν να διαφοροποιηθούν οι στόχοι οι μαθησιακοί;

X: Ναι.

E: Έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου;

X: Ναι.

E: Πόσο συχνά;

X: Ε... μια φορά τη βδομάδα...

E: Και σε ποια μαθήματα κυρίως το κάνεις; Σε όλα;

X: Κυρίως στη γλώσσα.

E: Κυρίως στη γλώσσα...ωραία... πώς τα αξιοποιείς; Τι αξιοποιείς καταρχάς... υπολογιστή, προτζέκτορα... κάποιο...

X: Υπολογιστή. Λογισμικά.

E: Έχεις κάποιο συγκεκριμένο λογισμικό που χρησιμοποιείς;

X: Χρησιμοποιώ και αυτά που είναι στο παιδαγωγικό ινστιτούτο και ένα που λεγόταν μαργαρίτα νομίζω... δε θυμάμαι... πώς λεγότανε...αυτά...

E: Οκ. Κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

X: Ε... ναι.

E: Υπάρχουν καθόλου προβλήματα κατά τη χρήση των νέων τεχνολογιών; Ας πούμε

X: Ε... σίγουρα.

E: Μετά τη χρήση τους υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών σου; Έχεις προσέξει κάποια αλλαγή;

X: Το ενδιαφέρον που είναι πιο έντονο. Μαθησιακά έρχεται και μέσω της πρακτικής άσκησης σίγουρα υπάρχει βελτίωση, αλλά δεν μπορώ να πω ότι διαφέρει πολύ με τον απλό τρόπο. Απλά είναι μια άλλη οδός, λίγο για να διαφοροποιήσεις το μάθημα, να μη βαριούνται

E: Ναι να τους κεντρίζει το ενδιαφέρον περισσότερο οπότε να έχουνε πιο καλή... τέτοια...

X: Να έχουν πιο πολύ θέληση ναι... να μην είναι μονότονο .καθε μέρα γράφουμε, κάθε μέρα γράφουμε, αυτό.

E: Θεωρείς ότι μπορεί να επιτευχθεί η ενσωμάτωσή τους στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

X: Θεωρώ πως ναι αλλά θέλει δουλειά, πρέπει να επιμορφωθούνε οι συνάδελφοι... εντάξει... γενικά η τεχνολογία είναι και λίγο χρονοβόρα μη σου πω ότι μου τρώει χρόνο για να ετοιμάσεις πράγματα, να τα τελειοποιήσει και να τα φτιάξεις, είναι δύσκολο κομμάτι πάντως σε ένα βαθμό σίγουρα βελτιώνει τα πράγματα.

E: Και στην οργάνωση, το πώς θα τους βάλεις να κάτσουν, κτλ. Τρώγεται λίγος χρόνος... η αλήθεια είναι αυτή. Ε... τέλος θέλω να σε ρωτήσω πώς θεωρείς ότι οι τπε ενισχύουν την αλληλεπίδραση των αλλοδαπών μαθητών με τους γηγενείς μαθητές;

X: Για ξανα

E: Θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών μαθητών με τους γηγενείς, δηλαδή όταν τα παιδιά επιστρέφουν στην τάξη την κανονικήυπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς; Υπάρχουν στοιχεία που μπορούν να τα ανταλλάξουνε;

X: Από αυτά που πήραν από την τάξη υποδοχής;

E: Ναι...

X: Κοίταξε πρώτα από όλα όσο ενισχύεται το γνωστικό τους επίπεδο τόσο νιώθουνε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση ότι μπορούν να συμμετέχουν ή να γνωρίζουνε πράγματα

μέσα στην τάξη, στο απλό μάθημα. Αλλά από κει και πέρα νομίζω ότι εξαρτάται και από το δάσκαλο της τάξης πόσο θα τους εντάξει. Πόσο θα τους ρωτήσει τι κάνατε σήμερα ή εάν θέλεις να μου πεις κάτι πάνω σε αυτό... σε κάτι που κάνουν άσχετο μέσα στο μάθημα... εσύ Γιάννη τι άποψη έχεις ... γενικά λίγο οι συνάδελφοι λίγο τα απομονώνουν, γιατί επικεντρώνονται μόνο στο γνωστικό κομμάτι και επειδή είναι όλη η τάξη μπροστά, το επίπεδο είναι μπροστά δεν κάθονται να ασχοληθούνε έτσι ομαδικά

E: Εξατομικευμένα

X: Μπορεί στο τέλος της ώρας κάποιοι να πουν έλα πάρε Γιαννάκη να κάνουμε και αυτό το φυλλάδιο τα γραμματάκια... αναλόγως τώρα και το επίπεδο... αν βρίσκονται στον αρχικό γραμματισμό... κάπως έτσι... αν είναι σε άλλο επίπεδο που μπορούν να διαβάσουνε... εκεί μπορούν να συμμετέχουνε περισσότερο.

E: Και να υπάρχει περισσότερο και διαθεματική συνεργασία ας πούμε και να μπορούν να παίρνουνε πράγματα ίσως περισσότερα αυτά τα παιδιά.

X: Ε, ναι μέσα από ομάδες ότι εσύ κάνεις αυτό, δηλ μπορεί να κάνει κάτι πιο εύκολο στην ομάδα, αλλά να συμμετέχει αν όμως η διδασκαλία είναι μετωπική χάνονται, ο καθένας λειτουργεί μόνος του κ έτσι είναι γενικά νομίζω ένα θέμα συνεργασίας πολλών παραγόντων. Συνεργασίας και του εκπαιδευτικού της τάξης υποδοχής και με τον εκπαιδευτικό της τάξης της γενικής η θέληση του δασκάλου της τάξης της κανονική να συνεργαστεί και να εντάξει τα παιδιά, ακόμη και ο διευθυντής που θέλει να υπάρχει σωστή συνεργασία και αν δε θέλει να γίνονται όλα τυπικά και να γίνονται άλλες δουλειές παράλληλα..

E: Ωραία... ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου. Δεν ξέρω αν θέλεις να μου πεις κάτι άλλο... αν σε έκοψα... συγνώμη ήτανε λίγο...

X: Όχι, όχι ήτανε πολύ σύντομη... ευχαριστώ πάρα πολύ κι εγώ.

E: Κι εγώ ...

X: ελπίζω να σου πάνε όλα καλά... καλή σου επιτυχία...

E: Ευχαριστώ πολύ και εσύ καλή συνέχεια στο έργο σου... καλή δύναμη...

X: Ευχαριστώ... καλό βράδυ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 10^η

Ημερομηνία: 28/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 16.17

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ρένα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βέροια

E: Εάν είσαι έτοιμη ξεκινάμε

P: Βεβαίως

E: ωραία πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

P: στην εκπαίδευση;

E: στην εκπαίδευση. Ναι.

P: 12

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ

P: 2

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

P: Όχι.

E: Εάν σου δινόταν η ευκαιρία να επιμορφωθείς σε ποιους τομείς θα ήθελες να το κάνεις;

P: Όσον αφορά τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, δηλαδή περισσότερο εκεί, γιατί εκεί εντάσσεται στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

E: Όσον αφορά δηλαδή τη διδασκαλία σου, το πώς κάνεις το μάθημα; τη διαχείριση της τάξης

P: Ναι, ναι, τη διαχείριση των ομάδων, με ποιον τρόπο το κάνεις, από τι ηλικίες από τι χρονολογίες να απαρτιέται η ομάδα και ποιος ο μέγιστος αριθμός παιδιών για να είναι καλύτερο το μάθημα.

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου εσύ ως εκπαιδευτικός στην τάξη υποδοχής;

P: Ναι γιατί δεν γίνεται και διαφορετικά

E: Με ποιον τρόπο το κάνεις

P: Με διάφορες... ας πούμε... από τα φυλλάδια των ασκήσεων ή και του βιβλίου μέσα από την ύλη. Σε άλλα παιδιά βγαίνει διαφορετικά ενώ μπορεί να είναι στην ίδια ομάδα μόνο για τρεις μαζί ή πέντε μαζί... άλλος κάνει κάτι άλλο ή άλλος κάτι άλλο γιατί το επίπεδό τους δεν είναι ίδιο.

E: Άρα κάνεις τα διαγνωστικά τεστ και αναλόγως μετά σε τι επίπεδο βρίσκονται τους δουλεύεις ε;

P: Ναι, ναι έτσι... το διαγνωστικό τεστ μπορεί να δείξει έναν μαθητή 10%, έναν 60%, έναν 50%. Ωραία θα κάνω εγώ ομάδες πιο κοντά 50-60 με το 10-20 αλλά και πάλι όμως μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι και πάλι αλλιώς. Παρόλο που μπορεί να έχουne βγάλει το ίδιο ποσοστό πάνω-κάτω.

E: Χρησιμοποιείς τα βιβλία ή το γεια σας ;

P: Ναι τα χρησιμοποιώ γιατί είναι πολύ ωραία βιβλία...

E: πιστεύεις ότι οι τπε μπορούν να βοηθήσουν στην κατεύθυνση αυτή της διαφοροποίησης των στόχων;

P: Δεν μπορώ να γνωρίζω βρε Ζωή...

E: Δεν έχεις χρησιμοποιήσει να φανταστώ...

P: Όχι γιατί δεν υπάρχει και στο σχολείο.

E: Δεν υπάρχει υλικοτεχνική υποδομή;

P: Ναι, οι υπολογιστές είναι χαλασμένοι...

E: okay... εάν υπήρχε στο σχολείο η υποδομή

P: Θα προσπαθούσα ναι... γιατί το κάνω και στις κανονικές τάξεις αυτό. Έχει πολύ ωραία προγράμματα, με βιντεάκια... μισό λεπτό... («Για σας, ναι, ναι αφήστε το...» μιλάει σε κάποια κυρία που μπήκε στο σχολείο) βιντεάκια που είναι κάποια προγράμματα και το παιδί μαθαίνει και έννοιες. Ας πούμε δεξιά- αριστερά, πάνω- κάτω ή και ας πούμε πώς να προσαρμόζεται ή να κινείται σε ένα χώρο η κυκλοφοριακή αγωγή ας πούμε στο δρόμο συμπεριφορά πώς να συμπεριφέρεται σαν πεζός ή διάφορα για τα παιδιά... υγιεινή που δεν τα κατέχουν αυτά τα παιδιά που κυκλοφορούν ξυπόλητα δεν υπάρχουν ρούχα δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση πώς να περπατάνε στους δρόμους και όλα αυτά που πετάγονται δεξιά και αριστερά τουλάχιστον κάποια στοιχειώδη πράγματα από θέματα υγιεινής ή το πώς να συμπεριφέρεσαι εντός σχολείου, εκτός σχολείου ή στο δρόμο... διάφορα τέτοια...

E: Έχεις υπόψη σου κάποιο λογισμικό ή κάποιο τέτοιο πρόγραμμα στον υπολογιστή ας πούμε ή σε κάποιο άλλο μέσω τεχνολογιών;

P: Ναι, ναι έχω δει και έχω κάνει και μετά με άλλα παιδιά με τάξεις κανονικές...

E: Θυμάσαι πώς λέγεται καθόλου;

P: Ε... τώρα πώς λέγεται; Όχι δεν θυμάμαι γιατί τα έχω κιόλας κατεβασμένα αλλά τα παίρνω και με φλασάκι και τα κάνω. Δε θυμάμαι πώς λέγονται.

E: Αυτά τα έχεις βρει μόνη σου έτσι;

P: Τα έχω βρει μόνη μου και από άλλους συναδέλφους

E: Συνεργατικά; Okay... εντάξει γενικά θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών παιδιών όταν βρίσκονται ας πούμε στην τάξη υποδοχής;

P: Θα σου πω... τι έχω καταλάβει δύο χρόνια τώρα Ζωή, τα παιδιά που έχουν συστηματική φοίτηση δεν υπάρχει... τα παιδιά που έρχονται μία φορά το μήνα ή δύο ή πέντε, όχι... εκεί δεν υπάρχει.

E: Και σε ποιο επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί η ενσωμάτωσή τους στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Μπορούν δηλαδή αυτά τα παιδιά να ενσωματωθούν στη γενική τάξη πλήρως;

P: Ναι, ναι θεωρώ πάλι το ίδιο... τα παιδιά που έρχονται συστηματικά ναι μπορούνε... και παρακολουθούνε δηλαδή, γιατί και τώρα και εδώ που τα βλέπω... και πέρυσι... μέσα στην τάξη μπορούν να παρακολουθήσουν το μάθημα της δασκάλας τους, δηλαδή κάνουνε πράγματα... δεν είναι σε μια γωνιά και ζωγραφίζουν στην απ' έξω... τα άλλα παιδιά που δεν έρχονται... απλά κάθονται και παρακολουθούνε το μάθημα. Δεν μπορούν να επικοινωνήσουν ή να ενταχθούν.

E: Κατάλαβα... Τέλος θεωρείς ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση των γηγενών μαθητών με τα παιδιά αυτά; Δηλαδή να αποκτήσουνε κάποιοι διαπολιτισμικό σεβασμό ή κάποια αλληλεγγύη ίσως σε συνάρτηση με τους άλλους μαθητές;

P: Δεν θεωρώ ότι θα κάνουν κάτι περισσότερο ή λιγότερο, γιατί τα παιδιά τουλάχιστον έτσι από τις δυο χρονιές που έχω εμπειρία, και ειδικά φέτος που έχω ακόμη περισσότερο... δεν αντιλαμβάνεσαι διαφορές στο παιχνίδι, είναι πάρα πολύ ωραία ενταγμένα στο σχολικό περιβάλλον, θα παίξουν μαζί, θα κάνουν δραστηριότητες μαζί... θα πάνε εκδρομές μαζί... δηλαδή και μέσα στην τάξη, αλλά και έξω στο παιχνίδι που συνεργάζονται μία χαρά... δεν είναι παιδιά δύο ταχυτήτων ας πούμε... οι μεν και οι δε... συνεργάζονται μεταξύ τους απλά το μάθημα δεν μπορούν να το παρακολουθήσουν όπως τα άλλα και αυτό θεωρώ πραγματικά ζώη ότι είναι δουλειά των εκπαιδευτικών και όχι των νέων τεχνολογιών δεν θα βοηθήσει ο υπολογιστής είναι τι έχουν κάνει εκπαιδευτική πραγματικά στα σχολεία...

E: Οκ... ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου...

P: Τίποτα αγάπη... Καλή επιτυχία να έχεις...

E: Να σαι καλά και εσύ καλή συνέχεια στο έργο σου...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 11^η

Ημερομηνία: 30/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 15.43

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Αστέρης

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Χαλκιδική

E: Ξεκινώντας πόσα χρόνια εργάζεται συνολικά;

A: 10 χρόνια

E: Στα ΖΕΠ συγκεκριμένα έχεις εργαστεί ξανά και πόσα χρόνια;

A: Όχι πρώτη μου χρονιά είναι στο ζεπ.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

A: Όχι δεν δέχτηκα καμία επιμόρφωση ούτε παλαιότερα ούτε και φέτος

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι επιμορφωμένος ένας δάσκαλος που δουλεύει στα τμήματα υποδοχής;

A: Ναι... ασφαλώς και χρειάζεται.

E: Σε ποιον τομέα θα ήθελες να λάβεις επιμόρφωση αν σου δινόταν η ευκαιρία; A: Σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των τμημάτων υποδοχής, εναλλακτικές... εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας όπως είπες χρήση των νέων τεχνολογιών... μου κάνεις ερωτήσεις ή μπορώ έτσι και ελεύθερα να πω;

E: Ναι, ναι... μου λες ότι θέλεις...

A: A... γιατί θεωρώ... το έχω πει και στη συντονίστρια μας ότι και τα βιβλία τα 'γεια σας' δεν βοηθάνε όσο θα έπρεπε και για αυτό κάνω περιορισμένη τη χρήση των βιβλίων.

E: okay... έχεις βιβλία όμως στο σχολείο για τα παιδιά

A: Ναι, ναι... βεβαίως τα παραγγείλαμε ήρθαν ήρθανε και επιλεκτικά δουλεύω κάποιες ασκήσεις.

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου μαθησιακά για τους αλλοδαπούς μαθητές σου;

A: Ναι, ναι... ασφαλώς.

E: Με ποιον τρόπο;

A: Κατά επίπεδο αν εννοείς αυτό.

E: Ναι.

A: Με βάση το επίπεδο των παιδιών, θέτω τους στόχους και ανάλογα με τα προσαρμόζω τη διδασκαλία μου...

E: Χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες στο μάθημά σου;

A: Όχι σε καθημερινή βάση, αλλά με τη χρήση laptop έχω χρησιμοποιήσει... ναι.

E: σε ποια μαθήματα το κάνεις συνήθως;

A: Επειδή τους διδάσκω μόνο νεοελληνική γλώσσα μόνο στη γλώσσα το κάνω.

E: εγώ έκανα και μαθηματικά τότε γι αυτό σε ρωτώ.

A: όχι, όχι... μόνο γλώσσα.

E: Δεν μου λες άμα είχες τη δυνατότητα να χρησιμοποιείς κάθε μέρα τις νέες τεχνολογίες μέσα στην τάξη στη διδασκαλία σου, πού θα το αξιοποιούσες περισσότερο, σε ποιο κομμάτι; Όσον αφορά το περιεχόμενο το μαθησιακό των παιδιών; Δεν ξέρω, ίσως κάτι άλλο... μπορείς να σκεφτείς εσύ;

A: Θα έλεγα ότι θα τις χρησιμοποιούσα τις νέες τεχνολογίες περισσότερο ως προς το περιεχόμενο και ως προς κάποιες συγκεκριμένες ομάδες παιδιών. Διότι σε κάποιες ομάδες παιδιών, σε κάποια παιδάκια που δεν ήξεραν καθόλου ελληνικά χρησιμοποιούσα πιο πολύ φύλλα εργασία και πιο παραδοσιακές μεθόδους, τετράδιο, βιβλίο... Σε συγκεκριμένες ομάδες θα χρησιμοποιούσα τις νέες τεχνολογίες κυρίως όμως στο τρίτο τρίμηνο, αλλά σε κάποιες ομάδες παιδιών που χρειάζονται επιπλέον βοήθεια στη γραμματική θα της χρησιμοποιούσα από το πρώτο τρίμηνο από την αρχή του σχολικού έτους δηλαδή.

E: Κατά την προετοιμασία σου εσύ χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

A: Χρησιμοποιώ.

E: Τι είδους χρήση κάνεις; Χρησιμοποιείς συγκεκριμένα προγράμματα τα οποία τα δουλεύεις και παίρνεις υλικό;

A: Περισσότερα χρησιμοποιώ φυσικά το διαδίκτυο, ούτως ώστε να κατεβάζω διάφορες δραστηριότητες, το world, για να δημιουργώ φύλλα εργασίας και ενδεχομένως θα χρησιμοποιούσα και το Powerpoint... αν είχα τη δυνατότητα με βιντεοπροβολέα να δείξω κάποια πράγματα σε μία μεγαλύτερη αίθουσα.

E: Πολύ ωραίο αυτό...

A: Α... και για το YouTube μιας και που αναφερόμαστε στο διαδίκτυο...

E: Νομίζω ότι όντως τους κεντρίζει το ενδιαφέρον πιο πολύ, ιδίως αυτά τα παιδιά που έχουνε θέματα διγλωσσίας αρέσκονται, νομίζω, όταν βλέπουνε ας πούμε μία ταινία ή ένα βιντεάκι στο YouTube, όντως... κοιτάζουν περισσότερο και παίρνουνε πράγματα... όντως αυτά τα παιδιά που είναι ξενικής καταγωγής σα σφουγγάρια ρε παιδί μου ρουφάνε πράγματα

A: Βοηθάει πολύ... Βέβαια εγώ έχω το πρόβλημα ότι στην τάξη που διδάσκω παρότι χρησιμοποιώτο laptop δεν έχω ίντερνετ δεν είναι ασύρματο είναι ενσύρματο και δεν έχω τη δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο.

E: Κατάλαβα...

A: Ναι αυτό ήθελα να το αναφέρω γιατί είναι σημαντικό.

E: Ναι... είναι βεβαίως... είναι πολύ σημαντικό. Δε μου λες... κάνοντας τη χρήση των νέων τεχνολογιών θεωρείς ότι έχεις δει κάποια βελτίωση, κάποια πρόοδο στα παιδιά τα αλλοδαπά;

A: Ναι, ναι... όπως ανέφερες και εσύ θεωρώ τους κεντρίζει το ενδιαφέρον διότι ούτως ή άλλως τα παίρνω αυτά τα παιδιά από την τάξη, οπότε πηγαίνοντας σε μία παραδοσιακού τύπου διδασκαλία θεωρώ ότι θα κούραζε... οπότε με τις νέες τεχνολογίες σίγουρα βελτιώνονται και μέσα από διάφορα λογισμικά, διάφορα παιχνίδια, μπορείς να κάνεις γραμματική, ορθογραφία, τα πάντα ανάλογα με τους στόχους που έχεις θέσει.

E: Πολύ ωραία Δεν μου λες σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση των παιδιών αυτών στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Μπορούν τα παιδιά τα αλλοδαπά να ενσωματωθούν πλήρως με τους γηγενείς μαθητές μέσα στη γενική τάξη;

A: Ναι, ναι... τουλάχιστον για φέτος στο σχολείο που εργάζομαι υπάρχει πλήρης ενσωμάτωση τόσο σε γνωστικό επίπεδο, όσο και σε κοινωνικό... γιατί βλέπω ότι τα παιδιά κανονικά έχουνε κάνει τις παρέες τους δεν έχουμε θέματα συμπεριφοράς και περιθωριοποίησης δεν υπάρχουν.

E: Δεν υπάρχουν ας πούμε ρατσιστικά φαινόμενα προς αυτά τα παιδιά ή κάτι άλλο; Θεωρείς πως οι τπε μπορούν να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση αυτών των παιδιών με τους γηγενείς μαθητές με κάποιο τρόπο;

A: Οι καθηγητές πληροφορικής;

E: όχι... δηλαδή γενικότερα οι νέες τεχνολογίες μπορούν να ενσωματωθούν στη διδασκαλία και να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους;

A: Ναι, ναι... το θεωρώ βασική προϋπόθεση αρκεί να υπάρχει κατάλληλα διαμορφωμένη αίθουσα, ως προς αυτό με τη χρήση υπολογιστή, με βιντεοπροβολέα και φυσικά με διαδίκτυο.

E: Έχεις υπόψη σου κάποιο συγκεκριμένο λογισμικό ή κάποιο πρόγραμμα που να αφορά παιδιά ξενικής καταγωγής ή κάτι άλλο; Από πού αντλείς εσύ πληροφορίες ας πούμε για να κάνεις το μάθημα σου στα παιδιά αυτά; Από το διαδίκτυο που μου είπες προηγουμένως, συγκεκριμένα, δηλαδή είναι ιστοσελίδες συγκεκριμένες ή ας πούμε μπαίνεις κάπου που μπαίνουν όλοι οι εκπαιδευτικοί;

A: Είναι κάποιες εκπαιδευτικές ιστοσελίδες όπως σου είπα και πριν ανάλογα με το στόχο που είχα θέσει την κάθε ημέρα, όπου έγραφα στο Google τι ήθελα και το αναζητούσε από εκεί τώρα να σου πω την αλήθεια δεν θυμάμαι ονόματα με τη χρήση του Google πάντως και με γνώμονα τους στόχους που έχω θέσει...

E: που θέτεις σε κάθε κεφάλαιο εσύ... Okay... Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου. Είναι καθοριστική η συμβολή σου στην έρευνά μου... Ευχαριστώ ιδιαίτερα... ευχαριστώ πολύ...

A: Τίποτα, τίποτα και εγώ σε ευχαριστώ, κάνω και εγώ ένα μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή στο Φρέντερικ. Τώρα ήμουν και στο κομμάτι της πρακτικής συγκεκριμένα... χθες τελείωσα... έστειλα τα έντυπα.

E: Καλή επιτυχία εύχομαι...

A: Σε ευχαριστώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 12^η

Ημερομηνία: 5/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 19.25

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Λίνα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Ζάκυνθος

E: πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

A: Εννιά.

E: Πόσο καιρό εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στο παρελθόν στα Τ.Υ.;

A: Πέντε μήνες εργάστηκα μόνο. Μετά από άδεια λοχείας, ανατροφής συγκεκριμένα έφυγα για να γεννήσω.

E: Είχες επιμορφωθεί σχετικά;

A: Όχι! Θα ήθελα όμως να επιμορφωθώ.

E: Αλήθεια σε ποιους τομείς θεωρείς ότι πρέπει να επιμορφώνονται οι δάσκαλοι των Τ.Υ.;

A: Νομίζω, Ζωή, ότι πρέπει σίγουρα στην επικοινωνία, στο πώς θα διδάξουμε σε αυτά τα παιδιά, τα αλλοδαπά, πώς θα τα προσεγγίσουμε.

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου για τους μαθητές σου;

A: Σίγουρα ναι...

E: Πώς το καταφέρνεις αυτό;

A: Κοίτα... ουσιαστικά εγώ έκανα σαν ενισχυτική τότε και χρησιμοποιήθηκα από το σχολείο για άλλους σκοπούς οπότε για την τάξη υποδοχής λίγα έχω να σου πω... στο νησί δεν έχουμε πρόσφυγες... λίγα Αλβανάκια έχουμε μόνο... ήρθαν κατά καιρούς τώρα με τα περιστατικά πρόσφυγες, που όμως έφυγαν. Άσε που εγώ δίδασκα σε ένα αποθηκάκι μικρό. Ούτε τεχνολογίες ούτε καν υλικά δεν είχα.

E: Κατά την προετοιμασία σου όμως χρησιμοποιείς καθόλου τις τπε;

A: Ναι, χρησιμοποιώ κάποιες ιστοσελίδες, όπως ο γραφούλης ή το στην τάξη..

E: Εάν είχες τη δυνατότητα να έχεις εποπτικά εργαλεία στην τάξη υποδοχής τι θα ήθελες να κάνεις χρήση;

A: Μάλλον έναν διαδραστικό πίνακα ή έναν προτζέκτορα.

E: Θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα και οι εκπαιδευτικοί δεν προτιμούν να κάνουν χρήση των ΤΠΕ;

A: Κοίτα, Ζωή, γενικά η έλλειψη χρόνου είναι ένας βασικός παράγοντας που αποφεύγουν οι δάσκαλοι να κάνουν χρήση του υπολογιστή. Επίσης κυρίως η υποδομή του σχολείου είναι ένας ακόμη βασικός παράγοντας που παίζει ρόλο στην επιλογή. Τι να σου πω και γω...

E: Δε μου λες... θεωρείς ότι μπορεί να υπάρξει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών και σε ποιο επίπεδο επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Λ: Θεωρώ πως δεν μπορεί να επιτευχθεί πλήρης ενσωμάτωση στην λόγω της πολύ μεγάλης δυσκολίας που αντιμετωπίζουν... τα κενά που έχουν οι αλλοδαποί μαθητές δεν μπορούν να καλυφθούν λόγω της δυσκολίας που έχουν με τη γλώσσα.

Ε: Τέλος Λινάκι θέλω να μου πεις πώς οι ΤΠΕ πιστεύεις ότι ενισχύουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές στη γενική τάξη;

Λ: Υπάρχει ήδη αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές στα άλλα μαθήματα που έχουν στην κανονική τους τάξη, οπότε νομίζω ότι, ούτως ή άλλως, επιτυγχάνεται μια γενικότερη αλληλεπίδραση.

Ε: Ωραία, σε ευχαριστώ πολύ πολύ για το χρόνο σου... Καλή συνέχεια στο έργο σου...

Λ: Και εγώ σε ευχαριστώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 13^η

Ημερομηνία: 30/5/2019

Ωρα συνέντευξης: 15.00

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Γεωργία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Σάμος

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεστε συνολικά στην εκπαίδευση;

Γ: Τριάντα ένα.

Ε: Και πόσα χρόνια εργάζεστε ή έχετε εργαστεί στα ζεπ;

Γ: Πρώτη χρονιά είναι...

Ε: Έχετε επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

Γ: Για τα ζεπ;

Ε: Ναι... εσείς από μόνη σας ή από κάποιον φορέα δημόσιο;

Γ: Άκου τώρα, εγώ έχω επιμορφωθεί από μόνη μου, γιατί ήμουν σχολική σύμβουλος. Δηλαδή έχω ασχοληθεί από μόνη μου με το θέμα, ότι έβρισκα στο διαδίκτυο σχετικό... όχι ότι υπάρχει κάποιο σεμινάριο... στο διδασκαλείο όταν ήμουν το 3 με το 5 υπήρχε ένα μάθημα τότε παρακολουθούσαμε σχετικό με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση από εκεί ήξερα τη λειτουργία των ζεπ... λόγω δουλειάς και από μόνη μου, από την ... και από το διαδίκτυο ότι υπάρχει...

Ε: Κατά τη γνώμη σας χρειάζεται να είναι ένας εκπαιδευτικός εκπαιδευμένος για να μπορεί να διδάξει σε μία τέτοια τάξη;

Γ: Βεβαίως... είναι άλλες προκλήσεις...

Ε: Σε ποιους τομείς νομίζετε ότι πρέπει να είναι συγκεκριμένα εκπαιδευμένος, επιμορφωμένος;

Γ: Στο να είναι προετοιμασμένος για το ποιες μπορεί να είναι οι δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει, γιατί δεν μιλάμε για μία τάξη... από τη βασική μας εκπαίδευση έχουμε δηλαδή μία εικόνα του τι προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσουμε μέσα στην τάξη και ποιες είναι οι δυσκολίες του μαθητή γενικά... αλλά εδώ υπάρχουν ειδικές δυσκολίες... ανάλογα με τη γλώσσα τη μητρική του παιδιού και τη χώρα προέλευσης, αν έχει φοιτήσει ή όχι στο σχολείο με συναισθηματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ειδικά στη Σάμο αυτή την περίοδο τα παιδιά που έρχονται από Τρίτες χώρες και τα λοιπά... βέβαια κανονικά πρέπει να είναι κάποιος ενημερωμένος...

Ε: Διαφοροποιείται εσείς τους στόχους που θέτετε τους μαθησιακούς;

Γ: Βεβαίως... δεν γίνεται να κάνεις διαφορετικά, γιατί όλα τα παιδιά είναι πολύ διαφορετικά μεταξύ τους.

Ε: Με ποιον τρόπο το κάνετε;

Γ: Υπάρχουν κάποιες εργασίες ρουτίνας στις οποίες απευθύνονται τα παιδιά, ενδεχομένως σε διαφορετικό βαθμό ανάλογα και με τη χρονική φάση όλες οι δραστηριότητες φροντίζω να είναι έτσι ούτως ώστε να συμμετέχουν όλα τα παιδιά σε διαφορετικό βαθμό το καθένα και γίνεται εξατομικευμένη διδασκαλία κάποια λεπτά της ώρας που είναι μέσα στην τάξη σε μικρές ομάδες... χρησιμοποιείται διαφορετικό υλικό και φυσικά με τη βοήθεια του υπολογιστή... Εμένα με βοήθησε πάρα πολύ...

Ε: Πόσο συχνά κάνετε χρήση δηλαδή του υπολογιστή; Έχετε μέσα στην τάξη στην υποδοχή σας;

Γ: Ναι. Καθημερινά και σε επίπεδο μικρών ομάδων... και ατομικά και στην ολομέλεια σε κάποιες περιπτώσεις

Ε: Πώς ακριβώς τις χρησιμοποιείτε; Μπαίνετε σε συγκεκριμένα λογισμικά και...

Γ: Αυτά τώρα για το πώς χρησιμοποιώ τους υπολογιστές και τα λοιπά θα σου φέρω μερικά παραδείγματα: ας πούμε για παράδειγμα... ένα πράγμα που χρησιμοποίησα πάρα πολύ είναι τη μετάφραση της google. Με ποιο τρόπο; Ο ένας τρόπος ήταν για να γράψω για να γράψουν τα παιδιά κάτι στα Ελληνικά και να το ακούσουν πώς διαβάζεται. Ένας άλλος τρόπος είναι αυτό που γράψανε να μεταφραστεί στη μητρική τους γλώσσα ή το αντίστροφο και μετά χρησιμοποιούσαν αυτή τη λέξη για να κάνουν αναζήτηση στο Google σε εικόνα για να το διασταυρώσουμε με την αντίστοιχη λέξη στα ελληνικά... δηλαδή πάρα πολύ το χρησιμοποίησαμε με τη μετάφραση του Google ένα... δεύτερον εκπαιδευτικά λογισμικά τα οποία έχουν σχέση με την εκπαίδευς, ή με την πρώτη ανάγνωση, με άλλα παιχνίδια... ας πούμε χρησιμοποίησαμε από το φωτόδεντρο εφαρμογές... χρησιμοποίησαμε του παιδαγωγικού Ινστιτούτου τα λογισμικά, χρησιμοποίησαμε... Εννοείται ότι οι εφαρμογές... ένα κοριτσάκι έφτιαξε ένα powerpoint για το Καμερούν για το από πού προέρχεται, στο Word χρησιμοποιούσαμε για να γράψουμε κάποιες λέξεις και λοιπά για να κρατάμε σαν πίνακες αναφοράς με λέξεις που μάθαμε, τις οποίες βάζαμε και ήχο και ηχογραφούσαν τη φωνή τους και διαβάσαμε με τη λέξη και μετά σαν για να διαβάσουν ποιες λέξεις έχουμε κάνει ή αν διαβάζουν σωστά... είχα φτιάξει και εγώ κάποια... κάποιες παρουσιάσεις με ήχο σχήμα και εικόνα... χρησιμοποίησαμε πάρα πολύ το λογισμικό του open board για να κάνουμε αντιστοιχίσεις... Είχα πολλά παιδιά που ήταν

αραβόφωνα και το λογισμικό το open board ήταν σαν να προβάλλουμε την γραμμή του τετραδίου σε όλους και την αξιοποιήσαμε πολύ για το σε ποιο σημείο γράφουμε το γράμμα

E: Από αριστερά προς τα δεξιά...

Γ: Όχι μόνο αυτό και σε ποιο ύψος πάνω στη γραμμή... τα κρεμάνε κάτω από τη γραμμή τα γράμματα.... Το γράφουν από κάτω σαν να κρέμεται δεν το γράφουν πάνω στη γραμμή και τα μαθηματικά για να δείξουμε πράγματα και αυτά... αυτό θυμάμαι τώρα ...

E: Ναι, ναι είναι πολύ...

Γ: Α... και τραγούδια επίσης για να ακούσουν τραγουδάκια με εικόνες για να βρουν εικόνες να περιγράψουν να βάλουμε λεξούλες πάρα πολύ το χρησιμοποιήσαμε

E: Και αυτά μέσω του google μπαίνετε ή ξέρω γω...

Γ: Όχι μόνο μέσα του google... Ας πούμε τα λογισμικά του παιδαγωγικού υπάρχουν στο φωτόδεντρο κάποια πράγματα... είναι δραστηριότητες αντιστοίχισης έχει δηλαδή έτοιμες, έχει και υλικό... και ατομικά μπορεί να δούλευε κάποιο παιδί μόνο του ας πούμε... επιβράβευση ενώ εξηγούσα σε κάποιο άλλο κάτι άλλο...

E: Έχετε δηλαδή τη δυνατότητα υπολογιστή για όλα τα παιδάκια που έχετε μέσα στο τμήμα;

Γ: Ναι... ένα λαπτοπ και προτζέκτορα. Τα δύο αυτά. Αν τελειώνουν κάτι άλλο που έκαναν πήγαιναν στον υπολογιστή και στην ολομέλεια συζητούσαμε προφορικές εικόνες δείχναμε αυτό που έφτιαξαν κάποια παιδιά στους άλλους για να λειτουργήσει ως ένα έναυσμα για συζήτηση.... Ειδικά αυτό για το θέμα τι σημαίνει μία λεξούλα, κάτι που βρήκαν ή το να κάνουμε μετάφραση για μια λέξη που βρήκαν...

E: Εσείς κατά την προετοιμασία σας το σπίτι χρησιμοποιείτε καθόλου τις νέες τεχνολογίες ;

Γ: Βέβαια εννοείται όχι ενίστε... επειδή χρειάστηκε να παραχθεί καινούργιο υλικό Εγώ έφτιαξα μέχρι και δική μου γραμματοσειρά δηλαδή έφτιαξα μία γραμματοσειρά που να έχει το γ στα ελληνικά όπως το έχουμε από κάτω για να το βλέπουμε από κάτω ή το δέλτα έκανα πολλές αλλαγές για να φαίνεται και φύλλα οι ασκήσεις για να είναι προσαρμοσμένες σε αυτό που βλέπουμε... Ναι έφτιαξα πολλά κρυπτόλεξα, τα οποία είχανε πίνακες αναφοράς και μετά τα έπαιρνε ο μαθητής ως υλικό και τα έπαιρνε ως υλικό... τι άλλο να σου πω... πως να σου πω σαν τετραχάρακα με τη σωστή γραφή, τη σωστή φορά των γραμμών... διάφορα... Τέλος πάντων...

E: Πολύ ωραία, πολύ εποικοδομητικά όλα αυτά που μου λέτε και είναι πολύ ενδιαφέροντα, γιατί ξέρετε συναντώ μέχρι τώρα νεαρούς εκπαιδευτικούς, οι οποίοι είναι με λίγα χρόνια και ενώ υπάρχει πολλή θέληση δεν έχουνε υλικοτεχνικές υποδομές για να δουλέψουν. Αντιλαμβάνεστε τι λέω νομίζω... Οπότε είναι πολύ θετικό αυτό όλο που έχετε... τόσα χρόνια υπηρεσίας και να υπάρχει τόση διάθεση και θέληση και να χρησιμοποιείτε και τις νέες τεχνολογίες.

Γ: Αυτό με τις νέες τεχνολογίες τώρα έτυχε για αυτό επειδή έτυχε στην περίπτωση δεν είναι ότι τα έχω ακουστά σου είπα ότι ήμουν επιμορφώτρια Β' επίπεδου. Δεν ξέρω αν το ξέρεις αυτό το θεσμό που περνάνε για τους υπολογιστές. Εσύ έχεις κάνει;

Ε: Έχω κάνει το Α' επίπεδο όμως γιατί το Β τότε που ήμουν εγώ οι αναπληρωτές δεν μπορούσαμε να το κάνουμε. Φανταστείτε ότι ξεκίνησα να κάνω τότε στο πανεπιστήμιο του Καρλοβάσου και μας είχαν πει ότι δεν γίνεται μετά να δώσουμε εμείς εξετάσεις γιατί ήμασταν αναπληρωτές.

Γ: Τώρα η τελευταία φάση που έχει τρέξει τώρα γίνεται και μάλιστα τώρα παίρνουν μέρος και χωρίς να έχουν εξετάσεις πιστοποίησης. Ναι... εντάξει έπεσες πάνω μου τώρα αλλά ούτε και θεωρώ ότι το μάθημα αρχίζει και τελειώνει με τον υπολογιστή. Ξέρω τι μπορώ να κάνω απλά με τον υπολογιστή... με βοηθάει...

Ε: Αυτό είναι ο σκοπός... να είναι ένα εργαλείο χρήσιμο που να προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών γιατί βγαίνουν ήδη από την τάξη τους που είναι λίγο πολύ πιο δασκαλοκεντρικά όλα... δηλαδή συνήθως... και αυτά έχουν ήδη που έχουν τη διγλωσσία ως ένα βασικό σακίδιο που το κουβαλάνε μαζί τους ας πούμε να είναι λίγο πιο ενδιαφέρον αυτό που θα κάνουνε και στο τμήμα υποδοχής.

Γ: Κοίταξε ενδιαφέρον έχουν... Απλά υπάρχει ρουτίνα, γιατί κάθε τι που κάνεις όταν κάνεις συνέχεια το ίδιο χάνεται η αξία του. Έτσι δεν είναι;

Ε: Να ρωτήσω αν υπήρξαν προβλήματα καθόλου στη χρήση των τπ μέσα στην τάξη ή αν θεωρείτε ότι πρέπει...

Γ: Βεβαίως όταν δεν δούλευε ο υπολογιστής δεν είχε ρεύμα το σχολείο δεν μπορούσαμε να το χρησιμοποιήσουμε ή δεν είχε ρεύμα κάποια πτέρυγα του σχολείου και δεν είχαμε ίντερνετ, δεν είχαμε σύνδεση στο διαδίκτυο δεν ήμασταν πάντα online τα σημαντικότερα αυτά... τεχνικά προβλήματα όχι... γιατί είχα μία σχετική γνώση και έτσι δεν χρειάστηκε... τεχνικά θέματα άλλα δεν είχαμε... ε... ο υπολογιστής ήταν πάντα διαθέσιμος σε μας δεν τον μοιραζόμασταν με κάποιον άλλον και ο προτζέκτορας ήταν και η αίθουσα εξοπλισμένη κατάλληλα ήταν μεγάλη αίθουσα αυτά...

Ε: Σε ποια αίθουσα είναι; πού είναι αλήθεια;

Γ: Είναι στο κεντρικό κτίριο πάνω από το γραφείο του διευθυντή στη μεσαία αίθουσα... μεγάλη αίθουσα.

Ε: Να ρωτήσω μετά τη χρήση τους αν υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών παιδιών, έχετε δει κάποια βελτίωση στην πρόοδο;

Γ: Τώρα... θέλει ξεχωριστή μελέτη να πω πόσο θα είχαν προχωρήσει εάν δεν υπήρχαν οι υπολογιστές... κοίτα... σίγουρα βοηθάει σ' αυτό που σου είπα πριν στην εξατομίκευση... δηλαδή εφόσον έχεις μια γωνιά να μπορέσουνε να κάνουνε κάτι για τα άλλα παιδιά για μένα είναι μια βοήθεια. Εν τω μεταξύ οι υπολογιστές είναι και λίγο ελκυστικό για τα παιδιά ...τους δίνει έτσι έναν αέρα αυτονομίας ας πούμε... κάποια παιδιά μπορούν να κάνουν μόνα τους... ναι εμένα με βοήθησαν πάντως... με έκαναν και ένοιωθα καλά... ότι και να συνέβαινε είχα κάτι... τι να σου πω... κάτι, κάπου να ακουμπήσω... Ναι... δεν αισθάνομαι ότι υπήρξε κάποιο...

Ε: Θεωρείτε ότι οι αλλοδαποί μαθητές μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως στη γενική τάξη;

Γ: Ναι άμα μείνουν εδώ... γιατί αυτούς που είχαμε εμείς εδώ... καταρχάς είχα 15 παιδιά. Ενώ τώρα έχω μείνει με 8. Ούτε ήρθαν όλοι από την αρχή κάποια ήρθανε στην αρχή και κάποια ήρθαν το Νοέμβριο, το Δεκέμβριο, το Φεβρουάριο, τον Απρίλιο, μέχρι και τον Απρίλιο ερχόταν παιδιά... οι αποκλίσεις είναι πολύ διαφορετικές από τη μία τάξη στην άλλη. Άντε και έκανες κάτι με κάποιον μετά έρχονται πάλι καινούργια οπότε είναι απαραίτητο να γίνει διαφοροποίηση και εξατομίκευση, γιατί διαφορετικά δεν μπορείς να κάνεις κάτι... κοίτα είχα δυο παιδιά το ένα στην έκτη και το άλλο στη Δευτέρα δημοτικού, τα οποία δεν είχαν πάει ποτέ σχολείο, επειδή με ρωτάς για αποτελέσματα... Το ένα αυτό που πάει στη Δευτέρα θα ήταν αδερφάκια το ένα που ήταν στη δευτέρα έμαθε να διαβάζει από το Νοέμβριο μέχρι τώρα έμαθα κάποιες λέξεις του λες κανάτα... το κίτρινο, το πράσινο μπορεί και τα γράφει... τώρα το μεγάλο πηγαίνει στην έκτη ακόμα τώρα δεν μπορεί να τα διαβάσει και πιστεύω ότι έχει και μαθησιακές δυσκολίες... κατάλαβες τώρα τι λέω... πάρα πολλά πράγματα ...είχα και κάποιες άλλες αδελφές... δυο στην Τρίτη και δυο στη δευτέρα, που ήξεραν να μιλάν τη γλώσσα... φωτιά και ενδιαφέρον και γρήγορες... αλλά δεν έρχονταν... Ήρθαν το Φεβρουάριο και έχουν έρθει τις μισές ημέρες... σήμερα πάλι δεν ήρθαν.

Ε: Κατάλαβα εντάξει... είναι άλλου είδους τα προβλήματα τώρα εδώ... είναι πρόβλημα η παρακολούθηση, η παρακολούθηση ή μη του τμήματος υποδοχής έχει... έχει ... είναι βοηθητικά και αν λείπουνε δεν είναι και εύκολο να συμβαδίζουν μετά...

Γ: Έτσι κι αλλιώς δεν συμβαδίζουν βέβαια... ας πούμε με ένα κοριτσάκι σήμερα κάναμε πολλαπλασιασμούς... μέχρι να μου δείξει αυτό πώς να κάνουμε και να της δείξω και να συνεννοηθούμε τι να σου πω... η πολιτική γενικά αυτή που ακολουθείται είναι γενικά αφομοιωτική... δεν ήρθαν για να μείνουν αυτά τα παιδιά που ήρθαν. Σε άλλες τάξεις υποδοχής είναι αυτά που έρχονται από άλλες χώρες αλλά οι γονείς τους έχουν εγκατασταθεί εδώ... εγώ σε αυτά που κάνω δεν έχουν εγκατασταθεί οι άνθρωποι εδώ...

Ε: Ναι είναι απλά μετανάστες που έρχονται και περιμένουν απλά για να φύγουν

Γ: Αυτά που έρχονται ας πούμε εδώ στο σχολείο δεν τους νοιάζει μη νομίζεις ας πούμε ότι είχαν κανένα ενδιαφέρον να μάθουν ελληνικά αυτά τα συγκεκριμένα, αλλά δεν είναι καμιά συνηθισμένη τάξη υποδοχής όπως γίνεται σε άλλα σε άλλα σχολεία που έρχονται ξέρω εγώ από κάποια χώρα και θέλουν να ενσωματωθούν. Αυτά θέλουν να φύγουν, η κοπελίτσα που είναι από το Καμερούν περιμένει να τακτοποιηθούν τα χαρτιά της για να φύγει για την Ελβετία... οι άλλες οι δύο που έχω από το Κουβέιτ θέλουν να φύγουν για το Λονδίνο είναι ο πατέρας τους... δεν είναι δηλαδή τα πράγματα... δεν τους ενδιαφέρει... Δεν έχουν θέληση δεν θέλουν να μάθουν ελληνικά... κατάλαβες... είναι και αυτό το...

Ε: Είναι και αυτή η μεριά ανθρώπων... Να ρωτήσω κάτι τελευταίο, θεωρείται ότι υπάρχει αλληλεπίδραση παρόλα αυτά των αλλοδαπών αυτών παιδιών με τους γηγενείς μαθητές των τάξεων των κανονικών;

Γ: Μα κοίταξε να δεις από τη στιγμή που παρακολουθούσαν τα παιδιά αυτά το πρόγραμμα τους στην κανονική τάξη... Βεβαίως και υπάρχει αλληλεπίδραση και

μάλιστα τα αγκάλιασαν πολύ θερμά και τα υποστήριξαν και έχουν πολύ καλή σχέση δεν είχαμε ίσα-ίσα ...πάρα πολύ θερμή η αγκαλιά και υπήρχε αλληλεπίδραση και η αλληλεπίδραση θα βοηθήσει σε κάποιο βαθμό για αυτό και ας είχαμε τώρα τεχνικά θέματα που λες τώρα τελείωσε η χρονιά... τώρα αυτά τα παιδιά τι θα τα κάνουμε; θα τα στείλουμε στην άλλη τάξη; δεν θα τα στείλουμε; στον αυτόματο πιλότο... δεν ξέρω...

Ε: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ...

Γ: Τίποτα και άμα χρειαστείς οτιδήποτε μη διστάσεις...

Ε: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ και για το χρόνο σας...

Γ: Να σαι καλά κορίτσι μου...

Ε: Καλή δύναμη στο έργο σας και καλό κουράγιο να 'στε καλά...

Γ: Ευχαριστώ πολύ... με το καλό να τελειώσεις...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 14η

Ημερομηνία: 1/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 12.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Δήμητρα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Ημαθία

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά Δήμητρα;

Δ: 10

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ συγκεκριμένα;

Δ: Μόνο μία χρονιά.

Ε: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

Δ: Όχι.

Ε: Εάν σου δινόταν η ευκαιρία να το κάνεις τι είδους επιμόρφωση θα ήθελες να λάβεις;

Δ: Θα ήθελα να επιμορφωθώ σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τα ρομά. Κυρίως ρομά έχει η δικιά μου τάξη... φέτος... θα ήθελα να μάθω πώς θα μπορούσα να κάνω αυτά τα παιδιά να μάθουν κάποια πράγματα, να καλύψουν τα κενά τους, ίσως κάποιες κατευθύνσεις για το τι θεωρούμε βασικό πλέον γιατί τα παιδιά αυτά έχουν πολύ ελλιπής γνώση πάνω σε πολλά πράγματα. Νομίζω ότι κυρίως αυτό... να με βοηθήσει κάποιος

να εντοπίσουμε ποια είναι τα βασικά για αυτά τα παιδιά επειδή μιλάμε για παιδιά που μπορεί να παραμένουν αναλφάβητα

E: σε θέματα δεξιοτήτων κυρίως, επικοινωνίας; Που είναι το πρόβλημα θεωρείς; Στο μαθησιακό τους κομμάτι;

Δ: Εγώ τώρα αναφέρθηκα στο μαθησιακό τους κομμάτι. Σαφώς και το επικοινωνιακό είναι ένα πολύ μεγάλο άλλο κομμάτι το οποίο και εκεί έχουνε θέματα, γιατί η κουλτούρα αυτών των παιδιών είναι διαφορετική, διότι δεν μπορούν να ενταχθούν εύκολα στην κοινωνία, αν ήταν θα είχαν ενταχθεί εδώ και πολλά χρόνια... σίγουρα θα ήταν χρήσιμο και κάτι τέτοιο... απλά εγώ τώρα ασχολήθηκα μόνο με το γνωστικό...

E: Διαφοροποιείς εσύ τους μαθησιακούς στόχους στην τάξη υποδοχής;

Δ: Ανάμεσα στους μαθητές;

E: Ναι.

Δ: Προσπαθώ ναι... να εντοπίζω τα κενά του καθενός και εκείνα να καλύπτω...

E: Με ποιον τρόπο διαφοροποιείς τους στόχους που θέτεις; Χρησιμοποιείς κάποιο συγκεκριμένο τεχνολογικό εργαλείο ίσως;

Δ: Όχι δεν χρησιμοποιώ κανένα τεχνολογικό εργαλείο.

E: Σε τι βασίζεται η διδασκαλία σου δηλαδή στα παιδιά αυτά;

Δ: Αχ συγγνώμη δεν άκουσα...

E: Σε τι βασίζεται η διδασκαλία σου; Χρησιμοποιείς τα βιβλία ας πούμε, πώς διδάσκεις το μάθημα;

Δ: Όχι... δεν χρησιμοποιώ τα βιβλία... που προτείνει το Υπουργείο, χρησιμοποιούμε ένα τετράδιο το κάθε παιδί και πάνω σε αυτό δουλεύουμε ασκήσεις πάνω στα κενά που θεωρώ εγώ ή εντοπίζω ότι έχει.

E: Αυτό το κάνεις με βάση τα διαγνωστικά τεστ τα αρχικά που κάνουμε Δήμητρα;

Δ: Τα κάναμε εκείνα τα τεστ. Δεν μπορώ να πω ότι με βοήθησαν 100%. Και μάλιστα τώρα στο τέλος της χρονιάς επειδή μας πρότεινε το Υπουργείο να τα ξανακάνουμε για να δημιουργηθεί η τάξη για την επόμενη χρονιά και με την άδεια του διευθυντή μου χρησιμοποίησα δικά μου τεστ τα οποία έφτιαξα και τα οποία νομίζω ότι είναι πιο κατατοπιστικά όσον αφορά και πάλι το γνωστικό, το μαθησιακό κομμάτι.

E: ναι μα αυτά που έχει ούτως ή άλλως δε νομίζω ότι αξιοποιούνται σωστά τα διαγνωστικά.

Δ: νομίζω ότι τα διαγνωστικά αυτά είναι για παλιννοστούντες ή για ανθρώπους που ήρθαν στην Ελλάδα τώρα και δεν ξέρουν καθόλου τα ελληνικά. Νομίζω ότι σε τέτοιους ανθρώπους απευθύνονται.

E: και εγώ αυτήν την εντύπωση έχω... να σε ρωτήσω κάτι ακόμα.... Κυρίως σε ποια μαθήματα διδάσκει;

Δ: Γλώσσα και μαθηματικά.

E: Οκ. Εσύ κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

Δ: Ναι χρησιμοποιώ το διαδίκτυο. Ψάχνω να βρω υλικό στο διαδίκτυο. Απλά δεν χρησιμοποιώ νέες τεχνολογίες την ώρα του μαθήματος. Θα ήθελα.. αλλά η τάξη μου δεν έχει. Ενώ οι υπόλοιπες τάξεις έχουνε... αλλά η δικιά μου τάξη δεν έχει υπολογιστή, ούτε προτζέκτορα. Ειδικά η τάξη υποδοχής νομίζω ότι θα έπρεπε να έχει.

E: Ναι κι εγώ... εάν είχες τη δυνατότητα... έχεις κάτι υπόψη σου που θα ήθελες να το χρησιμοποιήσεις;

Δ: Διάφορα εκπαιδευτικά παιχνίδια με την προπαίδεια που έχει από ξένα sites και τον 'πέρη και την κάτια' που είναι απλά ναι μεν αλλά τα παιδιά μετέχουν ευχάριστα έτσι στο να κάνουν κάτι... γιατί βαριούνται απίστευτα να κάνουν το οτιδήποτε... και το βλέπουν σαν μια ευκαιρία να ξεφύγουν από τα μαθήματα... εγώ αυτό που μπόρεσα να κάνω επειδή δεν είχα υπολογιστή, έκανα παιχνίδια τα οποία έκανα είτε εγώ είτε τα βρήκα στο διαδίκτυο αλλά με υλικά απλά, όπως χαρτί, χαρτόνια και πιόνια και τα παίζουνε.... Φτιάξαμε τα μπρελόκ της προπαίδειας, καρτελάκια με την προπαίδεια και το σπίτι της προπαίδειας και τις μυγοσκοτώστρες... τέτοιου είδους πράγματα... με απλά υλικά...

E: Θεωρείς ότι μετά τη χρήση όλων αυτών που έχεις κάνει υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών;

Δ: Αυτό που παρατήρησα στα τεστ που έφτιαξα, γιατί τα τεστ που έφτιαξα είχαν να κάνουν με τον τρόπο που δούλεψα την τάξη, νομίζω ότι σε ότι προσπαθήσαμε να δουλέψουμε εκεί είδα μια μικρή διαφορά.... Ένα πολύ μικρό βηματάκι... σε σχέση με το πώς ήτανε και πώς είναι στο τέλος της χρονιάς...

E: Θεωρείς ότι μπορούν να ενταχθούν μαθησιακά στο επίπεδο της γενικής τάξης;

Δ: Πάρα πολύ δύσκολα... τουλάχιστον η τάξη που είχα εγώ φέτος... πάρα πολύ δύσκολα... είναι τουλάχιστον τρεις τάξεις πίσω σε σχέση με ... την τάξη που φοιτούν...

E: Και τέλος θέλω να σε ρωτήσω εάν θεωρείς ότι οι τπε μπορούν να ενισχύσουν κάπως την αλληλεπίδραση αυτών των παιδιών των αλλοδαπών με τους γηγενής μαθητές, δηλαδή όταν τα παιδιά επιστρέφουνε στην τάξη θεωρείς ότι μπορεί να υπάρξει αλληλεπίδραση με τα ελληνόπουλα;

Δ: Αυτό τώρα δεν μπορώ να καταλάβω τη σύνδεση που θα μπορούσε να γίνει... ότι αν οι νέες τεχνολογίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα παιδιά έτσι ώστε τα παιδιά να τα πάνε καλύτερα στην τάξη με λίγα λόγια; Αυτό εννοείς;

E: Ναι, ναι...

Δ: Ναι... σίγουρα, γιατί θα βελτίωναν το επίπεδό τους άρα σίγουρα θα μπορούσαν να τα πάνε καλύτερα και στην τάξη να συμμετέχουν οπότε και να έχουν αλληλεπίδραση και με τους άλλους μαθητές γιατί μέχρι τώρα απλά υπάρχουν μέσα στην τάξη.

Ε: Έχεις παρατηρήσει να υπάρχουν φαινόμενα ρατσιστικά απέναντι προς αυτά τα παιδιά τα αλλοδαπά;

Δ: Ναι έχω παρατηρήσει...

Ε: Άρα όντως υπάρχει μια αλληλεπίδραση αλλά αρνητική μάλλον στο συγκεκριμένο σχολείο... οκ

Ε: Θεωρείς ότι μπορούν να συμβάλλουν με κάποιο τρόπο οι νέες τεχνολογίες στο να πάρουνε πράγματα; Μπορούν να μπουν και να ενσωματωθούν στη διδασκαλία;

Δ: Σίγουρα, σίγουρα... ειδικά στην τάξη υποδοχής που τα παιδιά που φοιτούν είναι πολύ λιγότερα νομίζω ότι μέσα σε μια κανονική τάξη είναι πολύ δύσκολο να εφαρμόσεις τις νέες τεχνολογίες... γιατί τα παιδιά είναι πολύ περισσότερα... στην τάξη υποδοχής μπορεί να είναι και τρία και τέσσερα και είναι πολύ πιο εύκολο να γίνει.

Ε: Και είναι και πιο ελκυστικό. Τους κεντρίζει το ενδιαφέρον, ενώ το πιο δασκαλοκεντρικό το βαριούνται... από ένα σημείο και έπειτα.

Δ: Πολύ... πολύ....

Ε: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου...

Δ: Τίποτα... τίποτα...

Ευχαριστώ... καλή συνέχεια στο έργο σου...

Δ: πού είσαι Ζωή; Πού δουλεύεις φέτος εδώ στην Ημαθία;

Ε: Όχι. Είμαι στη Χαλκιδική.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 15^η

Ημερομηνία: 2/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 17.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Μαρία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Χαλκιδική

Ε: Μαρία μου πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

Μ: Συνολικά εργάζομαι τέσσερα έτη.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ;

M: Δύο. Ολοκληρώνω το δεύτερο χρόνο.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

M: Όχι. Εάν έχω κάποιο μεταπτυχιακό πάνω σ' αυτό ή κάποιο σεμινάριο;

E: Ναι.

M: Κανένα. Καμία επιμόρφωση.

E: Δε μου λες κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι επιμορφωμένος ένας δάσκαλος για να έχει τάξη υποδοχής;

M: Ναι, ναι χρειάζεται οπωσδήποτε.

E: Εάν ήταν στο χέρι σου τι είδους επιμόρφωση θα ήθελες να λάμβανες; Σε ποιον τομέα δηλαδή θα ήθελες να επιμορφωθείς;

M: Συγκεκριμένα για τα Ζεπ;

E: Ναι.

M: Ε... Εντάξει η εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας είναι το βασικό, διαπολιτισμικότητα... και αυτό που λες για τις νέες τεχνολογίες... και αυτό είναι πολύ βασικό. Πιστεύω ότι βοηθάει πολύ. Αυτές οι μέθοδοι....

E: Διαφοροποιείς εσύ τους στόχους σου τους μαθησιακούς για τους μαθητές σου;

M: Ναι. Αρκετά, αρκετά. Τους διαφοροποιώ όταν βλέπω ότι... κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πάντα γίνεται διαφοροποίηση των στόχων. Αυτό εξαρτάται από τα παιδιά και από τις συνθήκες τις σχολικές.

E: Με ποιον τρόπο διαφοροποιείς τους στόχους; Δηλαδή χρησιμοποιείς κάτι συγκεκριμένο, κάνεις κάτι μέσα στην τάξη κατά τη διδασκαλία σου;

M: Εσύ τώρα μιλάς για διαφοροποίηση διδασκαλίας;

E: Ναι...

M: Ναι...Ωραία... εγώ έχω κυρίως σαν υλικό δεν κατάλαβα την ερώτηση....

E: Εάν διαφοροποιείς τους στόχους σου και με ποιον τρόπο. Δηλαδή πώς διαφοροποιείς τους μαθησιακούς στόχους για τους μαθητές σου; Τους βάζεις δηλαδή να δουλέψουνε κάπως συγκεκριμένα; Κάνεις εσύ το μάθημα και σε παρακολουθούνε; Πώς κάνεις το μάθημά σου στην τάξη υποδοχής; Έχεις δικιά σου αίθουσα; Είσαι σε κάποιο.... Για να σε βοηθήσω...Είσαι σε κάποια αποθήκη ας πούμε, όπως ο Αστέρης; Γιατί μου είπες ότι τον γνωρίζεις γι' ατό παίρνω αφορμή από εκείνον;

M: Εγώ δεν έχω αίθουσα. Οπότε διαφοροποιώ τη διδασκαλία μου ανάλογα με το πού βρίσκομαι, σε ποια αίθουσα είμαι.... δεν έχω μια δική μου αίθουσα οπότε δυστυχώς δεν μπορώ να έχω και υλικό ώστε για παράδειγμα να μπορούν τα παιδιά να έχουν οπτικό υλικό, να έχουν το δικό τους προσωπικό φάκελο κάπου

E: Και συγνώμη πού κάνεις μάθημα; Μέσα στην αίθουσα των δασκάλων;

M: Κοίτα... κάνω στο αμφιθέατρο... εκεί είναι η βασική μου αίθουσα.... Το αμφιθέατρο του σχολείου.

E: Μάλιστα....

M: Που έχει ένα πίνακα εκεί πέρα και κάτι τραπεζάκια...

E: Αχα!

M: Μετά μπαίνω δυο φορές την εβδομάδα στην πληροφορική, το οποίο είναι πάρα πολύ βασικό, διότι εκεί μπορώ να χρησιμοποιώ τον προτζέκτορα και τον υπολογιστή στη διδασκαλία μου και τον αξιοποιώ σε μεγάλο βαθμό. Και τις άλλες ώρες πηγαίνω σε άλλες τάξεις που έχουν κάποιο κενό.

E: Μίλησε μου γι' αυτό, για το πώς αξιοποιείς τον προτζέκτορα και τον υπολογιστή τις δύο μέρες αυτές που μπαίνεις εκεί...

M: Κυρίως έτσι χρησιμοποιώ εκπαιδευτικά site, οπότε κάνουμε διάφορα παιχνίδια, διαδραστικά, εκπαιδευτικά.... σταυρόλεξα, κρυπτόλεξα, κρεμάλα... έχει κάποια εκπαιδευτικά τέλος πάντων....

E: Αυτά τα βρίσκεις από τον υπολογιστή, από το διαδίκτυο ή είναι του σχολείου συγκεκριμένα, κατεβασμένα και υπάρχουνε στην αίθουσα της πληροφορικής, ας πούμε;

M: Αυτά τα βρίσκω στο ίντερνετ, κυρίως... μετά μπορεί να κατεβάσω κάποιο φύλλο εργασίας και να τα προβάλλω στον πίνακα ώστε να μπορούν και τα παιδιά ας, πούμε να γράψουνε.... πάνω στον πίνακα... πέρυσι χρησιμοποίησα αρκετά το διαδραστικό πίνακα που είχα τη δυνατότητα, που είχα ζεπ.... και εκεί είχε κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα ο υπολογιστής του σχολείου... οπότε κάναμε και από αυτά.

E: Τα είχε κατεβάσει ο πληροφορικός, ας πούμε ή

M: Ναι, ναι τα είχε κατεβασμένα ήδη.... εντάξει χρησιμοποιούσα και κάποια άλλα αλλά χρησιμοποιούσα κι αυτά... ξέρεις... σε μεγάλο βαθμό.

E: Θυμάσαι ονόματα; Θυμάσαι, έτσι, πώς λεγόταν τα προγράμματα αυτά;

M: Το τζελεοτ, το πώς λέγεται;... Υπάρχει στο Υπουργείο Παιδείας, στο αλφαβήτα για τις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού... τώρα δε θυμάμαι και τον τίτλο του να σου πω την αλήθεια...

E: Δεν πειράζει...

M: Αν θέλεις μπορώ να στα στείλω...

E: Ναι, ναι θα ήθελα.... θα το ήθελα.... εσύ κατά την προετοιμασία σου χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

M: Ναι, ναι. Φτιάχνω δικά μου φύλλα εργασιών... Εντάξει ναι... ακετά.... χρησιμοποιώ το ίντερνετ... ναι, ναι, ναι. Χρησιμοποιώ....

E: Ωραία. Θεωρείς ότι υπάρχουνε γενικότερα προβλήματα στη χρήση των τπκ και ποια είναι αυτά;

M: Εντάξει.... Βασικά υπάρχουν αρκετά προβλήματα.... Ε.... το θέμα είναι πως πρέπει να υπάρχει και μια οριοθέτηση για το πόσο πρέπει το παιδί να τα χρησιμοποιεί, πόσο ο δάσκαλος.... δηλαδή το πόσο βάζεις το παιδί μέσα σε όλο αυτό.... γιατί πέφτουμε πολλές φορές στην παγίδα να έχουμε τον υπολογιστή αλλά να μην βάζουμε τα παιδιά

E: Ναι... δεν υπάρχει ένα πλαίσιο γενικά για το.... ναι, αντιλαμβάνομαι τι λες...

M: Πέρυσι που χρησιμοποιούσα τον διαδραστικό τα βοηθούσε πάρα πολύ τα παιδιά κάνουνε μάθημα σ' αυτό. Ο δεύτερος λίγο λιγότερο.... δηλαδή εντάξει... δίνεις στα παιδιά το ποντίκι να παίζουνε αλλά....

E: Δε μου λες.... Μετά τη χρήση τους θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών αυτών;

M: Πιστεύω πως ναι και είναι και πιο ευχάριστο για τα παιδιά ας πούμε... πιο ευχάριστο το κλίμα μέσα στην τάξη.... δηλαδή τα ίδια ξεθαρρεύουν πιο εύκολα.... είναι πιο ενεργητικά συμμετέχουν πιο ενεργητικά στη διαδικασία

E: Σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι μπορεί να επιτευχθεί η ενσωμάτωσή τους στο μαθησιακό κομμάτι της γενικής τάξης;

M: Ε... Τώρα εγώ επειδή γενική τάξη δεν είχα.... είχα μόνο μια χρονιά τέσσερις μήνες και δεν το αξιοποίησα τόσο πολύ και.... δεν ξέρω να σου απαντήσω....

E: Θεωρείς ας πούμε ότι τα παιδιά που παίρνεις της τρίτης δημοτικού μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως με τα τριτάκια τα ελληνόπουλα;

M: Ναι, ναι, μέσω αυτών των μεθόδων μπορούν εύκολα όλα τα παιδιά να συμμετέχουν χωρίς να είναι εμπόδιο η γλώσσα ή η καταγωγή... έτσι εύκολα μπορούν να προσεγγίσουν και τα παιδιά του ζεπ....

E: Θεωρείς ότι ουσιαστικά υπάρχει ανταλλαγή πολιτιστικών στοιχείων, δηλαδή και οι αλλοδαποί μαθητές μεταξύ τους αλληλεπιδρούν και με τους γηγενείς ε;

M: Ναι εύκολα μπορεί να γίνει αυτό και χωρίς να υπάρχει στιγματισμός.... ναι μπορεί να γίνει....

E: Τέλεια... Τέλος θέλω να μου πεις αν θεωρείς ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση αυτή; Δηλαδή να μπορούν να υπάρχουν ανταλλαγές πολιτιστικών στοιχείων μεταξύ των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές εν γένει;

M: Μπορεί να γίνει αυτό άνετα γιατί μπορεί μέσω του διαδικτύου επικοινωνεί όλος ο κόσμος. Δηλαδή μπορεί τα παιδιά να γνωρίσουν και τις χώρες και τις γλώσσες και την κουλτούρα... βέβαια εντάξει πηγαίνουμε και σε πιο φολκλορικού...

E: Ναι, ναι παιδαγωγικά πρότυπα...

M: Το θέμα είναι κάθε παιδί να νιώθει άνετα και να μπορεί να είναι ελεύθερο μέσα στο χώρο της τάξης να κινείται ελεύθερα, να μπορεί να αναπτύξει την ταυτότητά του και να αλληλεπιδράσει με τα άλλα παιδιά, χωρίς να υπάρχει η διάκριση της γλώσσας, της καταγωγής και της θρησκείας...

E: Αυτά... Ευχαριστώ πάρα πολύ...

M: Εγώ αυτό που θέλω να μου πεις για νέες τεχνολογίες ποια προτείνονται;

E: Με ρωτάς για να σου πω εγώ... ή....

M: Ναι από το μεταπτυχιακό που κάνεις...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 17^η

Ημερομηνία: 6/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 21.14

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Αργυρώ

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Δωδεκάνησα

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

A: Συνολικά... Είμαι στον ένατο χρόνο...

E: Πόσα χρόνια έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ;

A: Η αλήθεια είναι ότι ήταν ένα εξάμηνο.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

A: Ιδιαίτερα όχι πέρα από κάποια μαθήματα στο παιδαγωγικό... κάτι άλλο πιο συγκεκριμένο σε σεμινάριο... και μεταπτυχιακό όχι... ενδεχομένως να έχω κάνει μία επιμόρφωση τη χρονιά που ήμουν στο σχολείο τη χρονιά που έκανα τα ζεπ... δεν θυμάμαι όμως γιατί έχουν περάσει αρκετά χρόνια και τώρα κάνω γενική.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι ένας εκπαιδευτικός επιμορφωμένος;

A: Εννοείται και με το παραπάνω...

E: Σε ποιους τομείς θεωρείς ότι θα έπρεπε να είναι επιμορφωμένοι οι εκπαιδευτικοί;

A: Γενικότερα ότι αφορά τα σύγχρονα προβλήματα... δηλαδή ξεκινάμε από προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο, διαπολιτισμικής εκπαίδευσης γιατί όλο και περισσότεροι μετανάστες κι αλλοδαποί έρχονται στο σχολείο, όπως και στο σχολείο που είμαι τα τελευταία τρία χρόνια... το περισσότερο ποσοστό των μαθητών είναι μετανάστες, οι οποίοι βέβαια είναι δεύτερης και τρίτης γενιάς... αλλά τα προβλήματα σχετικά με τη γλώσσα δεν παύουν να υπάρχουν... πόσο μάλλον για άτομα τα οποία έρχονται από το πουθενά και χρειάζεται ειδική μεταχείριση, γιατί δεν μπορούν να καταλάβουν καθόλου τη γλώσσα

E: Okay... Διαφοροποιείς τους στόχους σου ως εκπαιδευτικός;

A: Προσπαθώ να τους διαφοροποιήσω σαφέστατα... στο σχολείο, στην τάξη μου έχω έναν μαθητή που ήρθε φέτος πρώτη χρονιά από την Αλβανία και δεν ήξερε καθόλου αλβανικά... ε... ελληνικά και παρακολουθεί το τμήμα ζεπ. Προσπαθώ να κάνω τους στόχους πιο μικρούς, αλλά σίγουρα η βοήθεια του ζεπ, επειδή παρακολουθούσε αρκετές ώρες για να την ενισχύσουμε ήταν διαφορετική δεν το συζητάω...

E: Πώς διαφοροποιείς τους στόχους μέσα στην τάξη; Χρησιμοποιείς κάποια μέθοδο συγκεκριμένη κατά τη διδασκαλία σου;

A: Κάποια από το πλάνο που κάνω την προηγούμενη μέρα βλέπω αντίστοιχα τι έχω να διδάξω και βλέπω πως... τις ώρες που παίρνει ο συγκεκριμένος μαθητής παραδείγματος χάρι από την τάξη μου... πώς μπορεί να το κατανοήσει καλύτερα και τι Μπορεί από όλα αυτά να κατανοήσει...

E: Άρα μειώνεις την ύλη;

E: Ναι, ναι... μειώνω την διδακτέα ύλη σαφέστατα. Γιατί το παιδί έπρεπε να μπει στην πρώτη δημοτικού, κανονικά λόγω ηλικίας έπρεπε να ενταχθεί στη δεύτερα δημοτικού και πολλές φορές όταν μία λέξη δεν την καταλαβαίνω και επειδή πρόσφατα βάλαμε προτζέκτορα στην τάξη... αλλά δεν έχουμε υπολογιστές πρέπει να κουβαλάω το δικό μου και δεν είναι εύκολο κάθε φορά για τη μετάφραση και την περαιτέρω επεξήγηση, επειδή και άλλα παιδιά στην τάξη μου προέρχονται από την Αλβανία τους λέω να του το εξηγήσουνε στα αλβανικά που καταλαβαίνουν πιο καλά τη γλώσσα. Είναι ένας τρόπος που με διευκολύνει αρκετά... αλλιώς προσπαθώ να βρω εικόνες και να εξηγήσω με πολύ απλά λόγια κάποια πράγματα. Ο συγκεκριμένος βέβαια μπορώ να πω ότι είναι αρκετά έξυπνος και έχει φτάσει πολύ γρήγορα σε επίπεδο δευτέρας τάξης και να γράφει και να διαβάζει...

E: Αξιοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες στο μάθημά σου; Μου ανέφερες τον προτζέκτορα προηγουμένως με αφορμή αυτό σε ρωτάω;

A: Γενικότερα θέλω να τον χρησιμοποιώ... Δεν είναι, όμως εύκολο, γιατί δεν υπάρχουνε τα υλικά... δεν μπορώ σε καθημερινή βάση να κουβαλάω εκτός από τα βιβλία μου και τα τετράδια και τον υπολογιστή μου. Και στην τελική ποιος ευθύνεται εάν πάθει κάτι ο υπολογιστής μου; Ποιος θα με αποζημιώσει γι αυτό;

E: Υπάρχει ο προτζέκτορας και δεν υπάρχει laptop ή υπολογιστής ας πούμε;

A: Το laptop το χρησιμοποιούν κυρίως η πρώτη που το έχει πιο πολύ ανάγκη και το τμήμα ένταξης, επίσης. Ουσιαστικά το δανειζόμαστε η μια τάξη με την άλλη, επειδή το θέλουν και μερικές ειδικότητες, οπότε δεν είναι εύκολο πάντα με δυο laptop να καλύπτεις τις ανάγκες του σχολείου σε μια ώρα... Αλλά έχει γίνει μία προσπάθεια να μπουνε οι προτζέκτορες με το διαδραστικό... βάλουμε και internet και ουσιαστικά με το που γίνει και φέρουνε τους υπολογιστές που έχουμε παραγγείλει από το δήμο... και γίνει και μια επιμόρφωση, που θα έχει γίνει, γιατί την έχουμε ζητήσει... για το πώς λειτουργούν ακριβώς οι προτζέκτορες... θεωρώ ότι το μάθημα θα γίνεται κατά αποκλειστικότητα... έχει μεγάλη διαφορά. Όσες φορές τον έχω χρησιμοποιήσει... τα παιδιά τους κεντρίζει κατευθείαν το ενδιαφέρον και μπορούν πολύ πιο εύκολα να καταλάβουν σε πιο σημείο του μαθήματος είμαστε, ιδίως για τις μικρές τάξεις...

E: Κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τον υπολογιστή;

A: Εννοείται... δεν μπορώ να λειτουργήσω χωρίς υπολογιστή και ιντερνετ, σε σημείο που απορώ πώς το έκαναν παλιότερα έτσι;

E: Ναι πραγματικά...

A: Είμαι πλήρως εξαρτημένη στη δουλειά μου από αυτόν.

E: Τι είδους προγράμματα χρησιμοποιείς;

A: Τι είδους προγράμματα; Αρχικά για να προετοιμαστώ ψάχνω σε διάφορα sites και blogs επιπλέον υλικό και πιο παιχνιδιάρικους έτσι... να το πω έτσι τρόπους... κατά τη διάρκεια του μαθήματος χρησιμοποιώ και τα λογισμικά που προτείνει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε κάθε μάθημα βασικά... αλλά μέσα από την αναζήτησα στα site την προηγούμενη μέρα προτείνουν επίσης και κάποια άλλα, τα οποία τα χρησιμοποιώ και είναι ωραία από κάποια συγκεκριμένα site. Και να σημειώσω ότι φέτος έχω κάνει και την επιμόρφωση του Β' επιπέδου, οπότε υπήρχαν και άλλα λογισμικά που έμαθα και είχα ακούσει και έμαθα τη χρήση τους.

E: Μπορείς να μου αναφέρεις ένα- δύο που σε βοηθάνε πολύ στη δουλειά σου;

A: Λοιπόν... ένα- δύο που με βοηθάνε πάρα πολύ... καλή ερώτηση... ποια χρησιμοποιώ... μισό λεπτό γιατί είμαι στον υπολογιστή μπροστά...

E: Αυτά τα κατεβάζεις εσύ Αργυρώ ή είναι...;

A: Μερικά είναι online... μερικά τα κατεβάζω εγώ.... Έχω το hotpotatoes, με τα σταυρόλεξα και αυτά..., το οποίο είναι πολύ καλό, γιατί τους αρέσουν γενικά τα σταυρόλεξα και όλη αυτή η... ότι περιλαμβάνει τέλος πάντων... άλλα λογισμικά... ποιο άλλο; Το simatules είναι ενδιαφέρον αλλά δεν αφορά τόσο τις μικρές τάξεις... το έχω δουλέψει σε μεγαλύτερες... κάτσε λίγο να το διασταυρώσω αυτό...

E: Ταυτόχρονα όσο ψάχνεις θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα στη χρήση νέων τεχνολογιών και ποια είναι αυτά; Πού εντόπισες κάποια προβλήματα εσύ όταν τα χρησιμοποιείς;

A: Όταν χρησιμοποιώ τα λογισμικά;

E: Γενικά τις τπε... αν ξέρω γω θεωρείς ότι κάποιο πρόβλημα υπήρχε με τον προτζέκτορα ή δεν ξέρω γω τι...

A: Ε... εντάξει με τον προτζέκτορα όχι συγκεκριμένα, το ίνερνετ είναι μια μεγάλη υπόθεση... γενικότερα στα σχολεία... γιατί από όσο γνωρίζω απαγορεύεται το wifi, οπότε πρέπει να έχεις ενσύρματο, οπότε δε διευκολύνει τόσο χωροταξικά μέσα στην τάξη εκεί που θα είναι το λάπτοπ... εκεί που θα είναι ο προτζέκτορας... γίνεται μια αναστάτωση με αυτό το κομμάτι. Όσο αναφορά τη χρήση νομίζω ότι τα παιδιά επειδή τα έχω βάλει να παίζουνε παιχνίδια όπως εκατομμυριούχος που ήταν παλιά με την προπαίδεια κτλ... Νομίζω ότι είναι εξοικειωμένα τόσο πολύ με τις νέες τεχνολογίες, που δεν είχαν κανένα πρόβλημα... δηλαδή άλλαζαν και μόνοι τους διάφορα τέτοια... παιχνίδια στο συγκεκριμένο site, παραδείγματος χάρη.

E: Ωραία...

A: Είναι πολύ εξοικειωμένα... εγώ ψάχνω ακόμη το τέτοιο...

E: Δεν πειράζει... αν δεν το βρεις δεν έγινε και κάτι... Ε... θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών παιδιών ούτως ώστε να ενσωματωθούν στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Μπορούν δηλαδή αυτά τα παιδιά να ενσωματωθούν πλήρως μέσα στη γενική τάξη;

A: Ε... νομίζω ναι τουλάχιστον σε μικρές ηλικίες, γιατί το βλέπω φέτος δηλαδή... το παιδί έχει προσαρμοστεί πολύ καλά μέσα στη δευτέρα... και μάλιστα ενώ είναι σε επίπεδο πρώτης... καταφέρνει και μου κλίνει ρήματα σε τρεις χρόνους. Ε... είναι πολύ καλό αυτό... βέβαια επειδή στο σχολείο που είμαι τα τελευταία τρία χρόνια έρχονται συνεχώς αλλοδαποί, κυρίως Βούλγαροι οι οποίοι είναι μετανάστες για δουλειά, έρχονται- φεύγουν, μέσα σε ένα- δύο μήνες και ηλικιακά μπαίνουν με βάση την τάξη που ανήκουν ηλικιακά... τέλος πάντων... εκεί πέρα, θεωρώ το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο... ιδίως στις μεγαλύτερες τάξεις δεν μπορούν να παρακολουθήσουν.

E: Τέλος, θέλω να σε ρωτήσω εάν υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών μαθητών με τους γηγενείς μαθητές; Πώς θεωρείς ότι μπορούν οι τπε να ενισχύσουν αυτήν την αλληλεπίδραση;

A: Αλληλεπίδραση εννοείς τι ακριβώς, αν κάνουν παρέα, εάν μιλάνε;

E: Ναι, ναι, όλα αυτά ...

A: Υπάρχει κανονικά αλληλεπίδραση, υπάρχουν βέβαια και οι εντάσεις των παιδιών, απλά όταν τίθεται θέμα να ακουστεί η λέξη «είσαι Αλβανός, είσαι Έλληνας, είσαι Βούλγαρος» εκεί πέρα μετά είναι σα να ξεχνάνε ότι εκεί πέρα είναι ο φίλος τους δίπλα. Που παίζαν ας πούμε πριν λίγο κρυφτό και βάζουν μέσα στις κουβέντες τους λόγια που δεν θα έπρεπε να υπάρχουνε...

E: Άρα υπάρχουνε κάποια ρατσιστικά φαινόμενα;

A: Υπάρχουνε αρκετά θεωρώ... στο σχολείο που είμαι... που έχουμε κάποιους Έλληνες, γιατί είναι μειονότητα οι Έλληνες... έχουμε Βούλγαρους και κυρίως έχουμε Αλβανούς.

E: Ωραία...

A: Οι τπε τώρα... αν μπορούν να βοηθήσουνε... δεν το ξέρω αυτό εάν δεν το έχω δοκιμάσει... σίγουρα μπορούμε μέσω προγραμμάτων συνεργασίας και γενικότερα αντιρατσιστικών φαινομένων να επιτύχουμε κάποια πράγματα από αυτά.

E: Ωραία... ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου...

A: Τίποτα, τίποτα...

E: Εύχομαι καλή συνέχεια στο έργο σου... και καλό υπόλοιπο.

A: Ευχαριστώ πολύ κι εσύ πότε τελειώνεις με το καλό;

E: E... τώρα λογικά τελειώνω μέσα στον Ιούνιο... πιστεύω...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 18^η

Ημερομηνία: 7/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 14.05

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ελευθερία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Ανατολική Αττική

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

Eλ: Οχτώμιση με εννιά

E: Είμαστε ίδια ηλικιακά... και πόσα χρόνια εργάζεται ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

Eλ: Αν δεν κάνω τρομερό λάθος... Νομίζω ή 2 ή 3

E: Okay... Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτά;

Eλ: Όχι.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται;

Eλ: Εννοείται...

E: Αν ήταν στο χέρι σου τι είδους επιμόρφωση θα λάμβανες;

Eλ: Την Ελληνική γλώσσα ως δεύτερη ξένη γλώσσα σίγουρα... και μετά διάφορα θέματα πολιτισμού που αφορούν την κάθε χώρα των παιδιών που φιλοξενείται στο κάθε σχολείο.

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου για τους αλλοδαπούς μαθητές σου;

Eλ: Συγγνώμη δεν άκουσα...

E: Διαφοροποιείς τους στόχους σου για τους αλλοδαπούς μαθητές σου;

Ελ: Βέβαια... και στις διαφορετικές ομάδες...

Ε: Και με ποιον τρόπο το κάνεις;

Ελ: Κάνω τα διαγνωστικά τεστ που είναι βάσει του νόμου και αναλόγως με τα αποτελέσματα και σε συνεργασία με τους δασκάλους των τάξεων προσπαθούμε να βρούμε έναν κοινό δρόμο για να προχωράμε ώστε το παιδί να προχωράει πάντα μπροστά..Μπαίνουν σε ομάδες ανάλογα και με την ηλικία αλλά και με το κατά πόσο γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

Ε: Χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

Ελ: Τις... ναι κοίταξε φέτος στην τάξη που ήμουν στο σχολείο δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα. Πέρσι που έκανα πάλι το ίδιο όμως αν σε ενδιαφέρει μπορώ να σου πω ότι τις χρησιμοποιούσα ναι...

Ε: με ενδιαφέρει γιατί ακριβώς αυτό διερευνώ... αν έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου είτε φέτος είτε πέρσι γενικά από την εμπειρία σου που έχεις στα τμήματα υποδοχής αν πιστεύεις ότι οι νέες τεχνολογίες βοηθούνε στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας;

Ελ: Είναι... θα σου πω... ένα εργαλείο αν μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε έτσι, με το οποίο είναι απαραίτητο... ειδικά για τις τάξεις υποδοχής, γιατί εγώ είχα παιδιά που δεν ήξεραν καθόλου ελληνικά. Ούτε το ναι ας πούμε... μόλις είχαν έρθει στη χώρα... οπότε ο τρόπος επικοινωνίας ήταν η γλώσσα του σώματος και μέσα από εικόνες, τις οποίες εικόνες και τραγούδια... ήταν μέσω του προτζέκτορα και του υπολογιστή... που είναι το πιο απλό... και μετά προχωρήσαμε στο παιχνίδι. Να μάθουν μέσα από το παιχνίδι και τα γράμματα και προτασούλες και το βασικό λεξιλόγιο του σχολείου.

Ε: Ελευθερία πέρα από τη μορφή διδασκαλίας που τους έβαζες, ας πούμε να δουλέψουν στον προτζέκτορα χρησιμοποιούσες κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα ή κάποια εφαρμογή;

Ελ: Κοίταξε... λίγο με το σκρατς ασχοληθήκαμε, αλλά τα περισσότερα τα έβρισκα έτοιμα από το διαδίκτυο σαν διαδραστικές δραστηριότητες, γιατί είχαμε και διαδραστικό πίνακα και ήταν έτοιμα... δηλαδή πέρα από τα βασικά word, excel και Σκρατς ήτανε κάποια έτοιμα projects στο διαδίκτυο.

Ε: Εσύ κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

Ελ: στην προετοιμασία;

Ε: Ε... ναι... ότι δίνουμε στα παιδιά και ότι ετοιμάζουμε πέρα από τα διδακτικά βιβλία από εκεί είναι...

Ε: Ναι... okay χρησιμοποιείς καθόλου τα βιβλία το γεια σας;

Ελ: Ναι... εννοείται...

Ε: Okay

Ελ: Είναι το βασικό εργαλείο. Ειδικά φέτος που δεν είχα τη δυνατότητα για τη χρήση υπολογιστή ήταν το βασικό εργαλείο... και μετά σπίτι που ετοιμάζα διάφορα φύλλα εργασίας και παιχνίδια.

Ε: Υπήρξαν προβλήματα καθόλου στη χρήση νέων τεχνολογιών

Ελ: Όχι. Μόνο κάποιες φορές που δεν είχε ίντερνετ... που είναι και λογικό να έχει κόψει όλη τη γειτονιά δεν γίνεται να έχεις εσύ.

Ε: Όχι. Μετά τη χρήση τους θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών αυτών παιδιών;

Ελ: Εννοείται... εννοείται, αυτό το πράγμα είναι αυτονόητο νομίζω. Αρκεί που ένα παιδί δεν ήξερε τίποτα δεν μπορούσε να μιλήσει καθόλου, κατάφερε μέσα σε ένα σχετικά μικρό χρονικό διάστημα εκεί στους δύο μήνες να μπορεί να επικοινωνεί με τους συμμαθητές του και να υπάρχει μία άλφα κοινωνικοποίηση...

Ε: Σε ποιο επίπεδο θεώρησε ότι μπορούν να ενσωματωθούν αυτά τα παιδιά στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Ελ: Κοίταξε τώρα αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες... εξαρτάται από το πόσο χρόνο έχουν τα ίδια τα παιδιά στη χώρα... εξαρτάται από το αν οι γονείς μιλούν ελληνικά ή όχι. Γιατί είναι τελείως διαφορετικό να μιλάει ένας γονιός στο σπίτι και να ακούγονται τα ελληνικά παρά να έρχονται έξι ώρες στο σχολείο και να τα ακούνε μόνο εκεί... και εξαρτάται και από την ίδια θέληση του παιδιού, το κατά πόσο θέλει να μάθει. Γιατί κάποια παιδιά ξέρουν ότι δεν θα μείνουν στη χώρα μας, θα μείνουν 1-2 χρόνια και μετά θα φύγουν... οπότε δεν τους ενδιαφέρει και τόσο... ενδιαφέρονται περισσότερο για τα αγγλικά ας πούμε, επειδή έχω δουλέψει σε δυεπ για αυτό και στο λέω...

Ε: ναι... είναι σημαντική η συμβολή αυτή. Ελευθερία πώς θεωρείς ότι μπορούν οι νέες τεχνολογίες να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση... γιατί αυτά τα παιδιά τα παίρνεις εσύ κάποιες ώρες και μετά πηγαίνουν στη γενική τάξη, έτσι δεν είναι; Πιστεύεις ότι υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές;

Ελ: Ναι υπάρχει... κυρίως για τις μικρότερες τάξεις Κυρίως μέσα από τα παιχνίδια που κάνουνε... Έτσι με τους διαδραστικούς πίνακες ή άλλες δραστηριότητες που κάνουνε... είναι βέβαια

Ε: Δουλεύουν διαθεματικά ας πούμε; Δεν υπάρχουν ρατσιστικά φαινόμενα ή κάτι άλλο στο σχολείο που είσαι;

Ελ: Εντάξει υπάρχουν κάποια θέματα μία μαθήτρια αλλά προσπαθούμε να τα παλέψουμε και εγώ με τη συγκεκριμένη μαθήτρια... και με τη σχολική ψυχολόγο που κάνει όλη η τάξη συγκεκριμένες δράσεις.

Ε: Α... υπάρχει σχολική ψυχολόγος στο σχολείο ε;

Ελ: Φέτος ναι...

Ε: Προφανώς για να μπορέσει να βοηθήσει και με τον διαπολιτισμικό σεβασμό, γιατί είναι ένα καινούργιο κομμάτι, το οποίο προωθείται νομίζω αρκετά και μακάρι να πάνε όλα καλά... Ευχαριστώ πάρα πολύ... δεν ξέρω αν ήθελες να συμπληρώσεις κάτι άλλο...

Ελ: Τίποτα... ελπίζω να βοήθησα...

Ε: Πολύ, πολύ... ε... είναι σημαντική η συμβολή σου...

Ελ: Σε ευχαριστώ πάρα πολύ και καλή επιτυχία. Και εις ανώτερα θα ευχηθώ...

Ε: Ευχαριστώ πολύ... Ευχαριστώ... να σαι καλά...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 19^η

Ημερομηνία: 10/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 18.40

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ευαγγελία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βέροια

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι στην εκπαίδευση;

Ευ: 11 ως αναπληρώτρια.

E: Πόσα χρόνια έχεις εργαστεί ή εργάζεσαι στα ζεπ;

Ευ: Δύο χρόνια. Δεύτερη χρονιά είναι.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

Ευ: Όχι.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται;

Ευ: Κατά τη γνώμη μου ναι... σαφώς και χρειάζεται επιμόρφωση σε έναν τέτοιο τομέα, γιατί είναι τελείως διαφορετικό όσο και αν φαίνεται ίδιο με τη γενική εκπαίδευση... έχει αρκετές διαφορές και σαφώς θα έπρεπε να υπάρχει επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς και στο πώς θα διαχειριστούν αυτή την τάξη και ανάλογα βέβαια και την ταυτότητα κάθε παιδιού. Γιατί το ζεπ μπορεί να είναι μετανάστες... μπορεί να είναι Ρομά, μπορεί να είναι αλλόθρησκα παιδιά...

E: Διαφοροποιείς εσύ τους στόχους σου τους μαθησιακούς;

Ευ: Ναι... εννοείται στο ζεπ διαφοροποιείς τους εκπαιδευτικούς στόχους ίσως και πιο συχνά από ότι αν είσαι σε ένα τμήμα γενικής εκπαίδευσης, ανάλογα, βέβαια, πάντα με τις δυνατότητες των παιδιών.

E: Πιστεύεις ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν στη διαφοροποίηση των στόχων; Έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου;

Ευ: Χρησιμοποίησα... όχι στο βαθμό που θα ήθελα, γιατί δεν ήταν και πολύ εύκολο στην τάξη που βρισκόμουν, αλλά όσο μπορούσα χρησιμοποίησα και είδα ότι βοήθησε αρκετά από τα παιδιά, γιατί πιο εύκολα αντιλαμβάνονται με την εικόνα και τον ήχο παρά με το να τους διαβάζεις ή να διαβάζουν μόνα τους για κάτι καινούργιο που πρέπει να μάθουν.

E: Χρησιμοποίησες κάτι συγκεκριμένο, κάποιο πρόγραμμα, κάποια εφαρμογή;

Ευ: Όχι... ήτανε πάρα πολύ απλός ο τρόπος που χρησιμοποίησα τις νέες τεχνολογίες. Στην ουσία... δηλαδή έβλεπαν εικόνες στο διαδίκτυο, διάβαζαν κειμενάκι από το διαδίκτυο για καινούργια πράγματα, για μία καινούργια λέξη που μάθαιναν και δεν ήξεραν τι είναι αυτό που διαβάζουν. Κατευθείαν την έβλεπαν μέσω του διαδικτύου. Για παράδειγμα... διαβάζαμε για το ζώο... για τον ιπποπόταμο... δεν ήξεραν τι είναι ο ιπποπόταμος. Δεν είχαν ξανακούσει, δεν είχαν δει ποτέ, οπότε έβλεπαν την εικόνα, άκουγαν τον ήχο σε κάποια διαδραστικά προγράμματα που υπάρχουν στο ίντερνέτ σε σελίδες με μαθησιακό υλικό για παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

E: Πώς δούλευαν τα παιδιά; Είχε ο καθένας πρόσβαση σε υπολογιστή ή τους είχες βάλει μέσα στην τάξη;

Ευ: Για αυτό σου είπα δεν χρησιμοποίησα... γιατί δεν μπορούσα... υπήρχε ένας υπολογιστής μόνο. Όχι ότι ήταν απαραίτητα κακό... δεν είχαμε σύνδεση στο διαδίκτυο

στην τάξη που βρίσκονται, οπότε ότι κάναμε και ότι βλέπαμε το κάναμε μέσω δικού μου προσωπικού tablet.

E: Κουβαλούσες εσύ το tablet σου και μπαίνετε στο ίντερνετ για να δείτε τις λέξεις; Εσύ κατά την προετοιμασία σου χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες καθόλου;

Ευ: Ναι πάρα πολύ και για να ενημερωθώ είτε είναι για νομοθεσίες όσον αφορά τα τμήματα υποδοχής και για να οργανωθώ φτιάχνοντας το υλικό μου.

E: Μετά τη χρήση αυτών όσων έχεις κάνει, θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών;

Ευ: Ναι, μεγάλη... γιατί είναι αυτό που σου είπα και πριν... αυτά τα παιδιά για να μάθουν κάποια βασικά πράγματα που για τα ελληνόπουλα θεωρούνται δεδομένα, τα έχουν δει, τα έχουν ακούσει και έχουν κοινή γλώσσα... για αυτά τα παιδιά το να δουν αυτή τη λέξη που πας να τους διδάξεις, το να δούνε πώς δουλεύει, πώς είναι μία μαθηματική έννοια με εικόνες, το άτομο που θα τους το εξηγήσει, μέσω ενός λογισμικού, αποδίδει πολύ καλύτερα, από το να τους το εξηγήσω εγώ, που πολλές φορές λόγω της διαφοράς της γλώσσας μπορεί και να μην με καταλάβουν. Ενώ την εικόνα την συλλαμβάνουν πιο εύκολα, την κωδικοποιούν και πιο εύκολα την κάνουν γνώση τους.

E: Σε ποιο επίπεδο πιστεύεις ότι μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Ευ: Αυτό ποικίλλει τώρα, γιατί υπάρχουν πολλοί παράγοντες που παίζουν ρόλο. Αρχικά το πόσο προσπαθεί και έχει διάθεση το ίδιο το παιδί να μάθει, το πόσο έχει διάθεση ο εκπαιδευτικός της τάξης να το βοηθήσει, και να το σταματήσει το πόσο έχει διάθεση ο εκπαιδευτικός του τμήματος υποδοχής να τρέξει το παιδί για να μπορέσει να ενσωματωθεί πιο γρήγορα, το πόσο οι γονείς υποστηρίζουν το παιδί και το υποστηρίζουν και στο σπίτι... για αυτό σου λέω είναι πολλά που παίζουν ρόλο. Αν ο συνδυασμός όλων αυτών είναι ιδανικός, τότε πιστεύω ότι ένα παιδί μπορεί να ενσωματωθεί πλήρως. Και να σου πω την αλήθεια, το έχω δει κιόλας, εκεί που ήμουνα πέρυσι.

E: Τέλος, θέλω να σε ρωτήσω αν θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών μαθητών με τους γηγενείς μαθητές; Δηλαδή, όταν τα παιδιά αυτά επιστρέφουν στην κανονική τους τάξη, υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές της γενικής;

Ευ: Εδώ, πάλι, παίζουν πάρα πολλά πράγματα ρόλο, γιατί υπάρχει αλληλεπίδραση... καμιά φορά δεν είναι πάντα θετική, γιατί ας μη γελοιάσουμε σα λαός είμαστε αρκετά ρατσιστές, παρόλο που δεν το πίστευα... στη θεωρία δεν είναι κανείς και δυστυχώς αυτός ο ρατσισμός τον έχουν περάσει οι γονείς και στα παιδιά μας... Οπότε βλέπεις και να σου πω, το βλέπω πολύ συχνά... τα παιδιά, τα ελληνόπουλα, τα οποία δεν θέλουν να παίζουνε, να μαζεύονται, ενώ τα παιδιά που έχω εγώ... τα ρομά δεν θέλουν να κάνουν ομάδες συνεργασίας. Κάποια, έτσι; Όχι όλα.. υπάρχουν περιπτώσεις που αλληλεπιδρούν και έχουμε και πάρα πολύ ωραία αποτελέσματα στο τέλος.

E: Okay μπορούνε να συμβάλουν οι τπε σε αυτό το κομμάτι;

Ευ: Ναι, ναι... Σαφώς και μπορούν να συμβάλουν, γιατί κακά τα ψέματα, όλα τα μέσα τεχνολογίας είναι κάτι που τα παιδιά τα κατέχουν από πολύ μικρή ηλικία και είναι κάτι που τους αρέσει... είναι η εύκολη γνώση... κατευθείαν αλληλεπίδραση μέσω εικόνας... δεν είναι το βιβλίο στο οποίο είμαι υποχρεωμένος να μείνω... μπορώ να δω ανά πάσα ώρα και στιγμή να επισκεφτώ ότι θέλω να μάθω ότι θέλω να δω... αυτό

κεντρίζει το ενδιαφέρον τους και έχει αποδειχθεί ότι τα βοηθάει κιόλας να εστιάσουν σε γνώση πολύ πιο σύντομα από ότι με ένα... με τον απλό παραδοσιακό τρόπο.

Ε: Παγκόσμια βιβλιοθήκη...

Ευ: Για ποιο πράγμα;

Ε: Ο υπολογιστής, οι νέες τεχνολογίες... είναι ένα κομμάτι που βοηθάει και εμάς τους εκπαιδευτικούς... αλλά και τους μαθητές τους ίδιους... πόσο μάλλον τους αλλοδαπούς, που είναι δίγλωσσοι... βοηθάει όντως πάρα πολύ... Συμφωνώ πάρα πολύ...

Ευ: Ναι, δεν το συζητώ...

Ε: Αυτά ήταν... ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ...

Ευ: Τίποτα... Ελπίζω να σε βοήθησα... Πραγματικά αυτό που σου είχα πει το εννοώ οτιδήποτε και αν χρειαστείς μπορώ να σε βοηθήσω...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 20^η

Ημερομηνία: 28/5/2019

Ώρα συνέντευξης: 17.56

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Έλενα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Δράμα

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι στην εκπαίδευση συνολικά;

Ελ: 11 χρόνια. Είναι η 11η σχολική χρονιά

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

Ελ: Δεύτερη χρονιά.

Ε: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

Ελ: Ελάχιστα...

Ε: Δικιά σου επιλογή ή από την Πρωτοβάθμια που ήσουν;

Ελ: Από την Πρωτοβάθμια που εργάστηκα εκείνη τη χρονιά.

Ε: Πιστεύεις ότι χρειάζεται;

Ελ: Ναι, οπωσδήποτε...

Ε: Σε ποιους τομείς επιμορφωθήκατε συγκεκριμένα; Ας πούμε σας δείξανε κάτι το συγκεκριμένο κατά την επιμόρφωση που κάνατε;

Ελ: Όχι δεν ήταν ιδιαίτερα στοχευμένο για κάποιες πρακτικές... ήταν στην ουσία μία γενική επιμόρφωση με βάση τη λειτουργία των τάξεων υποδοχής και τα ζεπ σε πολύ αρχικό επίπεδο... Δεν υπήρχαν καν οι τάξεις υποδοχής... ήταν σε πολύ αρχικό επίπεδο.

Ε: Εάν ήταν στο χέρι σου σήμερα να επιμορφωθείς που έχεις μία εμπειρία από τα ζεπ σε ποιον τομέα πιστεύεις ότι θα ήθελες να το κάνεις;

Ελ: Σίγουρα στην παρέμβαση όσον αφορά τα παιδιά που δεν κατέχουν καλά την ελληνική γλώσσα, γιατί κυρίως εργαζομαι με παιδιά που έχουν δυσκολίες... που είναι αρκετά χρόνια στην Ελλάδα... μια-δυο περιπτώσεις... οπότε θα ήθελα να ξέρω πρακτικές για να μπορώ τα παιδιά από τώρα γνωρίζουμε τη γλώσσα σε ένα γενικότερο επίπεδο να λάβουν γνώση

Ε: Διαφοροποιείς τους μαθησιακούς στόχους

Ελ: Είναι ανάλογα με τον κάθε μαθητή με τη γνώση της ελληνικής που κατέχει...

Ε: ναι κάνεις τα διαπιστωτικά τεστ αυτά που δίνουν;

Ελ: Στην αρχή έκανα τα διαγνωστικά τεστ που είναι από το Υπουργείο... ναι

Ε: Μπορούν πιστεύεις οι νέες τεχνολογίες να βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση;

Ελ: Σίγουρα και με πιο σύγχρονο τρόπο πιστεύω... Δεν υπάρχει αρκετά καθόλου πλέον εξέλιξη

Ε: Έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου Έλενα;

Ελ: Δυστυχώς όχι γιατί δεν είχα την υποδομή... δεν υπήρχε φέτος αίθουσα για τάξεις υποδοχής, οπότε στην ουσία δανειζόμουν

Ε: ok... κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς, αξιοποιείς κάποια μέσα τεχνολογίας;

Ελ: Για την προετοιμασία μου ναι, βεβαίως...

Ε: Τι ακριβώς κάνεις; Έχεις υπολογιστή, tablet, κάτι συγκεκριμένο; Υπολογιστή;

Ελ: Ναι, για δημιουργία και αναζήτηση μαθησιακού υλικού.

Ε: Δημιουργία μαθησιακού υλικού... Ok... ωραία... κατά τη χρήση... δεν μου λες αυτών που έκανες παλιότερα είχες συναντήσει καθόλου προβλήματα;

Ελ: Τη χρήση όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες... εκτός της φετινής χρονιάς προβλήματα όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή στο σχολείο ανάλογα τον εξοπλισμό που παρείχε το κάθε σχολείο... στην ουσία τα σχολεία δεν είχαν τον απαραίτητο εξοπλισμό και αυτό Κ των υποδομών

Ε: Έλενα θεωρείς ότι μπορεί να υπάρξει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών;

Ελ: Να είμαστε στη μαντική διδασκαλία και τη χρήση νέων τεχνολογιών θεωρώ ότι είναι πολύ χρήσιμο

Ε: Σε ποιο επίπεδο νομίζεις ότι μπορούν να ενσωματωθούν τα παιδιά αυτά στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Ελ: Σε πάρα πολλούς τομείς... Όσον αφορά και την τάξη και τη γενικότερη αλληλεπίδραση με τους υπόλοιπους μαθητές..., αλλά και μαθησιακά εφόσον βελτιωθούν στο λεξιλόγιό τους. Μαθηματικά... για να έχουν τη γνώση για να μπορούν να αξιοποιήσουν.

Ε: Μου απαντάς ήδη και στην επόμενη ερώτηση... ήθελα να σε ρωτήσω αν αλληλεπιδρούν με τους γηγενείς... οι μαθητές, οπότε ήδη έχω ολοκληρώσει τη συνέντευξη μου... Θέλω αν έχεις κάτι τελευταίο να μου πεις σαν γενικό συμπέρασμα. Αν θεωρείς ότι μπορούν να ενισχύσουν αυτή την αλληλεπίδραση οι νέες τεχνολογίες και πώς, με ποιον τρόπο; Έχεις υπόψη σου κάτι συγκεκριμένο; Επειδή μου λες, ότι χρησιμοποιείς και στην προετοιμασία σου... έχεις κάποιο υλικό, κάτι που να θέλεις να προτείνεις εσύ; Υλικό που μπορεί να βοηθήσει... κατάλαβες τι εννοώ; Την εξέλιξη των μαθητών;

Ελ: Κοίτα η αλήθεια είναι κάτι συγκεκριμένο... όχι... δυστυχώς. Αυτά που χρησιμοποιώ είναι καθαρά για την προετοιμασία, αλλά για παράδειγμα, το λεξιλόγιο από τα πολλά παιδιά επαφή με βίντεο με εικόνες, πολλές φορές χρειάζεται να τους περιγράψω ή να τις εκτυπώσω εικόνες να έχουν άμεση πρόσβαση. Μπορεί να έχουν οπτικοακουστικό υλικό και να συνδέουν τη γνώση με την εικόνα και τον ήχο. Ίσως προφορά να ακούνε το λεξιλόγιο να συνδέουν εικόνα και ήχο και να εξελίσσονται πιο γρήγορα με το λεξιλόγιο να έχουν την επαφή Κ προφορικό λόγο και επικοινωνία

Ε: Ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σου...

Ελ: Εύχομαι καλά αποτελέσματα... Καλή συνέχεια και καλή επιτυχία.

Ε: Ευχαριστώ πολύ... Καλή συνέχεια και εσύ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 21^η

Ημερομηνία: 10/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 18.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Αριστοτέλης

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Ηλεία

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

Τ: Εννιά.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

T: Ένα χρόνο.

E: Είχες επιμορφωθεί σχετικά με αυτά καθόλου;

T: Τίποτα...

E: Κατά τη γνώμη σου όμως γενικά χρειάζεται ένας εκπαιδευτικός να είναι επιμορφωμένος για να μπορεί να έχει μία τάξη υποδοχής ζεπ;

T: Μετά την εμπειρία το καταλαβαίνεις...

E: Ok... αν σου δινόταν η ευκαιρία να ξανά έχεις τμήμα υποδοχής σε ποιους τομείς θα ήθελες να έχεις επιμόρφωση;

T: Στην τεχνολογία; Δεν ξέρω... στα μέσα...

E: Διαφοροποιείς τους μαθησιακούς στόχους στους μαθητές σου;

T: Ναι, είναι διαφορετικά τα επίπεδα.

E: Χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

T: Όσο είναι εφικτό στο σχολείο...

E: τι χρησιμοποιείς;

T: Ιντερνέτ, υπολογιστή, προτζέκτορα και διαδραστικός... όσο υπάρχουν σε όλα τα μαθήματα... Γλώσσα, Μαθηματικά αυτά τα δύο μαθήματα κάνεις... δεν κάνεις άλλα...

E: Κατά την προετοιμασία σου για το σχολείο χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

T: Όχι.

E: Τότε, όταν είχες χρησιμοποιήσει καθόλου είχες υπήρχε κατά τη διδασκαλία σου;

T: Ναι διαδραστικό και ίντερνέτ...

E: Υπήρχε στο σχολείο υποδομή δηλαδή είχατε υπολογιστές στην αίθουσα που έκανες;

T: Ναι δίδασκα στην αίθουσα προβολών...

E: Okay και πώς ακριβώς τα χρησιμοποιούσες; Για πες μου λίγο... πως το δούλεψες αυτό;

T: Υπήρχαν κάτι προγράμματα από το Υπουργείο Παιδείας για πρώτη και δεύτερα δημοτικού και έπαιρνα ένα παιδάκι, το οποίο στην ουσία δεν μπορούσε να μιλήσει και έκανα με εικόνες, χρώματα και τέτοια... του έλεγες πιάσε το κόκκινο και έπιανε το

κόκκινο... δηλαδή στη συγκεκριμένη περίπτωση... τα άλλα τα παιδιά έκαναν ασκήσεις στα μαθηματικά, ξέρω εγώ για παράδειγμα, πόσο κάνει $3 + 3$. Βάλε βατραχάκι να πάει στο βράχο... εν πάση περιπτώσει...

E: Ok. Υπήρχαν καθόλου προβλήματα κατά τη χρήση τους, τότε θυμάσαι να είχες ως πούμε να συνάντησες κάπου πρόβλημα;

T: Όχι δεν νομίζω...

E: Θεωρείς ότι μπορεί να υπάρξει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών;

T: Ναι... εννοείται... Εννοείται... ότι κάνεις είναι το ζεπ... δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στην τάξη.

E: Μπορεί να επιτευχθεί ενσωμάτωση πλήρως στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης αυτών των παιδιών;

T: Εξαρτάται από ποια τάξη έχει ξεκινήσει άμα έχει ξεκινήσει από μικρή ηλικία πρώτη-δευτέρα δημοτικού μπορεί να συμβαδίσει άμα ξεκινήσει από πέμπτη έκτη δύσκολο να προλάβει το υπόλοιπο επίπεδο της τάξης.

E: Και τέλος, θέλω να σε ρωτήσω αν υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές.

T: Ναι... υπάρχει παίζανε στο διαλείμματα... Εντάξει βέβαια υπάρχουν και προστριβές... αλλά συνήθως όμως εξαρτάται από την περιοχή. Στα νησιά δεν υπάρχει τόσο έντονο το κλίμα μεταξύ τους... Αν όμως είναι στις αστικές πόλεις υπάρχουν περισσότερα συγκρούσεις.

E: Θεωρείς ότι μπορούν να ενισχύσουν οι τπε αυτή την αλληλεπίδραση των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές;

T: Ναι...

E: Και με ποιον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί;

T: Με δράσεις... ξέρω γω... με δράσεις σχολικές, αθλητικές εκδηλώσεις... Δεν μπορώ να φανταστώ...

E: Γιατί...;;;

T: Θεατρικές εν πάση περιπτώσει...

δουλεύοντας διαθεματικά Μπορεί να υπάρχει αλληλεπίδραση

T: Κάτσε τώρα με ρωτάς για το μαθητικό ή για το κοινωνικό;

E: Και τα δύο...

T: Στο γνωστικό μόνο από το ζεπ άμα θα κάνουν κάτι, γιατί δε μπορούν να συμβαδίσουν με τις τάξεις. Μόνο σπάνιες περιπτώσεις, άμα είναι καλό το επίπεδο και υπάρχουν πολλοί που δεν ξέρουν και τη γλώσσα, από Ρομά και τα λοιπά. Ξέρεις είναι και αυτοί στην Αθήνα που δεν ξέρουν καθόλου από τη γλώσσα... και αποκλείεται να συμβαδίσουν με την τάξη, όσο καλοστημένη...

E: Κοινωνικά... θεωρείς ότι επίσης δε μπορούν να ενσωματωθούν;

T: Μπορούν να ενσωματωθούν...

E: Ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σου... E... δεν άργησα δεν μπορείς να πεις...

T: Όχι...όχι...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 22^η

Ημερομηνία: 11/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 20.12

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Θωμάς

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Θεσ/νικη

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

Θ: Εννιά χρόνια.

E: Πόσα χρόνια έχεις εργαστεί στα ζεπ;

Θ: Φέτος είναι η πρώτη χρονιά.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

Θ: Έχω παρακολουθήσει δύο επιμορφώσεις του συντονιστή φέτος...

E: Σε τι ακριβώς βασιζόταν; Τι ακριβώς σας έκαναν; Θυμάσαι καθόλου;

Θ: Το κυριότερο ήταν η επίδειξη υλικού πάνω στο οποίο μπορούμε να βασιστούμε... Αυτός ήταν ο κύριος άξονας

E: Υλικό από ή αντικείμενα ή υλικό στον υπολογιστή ή κάποιο άλλο μέσο;

Θ: Κυρίως από ιστοσελίδες στο ίντερνετ...

E: Θυμάσαι καμία; Κάνεις σε κάποια χρήση;

Θ: ναι έχω φτιάξει και έχω χρησιμοποιήσει αρκετές από αυτές, βέβαια αυτά είχαν γίνει κυρίως στην αρχή της χρονιάς... και υπάρχει ένα υλικό που είχαν φτιάξει «Ελα»

λέγεται. Το έχει φτιάξει μια που κάποια σχέση έχει με το παμακ... δε θυμάμαι τώρα το όνομά της... υπάρχει η βαλίτσα με ιδέες που από κει έχω πάρει υλικό και υπήρχε και μία λίστα μέσα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, αν θυμάμαι καλά, στην οποία μπηκα και έπαιρναν από εκεί υλικό... Υπάρχει υλικό εκπαίδευσης Ρομά δεν θυμάμαι τον ακριβή τίτλο... Αυτά θυμάμαι...

Ε: Ωραία... θεωρείς ότι πρέπει να είναι επιμορφωμένος ένας δάσκαλος για να έχει ένα τμήμα υποδοχής;

Θ: Σαφώς... Γιατί μπορεί να είναι και αυτή μία τάξη, αλλά έχει διαφορετικές δυσκολίες να αντιμετωπίσεις και χρειάζεται διαφοροποίηση εκατό τοις εκατό.

Ε: Εσύ διαφοροποιείς τους στόχους σου;

Θ: Ναι... Αξιολογώ κατά περιόδους τους μαθητές και σίγουρα υπάρχει διαφοροποίηση στους στόχους... Ίσως κάποιοι είναι ψηλοί... σε κάποια παιδιά που ανταποκρίνονται περισσότερο είναι πιο υψηλοί κ.ο.κ.

Ε: Οκ. Πόσο συχνά κάνεις χρήση των νέων τεχνολογιών που μου είπες προηγουμένως;

Θ: Στο δικό μου σχολείο, επειδή είχαμε κάποια θέματα με τον προτζέκτορα στην τάξη... υπήρχε θέμα στη γραμμή... πιο συχνά και περισσότερο στη ... διαδικασία...

Ε: Κατά την προετοιμασία σου εσύ χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

Θ: Ναι, υπολογιστή... πάρα πολύ... φτιάχνω ασκήσεις εννοείται μέσα από το office, φύλλα εργασίας world κυρίως στην ουσία και powerpoint για παρουσιάσεις. Αυτά τα δύο έχουν τη μερίδα του λέοντος...

Ε: Οκ. Θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα στο να χρησιμοποιούν οι δάσκαλοι τις νέες τεχνολογίες... έχεις δει έτσι, από την εμπειρία σου;

Θ: Κάτι θυμάμαι μία ατάκα από το σεμινάριο που κάποιος συνάδελφος ανέφερε ότι στο σχολείο του έχει internet, προτζέκτορα, σταθερό υπολογιστή και ασύρματο και όλοι οι άλλοι τον κοιτούσαν με έκπληξη. Θέλω να πω, ότι δεν είναι αυτονόητο στις τάξεις ζεπ στην Ελλάδα, ότι έτσι όπως λειτουργούν, ότι ο κάθε ένας θα έχει έναν υπολογιστή, ένα προτζέκτορα και ίντερνερντ, το οποίο θεωρώ αρκετά βασικό και θα διευκόλυνε πάρα πολύ τα τμήματα στη χώρα...

Ε: Θωμά, μετά τη χρήση έχεις δει να υπάρχει πρόοδος στη βελτίωση αυτών των μαθητών;

Θ: Είναι μικρό το διάστημα που τα χρησιμοποιώ εγώ, αλλά σίγουρα έχω παρατηρήσει ότι δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον, τους διευκολύνει... Απλά θεωρώ ότι αν υπήρχαν λίγο πιο στοχευμένα... πιο στοχευμένο υλικό διαδικτυακών και κάποιες εφαρμογές που να απευθύνονται Ή τουλάχιστον δεν τις έχω βρει εγώ... θα έκαναν πιο εύκολη την κατάσταση...

Ε: Θεωρείς ότι μπορούν να ενσωματωθούν στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης οι αλλοδαποί μαθητές;

Θ: Σίγουρα με το που θα έρθουν στην Ελλάδα δύσκολο αλλά κάποια από τα παιδιά που δείχνουν μεγάλη πρόοδο και σε ένα χρόνο μπορούν να μάθουμε πιο εύκολα τη γλώσσα και να αρχίσουν να αποκτούν καλύτερη εικόνα για τα στοιχεία και το δεύτερο χρόνο και αν είναι σε μικρές ηλικίες σίγουρα μπορούν να ενσωματωθούν

Ε: Τέλος θέλω να σε ρωτήσω εάν υπάρχει αλληλεπίδραση, δηλαδή οι μαθητές αυτοί με τους γηγενείς... υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ τους;

Θ: Αν έχουν σχέσεις με ρωτάς τώρα; Ναι... υπάρχει ενσωμάτωση έτσι... στην τάξη τους... Άλλωστε στο ζεπ δεν είναι όλη μέρα είναι κάποιες ώρες,, τις υπόλοιπες συνήθως που είναι οι συνάδελφοι ειδικοτήτων και κάποιες ώρες με το δάσκαλο της γενικής τάξης... αυτό που έχω δει στο δικό μας σχολείο είναι ότι και συνεργάζονται και τους βοηθά να ενταχθούν στην ουσία και στη γυμναστική τους βλέπω ότι συμμετέχουν μία χαρά... Γενικά έχουν αρχίσει και αναπτύσσονται καλές φιλίες...

Ε: Πολύ όμορφα... τέλεια άρα υπάρχει αλληλεγγύη και ενσυναίσθηση, γιατί έχω ακούσει πολλά τελευταία... με ρατσιστικά φαινόμενα... έχω ακούσει από μια συνάδελφο που έλεγε στο δικό μας σχολείο δεν πετυχαίνει, γιατί είναι από τα σπίτια υπάρχουν πολύ έντονα ρατσιστικά φαινόμενα και είναι πολύ πολύ θετικό που ακούω ότι μπορούν και ενσωματώνονται και υπάρχει κάποια αλληλεπίδραση που είναι θετική ... όλο αυτό

Θ: Εδώ στο δικό μας, γενικά υπήρχαν φαινόμενα και όταν υπήρξαν μια-δυο μικροεστίες κόπηκαν από την αρχή από τη διευθύντρια, αλλά και από το εκπαιδευτικό προσωπικό... οπότε δεν είχαμε κανένα θέμα...

Ε: Έχω τελειώσει με τις ερωτήσεις μου. Δεν ξέρω αν θέλεις να προσθέσεις κάτι άλλο για τις νέες τεχνολογίες και τα ζεπ γενικά.

Θ: Να σου πω την αλήθεια... Όχι.

Ε: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο που διέθεσες.

Θ: Τίποτα. Να σαι καλά...

Ε: Καλή δύναμη και καλό υπόλοιπο...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 23^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ώρα συνέντευξης: 11.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Μαρία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Χαλκιδική

Ε: Πόσα χρόνια εργάζεσαι;

Μ: Είναι η ένατη χρονιά.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

M: Είναι η πρώτη χρονιά αυτή...

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

M: Έχω παρακολουθήσει ένα σεμινάριο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης 500 ωρών πριν δύο χρόνια... Και τώρα κάνω μεταπτυχιακό στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας... Φέτος το ξεκίνησα...

E: Η επιμόρφωση η πρώτη που μου ανέφερες ήταν σεμινάριο δικής σου επιλογής, δηλαδή ίσως το έκαναν από το σχολείο που ήσουν;

M: Όχι ήταν δική μου επιλογή... επί πληρωμή...

E: Εντάξει... Μπράβο σου πάντως που ασχολείσαι πολύ με το συγκεκριμένο... Σε ενδιαφέρει άρα αρκετά... Θεωρείς ότι χρειάζεται κατά τη γνώμη σου να είναι ένας εκπαιδευτικός επιμορφωμένος για να δουλεύει σε τάξη υποδοχής;

M: Κοίτα... τώρα μιλάς σε μένα που έχω ήδη ένα μεταπτυχιακό, κάνω δεύτερο... παρακολουθώ ήδη δεύτερη σχολή... οπότε... Θεωρώ πως ναι...

E: Από αυτά που βλέπεις, από όλα αυτά που έχεις κάνει... από την εμπειρία σου κιόλας, από όλη αυτή την επιμόρφωση, πού θεωρείς ότι χρειάζεται να επιμορφωνόμαστε; Σε ποιους τομείς συγκεκριμένα;

M: Να εστιάσω μόνο στην τάξη υποδοχής ή και γενικότερα;

E: Ναι... στην τάξη υποδοχής.

M: Ε... πού οφείλονται τα λάθη των μαθητών, γιατί νομίζω ότι από κει πρέπει να ξεκινήσουμε, ώστε να κατηγοριοποιήσουμε για παράδειγμα τα λάθη και να μπορέσουμε να τα διορθώσουμε...

E: Άρα στο μαθησιακό κομμάτι κυρίως, έτσι; θεωρείς ότι ...

M: Στην τάξη υποδοχής που έχω εγώ φέτος... είναι παιδιά που βρίσκονται, έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα, αλλά επειδή είναι αλλοδαποί δεν παρατηρούνται προβλήματα συμπεριφοράς αν με ρωτάς αυτό... δηλαδή οι δυσκολίες τους είναι μόνο στο μαθησιακό κομμάτι... εγώ τα παιδιά που είχα δεν ξεχώριζαν από τους υπόλοιπους μαθητές. Δεν υπήρχαν προβλήματα στην αυλή, στην τάξη... δεν υπήρχαν τέτοια θέματα οπότε εγώ εστίαζα μόνο εκεί πέρα...

E: Έχεις κάνει τα διαγνωστικά τεστ φαντάζομαι και τους έχεις κατηγοριοποιήσει με βάση αυτά;

M: Ναι, αν και κατά τη γνώμη μου δεν είναι... αντικειμενικά...

E: Η αλήθεια είναι αυτή...

M: Τα έχουνε και πόσα χρόνια... Νομίζω ότι αφορούν και συγκεκριμένη ομάδα μαθητών... οπότε... έχουν πολλές ελλείψεις για μένα...

E: Διαφοροποιείς τους μαθησιακούς σου στόχους στην τάξη;

M: Ναι, ναι ανάλογα με την κάθε ομάδα και τον κάθε μαθητή.

E: Κάνεις καθόλου χρήση των πτε στην τάξη υποδοχής σου;

M: Λοιπόν... εγώ έχω μεταπτυχιακό στην πληροφορική... αλλά στο σχολείο που είμαι φέτος ουσιαστικά έχω μια γωνιά του ολοήμερου δική μου... στο οποίο μέσα δεν έχει ούτε υπολογιστή ούτε ... τίποτα... ενώ όλες οι υπόλοιπες τάξεις για παράδειγμα έχουν

διαδραστικό πίνακα, έχουν τα πάντα... εγώ εκεί που είμαι πάνω λίγο wifi με το τάμπλετ. Αυτό, το οποίο μια κόβεται, μια επανέρχεται... οπότε δε μπορώ να σου πω ότι... εκτός από μια- δυο φορές που τους πήγα στην αίθουσα πληροφορικής... που το είχα προσχεδιασμένο από πριν ε... μόνο αυτό. Κατά τα άλλα... θα έπρεπε άμα ήθελα να δείξω κάτι, μια λέξη για παράδειγμα που δεν καταλάβαινε ένας μαθητής που ήρθε τώρα από τη Βουλγαρία. Το έψαχνα στο κινητό ή το τάμπλετ για να του το δείξω... αλλιώς δεν είχα τη δυνατότητα να το κάνω...

Ε: Από τις γνώσεις σου, όμως, όσον αφορά την πληροφορική που έχεις θεωρείς ότι υπάρχουν αξιόπιστα ας πούμε προγράμματα ή εφαρμογές ή κάτι συγκεκριμένο... έχεις κάτι υπόψη σου που θα μπορούσες να το κάνεις χρήση;

Μ: Για μαθητές του δημοτικού δε νομίζω ότι έχουν αναπτύξει πολλά προγράμματα... Τα περισσότερα αφορούν ενήλικες που μαθαίνουν ελληνικά. Νομίζω έχει δύο... το «Οδυσσέας» και ένα που δεν είμαι σίγουρη πως λέγεται που είναι ειδικά σχεδιασμένο για μαθητές Α/θμιας. Γιατί αν δεις και οι γνώσεις και το περιεχόμενο που έχουν, σαν ύλη για παράδειγμα... δεν είναι για μαθητές δημοτικού. Είναι για πράγματα που τους δεν τους ενδιαφέρουν...

Ε: Κατά την προετοιμασία σου χρησιμοποιείς ως εκπαιδευτικός τις νέες τεχνολογίες;

Μ: Ναι. Για να βρω υλικό σίγουρα, γιατί δεν υπάρχει κάτι που να... από το βιβλίο δεν κάνω όλες τις δραστηριότητες για παράδειγμα... κάνω επιλεκτικά κάποιες, ανάλογα με το αν με βολεύουνε στην ομάδα που θέλω να δουλέψω ... διαφορετικά χρησιμοποιώ το ίντερνετ... για να βρω υλικό.

Ε: Υπάρχουν... γενικά υπήρξαν καθόλου προβλήματα στη χρήση των τπ που μου είπες και θεωρείς ότι υπάρχουνε γενικότερα προβλήματα και γι αυτό δυσκολεύονται οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιήσουνε τις νέες τεχνολογίες;

Μ: Θεωρώ πρώτα ότι είναι η νοοτροπία του σχολείου που προς το παρόν θεωρείται ότι η τάξη υποδοχής είναι κάτι το υποδιαίστερο, δηλαδή το τμήμα ένταξης το θεωρούν ότι πρέπει να έχει υπολογιστή. Η τάξη υποδοχής και να μην έχει δε μας ενδιαφέρει και πολύ... οπότε πρώτα ξεκινάει από κει... δεύτερον μετά πρέπει να έχεις γνώσεις πάνω στους υπολογιστές, Αν δεν ξέρεις κάποια πράγματα βασικά φοβάσαι να τους χρησιμοποιήσεις. Και εγώ στην αρχή πριν για παράδειγμα κάνω το Μεταπτυχιακό, φοβόμουν... γι αυτό και επέλεξα κάτι τέτοιο... για να ξεπεράσω τους φόβους μου... αλλά γενικότερα άμα φοβάσαι δεν μπορείς να το χρησιμοποιήσεις, οπότε... το αφήνεις στην άκρη και χρησιμοποιείς πιο παραδοσιακά μέσα...

Ε: Μετά τη χρήση αυτών που έχεις κάνει θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών των αλλοδαπών;

Μ: Πιστεύω ότι τους κεντρίζει το ενδιαφέρον... οι νέες τεχνολογίες... Οπότε σίγουρα υπάρχει βελτίωση. Για παράδειγμα χρησιμοποιούσα το... από το googlettranslate που ήταν για μετάφραση μεταξύ δυο μαθητών που δεν μιλούσαν την ίδια γλώσσα και θυμόντουσαν τις λέξεις ο ένας από τον άλλον... έβαζαν στα βουλγαρικά τη λέξη και έβγαινε η μετάφραση από δίπλα, την άλλη γλώσσα που είχαν επιλέξει... δεν είναι τίποτα. Είναι μια απλή εφαρμογή του google και όμως οι λέξεις που είχαμε κάνει... τις είχαν απομνημονεύσει... θυμόντουσαν την επόμενη μέρα... οπότε σίγουρα υπάρχει βελτίωση.

Ε: Σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση των μαθητών στο επίπεδο της γενικής τάξης; Μπορούν τα παιδιά δηλαδή τα αλλοδαπά να φτάσουν το επίπεδο των γηγενών μαθητών των Ελλήνων;

M: Νομίζω ότι αυτό είναι ευκολότερο στις μικρές τάξεις... στις μεγάλες τάξεις έχουν συσσωρευτεί τόσα πολλά τα κενά που και όλη την εβδομάδα να τα παίρνεις... γιατί εγώ έχω ας πούμε την μία ομάδα που την έπαιρνα τις περισσότερες ώρες ήταν εφτά ώρες τη βδομάδα... δεν μπορούσα να την παίρνω και περισσότερο γιατί είχα και εικοσιτέσσερα παιδιά, οπότε οι ώρες μου έπρεπε να μοιραστούν... νομίζω ότι στις μεγάλες τάξεις είναι δύσκολο... στις μικρές τάξεις... εάν γίνεται εντατικό μάθημα στην τάξη υποδοχής νομίζω ότι μετά μπορούν να σταματήσουν να είναι στην τάξη υποδοχής και μετά να είναι εντάξει στη γενική τάξη... να μην υπάρχει πρόβλημα και αυτός είναι ο στόχος της τάξης υποδοχής... νομίζω ότι αυτός είναι και ο στόχος στις τάξεις υποδοχής... κάποια στιγμή να σταματήσουν να φοιτούν εκεί τα παιδιά και να είναι μόνο στη γενική τάξη. Απλά όσο μεγαλώνουν και συσσωρεύονται τα κενά είναι δυσκολότερο να το πετύχεις αυτό.

E: Τέλος... Θέλω να σε ρωτήσω... αν πιστεύεις ότι υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές και πώς μπορούν οι νέες τεχνολογίες ουσιαστικά να ενισχύσουν αυτή την αλληλεπίδραση; Ότι υπάρχει νομίζω είναι αναμφίβολο... έτσι δεν είναι... κάποιες ώρες τους παίρνεις εσύ...

M: Αλληλεπίδραση εννοείς στη συμπεριφορά, στην επικοινωνία και τη συμπεριφορά τους... Αλληλεπίδραση σου είπα υπάρχει σίγουρα... γιατί δεν ξεχωρίζουν από τους υπόλοιπους μαθητές... θα παίζουνε μαζί... Θα κάτσουνε μαζί στο θρανίο... θα μοιραστούν πράγματα, μολύβια, γόμες, δεν ξέρω εγώ τι άλλο, στο δικό μου σχολείο τουλάχιστον υπάρχει αλληλεπίδραση... τώρα για άλλα σχολεία δεν γνωρίζω... αλλά μπορεί να παίζει ρόλο και το ότι είναι γεννημένα στην Ελλάδα. Οπότε έχουν πάει μαζί νηπιαγωγείο, τις τρεις τάξεις του δημοτικού...

E: Ναι ναι

M: Μπορεί να παίζει ρόλο και αυτό δε γνωρίζω

E: είναι πολύ πιθανό... Έχω ακούσει διάφορα γενικά οπότε...

M: Ναι... εντάξει κάθε σχολείο είναι διαφορετικό

E: Εννοείται... Εννοείται... Είσαι τυχερή θα πω εγώ

M: Καλά είμαι εντάξει αυτό...

E: Δεν ξέρω αν θέλεις να προσθέσεις κάτι άλλο;

M: Όχι... Αυτά είχα να πω...

E: Σε ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 24^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 10.38

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Θεοδώρα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Σέριφος

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

Θ: Ιδιωτικό ή και δημόσιο;

E: Και τα δύο...

Θ: Περίπου 3

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

Θ: Λιγότερο από ένα χρόνο... φέτος.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με τα τμήματα υποδοχής φέτος που δουλεύεις;

Θ: Επιμόρφωση δεν είχα κάποια όχι.

E: Από την εμπειρία σου μέχρι τώρα θεωρείς ότι χρειάζεται;

Θ: Χρειάζεται επιμόρφωση ναι.

E: Πού ακριβώς; Σε ποιους τομείς θεωρείς ότι θα ήθελες να λάβεις επιμόρφωση;

Θ: Στις διδακτικές προσεγγίσεις ουσιαστικά...

E: ok... Διαφοροποιείς τους στόχους σου τους μαθησιακούς;

Θ: Ναι, ναι, ναι ανάλογα με το παιδί...

E: Πιστεύεις ότι οι τπε μπορούν να βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση; Έχεις κάνει καθόλου χρήση;

Θ: Ελάχιστα... Αλλά πιστεύω μπορούν να βοηθήσουν... σε λογικά πλαίσια.

E: Σε ποια μαθήματα κάνεις χρήση; Κάνεις και γλώσσα και μαθηματικά.

Θ: Γλώσσα και μαθηματικά, αλλά γλώσσα περισσότερο.

E: Τι χρησιμοποιείς; Υπολογιστή, tablet... ποιο τεχνολογικό εργαλείο;

Θ: Ουσιαστικά... εικόνες.

E: Έχεις υπολογιστή στην τάξη σου;

Θ: Δεν έχω όχι... Αλλά... υπάρχει λάπτοπ στο σχολείο. Εγώ τους έδειχνα εικόνες από μέσα... πιο πολύ εικόνες για σημασία λέξεων και έτσι...

E: Χρησιμοποίησες κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα δηλαδή κάποια εφαρμογή;

Θ: Όχι, όχι...

E: Στο διαδίκτυο;

Θ: Όχι... εφαρμογή.

E: Είχες κατεβάσει εσύ μάλλον κατά την προετοιμασία σου κάποιες εικόνες και τους τα έδειχνες... Εσύ κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

Θ: Για την προετοιμασία μου; Όχι ιδιαίτερα, δηλαδή προγράμματα και τέτοια;

E: Ίσως φυλλάδια... Να ετοιμάσεις... ίσως κάποια έγγραφα...

Θ: Ναι, ναι, ναι... ετοιμάζα.

E: Ok... κατά τη χρήση που έκανες υπήρξαν καθόλου προβλήματα;

Θ: Όχι γιατί δεν ήταν και μεγάλη χρήση τους...

E: Θεωρείς όμως ότι υπάρχουν προβλήματα γενικά στη χρήση των τπε και για αυτό δεν τα επιλέγουν οι εκπαιδευτικοί;

Θ: Δεν υπάρχουν απαραίτητα... απλά τώρα λόγω των εγκαταστάσεων και το πόσο εύκολο είναι να τα χρησιμοποιείς στην τάξη, πόσο διαθέσιμα είναι κατάλαβες... πάνω στη χρήση δεν είναι... αλλά λόγω των εγκαταστάσεων, μάλλον προβλήματα στο διαδίκτυο διάφορα τέτοια. Ειδικά στα μικρότερα σχολεία... εγώ ας πούμε αν μπορούσα να είχα κάθε μέρα ένα λάπτοπ στην τάξη, θα το είχα.

Ε: Μετά τη χρήση που έκανες υπάρχει... υπήρξε καθόλου βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών;

Θ: Είναι πολύ βοηθητικά... τώρα εγώ έτσι όπως το χρησιμοποίησα δεν ήτανε κάποια βασισμένη διδασκαλία σε αυτά... σίγουρα τους αρέσει η οπτικοποίηση ιδίως τους τραβάει το ενδιαφέρον και σίγουρα κάτι για σύγχρονο τραβάει το ενδιαφέρον στα παιδιά.

Ε: Έχεις πολλά παιδάκια;

Θ: Γύρω στα 10

Ε: Είναι ένας καλός ο αριθμός...

Θ: Εννιά, δέκα.... ερχόταν πρέπει να τα μετρήσω...

Ε: Να σε ρωτήσω κάτι ακόμα θεωρείς ότι μπορεί να ενσωματωθούν αυτά τα παιδιά τα αλλοδαπά στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Θ: Άμα είναι συστηματική παρέμβαση που γίνεται τόσο από τους εκπαιδευτικούς της τάξης όσο και από τμήματα ζεπ ή άλλους παράγοντες που μπορεί να βοηθήνε, οικογένειες ή οτιδήποτε μπορούν να ενσωματωθούν, ναι.

Ε: Και τέλος, θέλω να σε ρωτήσω αν υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές;

Θ: Υπάρχει αλληλεπίδραση... με τους γηγενείς δεν μου είπες;

Ε: Ναι, ναι...

Θ: Υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς, αλλά θα μπορούσε να υπάρχει και σε μεγαλύτερα επίπεδα.

Ε: Μπορούν να ενισχύσουν οι τπε αυτή την αλληλεπίδραση;

Θ: Δεν ξέρω... Δεν γνωρίζω ίσως σε αυτό θα χρειαζόταν μια επιμόρφωση.

Ε: Ok. Εντάξει... Σε ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου.

Θ: Τίποτα τίποτα

Ε: Δεν ξέρω αν θέλεις να προσθέσεις κάτι. Αν θεωρείς ότι κάτι θέλεις να πεις για τα για τις τπε και τα ζεπ

Θ: Κοίτα, σε προηγούμενο πλαίσιο που δούλευα πάνω στο προσφυγικό χρησιμοποιούσα πολύ τις τπε και ήταν πολύ βοηθητικά. Ήταν σε άλλο πλαίσιο τελείως όμως...

Ε: ok

Θ: Τα αποτελέσματα θα τα στείλεις ε;

Ε: Ok...

Θ: Ενημέρωσε όταν τα βγάλεις θα τα ρίξω μία ματιά... Καλή συνέχεια κορίτσι.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 25^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 21.19

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Αναστασία

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Θεσ/νικη

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

A: Είναι η ενδέκατη χρονιά μου. Έντεκα χρόνια.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ;

A: Φέτος ήταν η πρώτη φορά. Μόνο μία χρονιά λοιπόν.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

A: Έχει γίνει μόνο ένα σεμινάριο το Δεκέμβριο από τον αρμόδιο σύμβουλο εδώ στην δυτική Θεσσαλονίκη ένα τρίωρο σεμινάριο...

E: Πάνω σε τι ακριβώς ήτανε; Όσον αφορά το διδασκαλικό κομμάτι, το μαθησιακό κομμάτι, πάνω σε τι ήταν Αναστασία, θυμάσαι;

A: Μία γενική εισαγωγή έκαναν...

E: Γενικά για τη διαπολιτισμικότητα...

A: ναι και κάποιες οδηγίες για το τι μπορούμε να κάνουμε εμείς μέσα στην τάξη.... σε γενικότερο πλαίσιο....

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι επιμορφωμένος ένας εκπαιδευτικός για να είναι σε μία τάξη υποδοχής;

A: Σίγουρα, γιατί δεν είμαστε εκπαιδευμένοι για να βοηθάμε παιδιά, τα οποία δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, δεν την έχουν μητρική και πρέπει εμείς να τους βοηθήσουμε να καταλάβουν τη γλώσσα και να τη μάθουνε, δηλαδή έχουμε σπουδάσει κάτι άλλο οπότε θα βοηθούσε πολύ μια επιμόρφωση.

E: Αν ήτανε στο χέρι σου σε ποιους τομείς θα ήθελες να λάβεις επιμόρφωση;

A: Τι εννοείς σε ποιους τομείς θα ήθελα να λάβω;

E: Δηλαδή όσον αφορά τη διδασκαλία, το μαθησιακό κομμάτι των παιδιών, στο πώς θα κάνεις εσύ το μάθημα μέσα στην τάξη; Τρόπους δηλαδή για να διαφοροποιήσεις τη διδασκαλία σου ή για τα παιδιά αυτά;

A: Πάνω στη διδασκαλία... στο τι μπορούμε να κάνουμε στα παιδιά αυτά.... που φυσικά έχουν και διαφορετικά επίπεδα... άλλα παιδιά τους λες κάτι... το καταλαβαίνουν αμέσως και ιδιαίτερα όσο πιο μικρά είναι τα παιδιά και ξεκινάς να τους μαθαίνεις τη γλώσσα τόσο πιο εύκολα καταλαβαίνουνε πράγματα και τα αντιμετωπίζουν σε σύγκριση με τα μεγαλύτερα παιδιά που δυσκολεύονται οπότε επειδή υπήρξε και σε μένα η διαφοροποιημένη διδασκαλία, θα βοηθούσε να μας δείξουν τρόπους με τους οποίους μπορούμε να προσεγγίσουμε τη διδασκαλία για να βοηθήσουμε τα παιδιά αυτά.

E: Με ποιον τρόπο διαφοροποιείς τους στόχους τους μαθησιακούς;

A: Τι εννοείς;

E: Τους βάζεις να δουλέψουνε κάπως συγκεκριμένα; Τους έχεις χωρίσει με συγκεκριμένο τρόπο;

A: Ναι επειδή ας πούμε τα παιδιά που δούλεψα εγώ ήτανε 19 παιδιά αρχικά ήτανε πάρα πολλά παιδιά για τμήμα ζεπ, τα χωρίσαμε σε τρία τμήματα επειδή εκ των πραγμάτων δεν υπήρχε στο σχολείο μου μία έξτρα αίθουσα για μένα οπότε πήρα την παλιά βιβλιοθήκη που ήταν μια μικρή τάξη και έπαιρνα τα παιδιά εφτά εφτά, τα έκανα μικρά τμήματα... τα χώρισα ηλικιακά... οπότε έδωσα πιο πολύ βάση στα πρώτη- δευτέρα περισσότερες ώρες.... τρίτη- τετάρτη μια ώρα λιγότερο και πέμπτη- έκτη ακόμη μια ώρα λιγότερη οπότε έτσι έγινε η διαφοροποίηση... ηλικιακά...

E: Okay πιστεύεις ότι οι τπε μπορούν να βοηθήσουν στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας χρησιμοποιείς καθόλου;

A: Η αλήθεια είναι ότι εγώ κάτω δεν είχα ίντερνετ εκεί που ήμουν. Φαντάζομαι σ' αυτό δεν αναφέρεσαι πιο πολύ; εγώ δεν είχα ίντερνετ... τώρα σε αυτό το κομμάτι αρχικά αν είχα ίντερνετ ενδεχόμενος με εικόνες και υλικό που θα έβρισκα συνδυαστικά να λέω τη λέξη, να δείχνω στα παιδιά και να βλέπουν άμεσα ας πούμε τι είναι αυτό που τους εξηγώ... θα ήταν κάτι που θα βοηθούσε θεωρώ...γιατί απομνημονεύουν καλά την εικόνα δηλαδή είναι πολύ πιο εύκολο να δεις κάτι και να το θυμάσαι από το απλά να στο πω...ενώ αν στο δείξω και σου πω ταυτόχρονα τη λέξη τη θυμάσαι πιο εύκολα.

E: Εσύ στην τάξη σου έχεις κάτι, κάποιο άλλο εποπτικό μέσο... δηλαδή υπολογιστής υπάρχει;

A: Στη δική μου τάξη δεν υπήρχε υπολογιστής ... ε... αν ήθελα... προσωπικά για μένα... Αν ήθελα μπορούσα να πάρω το laptop ή το tablet που υπήρχε γενικότερα αλλά δεν υπήρχε ίντερνετ εκεί πέρα κάτω οπότε δεν υπήρχε λόγος να έχω υπολογιστή... δεν υπήρχε πρόσβαση στο ίντερνετ.

E: Εσύ κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

A: Ναι αν αναφέρεσαι πάλι στο ίντερνετ και όλα αυτά ναι φυσικά για να ενημερωθώ και να δω πώς αλλιώς μπορώ να προσεγγίσω καλύτερα τη διδασκαλία και ιδιαίτερα για τα παιδιά αυτά και τι έχουν κάνει άλλοι συνάδελφοι και γενικά για να ενημερωθώ.

E: Έχεις υπόψη σου κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα, ιστοσελίδα, εφαρμογή, δεν ξέρω, που να αφορά

A: Όχι

E: Γενικά και αόριστα ότι βρίσκεις στο διαδίκτυο

A: Γενικά... ακριβώς

E: Οκ! θεωρείς ότι μπορούν οι νέες τεχνολογίες να βοηθήσουν στην πρόοδο των μαθητών... αν χρησιμοποιηθούν σωστά;

A: Αν;

E: Αν χρησιμοποιηθούν σωστά... χαχα

A: Αν χρησιμοποιηθούν σωστά και δεδομένου ότι τα παιδιά έχουνε μάθει κάποια πράγματα... ε... ναι σίγουρα, σίγουρα θα μπορούν να βοηθήσουν είναι πολύ δυνατή η εικόνα και όλες οι δυνατότητες που σου προσφέρουνε οι τεχνολογίες και το διαδίκτυο οπότε ναι...

E: Δε μου λες Αναστασάκη από αυτό που έχεις δει μπορούν οι αλλοδαποί μαθητές να ενσωματωθούν στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης πλήρως;

A: Θεωρώ πολύ ότι παίζει ρόλο ο εκπαιδευτικός πώς υποδέχεται τα παιδιά στο σχολείο, τι συμπεριφορά έχει απέναντί τους... τι μαθαίνει στα παιδιά και αρχικά ο στόχος για μένα δεν είναι να ενταχθούν τα παιδιά μαθησιακά στο σχολείο αλλά να κοινωνικοποιηθούν. Πρέπει πρώτα από όλα αυτό να πετύχει και μετά να πάει στο επόμενο που αναφέρεις... μαθησιακά συν το χρόνο... θα πρέπει να περάσει κάποιος σεβαστός χρόνος για να μπορέσουν τα παιδιά να οικειοποιηθούν τη γλώσσα και γιατί στην αρχή μαθαίνουν απλά λέξεις και έννοιες και μετά κατανοούν τι σημαίνουν όλα αυτά. Είναι δύσκολο για τα παιδιά αλλά δε θεωρώ ότι είναι αναπόφευκτο.

E: Okay και τέλος θέλω να μου πεις αν υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές; Δηλαδή έχεις δει καθόλου έτσι όταν επιστρέφουν στην γενική τάξη στην τάξη τους την κανονική, υπάρχει αλληλεπίδραση στο διάλειμμα ή ξέρω γω εν ώρα μαθήματος αν έχεις δει να μπορούν να ανταλλάσσουν πράγματα ας πούμε να υπάρχει διαπολιτισμικός σεβασμός που λέμε...

Λοιπόν υπήρχαν παιδιά που έτυχε να μούνε σε πολύ καλό τμήμα, εννοώντας με παιδιά, πολυ καλα παιδια που τους συμπεριφέρονταν το ίδιο... που τους είχαν αποδεχτεί πάρα πολύ... που έπαιζαν μαζί στα διαλείμματα, που είχαν κατανοήσει τη γλώσσα και τα βοήθησαν πάρα πολύ και οι συμμαθητές τους, αλλά επειδή υπήρχαν και παιδιά ιδιαίτερα στις μεγάλες τάξεις πέμπτη- έκτη , από αγόρια κυρίως που συμπεριφέρονταν στα παιδιά όχι με ωραίο τρόπο, να τα σνομπάρουνε... να μην τα θέλουνε... αλλα δεν υπήρχε κάτι έντονο και κακό... να διαταρράσει την ισορροπία ας πούμε...

E: Οκ! Θεωρείς ότι οι τπε μπορούν να ενισχύσουν αυτή την αλληλεπίδραση δηλαδή να αλλάζουν, να υπάρχει αλληλεγγύη ας πούμε

A: Οι τπε... όχι. Οι τπε δεν νομίζω ότι μπορούν να κάνουν κάτι σε αυτό το κομμάτι.

E: Okay. Ωραία... ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σου

A: Παρακαλώ...

E: Καλή συνέχεια στο έργο σου...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 26^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 14.35

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ιωάννα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Λευκάδα

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

I: Δέκα.

E: Πόσα χρόνια έχεις εργαστεί στα ΖΕΠ;

I: Ένα.

E: Φέτος;

I: Ναι.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

I: Έκανα φέτος παράλληλα με το Ζεπ ένα σεμινάριο τριών μηνών...

E: Ιδιωτικού δικαίου, εσύ κατ επιλογήν σου;

I: Ναι, ναι... με το πανεπιστήμιο της Unisex ήταν σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Θεσσαλίας.

E: Ήτανε τύπου μεταπτυχιακό; Σεμιναριακό μάλλον;

I: Όχι ήταν γύρω στις ενενήντα ώρες... σεμιναριακό ήτανε.

E: Okay πάνω σε ποιους τομείς ακριβώς ήτανε; Ήτανε γενικά για τη διαπολιτισμικότητα;

I: Ναι, ήτανε για τη διαπολιτισμικότητα και για τους πρόσφυγες.

E: Okay κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι επιμορφωμένος ένας εκπαιδευτικός για να δουλεύει στα τμήματα ζεπ;

I: Ναι φυσικά...

E: Διαφοροποιείς εσύ τους μαθησιακούς σου στόχους στην τάξη;

I: Αν τους διαφοροποίησα;

E: Ναι.

I: Ναι, ανάλογα με τι, με τον μαθητή ή μετά το σεμινάριο;

E: Ναι, γενικά

I: Γενικά τους διαφοροποίησα...

E: Τους διαφοροποιείς γενικότερα, δηλαδή πώς ακριβώς τους έχεις χωρισμένους; Είναι όλοι αλλοδαποί και ξενικής καταγωγής;

I: Ναι τους είχα χωρισμένους σε τέσσερα γκρουπάκια ναι...

E: Πιστεύεις ότι οι τπε μπορούν να βοηθήσουν στη διαφοροποίηση των στόχων;

I: Δεν ξέρω... να σου πω την αλήθεια...νομίζω πως ναι...

E: Δεν έχεις κάνει;

I: Δεν έχω κάνει... Όχι!

E: Ποια μαθήματα διδάσκεις; Γλώσσα και μαθηματικά;

I: Όχι μόνο γλώσσα... επειδή είχαμε την τάξη υποδοχής I, που ήταν η εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας.

E: Είχες δική σου αίθουσα;

I: Ναι.

E: Κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

I: Ναι... όσο μπορώ...

E: Τι ακριβώς χρησιμοποιείς; Έχεις κάποια προγράμματα, κάποιες εφαρμογές, το διαδίκτυο;

I: Το διαδίκτυο κυρίως... από το σεμινάριο μετά κάποια... κάποιες πηγές που έπαιρνα... όχι κάποια προγράμματα συγκεκριμένα...

E: Γενικά ας πούμε για τη διαπολιτισμικότητα; Okay... θεωρείς ότι υπάρχουν προβλήματα στη χρήση των τεχνολογιών και δεν κάνεις χρήση;

I: Θεωρώ ότι δεν μπορώ εγώ η ίδια να τα χρησιμοποιήσω... δεν έχω δεν τα γνωρίζω...

E: Δεν έχεις επιμορφωθεί δηλαδή σχετικά με τις νέες τεχνολογίες;

I: Ακριβώς... δεν ξέρω πώς να τα χρησιμοποιήσω.

E: Από την εμπειρία σου θεωρείς ότι μπορούν οι αλλοδαποί μαθητές να ενσωματωθούν μαθησιακά στο επίπεδο της γενικής τάξης;

I: Ναι... πιστεύω πως ναι...

E: Και τέλος θέλω να μου πεις αν υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών παιδιών με τους γηγενείς μαθητές;

I: Να σου πω όχι και τόσο... Συνήθως κάνουνε παρέα μεταξύ τους. Προσπαθούνε δηλαδή μέσα από παιχνίδια ή στα διαλείμματα να ενσωματωθούν αλλά είναι αρκετά δύσκολο.

E: Εάν είχες δυνατότητα να χρησιμοποιήσεις τις νέες τεχνολογίες στην τάξη σου, τι θα ήθελες να κάνεις;

I: Τι θα ήθελα να κάνω; Τώρα δεν ξέρω... δεν το έχω σκεφτεί... Τι προγράμματα εννοείς;

E: Ναι... Γενικά να τους βάλεις να δούνε μία ταινία, να χρησιμοποιήσουνε ας πούμε κάποιο συγκεκριμένο λογισμικό, δεν ξέρω;

I: Κοίτα ταινία τους έχω βάλει, μία βέβαια...

E: Α... Ορίστε είδες θα στα βγάλω ένα ένα...

I: Ναι... τώρα μου έρχονται ένα ένα... Τους έβαλα τον Αζούρ και το Οσμάν, δεν ξέρω αν το ξέρεις.

E: Α... Ο Αζουρ και ο Οσμάρ ναι....

I: Υπήρχε και ένα τραγούδι που τους έβαζα, αλλά δε θυμάμαι μέσα από το σεμινάριο έχω αυτό το υλικό...

E: Δώσε μου λίγο ένα λεπτάκι Συγγνώμη.... (παρεμβολή με κάποιον που μπήκε...)

I: Τώρα ξέρεις τι θυμήκα... με ρώτησες πριν αν θα τα βοηθήσουν... έχω πάρα πολλούς μαθητές απο αλβανία... τους έβαλα ένα τραγούδι αλβανικό το οποίο μου είχανε προτείνει στο σεμινάριο και ένιωθαν πάρα πολύ άνετα.... δηλαδή το τραγουδούσαν ... σηκώθηκαν χόρεψαν... αισθάνθηκαν όμορφα.

E: Πώς λεγόταν συγγνώμη δεν το άκουσα...;

A... δεν ξέρω... δε θυμάμαι...

okay

I: Πρέπει να το ψάξω... δε θυμάμαι.... αν το βρω στο λάπτοπ...

E: Okay Είχες κουβαλήσει το λάπτοπ σου εσύ στην τάξη και το ακούσανε;

I: Ναι, ναι ναι... Συνήθως όταν κάναμε κάτι μόνο έτσι....

E: Έχει... έχει δυνατότητες πολλές και στον υπολογιστή και εγώ ας πούμε μια φορά tablet που χρησιμοποίησα και ήταν πολύ πολύ διαφορετική η διδασκαλία εκείνη την ημέρα δηλαδή και τα παιδιά αμέσως κεντρίστηκε το ενδιαφέρον τους, δηλαδή ήτανε μία πολύ πολύ ωραία διδακτική ώρα ας πούμε για τα συγκεκριμένα... Παρόλο που δεν είναι εύκολο πάντα

όχι θέλει προετοιμασία αρκετή και από τα παιδιά βέβαια...

E: Και όρεξη από τον εκπαιδευτικό για δουλειά, γιατί θέλει δουλειά για να το ετοιμάσεις αυτό.

E: Ωραία ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ...

I: Αυτό ήταν;

E: Ναι...

E: Τέλεια.... Να σαι καλά....

I: Κι εσύ να σαι καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 27^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 12.23

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Χρήστος

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Σάμος

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

X: Πέντε.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

X: Μια χρονιά.

E: Φέτος

X: Ναι.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

X: Όχι, δεν έχει γίνει κάποια επιμόρφωση.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται;

X: Με εξαίρεση έγινε τώρα στο τέλος μια επιμόρφωση, αλλά όλη η χρονιά κύλησε έτσι...

E: Από ποιον έγινε; Από τον συντονιστή εκπαίδευσης;

X: Έγινε από συντονιστές εκπαίδευσης του Βόρειου Αιγαίου... Αλλά και πάλι ήταν πολύ μικρή συμμετοχή και δεν θεωρείται καν δηλαδή έγινε μια συζήτηση έτσι σε πιο προσωπικό επίπεδο... δεν ήταν επιμόρφωση. Ήμασταν μικρή η συμμετοχή και έπειτα με μία συζήτηση γενικού πλαισίου. Δηλαδή ούτε κάποια βεβαίωση πήρα ούτε τίποτα... ήμασταν τρία άτομα για να σου δώσω να καταλάβεις...

E: Σώπα ρε... Γιατί δεν έχει τμήματα υποδοχής στη Σάμο;

X: Ε... δώσανε προτεραιότητα στο σχολικό εκφοβισμό και ήτανε απογευματινή επιμόρφωση αυτή και δεν είχε καθόλου συμμετοχή... Ήτανε και οι γιορτές οι σχολικές εκείνη την ημέρα οπότε.... δεν έγινε σωστή δουλειά...

E: Ο Ψαραδέλλης τι κάνει ο αγαπημένος μου;

X: Τι να σου πω δεν ξέρω... Δεν ήτανε ο Ψαραδέλλης...

E: Δεν ήταν και πολύ εύστοχη άρα; Ωραία... δεν πειράζει.... Κατά τη γνώμη σου όμως χρειάζεται ένας εκπαιδευτικός να είναι επιμορφωμένος για να δουλέψει στην τάξη υποδοχής;

X: Ναι, ναι σαφώς...

E: Εάν ήταν στο χέρι σου να επιμορφωθείς σε ποιον τομέα θα ήθελες να το κάνεις; Όσον αφορά το μαθησιακό κομμάτι, τη συμπεριφορά των παιδιών, το πώς θα διδάξεις; Δεν ξέρω...

X: Αρχικά το πλαίσιο επικοινωνίας μέσα στην τάξη. Δηλαδή το γλωσσικό κομμάτι. Δηλαδή όλα αυτά τα ανακάλυψα μόνος μου με τον τρόπο το δικό μου. επικοινωνία αρχικά, προφορικός λόγος. Και μετέπειτα έτσι... ανάγνωση, γραφή αυτά που θέλουν περισσότερο της πρώτης δημοτικού το πλαίσιο...για να γίνεται η εκμάθηση της ανάγνωσης και της γραφής...για να κάνεις τα γράμματα και όλα αυτά... και πολύ σημαντικό θα ήτανε να υπάρχει και μια καθοδήγηση για τα μαθηματικά που δεν υπάρχει καμία.... δεν υπάρχει βιβλίο ούτε τίποτα.

E: Ναι, ναι... Διαφοροποιείς τους στόχους σου στην τάξη υποδοχής

X: Ναι, ανάλογα το επίπεδο. Ανάλογα και με τη γλωσσική ικανότητα του παιδιού, ανάλογα την ηλικία, ανάλογα το επίπεδο, όλα αυτά...

E: Κάνεις τα διαπιστωτικά τεστ; Χρησιμοποιείς συγκεκριμένα βιβλία;

X: Στην αρχή γίνονται τα διαπιστωτικά που έρχεται ένα παιδί για να βλέπεις ακριβώς το επίπεδο γλωσσομάθειας και μετά.... δουλεύεις με... η ερώτηση τι ήταν αν δουλεύω με τι, σχετικά με βιβλία;

E: Ναι, ναι.

X: Δουλεύω και με τα βιβλία τα γεια σας, αλλά δούλεψα και με θεματικές αλλά από μόνος μου είναι σα να έχεις ένα συνδυασμό και νηπιαγωγείου... Σα να ασχολείσαι με θεματικές και πρώτης και μεγαλύτερης τάξης δηλαδή ανάλογα το παιδί εκτός από τα βιβλία...

E: Πιστεύεις ότι μπορούν να βοηθήσουν οι τπε στη διαφοροποίηση αυτή;

X: Αρκετά.... χρησιμοποίησα... δεν ξέρω αν είναι μετά η ερώτηση...οπότε θα σου πω ναι βοηθάνε...

E: Ωραία... Πόσο συχνά έκανες χρήση;

X: Σχεδόν καθημερινά.

E: Τι είδους έκανες; Δηλαδή τι χρησιμοποιούσες από εποπτικά μέσα;

X: Αρχικά προτζέκτορα πιο πολύ ... δηλαδή με βάση τι υπήρχε διαθέσιμο στο σχολείο ως μέσο και από κει και πέρα διαδραστικός δεν υπήρχε. Από κει και πέρα ο προτζέκτορας ήταν το μοναδικό μέσο για τα πάντα όλα... Δηλαδή και για τα βιβλία πάνω στον πίνακα και για βίντεο οποιουδήποτε είδους και για εικόνες...

E: Έχεις υπόψη σου κάποιο συγκεκριμένο, δηλαδή έχεις δείξει κάτι που να αφορά τη διαπολιτισμική εκπαίδευση ή ήτανε ας πούμε πάνω στο μαθησιακό κομμάτι;

X: Στη διαπολιτισμική εκπαίδευση είχα... πάνω στα τπε είχα.... δε χρησιμοποίησα δεν έκανα χρήση προγραμμάτων... διαδραστικών απλά είχα βιβλία του ιεπ που προβάλλονταν στον προτζέκτορα οπότε ήτανε γι αυτό το σκοπό... δηλαδή ξέρω εγώ οι χαρακτήρες κι όλα αυτά των βιβλίων και όλα αυτά ήτανε σχετικά με τη διαπολιτισμική... να μάθουν τα παιδιά κάποια βασικά πράγματα.... ξέρω εγώ ουρά, να μάθουνε την οικογένεια πώς ονομάζονται τα μέλη, τέτοιου είδους...

E: Okay χρησιμοποιούσες δηλαδή καθόλου έτσι και το διαδίκτυο, τους έβαζες να....;

X: Ναι, ναι, αρκετά...

E: Εσύ κατά την προετοιμασία σου ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

X: Την προετοιμασία; Ναι... Ψάχνεις... ότι σε ενδιαφέρει...

E: Γενικότερα υπήρχαν προβλήματα στη χρήση των νέων τεχνολογιών όταν έκανες τη χρήση;

X: Προβλήματα όπως;

E: Ξέρω γω... να μην έχει ίντερνετ ή να ην φτάνει ο χρόνος....

X: Σπάνια... έως όχι....

E: Μετά τη χρήση τους έχεις δει να υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών τους τώρα που τελείωσε η χρονιά και είναι ένα καλό timing.

X: Ναι... ήταν ένα καλό μέσο... μιλάμε ότι ήταν μια άμεση εικόνα σε αυτό που έλεγα... ήταν εικόνα, ήταν βίντεο, ήταν οπτικό. οπτικοακουστικό το υλικό.... η βοήθεια που μου παρείχε.... ακριβώς ναι....

E: Σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση των αλλοδαπών μαθητών στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης; Μπορούν δηλαδή οι μαθητές οι αλλοδαποί να ενσωματωθούν πλήρως στο επίπεδο της τάξης τους;

X: Ε... αυτό θέλει χρόνο... δε γίνεται σε μια χρονιά. Βασικά πάλι εξαρτάται από το επίπεδο του παιδιού, το μαθησιακό, το επικοινωνιακό και λοιπά... με όλα αυτά που έρχεται.... και κατά πόσο μπορεί να επικοινωνήσει με τα υπόλοιπα παιδιά.... και αυτό θέλει χρόνο, δε γίνεται από τη μια στιγμή στην άλλη.

E: Σίγουρα όχι... Τέλος, θέλω να σε ρωτήσω αν υπάρχει αλληλεπίδραση των αλλοδαπών παιδιών με τους γηγενείς μαθητές;

X: Ναι, ναι, υπήρχε.... στα μαθήματα τα κοινά που παρακολουθούσανε.

E: Χρήστο... μπορούν οι νέες τεχνολογίες να ενισχύσουν αυτή την αλληλεπίδραση θεωρείς;

X: Με τα άλλα παιδιά;

E: Χμ, Χμ...

X: Ναι είναι ένα μέσο, συμπληρωματικό πάντα. Δεν είναι το βασικό, αλλά ναι είναι ένα μέσο.

E: Okay, διαθεματικά ας πούμε να δουλέψουν μαζί σε ομαδούλες και να...

X: Ναι... και να γίνει πιο κατανοητό ξέρω εγώ το γιατί όταν μιλάνε μέσα στην τάξη, δηλαδή είναι ένα άμεσο μέσο, το οποίο βοηθάει να καταλάβουνε πράγματα που τα άλλα παιδιά τα αντιλαμβάνονται άμεσα...

πολύ ωραία ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου Δεν ξέρω αν θέλετε Εγώ τελείωσα δεν θα ξέρω αν θέλεις να προσθέσεις κάτι άλλο

Δεν έχω να προσθέσω κάτι άλλο... πάνω κάτω.... σου είπα την εμπειρία μου κι όλα αυτά τώρα από κει και πέρα.... εντάξει.... σχετικά και με τη διαπολιτισμική και όλα αυτά, τη νέα τεχνολογία είναι αυτά τα πράγματα. τώρα από κει και πέρα αυτό που με ρώτησες στην αρχή ρε παιδί μου.... για τα σεμινάρια.... θέλει.... θέλει.... δουλειά για μένα.... είναι σε ένα στάδιο ακόμη η διαπολιτισμική που τώρα εξελίσσεται...

E: Μα και εγώ αυτό ερευνώ να δω πώς κάνουν χρήση οι εκπαιδευτικοί.... δουλεύουν υπολογιστή, τάμπλετ.... Ας πούμε μια συνάδελφος μου είπε ότι δουλεύω το τάμπλετ.

X: Κοίταξε ακόμη και κινητό.... σε περίπτωση που ήτανε να δείξουμε κάτι άμεσα.... ακόμη και από το κινητό μπορούσα να χρησιμοποιήσω τις εικόνες.... Δηλαδή το να συζητάω για κάτι και να μην καταλαβαίνουνε τη λέξη είναι το πρώτο πράγμα που θα ανοίξω το κινητό για να τους δείξω την εικόνα. Για τι πράγμα μιλάμε....

E: Ναι, ναι, ναι....

X: Και κατευθείαν το αντιλαμβάνονται... τώρα από κει και πέρα να το προχωρήσεις περαιτέρω και το ψάχνεις και το οργανώσεις.... σίγουρα υπάρχουνε και προγράμματα τα οποία μπορούν να τα βοηθήσουνε αυτά τα παιδιά... εγώ σε τόσο βάθος δεν το πήγα για να χρησιμοποιώ προγράμματα και όλα αυτά αλλά.... Δηλαδή για μένα από τη στιγμή που ανακάλυψα τον προτζέκτορα με τον υπολογιστή.... ήτανε ένα βασικό στοιχείο για την τάξη μου.

E: Βασικό.... άλλα σχολεία δεν έχουν καν υλικοτεχνικές υποδομές δηλαδή θεωρώ ότι είναι θέμα χρόνου να χρησιμοποιηθούνε....

X: Ναι... ναι χρειάζεται... απαιτείται....

E: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ....

X: Τίποτα... Καλή επιτυχία

E: Να σαι καλά. Καλή συνέχεια και συ στο έργο σου....

X: Και σε σένα....

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 28^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 19.48

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Μαριάννα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Κομοτηνή

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

M: Πέντε.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

M: Ένα χρόνο.

E: Φέτος;

M: Δεν είναι ολοκληρωμένο έτος... ήτανε επτάμηνο.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

M: Όχι.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται;

M: Φυσικά χρειάζεται... Είναι απαραίτητο.

E: Αν ήτανε στο χέρι σου τι είδους επιμόρφωση θα ήθελες να λάβεις; Σε ποιον τομέα πιστεύεις ότι πρέπει να επιμορφωθεί ένας εκπαιδευτικός που είναι σε μια τάξη υποδοχής;

M: Προφανώς στη διαπολιτισμικότητα, πρέπει να είναι και ο ίδιος αποδεκτός και δεκτικός. Σε όλα τα είδη διαπολιτισμικότητας... ε... και κυρίως να λάβει γνώση όσον αφορά τις συνήθειες, τα έθιμα, τα ήθη που έχει κάθε λαός γιατί προφανώς στις τάξεις των ζεπ έχουμε παιδιά από πολλές διαφορετικές χώρες. οπότε αναγκαστικά θα πρέπει να γνωρίσει πρώτα την κουλτούρα τους, το πώς περνούν την καθημερινότητά τους και

έχοντας αυτό το υπόβαθρο ύστερα να προχωρά στο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

E: Μάλιστα... Διαφοροποιείς εσύ τους στόχους σου;

M: Φυσικά.... και διαφοροποιείς τους στόχους όχι μόνο μαθησιακά από τα τμήματα που στελεχώνεις σαν ζεπ αλλά και μεμονωμένα στα παιδιά.

E: Πιστεύεις ότι οι τπε μπορούν να βοηθήσουν σε αυτή τη διαφοροποίηση; Έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου;

M: Έχω χρησιμοποιήσει... Η αλήθεια είναι πως στο ζεπ είναι απαραίτητο να χρησιμοποιείς τπε, γιατί δεν υπάρχει επικοινωνία με το κοινό κομμάτι της γλώσσας. Οπότε σε βοηθάει πάρα πολύ να βρεις εύκολα εικόνες, στο να μπορέσεις να δείξεις και αντίστοιχα εσύ να μάθεις τη γλώσσα των άλλων παιδιών, δηλαδή έχοντας παιδιά από Ινδία, από Συρία, που δεν γνωρίζεις εσύ τη γλώσσα τους αναγκαστικά θα πρέπει κάποια στιγμή να μεταφράζεις.... Για να το κάνεις αυτό προφανώς κάποια στιγμή θα σε βοηθήσει το ίντερνετ. προφανώς θα πρέπει να χρησιμοποιήσεις εικόνες... που θα κατλάβουν κυρίως τα παιδιά πιο μικρών ηλικιών... θεωρώ ότι είναι απαραίτητο το τπε, αλλά είναι δύσκολο γιατί ξέρεις ότι στα περισσότερα σχολεία... ναι μεν υπάρχουν υποδομές, αλλά δεν είναι και υλικοτεχνικά μέσα....

E: Και είναι και λίγο στη διάθεση του εκπαιδευτικού,

M: Δεν είναι μόνο.... Δηλαδή υπάρχουν εκπαιδευτικοί που έχουνε τη διάθεση να χρησιμοποιήσουνε τπε, το σχολείο μπορεί να έχει ίντερνετ, αλλά να μην υπάρχει δεύτερος υπολογιστής. Κυρίως τα τμήματα των ζεπ.... στεγάζονται να το πω έτσι.... ακόμη και σε διαδρόμους....

E: Καλά.... ναι....

M: Σε σχολεία.... δηλαδή εκεί ο εκπαιδευτικός μην έχοντας τη δική του αίθουσα δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το υλικό που θέλει, να έχει τον υπολογιστή του, να κάνει την προετοιμασία που θέλει. Δηλαδή όταν και ο ίδιος είναι πρόσφυγας μέσα στο ίδιο το σχολείο και μια κάνει μάθημα στη μια τάξη, μια στο ολόημερο.... δε γίνεται.... ναι... είναι αδύνατον.....

E: Ε... μα είναι και η αρμόζουσα σημασία που δίνει το κάθε σχολείο. Άντε ιδρύουμε ένα ζεπ....

M: Εντάξει να σου πω κάτι.... μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσεις υπολογιστή, θα το κάνει μια φορά, θα το κάνει δυο, θα το κάνει τρεις.... είτε μπορεί να τον φέρνει ο ίδιος από το σπίτι του... ή μπορεί αντίστοιχα να υπάρχει υποδομή του σχολείου και σε λάπτοπ και στο διαδίκτυο όμως καθημερινά όταν αλλάζεις τάξη και μια κάνεις μάθημα στο διάδρομο, μια κάνεις στην πρώτη, μια στην τετάρτη, μια στο ολόημερο είναι πολύ δύσκολο αν δεν έχεις το δικό σου χώρο να μπορείς να χρησιμοποιείς το ίντερνετ.

E: Εσύ κατά την προετοιμασία σου χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

M: Βέβαια... φυσικά.... Είναι απαραίτητο πλέον... γιατί και όλα τα βιβλία υπάρχουν σε μορφή e-books και προσπαθείς συνέχεια να βρίσκεις καινούριο υλικό, το οποίο θα το βρεις φυσικά στο ίντερνετ. Γιατί τα σχολεία μπορεί να έχουν στα γραφεία κ στις βιβλιοθήκες κάποιο υλικό των ζεπ, αλλά είναι μεμονωμένα... δηλαδή σκέψου ότι όταν έκανα εγώ το ζεπ τα παιδιά δεν είχαν καν βιβλία... δηλαδή εκεί αναγκαστικά χρησιμοποιείς το ίντερνετ και για να εκτυπώσεις για τα ίδια και για σένα, για να βρεις περισσότερο υλικό.

E: Από πού έβρισκες υλικό από συγκεκριμένες ιστοσελίδες ή είχες κάποια εφαρμογή, κάποιο πρόγραμμα, κάποιο λογισμικό;

M: Εφαρμογή και πρόγραμμα όχι. Μέσω της google και μέσω του Υπουργείου κυρίως και από δασκάλους που έχουν δικά τους blog και έχουν ανεβάσει υλικό... εφαρμογές όχι δε νομίζω ότι χρησιμοποίησα καμία.

E: Άρα υπήρχαν προβλήματα στη χρήση των τπε...

M: Φυσικά και πάντα υπάρχουν και όχι μόνο στις τάξεις του ζεπ.... Σε όλα τα τμήματα συμβαίνει αυτό.

E: Δε μου λες μετά τη χρήση τους θεωρείς ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών; Είδες κάποια διαφορά;

M: Ναι, γιατί και εκείνοι είναι πιο εύκολο να αντιληφθούν εκείνο που τους λες. Δηλαδή όταν χρησιμοποιείς... καταλαβαίνουν, ενώ αν χρησιμοποιείς εικόνες εκείνη την ώρα άμεσα προσβάσιμες μέσω του ίντερνετ καταλαβαίνουν άμεσα αυτό που τους λες και δεν χάνεις χρόνο, δηλαδή προχωρά άμεσα η εκπαιδευτική διαδικασία από ότι αν δεν είχες.

E: Θεωρείς ότι οι αλλοδαποί μαθητές μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

M: Εντάξει είναι μια ερώτηση, η οποία τώρα... δεν μπορεί να απαντηθεί, γιατί πρέπει να υπάρχουν και να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις... όχι μόνο από τον εκπαιδευτικό και το σχολικό περιβάλλον, αλλά και από τους γονείς των υπόλοιπων μαθητών. Δηλαδή είναι πολλοί παράγοντες που παίζουν ρόλο... Δεν είναι μόνο ο εκπαιδευτικός της τάξης του ζεπ ή ο εκπαιδευτικός των τμημάτων του σχολείου. Είναι η γειτονιά που θα βρίσκεται το ζεπ, είναι η ομάδα των υπόλοιπων προσφύγων που θα υπάρχουν μέσα στο σχολείο, είναι οι απόψεις της κοινωνίας πρώτα και μετά όλα τα υπόλοιπα. Οπότε θεωρώ ότι είναι πολύ δύσκολο να ενσωματωθούν πλήρως.

E: Ωραία... τέλος θέλω να σε ρωτήσω αν υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές, στη γενική τάξη;

M: Όσον αφορά τη δική μου εμπειρία υπήρχε αλληλεπίδραση και τα παιδιά μάθαιναν περισσότερα πράγματα στην αυλή αλληλεπιδρώντας με τους γηγενείς παρά από το τμήμα ζεπ, δηλαδή αν από το τμήμα ζεπ που κάνανε μια ώρα την ημέρα ή δυο μάθαιναν κάποια πράγματα τα περισσότερα τα μάθανε στον κοινωνικό τους κύκλο μέσω του σχολείου με τα υπόλοιπα παιδιά.

E: Βιωματικά... Εμ... έτσι είναι.... Μπορούνε οι τπε να ενισχύσουν αυτή την αλληλεπίδραση κατά την άποψή σου;

M: Ε... ναι φυσικά εντάξει.... Είναι ένας απαραίτητος οδηγός στα χέρια του εκπαιδευτικού.

E: Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου....

M: Τίποτα.... Τίποτα....

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 29^η

Ημερομηνία: 17/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 18.15

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Παύλος

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Λακωνία

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά στην εκπαίδευση;

Π: Φέτος είναι η πρώτη χρονιά που προσλήφθηκα. Έχω συμπληρώσει πέντε μήνες.

E: Πόσα χρόνια έχεις εργαστεί στα ζεπ συγκεκριμένα;

Π: Πρώτη χρονιά δουλεύω στα ζεπ. Πέντε μήνες.

E: Είναι και η πρώτη χρονιά που δουλεύεις γενικά στην εκπαίδευση;

Π: Ακριβώς.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά;

Π: Όχι. Εννοείς με τις νέες τεχνολογίες ή με τη διαπολιτισμικότητα;

E: Γενικά και για τα δυο;

Π: Με τις νέες τεχνολογίες ναι, με τη διαπολιτισμική όχι.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι επιμορφωμένος ένας δάσκαλος;

Π: Ναι χρειάζεται οπωσδήποτε. Σίγουρα θα μπορεί να τον ενισχύσει.

E: Σε ποιον τομέα συγκεκριμένα αν ήτανε στο χέρι σου;

Π: Εγώ επειδή δεν έχω κάνει επιμόρφωση στη διαπολιτισμική πιστεύω ότι θα με βοηθούσε κάτι τέτοιο...

E: Όσον αφορά το μαθησιακό κομμάτι, το επικοινωνιακό, το ψυχολογικό, πού ακριβώς εστιάζεις;

Π: Σε όλα

E: Οκ! Διαφοροποιείς τους μαθησιακούς στόχους;

Π: Ναι ανάλογα με τις ανάγκες του μαθητή.

E: Πιστεύεις ότι οι ΤΠΕ θα βοηθούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση της διαφοροποίησης;

Π: Ναι.

E: Έχεις χρησιμοποιήσει καθόλου;

Π: Όχι καθόλου.

E: Πού ακριβώς εστιάζεις τα προβλήματα; Για ποιο λόγο δεν κάνεις χρήση;

Π: Δεν κάνω χρήση.... δεν υπάρχει υποδομή στην αίθουσα μου... κάποιος προτζέκτορας ή laptop.

E: Εάν είχες τη δυνατότητα να έχεις εποπτικά εργαλεία στην τάξη υποδοχής τι θα ήθελες να κάνεις χρήση;

Π: Μάλλον έναν διαδραστικό πίνακα ή έναν προτζέκτορα.

E: Κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς καθόλου τις νέες τεχνολογίες;

Π: Όχι πολύ συχνά. Καταρχάς στο μέρος όπου είμαι δεν πιάνει καλά το ίντερνετ και γενικά είναι πιο πίσω αναφορικά με το τεχνολογικό κομμάτι.

E: Θεωρείς ότι μπορεί να υπάρξει βελτίωση στην πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών και σε ποιο επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί η ενσωμάτωση στο μαθησιακό επίπεδο της γενικής τάξης;

Π: Θεωρώ πως δεν μπορεί να επιτευχθεί πλήρης ενσωμάτωση λόγω της πολύ μεγάλης δυσκολίας που αντιμετωπίζουν... τα κενά που έχουν οι αλλοδαποί μαθητές δεν μπορούν να καλυφθούν λόγω της δυσκολίας που έχουν με τη γλώσσα.

E: Ωραία... θέλω να μου πεις πώς πιστεύεις ότι οι ΤΠΕ μπορούν να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές στη γενική τάξη;

Π: Νομίζω ότι υπάρχει αλληλεπίδραση με τους γηγενείς μαθητές και από τα άλλα μαθήματα που έχουν στην κανονική τους τάξη, οπότε νομίζω ότι, ούτως ή άλλως, επιτυγχάνεται μια γενικότερη αλληλεπίδραση.

E: Ωραία, σε ευχαριστώ πολύ πολύ για το χρόνο σου... Καλή συνέχεια στο έργο σου...

Π: Και εγώ σε ευχαριστώ...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 30^η

Ημερομηνία: 23/6/2019

Ωρα συνέντευξης: 16.45

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Παυλίδου Ζωή

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Ματίνα

Μέρος από όπου το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Βοιωτία

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι συνολικά;

M: Έξι χρόνια εργάζομαι στη δημόσια εκπαίδευση.

E: Πόσα χρόνια εργάζεσαι ή έχεις εργαστεί στα ζεπ;

M: Στα ζεπ ένα μήνα το 2017 και ένα χρόνο το 18-19.

E: Έχεις επιμορφωθεί σχετικά με αυτό;

M: Έχω μια δίωρη επιμόρφωση το πρώτο δίμηνο του 18 τώρα δε θυμάμαι αν ήτανε Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο.

E: Τι ακριβώς σας έκαναν σε αυτήν την επιμόρφωση;

M: Είχανε μια δασκάλα η οποία ήτανε πολύ καλή πάνω στη δουλειά της με τα τμήματα υποδοχής και μας μίλησε κυρίως για την εμπειρία της.

E: Κατά τη γνώμη σου χρειάζεται να είναι ένας εκπαιδευτικός επιμορφωμένος που είναι σε μια τάξη υποδοχής;

M: Σίγουρα χρειάζεται.... του επιλύει πάρα πολλές απορίες που μπορεί να έχει...

E: Διαφοροποιείς καθόλου εσύ τους στόχους σου;

M: E... ναι... σίγουρα τους διαφοροποιώ.

E: Με ποιον τρόπο το κάνεις;

M: Βάζω άλλους στόχους για παιδιά που είναι μικρής ηλικίας και που έρχονται για πρώτη φορά στο σχολείο και άλλους στόχους για μεγαλύτερα παιδιά που έχουνε ξαναέρθει στο σχολείο, έχουνε την εμπειρία του σχολείου.

E: Κάνεις καθόλου χρήση των νέων τεχνολογιών; Θεωρείς ότι μπορούν να βοηθήσουν με κάποιο τρόπο;

M: Λοιπόν, από την εμπειρία μου από το διαδραστικό πίνακα που είχα από προηγούμενη χρονιά σίγουρα βοηθάει πάρα πολύ η νέα τεχνολογία στο να κατανοήσουν οι μαθητές τη διαδικασία. Για παράδειγμα στα μαθηματικά τα στάδια επίλυσης ενός προβλήματος.

E: Άρα κάνεις καθημερινή χρήση του διαδραστικού;

M: Ναι, όταν τον είχα έκανα καθημερινή χρήση. Κάλυπτα όλα τα μαθήματα με τη χρήση του διαδραστικού.

E: Ωραία. Μόνο στα μαθηματικά έκανες χρήση ή και κάπου αλλού;

M: Και στη γλώσσα και στην κοινωνική και πολιτική αγωγή και στη γεωγραφία... στα θρησκευτικά....

E: Χρησιμοποιούσες μόνο τα βιβλία τα διδακτικά που έχουμε στο σχολείο ή προέβαλες και κάτι άλλο; Κάποιο πρόγραμμα ή κάποιο λογισμικό έξτρα;

M: είχα πέρυσι που ήμουν στην πέμπτη και έκτη δημοτικού φάκελο λογισμικών για το μάθημα των θρησκευτικών και με βάση αυτό το λογισμικό υλικό διαμόρφωνα τη διδασκαλία μου. Μου έτυχε σε ένα μάθημα για παράδειγμα

E: Αυτά είναι υλικό που έχεις εσύ από μόνη σου ή το έχεις ψάξει στο διαδίκτυο, πώς πώς το....;

M: Μου το είχε δώσει από το διαδίκτυο η διευθύντρια του σχολείου.

E: Α... Ωραία...Να σε ρωτήσω κατά την προετοιμασία σου εσύ ως εκπαιδευτικός χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες;

M: Ναι χρησιμοποιώ τον υπολογιστή για να βρίσκω για παράδειγμα ασκήσεις για τα φυλλάδια.

E: Άρα φτιάχνεις και εσύ δικά σου φυλλάδια εργασίας για να δουλεύουν τα παιδιά;

M: Ναι, ναι

E: Ωραία.... Υπήρξαν καθόλου προβλήματα στη χρήση των νέων τεχνολογιών; Αντιμετώπισες κάπου πρόβλημα;

M: Ε.... Μερικές φορές κολλούσε ο υπολογιστής. Ή για παράδειγμα στο διαδραστικό πίνακα δεν έγραφε καλά ο μαρκαδόρος, με αποτέλεσμα να φέρουμε και να ξαναφέρνουμε τεχνικό και την τρίτη φορά να καταφέρει να εντοπίσει ποιο ήτανε το πρόβλημα με το μαρκαδόρο.

E: Μάλιστα... μετά τη χρήση τους.... του διαδραστικού ας πούμε, νομίζεις ότι υπάρχει βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών;

M: Ναι, σίγουρα υπάρχει βελτίωση γιατί κατανοούν τη διδακτέα ύλη καλύτερα όταν έχουνε την οπτική επαφή για παράδειγμα... με το διαδραστικό υπάρχει σίγουρα πρόοδος, όπως και να χρησιμοποιείς το λάπτοπ για διάφορες ασκήσεις μέσα στην τάξη κι αυτό τους βοηθάει πολύ τους μαθητές να κατανοούν καλύτερα την ύλη.

E: Σε ποιο επίπεδο θεωρείς ότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση των μαθητών στη γενική τάξη; Δηλαδή οι αλλοδαποί μαθητές μπορούν να ενσωματωθούν πλήρως με τους γηγενείς;

M: Σίγουρα μπορούν να ενσωματωθούν. Να φέτος που τους είχα όλη τη χρονιά κάποιοι μαθητές μπορούσαν να ενσωματωθούν, ιδίως της πρώτης δημοτικού ήδη από το δεύτερο τρίμηνο, ενώ κάποιοι άλλοι... κυρίως δευτέρας δημοτικού μπορούσαν να ενσωματωθούν από το τρίτο τρίμηνο. έχει το κάθε παιδί τις δυνατότητές του και αυτό αμέσως προκαλεί μια διαβάθμιση στην ενσωμάτωσή τους στην κανονική τάξη.

E: Χμ... Θεωρείς ότι υπάρχει αλληλεπίδραση των μαθητών όταν επιστρέφουνε στην τάξη τους την κανονική με τους υπόλοιπους συμμαθητές τους;

M: Αυτό εξαρτάται... επειδή άλλες φορές μιλάνε σπαστά τα ελληνικά, μπορεί να μιλάνε και ελάχιστα τα ελληνικά....κυρίως τα παιδιά που μιλάνε ελάχιστα τα ελληνικά παίζουνε περισσότερο μόνα τους μέσα στην κανονική τάξη. Σε σχέση με εκείνα που μιλάνε πιο σπαστά τα ελληνικά που ενσωματώνονται πιο γρήγορα με τους γηγενείς μαθητές...

E: Νομίζεις πως μπορούν να ενισχύσουν αυτήν την αλληλεπίδραση οι νέες τεχνολογίες με κάποιο τρόπο;

M: Πιστεύω ότι βοηθούν να φτάσουν στο ίδιο επίπεδο με τους γηγενείς μαθητές, οπότε σίγουρα υπάρχει πρόοδος. Τους βοηθάει.... Από συζητήσεις που είχα με δασκάλες της πρώτης δημοτικού που είχανε προτζέκτορα και υπολογιστή μέσα στην τάξη αυτό κατανόησα.

E: Πολύ ωραία... Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για το χρόνο σου. Δεν ξέρω αν θέλεις να προσθέσεις κάτι άλλο...

M: Όχι, δεν έχω να προσθέσω τίποτα.

E: Ωραία!

M: Καλή επιτυχία στην εργασία σου, στη διπλωματική σου...

E: Ευχαριστώ πάρα πολύ...

M: Εύχομαι να πάνε όλα καλά.

E: Να είσαι καλά....

M: Φιλάκια στον Παύλο...

E: Και εσύ καλή δύναμη. Καλό καλοκαίρι....

M: Και εσύ καλές διακοπές...

«Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.»

Υπογραφή: